İSTANBUL
SANAYİ ODASI

500

TÜRKİYE'NİN
500 BÜYÜK SANAYİ
KURULUŞU
2023

İTO KİLİT

"Her Zaman Güvenli"

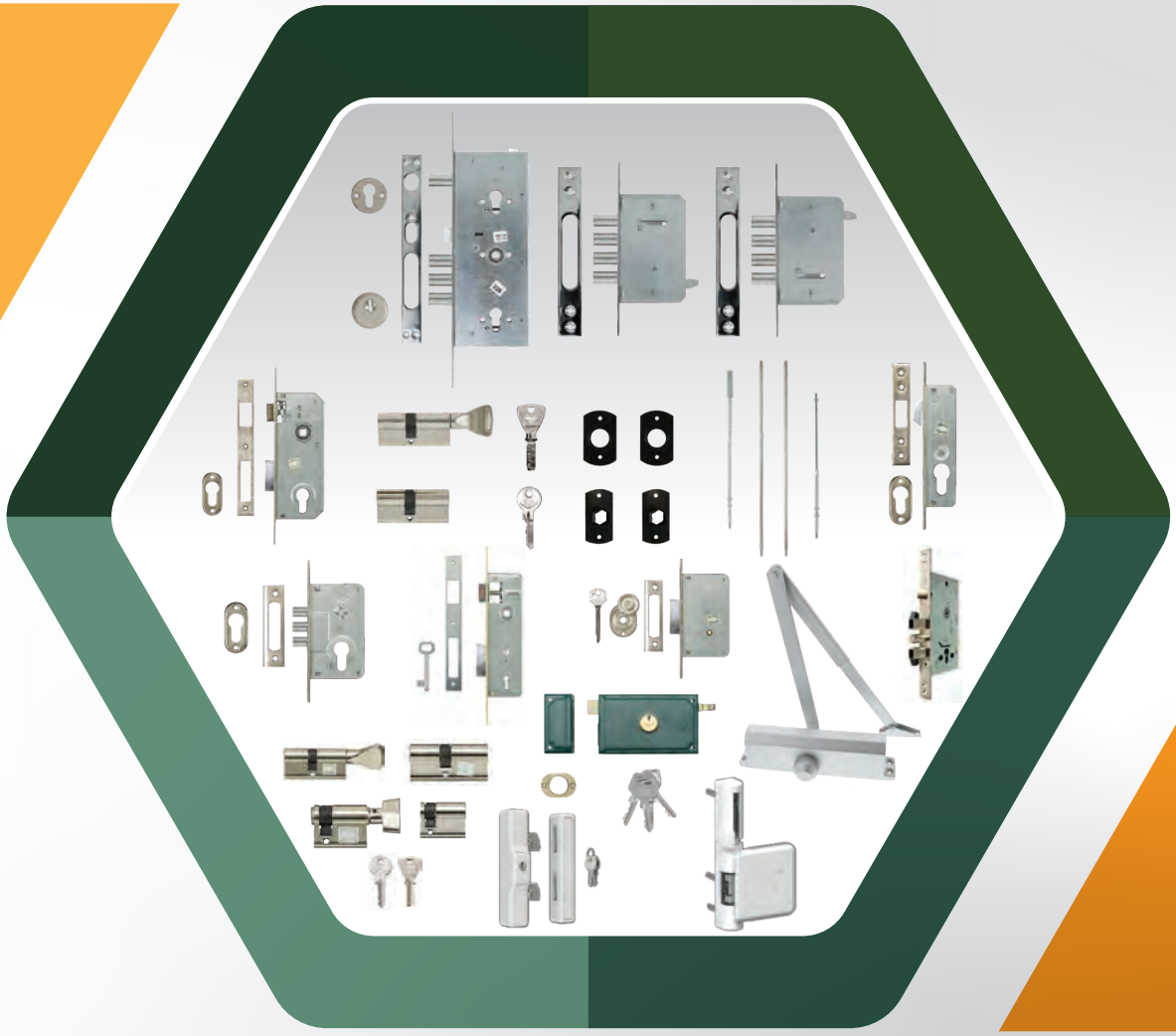

"Güvende hissetmeye değersiniz"
You're worthy to feel secure

444 2 486

www.itokilit.com.tr

YELKEN®
YELKEN KALIP PENCERE & KAPI AKSESUARLARI ve METAL SAN. TİC. A.Ş.

MDF / MDFLAM
LAMİNAT PARKE
HIGH GLOOS PANEL

Çamsan entegre

ÇAMSAN ENTEGRE
AĞAÇ SAN. ve TİC. A.Ş.
www.camsan.com

TÜRKİYE'NİN
500 BÜYÜK SANAYİ
KURULUŞU
2023

" Türkiye'nin *lider* firması"

OVA UN

60 yılı aşkın süredir dünyanın en kaliteli buğdaylarını sizin için işliyoruz ve kullanımınıza sunuyoruz

TÜRKİYE'NİN 500 BÜYÜK SANAYİ KURULUŞU 2023

DALGAKIRAN

Basınçlı Hava Teknolojileri

5 Ülkede 23 Şube

130+ Ülkeye İhracat

900+ Büyük Bir Aile

HAVANIN YOLCULUĞU

444 20 12

dalgakiran.com

GELECEĞE AÇILAN CAM
2023 İSO İLK 500 LİSTESİNDE

Yenilenebilir enerji kaynaklarına olan bağlılığımız ve çevre dostu üretim anlayışımızla, **Düzce Float Cam** olarak Türkiye'nin önde gelen ilk 500 sanayi kuruluşları arasında olmanın gurunu yaşıyoruz. Yeni kurulan **DCS SOLAR CAM®** üretim hattımızdan aldığımız güçle Türkiye'nin yarınları için çalışmaya devam ediyoruz.

Türkiye'nin Camı

DÜZCE FLOAT
CAM

www.duzcecam.com.tr

100%
Doğal
İçerik

Saf Su
Parfümsüz

Doğal, Yumuşacık ve Cilt Dostu Islak Bebek Mendili

Newipe®, yeni nesil sürdürülebilir viskon kumaş, tamamen doğal içerikler ve geri dönüştürülebilir ambalajı ile, gezegenlerine saygı duyarak bebeklerin ve çocukların ilk günlerinden itibaren hassas ciltlerini korumak için sürdürülebilir bir şekilde tasarlanmıştır. Cilt mikrobiyomunu nazikçe temizler ve korur. Nemlendirici solüsyonun özel olarak geliştirilmiş vegan formülü %100 bitki bazlıdır. Newipe®'ın yumuşak ve dayanıklı viskon kumaşı %100 biyoçözünür ve kompostlanabilir olarak onaylanmıştır. Doğal kaynaklardan elde edilen viskon kumaş daha az karbon ayak izi ile üretilmiştir.

EKSTRA YUMUŞAK

SAF SU

%100 Doğal İçerik **Parfümsüz**

Biyoçözünür Mendil

Kompostlanabilir Mendil

Plastik İçermeyen Mendil

Mikrobiyom Dostu

Vegan

Sapro
Islak Mendil Uzmanı

Saprotemizlikurunleri | Sapro Temizlik Ürünleri A.Ş. | www.sapro.com.tr

newipe®

Bebeğiniz için En Saf, Dünya için En İyisi.

Sürdürülebilir bir dünya için; tamamı doğal içerikler, yeni nesil viskon kumaş ve geri dönüştürülebilir ambalaj ile sürdürülebilir bir şekilde üretilen, Yeni Nesil Bebek Mendili Newipe®'ı sizlerle buluşturuyoruz.

Diğer viskon mendillerden daha hızlı ve %100 doğaya dönen Newipe®, %100 doğal kaynaklı içeriği ve geri dönüşümlü ambalajı ile sürdürülebilir bir geleceğe doğru atılmış bir adımdır.

Newipe®'ın yeni nesil sürdürülebilir viskon kumaşı, doğanın döngüsüne entegre olarak çevresel dengenin korunmasına yardımcı olur. Biyoçözünür ve kompostlanabilir olarak onaylanmıştır. Üstelik bağ yapısı sayesinde jenerik viskondan daha hızlı doğaya geri döner.

NORMEC OWS, RA.SOC-1 / EN 13432t

HOME OK compost TÜV AUSTRIA HOME

OK compost TÜV AUSTRIA INDUSTRIAL

Biyoçözünür ve **Kompostlanabilir** yapısıyla

Doğa Dostu

SÜRDÜRÜLEBİLİR ORMANLARDAN PLASTİK İÇERMEYEN MENDİLLERE

FSC®

TÜRKİYE'NİN 500 BÜYÜK SANAYİ KURULUŞU 2023

Hızlı ve Etkili Müdahale ile

Yangını Kontrol Altına Alın!

AFT
Su Sisi Söndürme

Römork Tipi
Aquarius-101

Mobil Tipi
Aquarius-201

www.cedetas.com.tr

+90 (216) 311 30 69

CEDETAŞ

Türkiye'nin İlk ve Tek
Yerli Soft Starter Üreticisi

Orta Gerilim Motorlara
Yol Verme Çözümleri

Türkiye'den
tüm dünyaya üretim, devreye alma ve teknik servis hizmetleri veriyoruz.

cedetasmt

CEDETAŞ

2023'DE İSO 500: SANAYİNİN "NORMALLEŞME" SANCILARI...

Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu (İSO 500) araştırmamız, 1960'ların sonlarında yola çıkışından bu yana her yıl büyük bir ilgiyle takip ediliyor. Türk sanayi sektörüne ilişkin en köklü ve kapsamlı çalışma olarak hayatına devam eden İSO 500, bu sayısıyla Cumhuriyetimizin 100. yılına da tanıklık etmiş bulunuyor.

Her yıl Mayıs ayı içinde açıklamaya özen gösterdiğimiz araştırma sonuçları bu yıl Haziran sonlarında kamuoyuyla buluşuyor. Bunun nedenlerinden biri; deprem bölgesinin bir kısmında mücbir sebep halinin ve vergisel yükümlülüklerin Ağustos sonuna uzatılmış olmasıdır. Diğer nedeni ise 20 yıldır ilk kez uygulanan enflasyon düzeltmesi nedeniyle vergi beyanları için firmalara ek süre verilmesi ve özel hesap dönemi bulunan işletmelerin mali raporlama süreçlerinde yaşanan gecikmeler olmuştur.

2023'te sanayiyi etkileyen küresel faktörler arasında yüksek faiz oranları, ticaret ve üretimde yavaşlama, artan jeopolitik tansiyon ve derinleşen kutuplaşma gibi başlıklar öne çıkıyor. Sıkılaşan finansal koşullar nedeniyle artan resesyon endişeleri ve yılın başlarındaki bankacılık krizleri kısa sürede atlatılmış olsa da sanayi sektörlerinin genel olarak zorlu bir yıl geçirdiğini not etmemiz gerekiyor.

ERDAL BAHÇIVAN
İstanbul Sanayi Odası - Yönetim Kurulu Başkanı

Türkiye ekonomisinde ise küresel yavaşlamanın yanı sıra 6 Şubat depreminin etkileri ve seçim sonrası ekonomi politikalarındaki keskin değişim belirleyici oldu. Yüksek büyüme önceliği karşısında enflasyon ve cari açık gibi kırılganlıkların geri planda kaldığı politika çerçevesinin yerine, yılın ikinci yarısında enflasyonla mücadele merkezli bir normalleşme programı devreye alındı. Bu değişim, tamamen iç tüketime ve ithalata dayalı ekonomik büyümeyi sürdürülebilir bir patikaya yerleştirmek için önemli olsa da reel sektörün finansman ve yatırım ortamının olumsuz etkilenmesi de kaçınılmazdı.

Nitekim İSO 500 verileri de bu tabloyu net bir şekilde yansıtıyor. 2023'te sanayi kuruluşlarımızın ciro artışları enflasyonun altında kalırken burada özellikle ihracattaki daralma etkili. Yüksek enflasyon karşısında ücretlere yapılan yüksek oranlı güncellemeler ile yıl ortasında sıkılaşan para politikaları, firmaların operasyonel ve finansal maliyetlerini artırmış durumda. Ekonomik öngörülebilirlik sorunları ve yürürlükteki karmaşık makroihtiyati çerçeve atında firmaların döviz risklerini yönetmesi zorlaşırken İSO 500'ün net kambiyo zararı yazdığını ve yılı zararla kapatan firmaların da arttığını görüyoruz.

2023'te yapılan enflasyon düzeltmesi ise işletme bilançolarının gerçeğe yaklaşması ve finansal göstergelerin daha sağlıklı bir şekilde yorumlanabilmesi açısından önemli. İSO 500, bu uygulamanın sanayi kuruluşlarına etkilerinin geniş bir veri setiyle ölçülebildiği ilk çalışma olması bakımından da büyük değer taşıyor. Sonuçlara bakıldığında, enflasyon düzeltmesinin özkaynak ve maddi duran varlıklarda ciddi bir yeniden değerleme getirdiği görülüyor. Bu gelişme, borç-özkaynak dengeleri açısından belirgin olumlu sonuçlara yol açarken, aktif ve özkaynak karlılıkları ile varlık devir hızı gibi göstergeleri ise olumsuz yönde etkilemiş durumda.

Büyük bir hassasiyetle takip ettiğimiz AR-GE ve teknoloji faaliyetlerine baktığımızda ise son birkaç yıldaki duraksamanın ardından 2023'te zorlu faaliyet ortamına rağmen İSO 500'ün AR-GE iştahında kısmi bir toparlanma görüyoruz. Yüksek teknoloji yoğunluklu sektörlerin katma değerdeki payı yüzde 7'yi geçerek son 12 yıllık gözlem dönemimizin en yüksek seviyesine ulaşmış durumda. Bu gelişmeler iyimserliğimizi artırsa da günümüzün rekabet ortamının gerektirdiği katma değer, teknoloji ve yenilikçilik düzeyine ulaşmak için yolun henüz başında olduğumuzu bizlere unutturmamalı.

Her yıl olduğu gibi bu yıl da sonuçlarıyla uzun süre tartışılacağını düşündüğümüz İSO 500 araştırmasının ortaya çıkmasında ana paydaşımız olan sanayi kuruşlarımızı yürekten tebrik ediyor ve katılımları için teşekkür ediyorum. Ayrıca araştırmanın tüm süreçlerini büyük bir emek ve özveriyle yürüten Ekonomik Araştırmalar ve Kurumsal Finans Şubesi ekibimize, yorumlarıyla araştırmaya derinlik katan akademisyen ve danışmanlarımıza da şükranlarımı sunuyorum.

Demirde kalite ve güvenin adresi

Tufan Endüstri Demir Çelik, 28.07.2008'de Payas Organize Sanayi Bölgesi'nde üretime başlamıştır. İlk yıllarda **120.000 ton** kapasiteyle çalışırken, yatırımlarla 2020'de kapasitesini **360.000 tona** çıkarmıştır. Yönetim Kurulu Başkanı Osman Tufan liderliğinde, **Türkiye'nin en büyük 500 şirketi arasına girmiştir.**

Modern tesislerimizde, doğalgaz veya LPG kullanımlı itmeli tip ve farklı boyutlarda kütükleri tavlayarak, yüksek standartlarda üretim yapıyoruz. Kalite belgelerimiz **TSE ve ISO 9001:2015**'tir. Ürünlerimiz **8 mm'den 32 mm'ye kadar** üretilip yurt içinde ve dışında sunulmaktadır.

Afrika'ya kadar geniş satış ağımızla müşteri memnuniyetine önem veriyoruz. GES projemizle sürdürülebilir bir gelecek için çalışıyor, çelikhane projemizle Türkiye'nin en büyük 200 firması arasına girmeyi hedefliyoruz.

Ekonomik krizlere karşı yatırım, üretim ve ihracatla güçlü kalmayı amaçlıyoruz. Tufan Endüstri, büyük hedeflerle geleceğe emin adımlarla yürümektedir.

TUFAN ENDÜSTRİ DEMİR ÇELİK A.Ş.

Kalite ve sürdürülebilirlikle
geleceğe güvenle yürüyoruz.

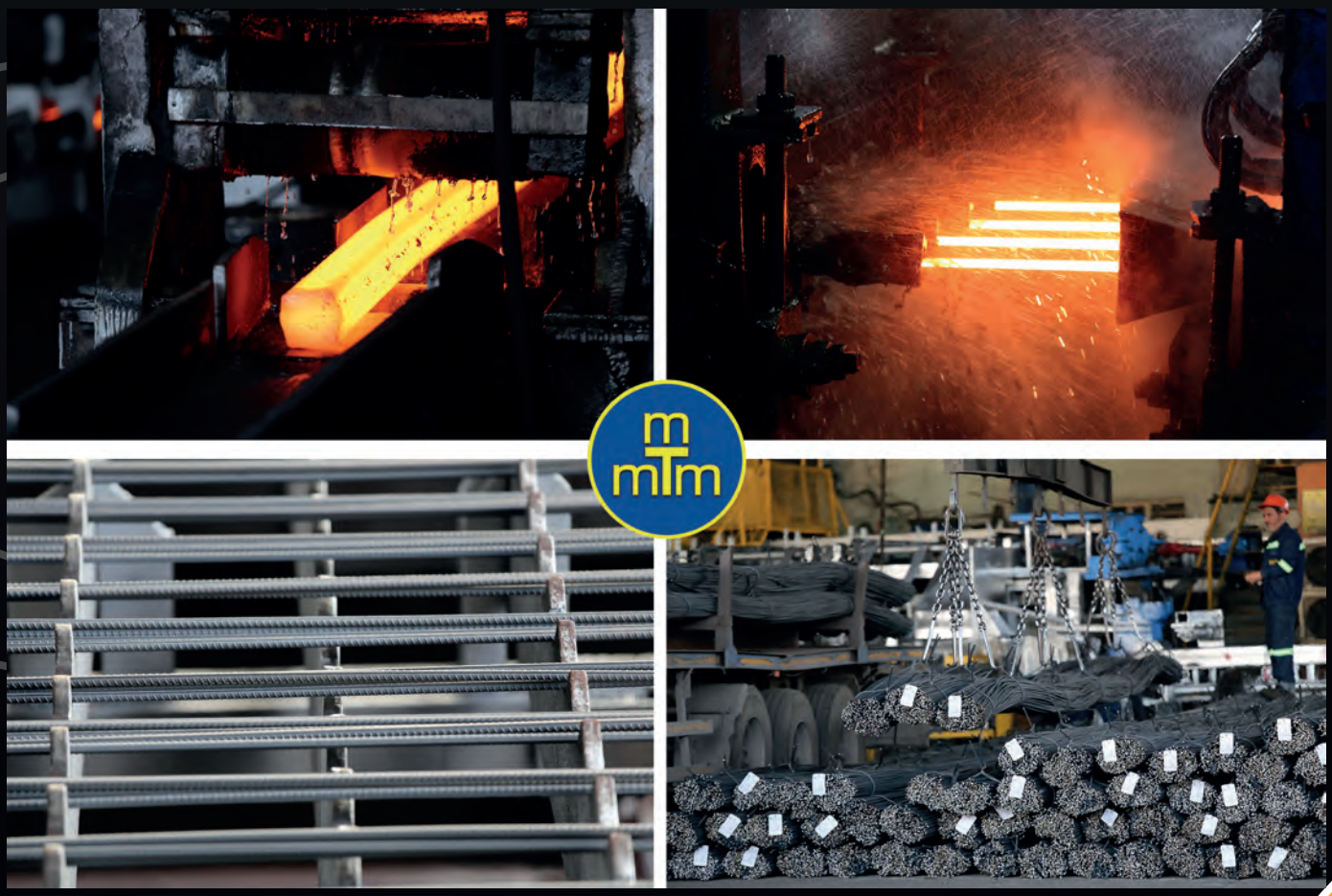

www.tufanendustri.com

TÜRKİYE'NİN 500 BÜYÜK SANAYİ KURULUŞU 2023

Fabrika: Karşı OSB Mahallesi Haddeciler Caddesi No.3 Payas/HATAY
Satış ofis: Karşı OSB Mahallesi Haddeciler Caddesi No.5 Payas/HATAY
E mail: tufan@tufanendustri.com
Telefon: 0326 7558732 - **Faks:** 0326 7181273

İÇİNDEKİLER

Başkandan | 8

Yönetici Özeti | 18

Dünya ve Türkiye Ekonomisinde Gelişmeler | 23

Temel Göstergeler | 42

Temel Finansal Göstergeler | 72

Karlılık Göstergeleri | 83

Katma Değer, Etkinlik ve Verimlilik | 102

Teknoloji Faaliyetleri | 110

Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu - Sıralama | 119

Sektörel Veriler | 153

Yöntem, Tanım ve Açıklamalar | 162

Faaliyet Kodları ve Sermaye Dağılımı | 166

Sektörel Sıralamalar | 170

Alfabetik Sıralamalar | 188

Yorumlar | 210

* İstanbul Sanayi Odası'nın 1974 yılında **"En Büyük 100 firma"** listesini yayınladığı dergisinde çıkan reklamımız.

1974'te sadece Türkiye'deydik, Şimdi 5 kıtadayız!

1966'da dövme çelik keser ile başlayan üretim yolculuğumuz, kaliteden ödün vermeden geliştirdiğimiz ürün çeşitliliği ve 5 kıtaya yayılmış marka güvencesiyle devam ediyor.

KANCA, el aletlerinin yanında; kara, hava, deniz ve raylı taşıtlar için uluslararası kalite standardında dövme parça üretimiyle de sektörünün öncüsü.

KANCA
DESIGN • FORGE • SAFETY

www.kanca.com.tr

KÜNYE

İSTANBUL SANAYİ ODASI DERGİSİ
Haziran 2024 Özel Sayı

İMTİYAZ SAHİBİ
İSTANBUL SANAYİ ODASI ADINA YÖNETİM KURULU BAŞKANI
Erdal Bahçıvan

YAYIN KURULU
Sultan Tepe - Ayşegül Çapan - Ramazan Güven -
Sadettin Kaşıkırık - Sabahattin Şen

SORUMLU GENEL YAYIN MÜDÜRÜ
Haktan Akın

GENEL YAYIN KOORDİNATÖRÜ
Asım Aslan

ARAŞTIRMAYI YAPAN
İSO Ekonomik Araştırmalar ve Kurumsal Finans Şubesi

YAYINA HAZIRLAYAN
İSO Kurumsal İletişim Şubesi

İDARE YERİ VE REKLAM REZERVASYON
Odakule, Meşrutiyet Cad. No: 63 34430 Beyoğlu / İstanbul
Tel: 0212 252 29 00'dan 131-133-135

BASIM
PROMAT BASIM YAYIN SANAYİ VE TİCARET A.Ş.
Orhan Gazi Mah. 1673. Sk. No: 34 Esenyurt / İSTANBUL

Tel: 0212 622 63 63
www.promat.com.tr
Sertifika No: 44762
Baskı Tarihi: Haziran 2024
Aylık Sanayi ve Ekonomi dergisi özel sayısıdır.

İSO 500®/©2024 İstanbul Sanayi Odası / 5846 sayılı kanuna göre tüm hakları saklıdır. İzinsiz hiçbir şekilde çoğaltılamaz, kopyalanamaz ve yayınlanamaz. Çalışmada yer alan bilgi ve analizlerin kopyalanması ya da çoğaltılarak kullanılması yolu ile oluşabilecek hata veya eksikliklerden dolayı İSO'nun herhangi bir sorumluluğu bulunmamaktadır.

REKLAM İNDEKSİ

İTO KİLİT	**ÖN KAPAK İÇİ**
ÇAMSAN ENTEGRE	**ÖN KAPAK İÇİ ARKA YÜZ**
VERDE	**LİSTE BAŞI ORTA KAPAK ÖN YÜZ**
ÇOLAKOĞLU METALÜRJİ	**LİSTE BAŞI ORTA KAPAK ARKA YÜZ**
PAMYAĞ	**LİSTE SONU ORTA KAPAK ÖN YÜZ**
GLOBAL FOOD	**LİSTE SONU ORTA KAPAK ARKA YÜZ**
ROKETSAN	**ARKA KAPAK İÇİ**
DAXLER	**ARKA KAPAK İÇİ ARKA YÜZ**
KRONOSPAN	**ARKA KAPAK**
OVA UN	1
DALGAKIRAN	2
DÜZCE CAM	3
SAPRO	4-5
CEDETAŞ	6-7
TUFAN ENDÜSTRİ	10-11
KANCA	13
CARGILL	15
MMK METALURJİ	16-17
DORUKNET	20
YILDIZLAR YATIRIM HOLDİNG	21
ŞAHİNLER	33
B/S/H	34-35
TAT ÇELİK	41
AKLEASE	51
ISS	53
ŞİRİKÇİOĞLU	55
İÇDAŞ	57
ÖZSEÇ BETON	58-59
KALE OTO RADYATÖR	63
ÜNTEL	75
OĞUZ TEKSTİL	77
GEDİK PİLİÇ	79
AGROBEST	87
SCHMID-PEKİNTAŞ	89
ANADOLUBANK	91
POLİFARMA	93
CW ENERJİ	95
AKCOAT	99
EVYAP	101
TEKSAN	115
ELİN - SIRIUS	117
ERCİYAS	151
ESSEL	160-161
ASTOR	169
KOREL	207
YAVUZKAN	215
AVES	228

Hayatın her anındayız.

64
Türkiye'deki 64. yılımız

Dünyayı güvenli, sorumlu ve sürdürülebilir bir şekilde beslemek için gıda, bileşen, tarımsal çözümler ve endüstriyel ürünler sağlıyoruz.

159 yıllık deneyimimizle Türkiye'deki 700'ü aşkın çalışanımızın dahil olduğu 160 bin kişilik ekibimiz ile yaşamın temel ihtiyaçlarını sunmak için yenilikler yapıyoruz.

1960'lı yıllardan bu yana faaliyet gösterdiğimiz Türkiye'de gıdanın yanı sıra biyoendüstri ve hayvan besleme sektörlerinde faaliyet gösteriyor, yerli mahsul kullanarak ürettiğimiz geniş portföydeki ürünlerimiz ile pek çok farklı sektöre hizmet sunarak hayatın her alanına dokunuyoruz.

Cargill®

www.cargill.com.tr

100.000 DWT
tonilatoya kadar her türlü geminin yükleme-boşaltma işlemleri
8 Adet
yanaşma rıhtımı
365 Gün 24 Saat
kesintisiz hizmet
15 metreden
fazla deniz derinliği
Aynı anda
100.000 DWT
'ye kadar rıhtıma
12 gemi
yanaşabilme kapasitesi
12.000.000 mt/yıl
kargo indirme kapasitesi
75.000 m²
depolama alanı
1800 m
liman rıhtım uzunluğu
STEEL
MMK METALURJİ

BÜYÜK OYNAMAK İÇİN **BÜYÜK ALAN GEREKİR**

Türkiye özel sektörüne hizmet veren **en büyük limanlardan biri olan MMK Port,** ulaşım kolaylığı, kapasitesi, 8 rıhtımı ve alanında uzman personeliyle sizi bekliyor.

mmkturkey.com.tr | /mmkmetalurji

YÖNETİCİ ÖZETİ

2023'te yüksek enflasyonla mücadele ve buna dönük uygulanan sıkı para politikaları, jeopolitik gelişmeler ve küresel ayrışma ortamı, küresel ekonomiyi belirleyen üç temel parametre olmuştur. Gelişmiş ülkelerin merkez bankaları Eylül 2023'e kadar faiz artışlarına devam etse de enflasyon hedeflerin üzerinde kalmıştır. Rusya-Ukrayna savaşı farklı cephelerde sürerken Batı'nın Rusya'ya yaptırımları genişlemiş, diğer yandan Rusya ile ticari ilişkileri devam eden üçüncü ülkelere de yaptırımlar başlamıştır.

Enerji ve gıda ürünlerinde savaş sonrası sıçrayan fiyatlar 2023 genelinde geri çekilmiştir. Orta Doğu'daki jeopolitik gelişmeler ise küresel ekonomi için yeni bir risk oluşturmuştur. Batı ile Güney ülkeleri arasındaki ayrışma artarken ABD ile Çin arasında özellikle ticaret, teknoloji ve finansman alanında karşılıklı yaptırımlar yükselmiştir. Bunun sonucunda küresel ekonomi yavaşlarken büyüme pandemi sonrası dönemin en düşük düzeyinde kalmıştır.

Türkiye ekonomisinde ise yaşanan deprem felaketi ve seçimlerin yanı sıra Haziran ayından itibaren rasyonel politikalara dönüş 2023 yılının ana belirleyicisi olmuştur. Bu süreçte liralaşma politikaları kapsamındaki uygulamalar sona ermiş ve ekonomi politikalarında yılın ikinci yarısında keskin bir dönüş yaşanmıştır. Söz konusu geçişle birlikte Türk lirası üzerindeki kontroller de azaltılmaya başlanmıştır. Buna bağlı olarak Türk lirasında Haziran ve Temmuz aylarında önemli bir düzeltme gerçekleşmiştir. Bu gelişmeler çerçevesinde enflasyon yılın ikinci yarısında artış göstermiş, Türkiye ekonomisi ve sanayisi çok farklı iki dönem yaşamıştır. 2023 yılında Türkiye ekonomisi yüzde 4,5 oranında büyürken sanayi sektöründe büyüme yüzde 0,8 ile daha sınırlı kalmıştır.

2023 yılında İSO 500 çalışmasının sonuçları, küresel ölçekte yaşanan gelişmeler ile Türkiye'deki ekonomi politikaları değişimine karşı sanayinin sergilediği performansı ortaya koyması açısından oldukça önemlidir. 2023 yılı İSO 500 çalışmasının öne çıkan sonuçları şu şekildedir:

- İSO 500 kapsamında özel kuruluşların sayısı 487 olurken kamu kuruluşlarının sayısı 4 adet artmış ve 13'e yükselmiştir. Kamu kuruluşlarının sayısındaki artış, daha önce TMSF tarafından yönetilen 4 özel sektör şirketinin hisselerinin tamamının T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı'na devredilmesinden kaynaklanmıştır.
- 2022'den 2023'e İSO 500'e yeni giren firma sayısı 50 olurken 37 kuruluş geçen seneki İSO İkinci 500'den yükselmiştir. 450 firma her iki yılda da İSO 500 sıralamasında yer almıştır. 13 firma ise İSO 1000 dışından 2023 yılı İSO 500 sıralamasına girmiştir.
- Üretimden satışlara göre en büyük kuruluş Tüpraş olmuştur. Uzun yıllardır liderliğini sürdüren bu kuruluş, aynı zamanda İSO 500'de en fazla katma değer yaratan ve en fazla kar elde eden kuruluş olmayı da başarmıştır. En fazla ihracat yapan kuruluş ise Ford Otomotiv olmuştur.
- İSO 500'ün sanayi katma değeri içindeki payı 0,7 puan artarak 22,4 ile en yüksek düzeyine çıkarken GSYH içindeki payı 0,5 puan düşüşle yüzde 6,7 olmuştur. Bu düşüşte, 2023 yılında ekonominin yüzde 4,5 büyümesine karşılık sanayi sektöründeki büyümenin yüzde 0,8 ile daha sınırlı kalması etkili olmuştur.
- Yabancı sermaye paylı kuruluşların sayısı 8 adet artarak 116'ya yükselmiştir. Halka açık kuruluşların sayısı ise 12 adet artışla 85'e yükselmiş ve en yüksek düzeyine çıkmıştır.
- İSO üyesi kuruluşların sayısı 1 adet daha azalarak 151 olmuştur. Bu durum, sanayinin İstanbul dışında daha hızlı geliştiğine işaret etmektedir.
- Üretimden satışlar yüzde 42,1, net satışlar yüzde 43,5 oranında artış göstermiştir. Bu artışlar, son 3 yılın en düşük oranları olmasının yanı sıra reel olarak düşüşe işaret etmektedir.
- İSO 500'ün ihracatı yüzde 2,9 azalarak 95,1 milyar dolara inmiştir. Türkiye ihracatının yüzde 37,2'si, sanayi ihracatının yüzde 38,7'si İSO 500 tarafından gerçekleştirilmiştir.
- İSO 500'ün istihdamı yüzde 1 oranında artarak 804 bin kişiye yaklaşmıştır. Aynı yılda ödenen maaş ve ücretlerdeki artış yüzde 119,6 olmuştur.
- Sanayi kuruluşların karları 2023 yılındaki koşullardan olumsuz etkilenmiştir. Vergi öncesi kar ve zarar toplamı yüzde 32,9, faiz, amortisman, vergi öncesi kar ve zarar toplamı ise yüzde 45,5 oranında yükselmiştir. Karlılık artışları TÜFE enflasyonunun altında kalmış ve reel gerilemeye işaret etmiştir.
- 2023 yılında zarar eden kuruluş sayısı artmıştır. Vergi öncesi dönem karı/zararı büyüklüğüne göre zarar eden firma sayısı 58'den 96'ya çıkarken faiz, amortisman ve vergi öncesi kar/zarar büyüklüğüne göre 490 ile yatay seyretmiştir.
- 2023 yılında İSO 500'de finansman giderleri yüzde 92,5 artışla 533,4 milyar TL'ye yükselirken finansman giderlerinin faaliyet karına oranı da yüzde 41,3'ten yüzde 56,9'a çıkmıştır.
- İSO 500'ün üretim faaliyeti dışı net gelirleri yüzde 140,3 artışla 266,6 milyar TL'ye yükselmiştir. Buna karşılık 15,9 milyar TL'lik kambiyo zararı oluşmuştur.

- Satış ve karlardaki zayıf performans, bazı karlılık göstergelerini de olumsuz etkilemiştir. Faaliyet karlılığı 0,3 puan azalışla yüzde 12,5'e, satış karlılığı 0,7 puan düşüşle yüzde 8,6'ya gerilemiştir. Buna karşılık FAVÖK karlılığı 0,3 puan artışla yüzde 15,7'ye yükselmiştir.
- Net katma değerin faktör gelirleri dağılımında milli gelir anlamında karın payı yüzde 54,5'ten yüzde 36,1'e inerken ödenen faizlerin payı yüzde 18,6'dan yüzde 25,2'ye çıkmıştır. Ödenen maaş ve ücretlerin payı ise yüzde 26,9'dan yüzde 38,8'e yükselmiştir.
- Çalışan başına net üretimden satışlar yüzde 39,5 artmış ve 7,9 milyon TL olmuştur. 2022'de güçlü bir artış kaydeden işgücü verimliliği 2023'te önemli ölçüde ivme kaybetmiş ve reel olarak gerilemiştir.
- AR-GE harcaması yapan kuruluş sayısı 2022'de 260 iken 2023'te 265'e yükselmiştir. Bu kuruluşların AR-GE harcamaları anket verileri ile 30,6 milyar TL olarak gerçekleşmiş ve bir önceki yıla göre yüzde 87,5 artmıştır. Aynı dönemde AR-GE harcamalarının üretimden satışlara oranı yüzde 0,48'e yükselmiştir.
- İSO 500'de 2023 yılında yaratılan katma değerde en yüksek pay yüzde 33,9 ile orta-düşük teknoloji yoğunluklu sektörlere aittir. Bu grubun payı geçen yıla göre 3,8 puan azalmıştır. Düşük teknoloji yoğunluklu sanayilerin payı 0,2 puan düşüşle yüzde 28,7'ye gerilerken orta-yüksek teknolojili sanayiler grubunun payı 3,1 puan artışla yüzde 30,3 olmuştur. Yüksek teknoloji yoğunluklu sanayiler grubunun payı ise 0,9 puan artışla yüzde 7,1'e çıkmıştır.
- İSO 500 içinde orta-yüksek ve yüksek teknoloji yoğunluklu sektörlerde yer alan firmaların katma değerden aldıkları pay 2023 yılında yüzde 37,4 olmuştur. Son yıllarda yüksek ve orta-yüksek teknoloji yoğunluklu sanayilerin payında bir ivmelenme söz konusudur.
- Bilindiği üzere 2023 yılında enflasyon muhasebesi uygulaması yeniden hayatımıza girmiştir. Bilançolardaki parasal olmayan kıymetler üzerinde uygulanan enflasyon düzeltmesi, firmaların özkaynak ve aktif toplamı büyüklüklerini önemli ölçüde etkilemiştir. Şöyle ki; özkaynaklar enflasyon düzeltmesi öncesi veriler ile yüzde 41,8 oranında artarken enflasyon düzeltmesi sonrası veriler ile yüzde 244,7 büyümüştür. Benzer şekilde aktif toplamı enflasyon düzeltmesi öncesi veriler ile yüzde 52,5, enflasyon düzeltmesi sonrası veriler ile yüzde 125,9 artış göstermiştir.
- Enflasyon düzeltmesi toplam borçları çok sınırlı etkilemiştir. Enflasyon düzeltmesi öncesi veriler ile yüzde 58,5 artan toplam borçlar, enflasyon düzeltmesi sonrası veriler ile yüzde 59,8 büyümüştür. Mali borçlardaki artış her iki veriye göre yüzde 54,1 ile aynı kalırken diğer borçlardaki artış sırasıyla yüzde 63,3 ve yüzde 65,9 ile birbirine oldukça yakın gerçekleşmiştir.
- 2021 ve 2022 yıllarının ardından 2023 yılında da diğer borçlar mali borçların üzerinde büyümüştür. Kredi kullanımına getirilen koşullar ve kısıtlamalar, finansmana erişimi zorlaştırmış ve kredi büyümesi de yavaşlamıştır. Kuruluşlar net işletme sermayesi ihtiyaçlarını daha çok diğer borçlar ile karşılamıştır. Borçların vadelerine göre gelişiminde ise kısa vadeli mali borçlardaki yavaşlamaya karşılık uzun vadeli mali borçlardaki hızlanma dikkat çekmiştir.
- Enflasyon muhasebesi uygulaması İSO 500'ün kaynak yapısını önemli ölçüde değiştirmiştir. Enflasyon düzeltmesi öncesi veriler ile borç/aktif payı yüzde 64,3'ten yüzde 66,8'e çıkmış, özkaynak/aktif payı yüzde 35,7'den yüzde 33,2'ye inmiştir. Buna karşılık, enflasyon düzeltmesi sonrası veriler ile özkaynakların payı yüzde 54,5'e yükselirken borçların payı yüzde 45,5'e gerilemiştir. Enflasyon düzeltmesinin özkaynak payı lehine 21,3 puanlık olumlu etkisi olmuştur.
- Yine enflasyon düzeltmesinin etkisiyle borç/özkaynak oranında düzeltme öncesi verilere göre 117,8 puanlık belirgin bir iyileşme sağlanmış, özkaynak büyüklüğü borçların üzerine çıkmıştır.
- Enflasyon düzeltmesi ile duran varlıkların toplam aktifler içindeki payı önemli ölçüde yükselmiştir. Enflasyon düzeltmesi öncesi veriler ile duran varlıkların toplam aktifler içindeki payı yüzde 35,2'den yüzde 33,7'ye gerilerken dönen varlıkların payı yüzde 64,8'den yüzde 66,3'e yükselmiştir. Enflasyon düzeltmesi sonrası veriler ile ise duran varlıkların payı yüzde 53,3'e yükselirken dönen varlıkların payı yüzde 46,7'ye gerilemiştir.
- Enflasyon düzeltmesi aktif ve özkaynak karlılığı göstergelerini düşürücü etki yapmıştır. 2023'te enflasyon düzeltmesi öncesi veriler ile 2,6 puan azalarak yüzde 10,8'e gerileyen aktif karlılığı, enflasyon düzeltmesi sonrası veriler ile yüzde 7,3'e inmiştir. Benzer şekilde özkaynak karlılığı enflasyon düzeltmesi öncesi veriler ile 2,2 puan azalışla yüzde 32,6'ya, enflasyon düzeltmesi sonrası veriler ile yüzde 13,4'e gerilemiştir. Enflasyon düzeltmesi uygulamasının aktif karlılığına 3,5 puan, özkaynak karlılığına 19,2 puan olumsuz etkisi olmuştur.
- Enflasyon düzeltmesinden İSO 500'ün varlık devir hızı da etkilenmiştir. 2022 yılında 1,34 ile en yüksek seviyesine çıkan varlık devir hızı, 2023'te enflasyon düzeltmesi öncesi verilerle 1,26'ya, enflasyon düzeltmesi sonrasında ise 0,85'e gerilemiştir.

dorukcloud

Her ölçekte, ihtiyacınıza uygun bulut çözümleri

Kolay kullanım, üst düzey güvenilirlik ve öngörülebilir fiyatlandırma ile her türlü ihtiyaca uygun ölçeklenebilir DorukCloud platformuna siz de katılın, **işinizi dönüştürün.**

Global çözüm ortaklarımız ve bilişim sektöründeki **30 yılı aşkın tecrübemizle, işinizi dönüştürmek için hazırız.**

Uzman ekibimizle tanışmak ve randevu oluşturmak için **kodu tarayın.**

Acronis

openstack.

veeam

vmware by Broadcom

XaaS

doruknet

DorukCloud, bir DorukNet markasıdır.

SEKTÖRLERE YÖN VEREN YILDIZLAR

130 yıllık köklü deneyimimizle; yenilikçi, global ve insan odaklı çözümlerimizle, faaliyet gösterdiğimiz 8 sektörde öncü rolümüzle yol göstermeye devam ediyoruz.

YILDIZLAR YATIRIM HOLDİNG®

YILDIZ ENTEGRE | İGSAŞ | YILDIZ DEMİR ÇELİK

İSTANBUL
SANAYİ ODASI

enterprise
europe
network

Avrupa İş Desteği Yanınızda
Avrupa İşletmeler Ağı
İSTANBUL

Hedef Pazar Araştırması Danışmanlığı ile İSO Yanınızda!

www.iso.org.tr/hedef-pazar-arastirmasi

DÜNYA VE TÜRKİYE EKONOMİSİNDE GELİŞMELER

Dünya ve Türkiye ekonomisindeki gelişmeler, sanayi sektörünün performansında belirleyici rol oynamaktadır.

2023'te küresel büyüme: Şoklara karşı dirençli, tarihsel olarak yavaş...

2023 yılında küresel ekonomik aktivite bir dizi etmene bağlı olarak zayıflama göstermiştir. Bunlar içerisinde enflasyon karşısında para politikalarındaki sıkılaşma, Çin'de toparlanmanın beklentileri karşılayamaması, jeopolitik gelişmeler, pandemi döneminde belirgin artan kamu mali desteklerinin geri çekilmesi ve küresel ekonomik kutuplaşmanın derinleşmesi öne çıkmaktadır.

IMF'nin Nisan ayında yayınladığı Dünya Ekonomik Görünümü raporuna göre 2022 yılında yüzde 3,5 olan küresel büyüme 2023 yılında yüzde 3,2'ye gerilemiş olup 2024-25 yıllarında da bu seviyede yatay kalması beklenmektedir. Bu anlamda dünya ekonomisi çoklu şoklar karşısında dirençli bir seyir izlerken "yumuşak iniş" senaryosunun büyük oranda başarıldığı, ancak büyümenin de tarihsel ortalamalardan oldukça düşük seyrettiği görülmektedir. Ek olarak IMF tahminleri, uzun vadeli büyüme dinamiklerinin de zayıfladığı beklentisine işaret etmektedir.

Sektörlere bakıldığında, finansman koşullarına duyarlılığı daha yüksek olan imalat sanayinde ivme kaybı görece belirgin olurken hizmetlerde ise daha dirençli bir seyir izlenmiştir. Nitekim, Küresel İmalat PMI 2023 yılının tüm aylarında daralma bölgesinde (50,0 altı) gerçekleşmiştir. Küresel Hizmetler PMI ise yılın ikinci ve üçüncü çeyrekleri boyunca ivme kaybına işaret etse de genişleme bölgesinde (50,0 üzeri) tutunmuş ve son çeyrekte ılımlı bir toparlanma sergilemiştir.

KÜRESEL PMI

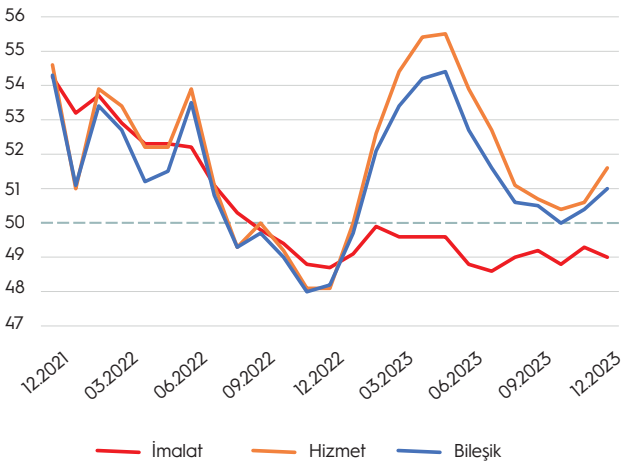

Kaynak: JP Morgan, S&P Global.

Ülke ve ülke grupları bazında incelendiğinde, büyümedeki ivme kaybı gelişmiş ekonomilerde daha belirgindir. Nitekim 2022'te yüzde 2,6 olan büyümenin 2023'te 1,6'ya bir yavaşladığı görülmektedir. Ayrıntılara bakıldığında, ABD ekonomisi aşağı yönlü risklere karşı beklenenden güçlü bir direnç gösterirken Euro Bölgesi'nde ise öngörülenden zayıf bir performans görülmektedir. Yine ana ihracat pazarlarımızdan olan Birleşik Krallık'ta, 2022'de yüzde 4,3 olan büyüme 2023'te yüzde 0,1 ile neredeyse durma noktasına gelmiştir.

Gelişmekte olan ekonomilerde ise ekonomik aktivite daha istikrarlı seyretmiş ve 2022 yılındaki yüzde 4,1'in ardından 2023'te de yüzde 4,3'lük bir büyüme gerçekleşmiştir. Ancak ülke ve bölgeler arasında ayrışan bir tablo söz konusu olmuştur. Yılın başlarında sert pandemi önlemlerinin kaldırılması Çin'e ilişkin beklentileri iyileştirmiş, ancak ülkede büyüme 2022'ye göre hızlansa da tahmin edilenden zayıf bir performans sergilemiştir.

Bu şekilde Çin, Euro Bölgesi ile beraber küresel yavaşlamanın ana merkezlerinden birisi olmuştur. Çin hariç Asya ise pozitif ayrışmasını sürdürmüştür. Benzer şekilde, gelişmekte olan Avrupa ülkeleri de Ukrayna'daki savaşın etkilerinin görece hafiflemesiyle 2022'ye göre daha güçlü bir büyüme performansı sergilemiştir. Büyüme özellikle Orta Doğu ve merkez Asya'da belirgin şekilde yavaşlarken Latin Amerika ve Sahra altı Afrika'da da ivme kaybı göstermiştir.

KÜRESEL BÜYÜME

	2000-2019 Ortalaması	2022	2023	2024 (Tahmin)	2025 (Tahmin)
Dünya	3,8	3,5	3,2	3,2	3,2
Gelişmiş Ekonomiler	1,9	2,6	1,6	1,7	1,8
ABD	2,2	1,9	2,5	2,7	1,9
Euro Bölgesi	1,4	3,4	0,4	0,8	1,5
Almanya	1,4	1,8	-0,3	0,2	1,3
Fransa	1,4	2,5	0,9	0,7	1,4
İtalya	0,4	4,0	0,9	0,7	0,7
İspanya	1,8	5,8	2,5	1,9	2,1
Japonya	0,8	1,0	1,9	0,9	1,0
Birleşik Krallık	1,8	4,3	0,1	0,5	1,5
Gelişmekte Olan Ekonomiler	5,5	4,1	4,3	4,2	4,2
Asya	7,4	4,4	5,6	5,2	4,9
Çin	9,0	3,0	5,2	4,6	4,1
Avrupa	4,0	1,2	3,2	3,1	2,8
Latin Amerika ve Karayipler	2,5	4,2	2,3	2,0	2,5
Orta Doğu ve Orta Asya	4,5	5,3	2,0	2,8	4,2
Sahra Altı Afrika	4,8	4,0	3,4	3,8	4,0

Kaynak. IMF, World Economic Outlook, Nisan 2024.

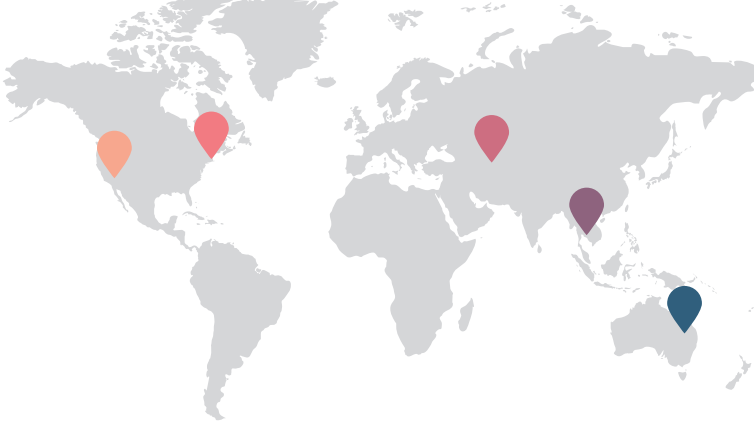

ABD'de 2022 yılını yüzde 1,9 ile kapatan ekonomik büyüme 2023'te beklentileri aşan bir performansla yüzde 2,5'e yükselmiş ve 2000-2019 ortalamasının da üzerine çıkmıştır. Fed'in politika faizini tarihi yüksek seviyelerde tutmasına rağmen büyümenin dirençli seyretmesinde önemli bir etken, işgücü piyasasındaki sıkılığın ücretleri yukarı yönde baskılaması, bunun da özel tüketim harcamalarını desteklemesidir.

Nitekim tarım dışı istihdam artışı yıl içerisinde ivme yitirse de aylık ortalamada 230 bin kişi ile oldukça güçlü seyretmiş, buna karşın tarım dışı açık iş ilanları yine azalmakla beraber 2023'te tarihsel ortalamaların üzerinde kalmıştır. İşgücü piyasasındaki bu duruma ek olarak, 2022 itibarıyla devreye alınan bir dizi sanayi politikası adımı da kamu harcamaları kanalıyla büyümeyi destekleyici etkide bulunmuştur.

Euro Bölgesi'nde 2022'de yüzde 3,4 olan büyüme 2023 yılında yüzde 0,4'e kadar gerilemiştir. Bu oran, pandeminin damga vurduğu 2020 hariç tutulduğunda son on yılın en zayıf büyüme performansına karşılık gelmektedir. Bölgenin GSYH düzeyi de 2023 sonu itibarıyla pandemi öncesi olan 2019 yılının çok az üzerine çıkabilmiştir.

2023 yılında yaşanan ivme kaybında öne çıkan etmenler arasında Ukrayna-Rusya savaşının devam eden olumsuz yansımaları, faizlere duyarlı sektörlerde görülen yavaşlama ve ticaret partnerlerinde yaşanan talep zayıflaması yer almaktadır. Ekonomik aktivitedeki zayıflama bölgenin ana sanayi merkezi olan Almanya'da çok daha belirgin gerçekleşmiş ve ülke ekonomisi 2023 yılını yüzde 0,3 ile hafif de olsa küçülme ile kapatmıştır. Bu da yine 2020 hariç olmak üzere Almanya'da küresel ekonomik krizden bu yana yaşanan ilk daralma olarak kayda geçmiştir.

REEL GSYH (MEVSİMSELLİKTEN ARINDIRILMIŞ, 2019=100)

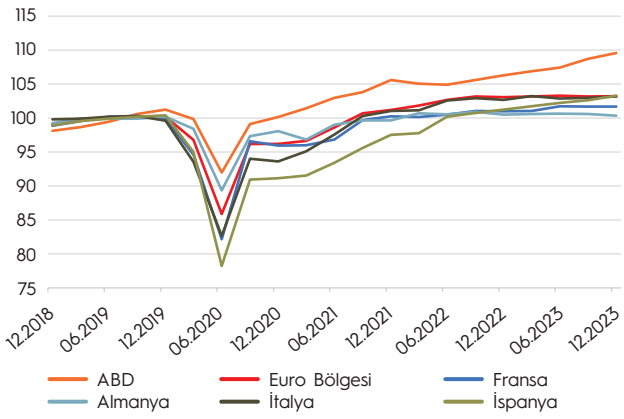

Kaynak: OECD.

Çin 2023 yılının başlarında sert pandemi önlemlerini kaldırmış, bu durum ülkeye ilişkin büyüme beklentilerine olumlu yansımıştır. Ancak toparlanma yıl içerisinde erken sönümlenmiş ve ülke 2022 yılının düşük bazına rağmen 2023'te yüzde 5,2 büyüyebilmiştir. Zayıf performansta belirleyici unsurlar, küresel talepteki güçsüzlük ve emlak sektöründe yaşanan sıkışmanın yeni yatırımları aşağı çekmesi, düşük ekonomik güven ve yüzde 20'leri aşan genç işsizliğinin özel tüketime olumsuz etkileridir.

Ek olarak, derinleşen ticari ve teknolojik rekabetin de ülkede uzun vadeli büyüme dinamiklerini zayıflattığı değerlendirilmektedir. Bu anlamda IMF, büyümenin 2024-29 yılları arasında ortalama yüzde 3,8 düzeylerinde gerçekleşmesini beklemektedir. 2000-2019 arasında ülkenin ortalama yıllık büyümesinin yüzde 9 civarlarında olduğu göz önüne alındığında, bu durum özellikle 2008 küresel krizi sonrasında Çin'in küresel ekonomik büyümeye yüksek katkılarının artık geride kalmış olabileceği riskine işaret etmektedir.

2023 yılında küresel ticaret hacmi büyümesi yüzde 0,3 ile neredeyse durma noktasına gelmiştir. Rakam, hem 2000-2019 ortalaması olan yüzde 4,9'un hem de yüzde 3,2'lik küresel ekonomik büyümenin oldukça altındadır. IMF projeksiyonları 2024-2029 arasında yıllık ortalama yüzde 3,3 ile oldukça ılımlı bir toparlanma beklentisine işaret etmektedir.

Ayrıntılara bakıldığında, 2023'te hizmet ticareti görece dirençli bir seyir izlerken, mal ihracat ve ithalatının ise daraldığı görülmektedir. Özellikle gelişmiş ülkelerin ithalat talebindeki zayıflama daha belirgindir. Yaşanan yavaşlamada küresel talepteki düşüş, talebin yurtiçi hizmetlere kayması ve ABD dolarındaki güçlenmenin gecikmeli etkileri öne çıkan faktörlerdir. Buna ek olarak artan korumacılık önlemlerinin de etkili olduğu değerlendirilmektedir. Nitekim IMF'in Ekim 2023 tarihli Dünya Ekonomik Görünümü raporuna göre 2019 yılında ülkelerin devreye aldığı yeni kısıtlayıcı önlemlerin sayısı binin altında iken 2022 yılında 3 bine yaklaşmıştır.

2023 yılında küresel ticaretteki yavaşlama, tedarik zincirlerini ise olumlu yönde etkilemiştir. Nakliye maliyetleri düşmüş ve tedarikçilerin teslimat süreleri kısalmıştır.

Yılın son çeyreğinde Orta Doğu'da artan jeopolitik gerginlik kısmi bir bozulmayı beraberinde getirse de New York Fed'in yayınladığı Tedarik Zincirleri Baskı Endeksi 2023 yılında pandemi öncesi seviyelere geri dönüldüğüne işaret etmektedir.

Enflasyonda katılık, para politikasında gevşeme beklentilerini ileri tarihlere öteledi.

Enflasyon, hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkelerde 2022 yılı ortalarındaki zirve seviyelerinin ardından girdiği düşüş trendini 2023 yılı genelinde sürdürmüştür. Para politikalarındaki sıkılaşmanın artan etkisinin yanı sıra başta enerji ve kısmen de enerji dışı emtia fiyatlarındaki düşüş ve tedarik zincirlerindeki normalleşme dezenflasyonu desteklerken, ücret baskıları ve hizmet fiyatlarındaki katılık ise tersi yönde etki oluşturmuştur.

Para politikası kararlarının küresel aktiviteyi önemli ölçüde etkilediği ABD ve Euro Bölgesi'ndeki fiyat gelişmelerine daha yakından bakıldığında; 2022 ortasında yüzde 9,1'de zirveye ulaştıktan sonra düşüşe geçen ABD yıllık tüketici enflasyonu bu eğilimini 2023 genelinde de sürdürmüş ve yılı yüzde 3,4 düzeyinde tamamlamıştır. Yine de bu seviye yüzde 2'lik merkez bankası hedefinin üzerinde kalırken çekirdek enflasyon da manşet enflasyona göre sınırlı bir iyileşme kaydederek yıl sonunda yüzde 3,9 olmuştur. Çekirdek enflasyonun sergilediği bu katılık eğiliminde ücret baskılarına daha duyarlı olan hizmet sektörü fiyatları etkili olmuştur. Nitekim hizmet fiyatlarında yıllık artış 2023 başında yüzde 7,6 iken yılı yüzde 5 ile kapatarak çok daha sınırlı bir gevşemeye işaret etmiştir.

Avrupa Merkez Bankası'nın (ECB) faiz artırımlarına Fed'e göre daha geç başlaması ve enerji krizinin çok daha güçlü hissedilmesi nedeniyle yıllık tüketici enflasyonu Euro Bölgesi'nde ABD'ye göre daha geç ve yüksek seviyede (Ekim 2022, yüzde 10,6) zirve yapmıştır. Ardından başlayan düşüş eğilimini 2023 boyunca sürdürerek yılı yüzde 2,9 düzeyinde tamamlamıştır. Çekirdek enflasyon ise 2023 sonunda yüzde 3,4 düzeyine inmiştir. ABD'ye benzer şekilde Euro Bölgesi'nde de çekirdek enflasyondaki katılık eğilimi hizmet fiyatlarından kaynaklanmıştır. Yıllık hizmet enflasyonu 2023 yılına yüzde 4,4 düzeyinde başlamış, Temmuz ayında yüzde 5,6'da zirve yapmasının ardından yılı yüzde 4 düzeyinde sınırlı bir gerileme ile kapatmıştır. Genel değerlendirme Euro Bölgesi'nde ücret baskıları kaynaklı risklerin ABD'ye göre daha güçlü olduğu yönündedir.

TÜKETİCİ ENFLASYONU (YILLIK, %)

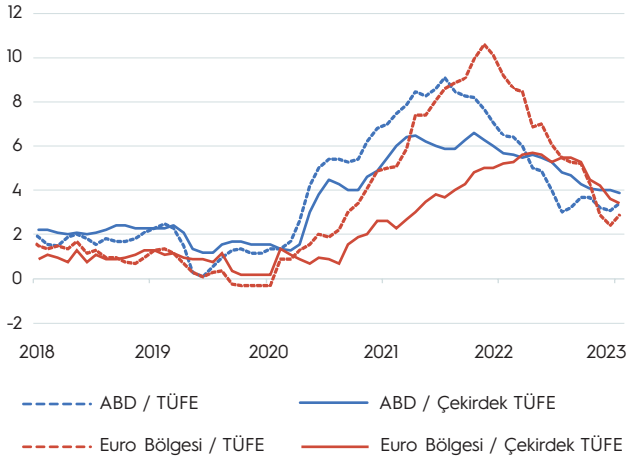

Kaynak: BLS, Eurostat.

Enflasyon şoku karşısında Mart 2022'de faiz artırımlarına başlayan Fed, artırımlara Temmuz 2023'e kadar devam etmiş ve toplamda 5,25 puan artışla Fed Funds Hedef Faiz oranını 20 yıldan uzun bir sürenin en yüksek düzeyi olan yüzde 5,5'e çıkarmıştır.

Fed takip eden dönemde faiz oranlarını mevcut yüksek seviyede korurken, enflasyonun beklenenden daha katı seyretmesi nedeniyle Fed yetkililerinin politika faiz beklentisi de yıl içerisinde sürekli olarak yükselmiştir. Bu durum, faiz indirimlerinin başlaması beklenen tarih konusunda Fed ile piyasalar arasında (Fed'in daha temkinli, piyasaların daha iyimser olduğu) ayrışmaya yol açarak özellikle yılın ikinci yarısında volatiliteyi artırmıştır.

ECB faiz artırımlarına Fed'den daha geç, Temmuz 2022'de başlamış, eksi yüzde 0,5 olan mevduat faiz oranını (deposit facility rate) 2022 sonunda yüzde 2,5'e yükseltmiştir. Eylül 2023'e kadar devam eden artırımlarla faiz oranı yüzde 4'e çıkarılmış ve sonrasında bu düzeyde sabit tutulmuştur.

ABD'de yaşanan bankacılık sektörü kaynaklı çalkantı örneğinde olduğu gibi, merkez bankaları 2023'te ekonomik büyüme, finansal istikrar kaynaklı riskler ile fiyat istikrarı kaynaklı riskler arasında sıkışma yaşamıştır. Ancak Euro Bölgesi'nde ekonominin savaş gibi risklere daha açık olması, bankacılık sistemlerinin görece zayıf yapısı ve başta kırılgan güney ülkeleri olmak üzere uzun vadeli faiz oranlarına duyarlılığın yüksekliği nedeniyle ECB bu sıkışmayı Fed'e göre çok daha yoğun hissetmiştir. Buna rağmen her iki banka da fiyat istikrarını merkeze alan politika duruşunu korumuştur.

Emtia fiyatları ve tedarik zincirlerinde normalleşme.

2022 yılında Rusya-Ukrayna savaşı ile tarihi zirvelere yükselen enerji fiyatları, 2023'te önemli ölçüde normalleşme sergilemiştir. Bunda özellikle savaş şoku karşısında astronomik yükselişler sergileyen doğalgaz fiyatlarındaki gerileme etkili olmuştur. 2022 ortalarında savaşın etkileriyle 120 dolar (aylık ortalama) düzeylerine kadar çıkan Brent petrolün varil fiyatı yılı 80 doların hafif üzerinde tamamladıktan sonra 2023'te dalgalı bir seyir izlemiş, ancak yıl sonu itibarıyla 80 doların hafif altında kalmıştır.

Para politikalarının etkisiyle zayıflayan küresel talep, fiyatları aşağı yönde baskılamıştır. Öte yandan, OPEC+ üyelerinin uyguladığı arz kesintileri, başta ABD olmak üzere OPEC dışı ülkelerin üretimi artırmalarıyla dengelenmiştir. Yılın sonlarına doğru Orta Doğu bölgesinde patlak veren jeopolitik gelişmeler fiyatlarda belirli bir yukarı yönlü basınç oluştursa da savaşın bölgesel nitelik kazanacağı endişelerinin azalması bu baskıyı hafifletmiştir.

DÜNYA BANKASI EMTİA FİYAT ENDEKSİ (2010=100)

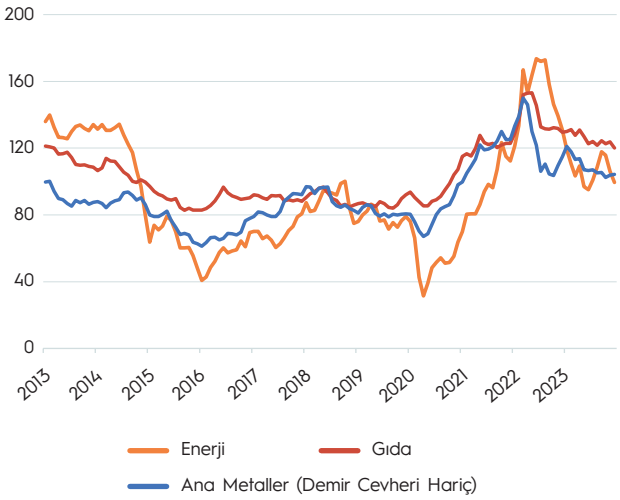

Kaynak: World Bank, Commodity Markets.

2023'te gıda fiyatlarındaki düşüş enerji emtialarına göre daha sınırlı düzeyde gerçekleşmiştir. Talepteki zayıflamanın fiyatları düşüş yönünde etkilemesine karşın, Rusya'nın Tahıl Koridoru anlaşmasından çekilmesi gibi arz zayıflatıcı gelişmeler ise fiyatlarda yukarı yönlü baskıya yol açmıştır. 2023 yılında ana metal fiyatlarının gösterdiği düşüşte ise küresel talepteki yavaşlama ve özellikle Çin talebine dönük beklentilerin bozulması etkili olmuştur.

Piyasalar: Merkez bankaları ve savaşların gölgesinde...

2023 yılında da başta Fed olmak üzere para politikası gelişmeleri ve beklentileri küresel piyasaların seyrinde temel belirleyici unsur olmaya devam etmiştir. Bununla beraber jeopolitik gelişmelerin etkileri de yakından takip edilmiştir.

Politika faizlerinin artırılmasına paralel olarak uzun vadeli tahvil faizlerinde yaşanan yükseliş, 2023 ilk çeyrek sonunda ABD'de özellikle küçük bankaların yüklü miktarda bilanço zararları yazmalarına neden olmuş, bunu takip eden hisse senedi satışları ve nihayetinde mevduat kaçışları ile beraber Mart başında banka iflasları yaşanmıştır. Öte yandan bu finansal çalkantı, Fed'in zamanında müdahaleleri sonucu yerel bankalarla sınırlı kalmış ve sistemik bir nitelik kazanmamıştır.

ABD 10 YILLIK TAHVİL FAİZİ VE DOLAR ENDEKSİ (DXY)

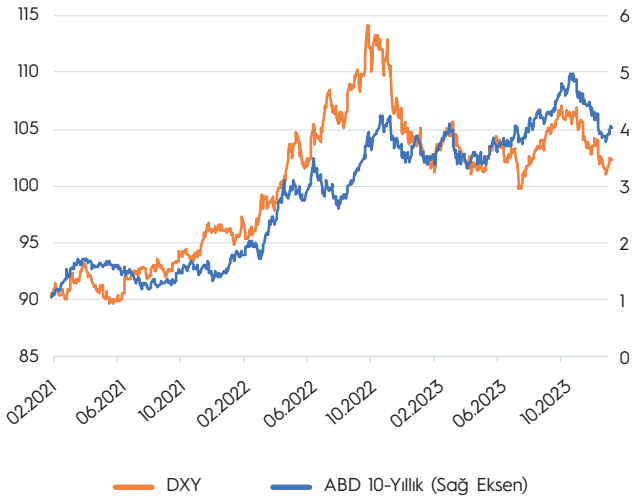

Kaynak: Turkey Data Monitor.

2023 yılında sıkı para politikalarına bağlı olarak uzun vadeli faizler yüksek seyrini sürdürmüştür. Küresel gösterge niteliğindeki ABD 10 yıl vadeli tahvil faizi, Fed'in faiz indirimlerine başlama tarihine ilişkin iyimserleşen beklentiler nedeniyle 2022 son çeyreğinde düşüşe geçmiş ve 2023 yılına yüzde 3,5'in bir miktar üzerinde başlangıç yapmıştır. Öte yandan yıl içerisinde enflasyonun gösterdiği katılık karşısında FOMC üyelerinin değişen beklentilerine bağlı olarak faizlerde de genelde artış eğilimi görülmüş ve 2023 son çeyreğinde ABD 10 yıllık tahvil getirileri

yüzde 5 eşiğine gelerek 2008 küresel krizi öncesi seviyelerine ulaşmıştır. Son çeyrekte ise faizler yeniden yönünü aşağıya çevirmiş ve yılı yüzde 4'ün bir miktar altında kapatmıştır.

Dolar endeksi, 2022 ikinci yarısında görülen zirve seviyelere kıyasla 2023 yılında gevşeme göstermiştir. Ancak Fed'in sıkı para politikası duruşunu koruması ve jeopolitik gelişmelere de bağlı olarak bu düşüş görece sınırlı kalmış, böylece güçlü dolar teması 2023 yılı için de geçerli olmuştur. Güçlü dolara bağlı olarak 2022 yılı Eylül ayında paritenin altına kadar inen ve yılı 1,06 düzeyinde kapatan Euro/dolar kuru ise dolardaki sınırlı gerilemeye bağlı olarak 2023'ü hafif bir toparlanma ile 1,11 seviyesinde kapatmıştır.

2023 yılında sıkı para politikası ve ivme kaybeden ekonomik aktiviteye rağmen, enflasyonun ani bir duruş ya da resesyona yol açmaksızın dizginlendiği ve büyümenin belirli bir tempoda sürdüğü "yumuşak iniş" senaryosu, gelişmiş ülkelerin hisse senedi piyasalarını desteklemiştir. Özellikle ABD'de teknoloji şirketlerinin güçlü kârları da bir diğer destekleyici faktör olmuştur. Öte yandan zayıf küresel talep ve doların güçlü seyri karşısında gelişmekte olan ülkelerin hisse senedi piyasaları çok daha zayıf bir performans sergilemiştir.

Türkiye ekonomisi: Ekonomi politikalarında ray değişimi.

Türkiye ekonomisinin 2023 yılı performansında yavaşlayan küresel talep, 6 Şubat depremleri ve en önemlisi, Mayıs seçimleri sonrasında ekonomi politikalarında yaşanan keskin değişim belirleyici olmuştur. Yurt dışında özellikle Avrupa talebindeki zayıflama ihracat performansını olumsuz etkilerken, ithalat fiyatlarında enerji öncülüğünde yaşanan düşüş cari denge ve fiyat gelişmelerine olumlu yansımıştır.

Yurtiçinde ise yüksek büyüme oranlarının önceliklendirildiği, enflasyon ve cari açık gibi kırılganlıkların ise daha geri planda tutulduğu politikalar, seçimlerden sonra yerini makro finansal istikrar arayışına bırakmıştır. Bu doğrultuda iç ve dış talep arasında dengelenmeyi sağlayarak büyüme kompozisyonunu daha sağlıklı hale getirmenin yanı sıra fiyat istikrarı ve dış dengede iyileşmeyi merkeze alan bir program devreye alınmıştır.

Bu doğrultuda TCMB politika faizini Haziran ve Temmuz'da ılımlı, Ağustos itibarıyla ise daha güçlü artırarak belirgin bir sıkılaştırmaya gitmiştir. Faiz artırımları, likidite önlemleri ve makro ihtiyati çerçevede sadeleşme adımları ile desteklenmiştir. Seçim sonrası kurların hızlı yükselişine izin verilirken, takip eden dönemde de kurlar üzerindeki kontrol büyük oranda devam etmiştir. Kamu mali dengelerini desteklemek amacıyla tüketim vergilerinde artışa gidilmiştir.

Yeni ekonomi politikası çerçevesi, dış finansman ve genel olarak finansal piyasa koşullarına olumlu yansımakla beraber, para politikası adımlarının etkilerini gecikmeli göstermesi nedeniyle makro ekonomik dengelenme beklentileri büyük oranda 2024 yılına devrolmuştur. Bu anlamda büyümede iç talep lehine dengesizlik sürerken, atılan adımların geçici etkilerine bağlı olarak yıllık enflasyon yılın ikinci yarısında yükselmiştir. Güçlü iç talep ve zayıf ihracat performansı nedeniyle enerji dışı cari dengede bozulma sürmüştür. Yine canlı iç talep ve oransal artışların vergi gelirlerini destekleyici etkisiyle bütçe açığı beklentilerin altında gerçekleşmiştir.

2023 yılında büyüme yavaşlarken, kompozisyonda dengesizlik arttı.

2022 yılında yüzde 5,5 olan milli gelir artışı 2023'te yüzde 4,5'e gerilemiş, diğer yandan 2021'den 2022'ye büyümenin kompozisyonunda artan dengesizlik, 2023'te daha da belirginleşmiştir. Nitekim büyüme bütünüyle iç talepten kaynaklanırken, ihracatın yüzde 2,7 daralması ve ithalatın yüzde 11,7 artmasına bağlı olarak net dış talebin büyümeye katkısı belirgin şekilde negatif olmuştur.

İç talep bileşenlerine bakıldığında, özel tüketim, 2022'deki yüzde 19'un üzerine 2023'te yüzde 12,8 artarak büyümeye en yüksek katkıyı sağlayan kalem olmuştur. Kamunun tüketim harcamaları yüzde 5,2 ile 2022'nin hafif üzerinde bir tempoda artarken, yatırımlardaki artış yüzde 1,3'ten yüzde 8,9'a hızlanmıştır. Yatırımlardaki artışın nedenlerinden biri, 2022'de yüzde 9,1 daralan inşaat yatırımlarının 2023'te deprem sonrası yeniden inşa faaliyetlerinin desteğiyle yüzde 5,3 toparlanması olmuştur. Böylece inşaat yatırımlarında 2019 yılında başlayan daralma 2023'te son bulmuştur. Daha olumlu bir gelişme ise 2022'de yüzde 9,6 artan makine ve teçhizat yatırımlarının 2023'te de yüzde 12,9 ile daha hızlı artması olmuştur.

Üretim tarafında, 2023 yılı büyümesini hizmet ve inşaat sektörleri sürüklemiş, tarım daralırken sanayi sektörü büyümesi ise belirgin şekilde zayıf kalmıştır. Rakamlara bakıldığında hizmetlerde büyüme yüzde 6,4 ile önceki yılın yüzde 12,7'lik düzeyine göre gerilemekle beraber dirençli seyretmiş, inşaat sektörü ise 2022'deki yüzde 7,1'lik daralmayı takiben 2023'te yüzde 7,8 genişlemiştir.

2022'de yüzde 1,7'lik sanayi sektörü büyümesi 2023'te yüzde 0,8'e düşmüştür. Aynı dönemde imalat sanayi büyümesinde de yüzde 4,3'ten yüzde 1,6'ya ivme kaybı yaşanmıştır.

BÜYÜMENİN KAYNAKLARI* (HARCAMALAR YÖNTEMİ İLE, % PUAN)

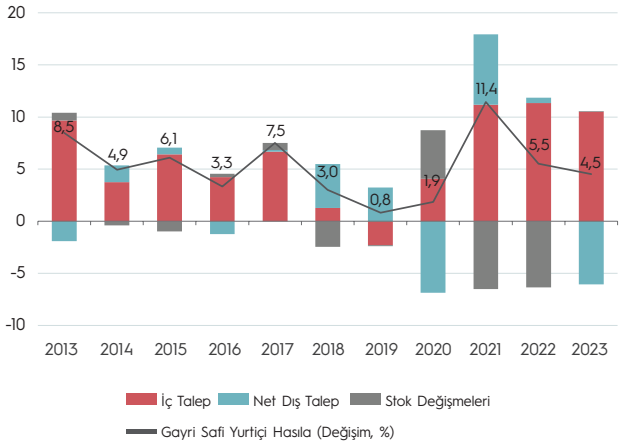

Kaynak: TÜİK, Turkey Data Monitor. (*) IMF Metodolojisi.

Güçlü özel tüketim talebi 2023 yılında hizmet sektörlerini desteklerken, deprem kaynaklı yeniden inşa faaliyetleri de inşaat sektörü büyümesine katkı sunmuştur. Sanayi sektörü ise küresel talepteki, özel olarak da Avrupa'daki yavaşlamadan belirgin şekilde etkilenmiştir. Ek olarak yılın ilk yarısında kredi piyasalarındaki karmaşık düzenlemeler, yılın ikinci yarısında ise artan finansman maliyetleri sanayi sektörü üzerinde baskı yaratmıştır. Bu şekilde 2021'de yüzde 22,2 ile 1998 sonrası zirve seviyesine çıkan imalat sanayinin milli gelir içindeki payı 2022'de bu düzeyi hemen hemen korumasının ardından 2023'te yüzde 19,4'e gerilemiştir. Söz konusu gelişmede hizmet sektörü fiyatlarının sanayiye göre daha yüksek oranda artması da etkili olmuştur.

TÜİK'in sanayi üretim istatistikleri, yüksek teknoloji yoğunluklu sektörlerde üretimin 2023 yılında da pozitif ayrışmaya devam ettiğine, benzer bir seyrin orta-yüksek teknoloji grubu için de kısmen geçerli olduğuna işaret etmektedir. Sanayi sektörü üretiminde zayıflığın ise daha çok düşük teknoloji grubunda yoğunlaştığı görülmektedir. Nitekim Avrupa talebinin zayıfladığı bir ortamda, yurtiçinde kurlar üzerindeki kontrol, ücret zamları ve yılın ikinci yarısında finansman maliyeti artışlarının düşük teknolojili ve emek-yoğun ihracatçı sektörler üzerindeki olumsuz etkileri, bu tablo ile tutarlı görünmektedir.

Sanayi istihdamında artış sınırlı kaldı...

2023 yılında işgücü 562 bin kişi artmış, istihdam artışının 880 bin kişi ile daha yüksek gerçekleşmesiyle işsiz sayısı 318 bin kişi azalmıştır. Bu şekilde işsizlik oranı 1 puan düşüşle yüzde 9,4'e gerilemiş ve 2014 yılından bu yana ilk kez tek hanede gerçekleşmiştir. Öte yandan en geniş tanımlı işsizlik oranı olan atıl işgücü oranı 2022 yılına göre 1,5 puan yükselerek yüzde 22,8 düzeyine çıkmıştır. Genel olarak pandemi sonrasında atıl işgücünü oranının, pandemi öncesi dönem ortalamalarına göre daha yüksek bir patikaya oturmuş olması dikkat çekmektedir.

2023'te tarım istihdamı 171 bin kişi daralmış, istihdam artışının bütünü tarım dışı sektörlerden gelmiştir. 1 milyon 51 bin kişilik bu artışta, ekonomik büyüme görünümüne paralel olarak, 852 bin kişi ile hizmet sektörü belirleyici olmuş, inşaat istihdamı da 151 bin kişi artmıştır.

Sanayide ise istihdam genişlemesi 48 bin kişi ile sınırlı kalmış, bu şekilde sanayinin toplam istihdamdaki payı 2022'deki yüzde 21,7'den yüzde 21,2'ye düşmüştür. 2023'teki görece zayıf gerçekleşmeye rağmen sanayi istihdamı pandemi sonrası dönemde genel olarak güçlü bir performans sergilemiş ve pandemi öncesi üç yılın (2017-2019) ortalaması olan 5,6 milyon kişiden (pay olarak yüzde 19,6) 2023 itibarıyla 6,7 milyon kişiye ulaşmıştır.

Maliyet artışları ve hizmetlerdeki katılık enflasyonu yukarılara taşıdı.

Yıllık tüketici enflasyonu 2023 ilk yarısında önemli bir düşüş göstermiştir. Diğer yandan bu gelişme temellerdeki bir iyileşmeden çok, başta enerji olmak üzere uluslararası fiyatlardaki geri çekilme, olumlu baz etkisi ve döviz kurlarının baskılanmasından kaynaklanmıştır. Yıl ortası asgari ücret zammına ek olarak, döviz kurlarının Haziran ve Temmuz'daki sert yükselişi ve vergi oranlarına yapılan zamlar maliyet baskılarını artırmış ve Haziran'da yüzde 38,2 olan yıllık enflasyon yılın ikinci yarısında hızlı bir şekilde artışa geçerek 2023'ü yüzde 64,8 düzeyinde kapatmıştır.

Haziran-Temmuz dönemi kur hareketleri ve diğer maliyet baskıları temel mallarda fiyat artışlarını hızlandırmış ve grup yıllık enflasyonu Mayıs'taki yüzde 35,1'lik düzeyinden Eylül'de yüzde 53,2'ye çıkmış, ancak Temmuz sonrası kur baskılarının büyük oranda azalmasıyla temel mal enflasyonu yılı bu düzeylerde kapatmıştır. 2023'te asıl bozulma ise hizmetler tarafında görülmüştür.

Maliyet artışlarının ikincil etkileri, sektörün emek yoğun yapısı nedeniyle ücret baskılarının daha çok hissedilmesi, hizmetlere olan güçlü talebin satıcılara fiyatlama gücü vermesi ve geçmiş enflasyona göre endeksleme eğilimi bu bozulmada etkili olmuştur. Gıda fiyatları ile konut sektörüne özgü sorunların da hizmet enflasyonundaki bozulmaya önemli katkısı olmuştur.

Bu şekilde grup yıllık enflasyonu 2022 sonuna göre 35 puan yükselerek 2023'ü yüzde 90,7'lik rekor bir düzeyde kapatmıştır. Temel mal ve hizmetlerdeki bu hareketlere bağlı olarak yakından takip edilen çekirdek enflasyon göstergesi C-Endeksindeki (Enerji, gıda ve alkolsüz içecekler, alkollü içkiler ile tütün ürünleri ve altın hariç TÜFE) yıllık artış Mayıs'ta yüzde 46,6 iken Aralık ayında yüzde 70,6 seviyesine gelmiştir.

Yılın başındaki kur şoku, ücret ve enerji başta olmak üzere ithalat fiyatlarındaki artışlar 2022'de üretici fiyatlarında belirgin artışlara neden olmuş, Ekim ayında yıllık üretici enflasyonu yüzde 157,7 düzeylerine kadar gelirken, Yİ-ÜFE ve TÜFE artışları arasındaki makas da 72,2 puana ulaşmıştı. 2023 yılında ise Yİ-ÜFE kısmen daha ılımlı bir seyir izlemiştir.

Bunun birinci nedeni uluslararası enerji ve hammadde fiyatlarındaki normalleşmedir. Kur kaynaklı baskılar da 2022'ye göre daha ılımlı kalmış, öte yandan ücretler üretici fiyatlarını artıran bir etmen olmaya devam etmiştir. Bunlara bağlı olarak yıl ortasında yüzde 40,4 düzeyine kadar gerileyen yıllık üretici enflasyonu, ılımlı bir artışla 2023'ü yüzde 44,2 düzeyinde tamamlamıştır. Burada önemli bir faktör de Yİ-ÜFE'nin hizmet kalemlerini içermemesi ve yukarıda da belirtildiği gibi 2023 yılında asıl bozulmanın hizmetler tarafında yaşanmış olmasıdır.

TÜFE, TEMEL MALLAR VE HİZMETLER (YILLIK, %)

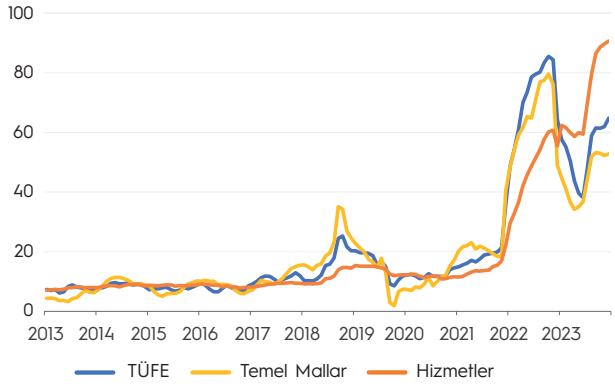

Kaynak: TÜİK.

Dış dengeyi enerji fiyatları olumlu, güçlü iç talep olumsuz etkiledi.

2023 yılında Türkiye'nin toplam ihracatı yüzde 0,5'lik artışla 255,4 milyar dolar olurken, toplam sanayi ihracatı çok hafif gerileme ile 245,6 milyar dolar düzeyinde gerçekleşmiştir. Teknoloji gruplarına göre imalat sanayi ihracatı üretim verileriyle paralel bir görünüm sunmuş, yüksek teknolojili mal ihracatı yüzde 20'nin üzerinde güçlü bir artış sergilemiştir. Orta-yüksek teknolojili mal ihracatı da yüzde 8,5 civarında yükseliş gösterirken, düşük ve orta-düşük teknolojili mal ihracatı daralmıştır. Bu şekilde yüksek teknolojili mal ihracatının toplam imalat sanayi ihracatındaki payı 2022'ye göre azımsanmayacak bir artış göstermekle beraber tarihsel olarak düşük kalmayı sürdürmüştür.

2022 yılında 45,8 milyar dolar olan cari açık, 2023 yılında hafif bir gerileme ile 45 milyar düzeyinde gerçekleşmiş, milli gelire oranla ise yüzde 5,1'den yüzde 4'e iyileşme kaydetmiştir. Detaylara bakıldığında altın ticareti açığındaki artış ile çekirdek (enerji ve altın dışı) cari dengedeki bozulmanın, uluslararası enerji fiyatlarındaki keskin düşüş ile telafi edildiği görülmektedir. Nitekim yüksek enflasyon ve derin negatif reel faizin ithalatı körüklemesine bağlı olarak çekirdek cari fazla 2022 yılındaki 53,7 milyar dolarlık düzeyinden 2023'te 33,5 milyar dolar düzeyine gerilemiştir. Altın ticareti açığı 2022'deki 19,4 milyar dolarlık düzeyinden 27,7 milyar dolara çıkarken, aynı dönemde enerji açığı 80,1 milyar dolardan 52,7 milyar dolara düşmüştür.

CARİ DENGE VE SEÇİLMİŞ GÖSTERGELER (GSYH'YE % ORAN OLARAK)

	2015-19 Ortalaması	2021	2022	2023
Cari Denge	-1,8	-0,8	-5,1	-4,0
Enerji Dengesi	-3,9	-5,2	-8,8	-4,7
Altın Ticareti Dengesi	-0,6	-0,2	-2,1	-2,3
Enerji ve Altın Dışı Denge	2,7	4,7	5,9	3,0

Kaynak: TCMB.

Dış finansman açısından 2023 yılı birbirinin zıttı iki farklı görünüm sunmuştur. Yılın ilk yarısında dış finansman baskıları belirgin şekilde artarken, yılın ikinci yarısında devreye alınan yeni politikalarla önemli bir rahatlama sağlanmıştır. Yılın tamamında finans hesabı kaynaklı girişler önceki yıla göre önemli iyileşme göstererek 52,3

milyar dolara ulaşmışsa da 45 milyar dolarlık cari açık ile birlikte net hata noksan (kaynağı belirsiz sermaye hareketleri) kanalından 9,1 milyar dolarlık çıkışları finanse etmeye yetmemiş, bu nedenle 2023 yılında rezervler 2 milyar dolarlık bir azalış sergilemiştir.

Bütçede bozulma gelirler tarafının desteğiyle beklenenden sınırlı kaldı.

2023 yılında merkezi yönetim bütçesi açısından en temel gelişme 6 Şubat depremlerinin yarattığı yüklü harcama ihtiyacı olmuştur. Yüksek enflasyon, iç talebin güçlü seyri ve yıl ortasında tüketim vergilerine yapılan artışlar da diğer önemli etmenlerdir.

Bu etmenler altında 2023 yılında toplam gelirler, vergi gelirlerinde yüzde 91,3 ve vergi dışı gelirlerde yüzde 58'lik artış ile önceki yıla göre yüzde 85,9 oranında yükselmiş ve 5 trilyon 210 milyar TL'ye ulaşmıştır. Detaylarda vergi gelirlerinin yüzde 60,5'inin tüketim (dolaylı) vergiler ile ithalden alınan vergilerden sağlandığını görüyoruz. Bu iki vergi kalemi 2023'te yıllık olarak sırasıyla yüzde 140 ve yüzde 66,4'lük artış kaydetmiştir.

Giderler tarafında faiz harcamaları 2023'te yüzde 117'lik güçlü bir artış daha kaydederken faiz dışı harcamalar da yüzde 124,7 yükselmiştir. Böylece toplam merkezi yönetim harcamaları yüzde 123,9 artmış ve 6 trilyon 585 milyar TL düzeyinde gerçekleşmiştir.

Gelir ve gider gerçekleşmelerine bağlı olarak 2023 yılında 1 trilyon 375 milyar TL bütçe açığı, 700,4 milyar TL'lik faiz dışı açık verilmiştir. Her iki rakam da başta deprem harcamaları, personel giderleri ve sosyal güvenlik transferleri gibi deprem dışı harcama kalemlerindeki artışlara bağlı olarak önceki yıllara göre belirgin bir bozulmaya işaret etmektedir.

2023 Eylül ayında yayınlanan ve 2024-2026 dönemini kapsayan Orta Vadeli Program'da (OVP) merkezi yönetim bütçesinin 2023 yılında milli gelire oranla yüzde 6,4'lük çok büyük bir açık vereceği tahminine yer verilmiştir. Ancak deprem kaynaklı yeniden inşa faaliyetlerinin belirli bir oranda 2024'e sarkması, buna karşılık güçlü iç talep ile vergi oran artışlarının gelirleri belirgin şekilde desteklemesiyle merkezi yönetim bütçe açığı yüzde 5,2 ile önceki yıllara göre yine oldukça yüksek, ancak OVP tahmininin de altında gerçekleşmiştir. Benzer şekilde faiz dışı bütçe dengesi de milli gelire oranla yüzde 2,7 ile OVP'de tahmin edilen yüzde 3,9'un belirgin altında bir açık vermiştir.

> "Türkiye ekonomisinin 2023 yılı performansında yavaşlayan küresel talep, 6 Şubat depremleri ve en önemlisi, Mayıs seçimleri sonrasında ekonomi politikalarında yaşanan keskin değişim belirleyici olmuştur."

İSTANBUL SANAYİ ODASI
ARABULUCULUK MERKEZİ

İSTANBUL
SANAYİ ODASI

UYUŞMAZLIKLARINIZA
HIZLI VE EKONOMİK ÇÖZÜM İÇİN

İSO ARABULUCULUK MERKEZİ BAŞVURULARINIZI BEKLİYOR

Odakule, Kat: 4
Tel: 0212 252 29 00 / 190
arabuluculuk@iso.org.tr

DEĞİŞMEYEN GÜCÜMÜZLE,

DAHA GÜÇLÜ YARINLARA

İSO 500'DEYİZ

ŞAHİNLER GRUP

ŞAHİNLER METAL SANAYİ VE TİCARET A.Ş.

A KABLO

Şahinler Çelik Halat

B/S/H/

Temel Prensibimiz Anlamlı Etki Yaratmak

Dijital dönüşüm yolculuğundaki öncü çalışmalarımız ile tüketicilerin hayatını kolaylaştırıyoruz.

Home appliances under the brands

BOSCH SIEMENS GAGGENAU PROFiLO

B/S/H/

Sürdürülebilirlik Evde Başlar..

Tüketici odaklı, sürdürülebilir, akıllı ve teknoloji öncüsü ürünlerimiz ile şimdiki ve gelecekteki evimizin yaşam kalitesini artırmak için çalışıyoruz.

BSH Ev Aletleri

Home appliances under the brands

BOSCH SIEMENS GAGGENAU PROFiLO

TÜRKİYE'NİN 500 BÜYÜK SANAYİ KURULUŞU 2023

KÜRESEL EKONOMİK YAVAŞLAMA İLE TÜRKİYE'DE DEPREM FELAKETİ VE EKONOMİ POLİTİKALARINDAKİ DEĞİŞİM İSO 500'ÜN PERFORMANSINI ŞEKİLLENDİRDİ.

İstanbul Sanayi Odası, Türkiye'nin en büyük sanayi kuruluşları çalışmasını 56 yıldır hazırlamakta ve kamuoyu ile paylaşmaktadır. En büyük sanayi kuruluşları çalışması önce 100, daha sonra 300 ve 1980 yılından bu yana da 500 Büyük Sanayi Kuruluşu kapsamında hazırlanmaktadır.

Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu (İSO 500) çalışması alanında önemli bir referans kaynağı niteliğindedir. Aynı zamanda 50 yılı aşkın birikimiyle Türk sanayinin gelişimi açısından değerli bir bilgi hazinesi oluşturmaktadır.

Sanayi sektörüne ilişkin olarak ülkemizde yürütülen en köklü ve geniş çaplı araştırma olan İSO 500 çalışması, sanayi sektörü kapsamında hazırlanmakta ve sıralamalar üretimden satışlar (net) kriterine göre yapılmaktadır. Bu nedenle büyüklük kriteri, kuruluşların sınai faaliyetleridir. Sanayi faaliyetleri kapsamında madencilik ve taş ocakçılığı, imalat sanayi ve elektrik, gaz, buhar ve havalandırma sistemleri sektörleri yer almaktadır.

İSO 500 çalışmasının temel amacı; en büyük sanayi kuruluşlarının tespit edilmesidir. Bununla birlikte çalışma kapsamında sıralamada yer alan kuruluşların Vergi Usul Kanunu (VUK)'na göre hazırlanan bilançoları ve gelir tabloları toplulaştırılarak Türkiye ekonomisi ve sanayi sektörünün gelişimine ilişkin ayrıntılı analiz ve değerlendirmeler de yapılmaktadır.

Bu analiz ve değerlendirmeler temel ekonomik göstergeler, finansal oranlar, karlılık, katma değer ve verimlilik ile teknoloji faaliyetleri başlıklarında gerçekleştirilmektedir.

Her yıl büyük bir özveri ve dikkatle hazırlanan "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" çalışmasının sonuçları, pandemi yılı hariç son yıllarda kuruluşların kurumlar vergisi beyannamesi verme süresinin (nisan sonu) ardından birkaç hafta içerisinde tamamlanarak mayıs ayı içerisinde kamuoyuna açıklanmaktadır.

Geçen yıl deprem felaketinin ardından 11 ilimizde "mücbir sebep hali" ilan edilmesi ve firmaların vergisel yükümlülüklerinin ertelenmesi nedeniyle deprem bölgesinde faaliyet gösteren kuruluşların katılımını sağlayabilmek amacıyla 2022 yılı çalışması gecikmeli olarak yürütülmüş ve sonuçlar eylül ayı içerisinde paylaşılmıştır.

2023 yılı çalışması ise enflasyon muhasebesi uygulaması nedeniyle kurumlar vergisi beyanname verme süresinin uzatılması, deprem felaketinin etkilediği bazı il ve ilçelerimizde mücbir sebep halinin devam etmesi ve 2023 yılı bilançolarında yapılan enflasyon düzeltmesi nedeniyle yaklaşık bir ay gecikmeli olarak Haziran ayı içerisinde açıklanmıştır.

20 yıl aradan sonra yeniden gündeme gelen enflasyon muhasebesi uygulaması, 2023 yılı İSO 500 çalışmasında da bazı değişikliklere yol açmıştır. Bilindiği üzere enflasyon muhasebesi uygulaması; 2023 yılı bilançolarında yer alan parasal olmayan kıymetlerin (bilançoya girdiği tarih ile son bilanço dönemi arasındaki Yİ-ÜFE değişimi baz alınarak) düzeltilmesi ile sınırlıdır. Gelir tabloları enflasyon muhasebesi uygulamasından etkilenmemiştir. Bu çerçevede İSO 500 kapsamında enflasyon muhasebesinin etkisini ölçebilmek amacıyla firmalardan 2023 yılı bilanço büyüklükleri enflasyon düzeltmesi öncesi (EDÖ) ve enflasyon düzeltmesi sonrası (EDS) şeklinde alınmıştır.

2023 yılı İSO 500 çalışmasında aksi belirtilmediği takdirde bilanço büyüklüklerinde 2023 yılı enflasyon düzeltmesi sonrası verileri kullanılmıştır. Geçmiş yıllar ile karşılaştırmalar yapılması durumunda ise 2023 yılı enflasyon düzeltmesi öncesi ve enflasyon düzeltmesi sonrası verileri birlikte verilmiştir. Ancak yine de geçmiş yıllara ait bilanço büyüklükleri ve finansal rasyoların karşılaştırılmasında kapsam farklılıkları nedeniyle dikkatli olunmalıdır. Ayrıca firma bazlı büyüklüklerde, özkaynak ve aktif toplamı verilerinin geçen yıllar ile kıyaslanmaması gerekmektedir. Bilanço göstergeleri dışındaki diğer temel göstergelerde herhangi bir karşılaştırılabilirlik sorunu bulunmamaktadır.

2023 yılında İSO 500 kapsamında 487 özel, 13 kamu kuruluşu yer almıştır. Bir önceki yıl özel kuruluşların sayısı 491, kamu kuruluşlarının sayısı 9 olmuştur.

Kamu kuruluşlarının sayısındaki artış, daha önce TMSF tarafından yönetilen 4 özel sektör şirketinin hisselerinin tamamının T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı'na devredilerek tek ortaklı şirket haline gelmesinden kaynaklanmıştır. Diğer 9 kamu kuruluşu 2022 yılına göre değişmemiştir.

2023 yılında İSO 500 sıralamasına giren yeni firma sayısı 50 olmuştur. Geçen yıl bu sayı 65 ile daha yüksek gerçekleşmiştir. 2023 yılında İSO 500 kapsamına giren 50 yeni firmanın 37'si geçen yıl İSO İkinci 500'den yükselirken 13'ü İSO 1000 dışından doğrudan 2023 yılı İSO 500 sıralamasına girme başarısı göstermiştir. 450 firma ise hem 2022 hem de 2023 yıllarında İSO 500 arasında yer almıştır.

2023 yılı İSO 500 sonuçları, dünya ekonomisinde artan enflasyonist baskılar karşısında uygulanan sıkı para politikalarının ve küresel ekonomideki yavaşlamanın etkilerini yansıtmaktadır. Yurt içinde ise Şubat ayında yaşanan deprem felaketi, seçim süreci ve uygulanan ekonomi politikalarındaki radikal değişim İSO 500'ün performansında belirleyici rol oynamıştır.

İLK ÜÇ BÜYÜKLÜKLER

Sanayinin devi: TÜPRAŞ.

İSO 500 çalışmasında 2023 yılında üretimden satışlara göre en büyük kuruluş "TÜPRAŞ-Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş." olmuştur. TÜPRAŞ, uzun yıllardır sürdürdüğü liderliğini bu yıl da korumuştur. TÜPRAŞ ile onu izleyen kuruluşlar arasında üretimden satışlar açısından yaşanan fark 2023 yılında azalmıştır. TÜPRAŞ, 2023 yılında İSO 500'ün toplam üretimden satışlarının yüzde 7,6'sını gerçekleştirmiştir. Bu oran 2022 yılında yüzde 9,3 ve 2021 yılında yüzde 6,7'dir.

ÜRETİMDEN SATIŞLARA GÖRE İLK ÜÇ KURULUŞ

Üretimden Satışlar (Net - Satış Vergileri Hariç)

1. **TÜPRAŞ** 484.188.208.633 TL
2. **FORD OTOMOTİV** 238.014.338.237 TL
3. **STAR RAFİNERİ** 226.774.747.074 TL

2023 yılında üretimden satışlara göre ikinci sıradaki kuruluş "Ford Otomotiv Sanayi A.Ş." olmuştur. Bu kuruluş üçüncü sıradan ikinci sıraya yükselmiştir. Üçüncü sıradaki kuruluş "Star Rafineri A.Ş."dir. Star Rafineri ikincilikten üçüncülüğe inmiştir. Dördüncü sıra yer alan "İstanbul Altın Rafinerisi A.Ş." ise yerini korumuştur.

"Toyota Otomotiv Sanayi Türkiye A.Ş." iki sıra yükselerek 2023 yılında beşinci sıraya çıkmıştır. "Oyak-Renault Otomobil Fabrikaları A.Ş." üç sıra yükselmiş ve altıncı sırada yer almıştır. "Arçelik A.Ş." sekizinci sıradan yedinci sıraya yükselmiştir. "Mercedes-Benz Türk A.Ş" sekizinci sıraya yükselerek yeniden ilk on içerisinde yer almıştır. "Gramaltın Kıymetli Madenler Rafineri San. ve Tic. A.Ş." hızlı bir yükselişle 44. sıradan 9. sıraya yükselmiştir. "Ereğli Demir ve Çelik Fabrikaları A.Ş." 2023 yılında beş sıra düşmüş ve onuncu sırada yer almıştır.

Görüldüğü gibi 2023 yılında ilk 10 büyük kuruluş arasında yer alan firmalar bir önceki yıla göre önemli değişiklikler göstermiş ve sıralamalarda da farklılıklar yaşanmıştır. 2023 yılında enerji ve metal sektörleri firmalarının performansı küresel fiyat düşüşlerinin etkisiyle sınırlanmıştır. Buna karşılık otomotiv sektöründe küresel ölçekte yaşanan sıkıntıların azalması ve sağlanan ihracat artışı, Türk otomotiv firmalarının sıralamalarını olumlu etkilemiştir. Ayrıca kıymetli metal sektörü firmaları da yüksek altın fiyatları ile daha iyi performans göstermiştir.

Yaratılan katma değerde petrokimya sektörü öne çıktı.

İSO 500 çalışmasında kuruluşlar yarattıkları katma değer itibarıyla da sıralanmaktadır. Çalışmada kuruluşların yarattıkları brüt katma değer üretici fiyatları ile hesaplanmaktadır.

Üretici fiyatlarıyla en yüksek katma değer yaratan kuruluş geçen yıl olduğu gibi yine "TÜPRAŞ-Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş." olmuştur. İkinci sırada isminin açıklanmasını istemeyen bir kuruluş bulunmaktadır. Üçüncü sırada ise geçen seneki konumunu koruyan "Star Rafineri A.Ş." yer almıştır.

2023 yılında en yüksek katma değer yaratan ilk üç kuruluş, özel sektör kuruluşlarından oluşmaktadır. En yüksek katma değer yaratan kuruluş, 2023 yılında İSO 500'ün üretici fiyatlarıyla yarattığı brüt katma değerin yüzde 8,6'sını gerçekleştirmiştir. Bu oran 2022 yılında yüzde 7,2 ile daha düşüktür.

YARATILAN KATMA DEĞERE GÖRE İLK ÜÇ KURULUŞ

Brüt Katma Değer (Üretici Fiyatlarıyla)

TÜPRAŞ	-	STAR RAFİNERİ
150.308.439.881 TL	-	79.986.580.198 TL

Otomotiv sektöründeki toparlanma karlılık sıralamasını etkiledi.

İSO 500 çalışmasında kuruluşlar vergi öncesi kar büyüklükleri ile de sıralanmaktadır. 2023 yılında en fazla kar elde eden kuruluş geçen yıl olduğu gibi yine "TÜPRAŞ-Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş." olmuştur. İkinci sırada "Ford Otomotiv Sanayi A.Ş." bulunmaktadır. Üçüncü sırada ise isminin açıklanmasını istemeyen bir kuruluş yer almıştır. 2022'den farklı olarak bir otomotiv kuruluşu karlılıkta ilk üçte yer alma başarısı göstermiştir.

EN FAZLA KAR EDEN İLK ÜÇ KURULUŞ

Dönem Karı (V.Ö.)

1 TÜPRAŞ
63.848.248.297 TL

2 FORD OTOMOTİV
32.017.901.771 TL

3 -
-

2023'te en fazla kar elde eden ilk kuruluşun dönem karı, İSO 500'ün toplam dönem karı büyüklüğünün yüzde 8,3'ünü oluşturmuştur. Bu oran 2022 yılında yüzde 7,1 olarak gerçekleşmiştir.

İhracatta ilk üç otomotiv ve rafineri sektörlerinden.

İSO 500 çalışmasında bir diğer önemli sıralama en fazla ihracat yapan kuruluşlar sıralamasıdır. Bu sıralamada, Genel Ticaret Sistemi'ne (GTS) göre ihracat (Fob) dolar değerleri kullanılmaktadır. Bilindiği üzere GTS'ye göre ülkenin ekonomik alanını oluşturan serbest bölgeler, gümrük antrepoları ve serbest dolaşım alanından yurt dışına çıkan mallar ihracat olarak kabul edilmektedir.

2023 yılında en fazla ihracat yapan kuruluş "Ford Otomotiv Sanayi A.Ş." olmuştur. Ford Otomotiv 2022 yılında ikinci sırada iken 2023 yılında yeniden ilk sıraya yükselmiştir. 2023 yılında en çok ihracat yapan ikinci kuruluş "TÜPRAŞ-Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş." olmuştur. 2022 yılında ilk sırada yer alan kuruluş, 2023 yılında ikinci sıraya inmiştir. 2023 yılında en fazla ihracat yapan üçüncü kuruluş ise "Toyota Otomotiv Sanayi Türkiye A.Ş."dir. Toyota Otomotiv, geçen seneki konumunu korumuştur.

2016-2020 yıllarında en fazla ihracat yapan ilk üç kuruluş sıralaması otomotiv sektörü firmalarından oluşurken 2021'de rafine petrol ürünleri sektöründen bir kuruluş ilk üçe girmiş, 2022 yılında ise ilk sıraya yükselme başarısı göstermiştir. 2023 yılında ise otomotiv sektöründe yaşanan toparlanma ile ihracatta ilk sıraya yeniden otomotiv sektörü kuruluşu yükselirken rafineri sektörü kuruluşu da yine ilk üçte yer almıştır. Görüldüğü üzere son yıllarda sıralama yapısında sektörel bir değişim söz konusudur.

EN FAZLA İHRACAT YAPAN İLK ÜÇ KURULUŞ

İhracat (Bin $)

FORD OTOMOTİV	TÜPRAŞ	TOYOTA OTOMOTİV
7.208.262	6.206.138	4.088.117

> "İSO 500'de enerji ve metal sektörleri firmalarının performansı küresel fiyat düşüşlerinin etkisiyle sınırlanmıştır. Buna karşılık otomotiv sektöründe küresel ölçekte yaşanan sıkıntıların azalması ve sağlanan ihracat artışı, Türk otomotiv firmalarının sıralamalarını olumlu etkilemiştir. Ayrıca kıymetli metal sektörü firmaları da yüksek altın fiyatları ile daha iyi performans göstermiştir."

İSTANBUL SANAYİ ODASI
SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK
VİZYONU

İSTANBUL
SANAYİ ODASI

Karbon ayak izinizi İSO'yla ölçün

İstanbul Sanayi Odası,
kurumsal sera gazı envanterinin
hesaplanması ve raporlanması için
üyelerine hizmet sunuyor.

Başvurularınız için:
iso.org.tr/karbonayakizi

500 | TÜRKİYE'NİN 500 BÜYÜK SANAYİ KURULUŞU 2023

GELECEK İÇİN DEĞER

ÜRETİM TESİSİ
200.000 Metrekare

İHRACAT
6 Kıtada 80 Ülke

ÜRETİM KAPASİTESİ
1.500.000 Ton

İSTİHDAM
650 Çalışan

Türkiye'nin
lider sanayi kuruluşlarından biri olarak
yassı çelik sektöründeki uzmanlığımızla
yarının ihtiyaçlarına bugünden çözüm üretiyor
iş ortaklarımızın gelecek hedeflerine
değer katıyoruz.

tatmetal.com
info@tatmetal.com.tr

TATÇELİK

/tatmetal
/tatcelik
/tatmetal

TEMEL GÖSTERGELER

İSO 500'ün performansı, Türk sanayinin büyümesini ve gelişmesini etkilemekte ve belirleyici olmaktadır.

EKONOMİK BÜYÜKLÜKLER

İSO 500: Ekonominin lokomotifi.

İSO 500 Türk sanayi sektörü içerisinde önemli bir ağırlığa sahiptir. Bu nedenle İSO 500'ün yarattığı katma değerin toplam sanayi katma değeri ve GSYH içindeki payı önemli bir göstergedir.

İSO 500'ün temel fiyatlarla yarattığı brüt katma değerin sanayi sektörü katma değeri içindeki payı 2022 yılında yüzde 21,7 iken 2023 yılında yüzde 22,4'e yükselmiştir. 2019 yılı ile birlikte sürekli artış eğilimi gösteren pay, son beş yılda 6,2 puan artış göstermiştir.

Buna karşılık İSO 500'ün üretici fiyatlarıyla yarattığı brüt katma değerin GSYH içindeki payı 2023 yılında azalmıştır. 2022 yılında yüzde 7,2 olan pay, 2023 yılında yüzde 6,7'ye gerilemiştir. Ancak yine de bu oran 2019'daki yüzde 6,5'lik oranın üzerinde gerçekleşmiştir.

2023 yılında ekonomi yüzde 4,5 büyürken sanayi sektöründeki büyüme yüzde 0,8 ile daha sınırlı kalmıştır. Bu gelişmenin etkisiyle İSO 500, sanayi katma değeri içindeki payını artırabilse de diğer sektörlerde özellikle hizmetler sektöründe büyümenin daha yüksek gerçekleşmesi nedeniyle GSYH içindeki payını artıramamıştır.

SANAYİ VE GSYH İÇİNDEKİ PAYLAR (%)

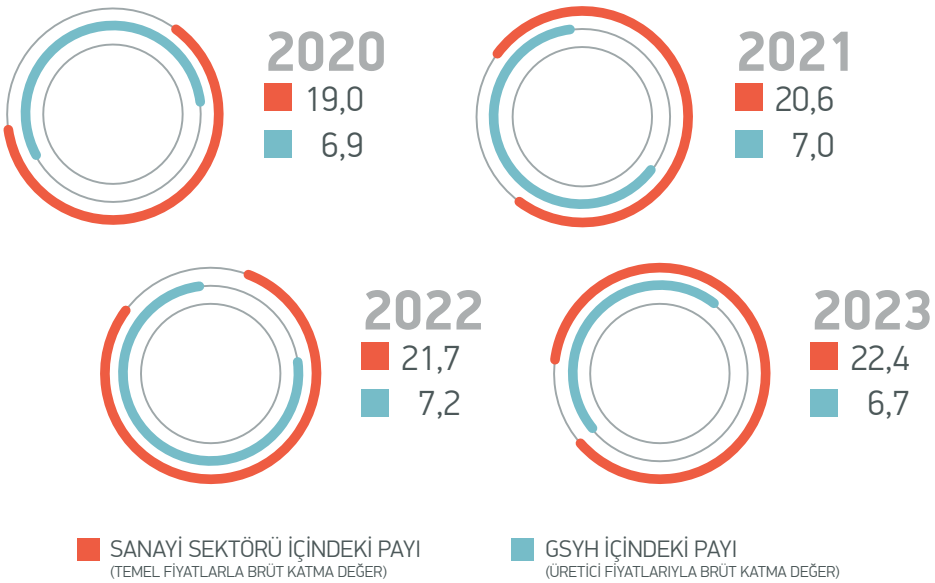

Temel Göstergeler (TL)

	A İSO 500 Büyük Sanayi Kuruluşu	**B** 487 Özel Sektör Sanayi Kuruluşu	**C** 13 Kamu Kuruluşu	**B/A** (%)	**C/A** (%)
Üretimden Satışlar (Net)	6.374.713.084.591	6.148.786.445.979	225.926.638.612	96,5	3,5
Net Satışlar	7.503.508.298.299	7.145.021.081.760	358.487.216.539	95,2	4,8
İhracat (GTS'ye Göre, Bin $)	95.117.478	93.279.643	1.837.835	98,1	1,9
Dönem Karı (V.Ö.)	771.371.762.365	708.918.078.537	62.453.683.828	91,9	8,1
Dönem Zararı	126.353.550.553	123.013.564.523	3.339.986.030	97,4	2,6
Dönem Kar ve Zarar Toplamı (V.Ö.)	645.018.211.812	585.904.514.014	59.113.697.798	90,8	9,2
Faiz Amortisman ve Vergi Öncesi Karı/Zararı	1.175.063.903.515	1.129.266.557.043	45.797.346.472	96,1	3,9
Toplam Borçlar	*4.013.048.911.521*	*3.756.846.229.952*	*256.202.681.569*	*93,6*	*6,4*
--Kısa Vadeli Borçlar	*2.851.112.651.797*	*2.666.840.991.337*	*184.271.660.460*	*93,5*	*6,5*
Mali Borçlar	*1.038.788.085.399*	*993.225.163.462*	*45.562.921.936*	*95,6*	*4,4*
Diğer Borçlar	*1.812.324.566.398*	*1.673.615.827.874*	*138.708.738.524*	*92,3*	*7,7*
--Uzun Vadeli Borçlar	*1.161.936.259.724*	*1.090.005.238.615*	*71.931.021.109*	*93,8*	*6,2*
Mali Borçlar	*971.246.314.472*	*909.733.169.299*	*61.513.145.174*	*93,7*	*6,3*
Diğer Borçlar	*190.689.945.252*	*180.272.069.317*	*10.417.875.935*	*94,5*	*5,5*
Özkaynak	*4.815.319.685.818*	*4.342.624.542.065*	*472.695.143.753*	*90,2*	*9,8*
--Ödenmiş Sermaye	*2.497.539.939.788*	*1.964.916.253.210*	*532.623.686.578*	*78,7*	*27,1*
--Sermaye Yedekleri	*196.486.918.758*	*196.224.420.351*	*262.498.407*	*99,9*	*0,1*
--Kar Yedekleri	*1.429.808.464.087*	*1.178.866.809.775*	*250.941.654.313*	*82,4*	*21,3*
--Geçmiş Yıl Karları	*1.391.075.013.008*	*1.387.402.251.062*	*3.672.761.946*	*99,7*	*0,3*
--Geçmiş Yıl Zararları	*919.806.293.002*	*580.693.195.316*	*339.113.097.686*	*63,1*	*58,4*
--Dönem Net Karı	*250.208.774.986*	*221.818.579.139*	*28.390.195.847*	*88,7*	*12,8*
--Dönem Net Zararı	*29.993.131.807*	*25.910.576.155*	*4.082.555.651*	*86,4*	*15,8*
Aktif Toplamı	*8.828.368.597.346*	*8.099.470.772.023*	*728.897.825.323*	*91,7*	*8,3*
--Dönen Varlıklar	*4.124.554.564.128*	*3.853.207.787.139*	*271.346.776.990*	*93,4*	*6,6*
--Duran Varlıklar	*4.703.814.033.218*	*4.246.262.984.884*	*457.551.048.333*	*90,3*	*9,7*
--Maddi Duran Varlıklar	*3.101.041.274.746*	*2.754.306.459.433*	*346.734.815.313*	*88,8*	*11,2*

Devamı Diğer Sayfada

Başlangıcı Önceki Sayfada

Temel Göstergeler (TL)

	A İSO 500 Büyük Sanayi Kuruluşu	**B** 487 Özel Sektör Sanayi Kuruluşu	**C** 13 Kamu Kuruluşu	**B/A** (%)	**C/A** (%)
--Diğer Duran Varlıklar	*1.602.772.758.472*	*1.491.956.525.452*	*110.816.233.020*	*93,1*	*6,9*
--Birikmiş Amortismanlar	*4.073.111.588.536*	*3.715.838.176.000*	*357.273.412.535*	*91,2*	*8,8*
Ücretle Çalışanlar	803.551	758.132	45.419	94,3	5,7
Ödenen Maaş ve Ücretler	425.865.749.686	397.775.247.925	28.090.501.761	93,4	6,6
Ödenen Faizler	276.459.852.289	271.728.754.244	4.731.098.045	98,3	1,7
Milli Gelir Anlamındaki Kar	396.250.090.267	370.965.344.642	25.284.745.625	93,6	6,4
Net Katma Değer (Faktör Fiyatlarıyla)	1.098.575.692.242	1.040.469.346.811	58.106.345.431	94,7	5,3
Amortismanlar	225.734.840.648	219.734.191.505	6.000.649.143	97,3	2,7
Diğer Dolaylı Vergiler	7.826.092.051	6.624.652.226	1.201.439.825	84,6	15,4
Brüt Katma Değer (Temel Fiyatlarla)	1.332.136.624.941	1.266.828.190.542	65.308.434.399	95,1	4,9
Ödenen KDV + ÖTV	418.376.043.172	407.113.623.504	11.262.419.668	97,3	2,7
Sübvansiyonlar	707.568.288	395.104.253	312.464.035	55,8	44,2
Brüt Katma Değer (Üretici Fiyatlarıyla)	1.749.805.099.825	1.673.546.709.793	76.258.390.032	95,6	4,4

Not: Bilanço büyüklükleri için 2023 yılı enflasyon düzeltmesi sonrası verileri kullanılmıştır.

ENFLASYON DÜZELTMESİNİN İSO 500'E ETKİSİ

20 yıl aradan sonra yeniden gündeme gelen enflasyon muhasebesi uygulaması kapsamında kurumlar vergisi mükellefi olup ve bilanço esasına göre defter tutan tüm mükellefler -bazı istisnalar hariç- 2023 bilançolarında yer alan parasal olmayan kıymetlerle sınırlı olmak üzere enflasyon düzeltmesi (ED) yapmak zorundadır. Bu çerçevede İSO 500 kapsamındaki kuruluşlarda enflasyon düzeltmesi yapmıştır.

2023 yılında İSO 500 kapsamındaki 485 firmadan enflasyon düzeltmesi yapılmış ve yapılmamış bilanço verileri alınmıştır. Kalan 15 firmanın 7'si, işlenmiş altın ve gümüş üreticisi olması veya yabancı para cinsi mali tablo tutması nedeniyle 2023 yılı enflasyon muhasebesi uygulaması kapsamı dışındadır. Bu firmaların mali tabloları enflasyon etkisini yansıttığı için düzeltme yapılmış olarak kabul edilmiştir. Diğer 8 firma ise özel hesap dönemine tabi olması nedeniyle mali dönemleri henüz kapanmadığı için enflasyon düzeltmesi yapamamış (5 firma) veya muhasebe programları nedeniyle anket alım süreci içerisinde enflasyon düzeltmesini tamamlayamamıştır (3 firma).

Bu firmalar enflasyon düzeltmesi yapılmamış bilanço büyüklükleri ile çalışmaya dahil edilmiştir. Söz konusu 8 firmanın İSO 500'ün 2023 yılı enflasyon düzeltmesi yapılmamış toplam aktif ve özkaynak büyüklükleri içerisindeki payı sırasıyla yüzde 0,67 ve yüzde 0,48 ile oldukça sınırlıdır. Bu firmaların söz konusu büyüklükler içindeki payının çok küçük olması nedeniyle enflasyon muhasebesinin etkisini ölçmek için İSO 500'ün toplam büyüklükleri kullanılmıştır.

Buna göre İSO 500'de enflasyon düzeltmesinden önemli ölçüde etkilenen özkaynak toplamı, 2023 yılında enflasyon düzeltmesi öncesi 1,98 trilyon TL iken enflasyon düzeltmesi sonrası 4,82 trilyon TL olarak hesaplanmış ve arada 2,84 trilyon TL tutarında değerleme farkı ortaya çıkmıştır.

Benzer şekilde aktif toplamı enflasyon düzeltmesi öncesi 5,96 trilyon TL iken enflasyon düzeltmesi sonrası 8,83 trilyon TL olmuş ve düzeltmenin etkisi 2,87 trilyon TL olarak ölçülmüştür.

Diğer taraftan enflasyon düzeltmesinin yalnızca parasal olmayan kıymetlere uygulanması nedeniyle toplam borçlar üzerindeki etkisi sınırlı kalmıştır. Mali borçlar düzeltmeden etkilenmezken diğer borçlardaki etkisi ise 31,3 milyar TL artırıcı yönde olmuştur.

Enflasyon Düzeltmesinin Etkisi (Milyon TL)

	Enflasyon Düzeltmesi Öncesi (EDÖ)	Enflasyon Düzeltmesi Sonrası (EDS)	Enflasyon Düzeltmesi (ED) Etkisi
Toplam Borçlar	3.981.754	4.013.049	31.295
--Kısa Vadeli Borçlar	2.827.814	2.851.113	23.299
Mali Borçlar	1.038.788	1.038.788	-
Diğer Borçlar	1.789.026	1.812.325	23.298
--Uzun Vadeli Borçlar	1.153.940	1.161.936	7.997
Mali Borçlar	971.246	971.246	-
Diğer Borçlar	182.693	190.690	7.997
Özkaynak	1.980.155	4.815.320	2.835.164
--Ödenmiş Sermaye	415.696	2.497.540	2.081.844
--Sermaye Yedekleri	561.261	196.487	-364.774
--Kar Yedekleri	334.071	1.429.808	1.095.737
--Geçmiş Yıl Karları	300.295	1.391.075	1.090.780
--Geçmiş Yıl Zararları	192.133	919.806	727.674
--Dönem Net Karı	687.082	250.209	-436.873
--Dönem Net Zararı	126.117	29.993	-96.124
Aktif Toplamı	5.961.909	8.828.369	2.866.460
--Dönen Varlıklar	3.951.211	4.124.555	173.343
--Duran Varlıklar	2.010.698	4.703.814	2.693.116
--Maddi Duran Varlıklar	1.508.582	3.101.041	1.592.460
--Diğer Duran Varlıklar	502.116	1.602.773	1.100.657
--Birikmiş Amortismanlar	1.504.086	4.073.112	2.569.025

TEMEL GÖSTERGELER VE **DEĞİŞİMLER**

Satışlarda zayıf artışlar gerçekleşti.

İSO 500'de üretimden satışlar 2023 yılında yüzde 42,1 artmıştır. 2021'deki yüzde 73,8 ve 2022'deki yüzde 119'luk artışlar ile karşılaştırıldığında üretimden satışlarda zayıf bir performans söz konusudur. 2023 yılında yüzde 64,77 olan yıl sonu TÜFE ile arındırıldığında üretimden satışlar reel olarak yüzde 13,8 oranında gerilemiştir. Yİ-ÜFE ile arındırıldığında reel düşüş yüzde 1,5 düzeyindedir.

2023 yılında görülen bu zayıf artışta üç unsur etkili olmuştur. Öncelikle Şubat ayında yaşanan deprem felaketi, afet bölgesinde doğrudan, diğer bölgelerde dolaylı olarak sanayi sektörünün üretim ve satışlarını etkilemiştir. Yılın ikinci çeyreğinde çalışma gün sayıları azalmış ve diğer yandan uzun bir seçim süreci yaşanmıştır. Bu süreçte oluşan bekle-gör dönemi sanayi sektörünün performansını olumsuz etkilemiştir.

Yine yılın ikinci yarısında ekonomi politikalarında radikal bir değişim yaşanmıştır. Artan maliyetler ve uygulamaya konulan sıkılaştırma politikaları sanayi sektörünün performansını sınırlamıştır. İç satışlar yavaşlarken ihracat pazarlarında yaşanan durgunluk dış satışların da zayıf gerçekleşmesine neden olmuştur. Türk lirası ilk yarıda reel olarak değerlenmiş, seçim sonrasında ise kurların hızlı yükselişine izin verilmesiyle haziran-temmuz aylarında önemli bir artış yaşanmıştır.

İhracat yüzde 2,9 geriledi.

İSO 500'ün ihracatı 2023 yılında yüzde 2,9 gerilemiş ve 95,1 milyar dolara inmiştir. Aynı dönemde Türkiye'nin toplam ihracatı yüzde 0,5 artışla 255,4 milyar dolara yükselirken sanayi sektörü ihracatı yüzde 0,2 azalarak 245,6 milyar dolara gerilemiştir. 2023 yılında İSO 500 ve genel olarak Türkiye sanayi sektörü, ihracat pazarlarındaki durgunluktan olumsuz etkilenmiştir.

2023 yılında yüksek enflasyona karşı uygulanan sıkı para politikaları ve yüksek faizler küresel ticarette ve ihracat pazarlarımızda daralmaya yol açmıştır. 2023 yılı genelinde enerji, gıda ve emtia fiyatlarında düşüşler yaşanmıştır. Buna bağlı olarak ihracat fiyatları da düşüş göstermiştir. Bu gelişmeler ihracat üzerinde sınırlayıcı etki yaratmıştır. 2023 yılındaki ihracat düşüşü hem fiyatların gerilemesi hem de miktar düşüşlerinden kaynaklanmıştır.

Karlılıkta düşük artışlar yaşandı.

2023 yılında iki ayrı ekonomi politikası uygulanmıştır. Yılın ilk yarısında liralaşma politikaları sürmüştür. Yılın ikinci yarısında ise ekonomide rasyonel politikalara dönüş gerçekleşmiş ve sıkılaştırma politikaları uygulanmıştır.

Tüm bu koşullar içinde 2023 yılında sanayi kuruluşlarının karları nominal olarak düşük artışlar göstermiştir. Söz konusu yılda kar eden kuruluşların dönem karı yüzde 48,4 artmış, zarar eden kuruluşların dönem zararı ise yüzde 268,4 yükselmiştir. Böylece İSO 500'ün vergi öncesi dönem kar ve zarar toplamı yüzde 32,9 artış göstermiştir. Aynı yılda faiz, amortisman ve vergi öncesi kar ve zarar toplamı ise yüzde 45,5 büyümüştür.

Borçlanmada artışlar ivme kaybetti.

İSO 500'de 2022 yılında yüzde 66,6 artan toplam borçlar 2023 yılında yüzde 58,5 oranında büyümüştür. Enflasyon düzeltmesi sonrası artış oranı ise yüzde 59,8 olarak gerçekleşmiştir. Görüldüğü gibi enflasyon düzeltmesinin borçlar üzerindeki etkisi çok sınırlı olmuştur.

Alt kalemler incelendiğinde; 2022'de yüzde 63,8 olan mali borçlardaki artışın 2023'de enflasyon düzeltmesi öncesi ve sonrası verilerle aynı düzeyde (yüzde 54,1) kaldığı görülmektedir. Diğer borçlar ise 2022'deki yüzde 69,7'lik artışın ardından 2023'de enflasyon düzeltmesi öncesi verilere göre yüzde 63,3, enflasyon düzeltmesi sonrası verilere göre yüzde 65,9 oranında artış göstermiştir.

2021 ve 2022 yıllarının ardından 2023'de diğer borçlar mali borçlar üzerinde büyümüştür. Daha yüksek oranlı büyüme eğilimi, enflasyon öncesi ve sonrası veriler için de geçerlidir. Kredi kullanımına getirilen koşullar ve kısıtlamalar, finansmana erişimi zorlaştırmış ve kredi büyümesi de yavaşlamıştır. Kuruluşlar net işletme sermayesi ihtiyaçlarını daha çok diğer borçlar ile karşılamıştır.

Borçların vadelerine göre gelişiminde ise kısa vadeli mali borçlardaki yavaşlamaya karşılık uzun vadeli mali borçlardaki artış hız kazanmıştır. 2022'de yüzde 99,2 oranında artan kısa vadeli mali borçlar, 2023'de her iki veriye göre de yüzde 52,9 oranında artmıştır. 2022 yılında yüzde 37,3 olan uzun vadeli mali borçlardaki artış 2023 yılında yüzde 55,5'e yükselmiştir.

ED sonrası özkaynak artışı rekor düzeyde.

2022 yılında yüzde 123,8 büyüyen özkaynaklar, enflasyon düzeltmesi öncesi verilerle 2023 yılında yüzde 41,8 büyümüştür. Ancak enflasyon düzeltmesi sonrası özkaynaklarda büyüme yüzde 244,7 olarak gerçekleşmiştir.

2022 yılında yüzde 83,4 büyüyen toplam aktifler, 2023 yılında enflasyon düzeltmesi öncesi verilerle yüzde 52,5 büyümüştür. Enflasyon düzeltmesi sonrasında ise toplam aktiflerdeki büyüme yüzde 125,9 olmuştur.

Firmalar üzerindeki mali baskı arttı.

2022 yılında yüzde 46,9 olan ödenen faizler artışı, 2023 yılında yüzde 106,4'e yükselmiştir. Aynı yılda ödenen faizlerdeki reel artış yüzde 25,3 olmuştur. Görüldüğü üzere faiz ödemelerinin yaratmış olduğu mali baskı, 2023 yılında önemli ölçüde artmıştır. Bu artışta 2023 yılı ikinci yarısında kredi faiz oranlarındaki artış belirleyici rol oynamıştır. Sanayi sektörü daha yüksek faiz oranları ile karşılaşmıştır.

Katma değerde daha yavaş büyümeler.

İSO 500'ün yarattığı katma değer artışları hesaplanan üç ayrı göstergeye göre de geçen yılın altında kalmıştır. 2023 yılında faktör fiyatlarıyla net katma değer yüzde 52,6 (2022: yüzde 121,8), temel fiyatlarla brüt katma değer yüzde 55,2 (2022: yüzde 119,9) ve üretici fiyatlarıyla brüt katma değer yüzde 61,2 (2022: yüzde 113,9) artmıştır. Artışların sınırlı kalmasında katma değer hesaplamasında kullanılan milli gelir anlamında kar büyüklüğündeki düşüş belirleyici olmuştur.

Temel Göstergelerde Değişimler (%)

	2021	2022	2023	
Üretimden Satışlar (Net)	73,8	119,0		42,1
Net Satışlar	74,5	126,1		43,5
İhracat ($)	33,9	14,1		-2,9
Dönem Karı (V.Ö.)	153,2	80,6		48,4
Dönem Zararı	223,3	-49,8		268,4
Dönem Kar ve Zarar Toplamı (V.Ö.)	137,2	121,2		32,9
Faiz Amortisman ve Vergi Öncesi Kar/Zarar	119,7	99,3		45,5
Toplam Borçlar	*71,1*	*66,6*	*(58,5)*	*59,8*
Kısa Vadeli Borçlar	*81,0*	*81,8*	*(62,2)*	*63,5*
Uzun Vadeli Borçlar	*56,1*	*40,1*	*(50,2)*	*51,3*
Mali Borçlar	*59,3*	*63,8*	*(54,1)*	*54,1*
Kısa Vadeli Mali Borçlar	*65,5*	*99,2*	*(52,9)*	*52,9*
Uzun Vadeli Mali Borçlar	*55,0*	*37,3*	*(55,5)*	*55,5*
Özkaynak	*53,2*	*123,8*	*(41,8)*	*244,7*
Aktif Toplamı	*65,4*	*83,4*	*(52,5)*	*125,9*
Net Katma Değer (Faktör Fiyatlarıyla)	84,3	121,8		52,6
Brüt Katma Değer (Temel Fiyatlarla)	78,2	119,9		55,2
Brüt Katma Değer (Üretici Fiyatlarıyla)	46,6	113,9		61,2

Not: Parantez içerisindeki veriler, 2023 yılı enflasyon düzeltmesi öncesi değişim oranlarıdır.

TEMEL GÖSTERGELERDE
REEL DEĞİŞİMLER

İSO 500'ün temel göstergelerindeki nominal gelişmeler fiyat artışlarından etkilendiği için seçilmiş temel göstergelerdeki büyümeler tüketici enflasyonundan arındırılmakta ve böylece reel gelişmeler yansıtılmaya çalışılmaktadır. 2023 yılında yıl sonu TÜFE artış oranı yüzde 64,77 olmuştur.

2023 yılında reel olarak üretimden satışlar yüzde 13,8, dönem kar ve zarar toplamı yüzde 19,3, faiz, amortisman ve vergi öncesi kar ve zarar toplamı yüzde 11,7 oranında azalmıştır.

Satış ve karlılık göstergelerindeki reel düşüşlere karşılık finansman giderleri nominal olarak yüzde 92,5, reel olarak ise yüzde 16,8 oranında artışlar göstermiştir.

Toplam borç ve özkaynak reel büyümeleri ise enflasyon düzeltmesi öncesi ve sonrası olarak değerlendirilmektedir.

Buna göre toplam borçlar enflasyon düzeltmesi öncesi yüzde 3,8, enflasyon düzeltmesi sonrası yüzde 3 oranında reel azalış göstermiştir.

Özkaynaklar ise reel olarak enflasyon düzeltmesi öncesi yüzde 13,9 azalırken enflasyon düzeltmesi sonrası yüzde 109,2 büyümüştür.

REEL DEĞİŞİMLER (%)

Toplam Borçlar	-%3,0
Özkaynak	%109,2
Dönem Karı (Zararı) (V.Ö)	-%19,3
FAVÖK	-%11,7

TEMEL GÖSTERGELERDE REEL DEĞİŞİMLER (%)

	2021	2022	2023
Üretimden Satışlar (Net)	27,7	33,3	-13,8
Faiz, Amortisman ve Vergi Öncesi Kar/Zarar	61,5	21,3	-11,7
Finansman Giderleri	72,8	-19,3	16,8
Dönem Karı/Zararı (V.Ö)	74,3	34,7	-19,3
Toplam Borçlar	*25,7*	*1,4*	*(-3,8) -3,0*
Özkaynaklar	*12,6*	*36,3*	*(-13,9) 109,2*
TÜFE Yıllık Değişim	36,08	64,27	64,77

Not: Parantez içerisindeki veriler, 2023 yılı enflasyon düzeltmesi öncesi reel değişim oranlarıdır.

"2023'te üretimden satışlar reel olarak yüzde 13,8 azaldı."

Başlamak bitirmenin yarısıdır, kalan yarısı AKLease 35 yıldır...

Tecrübemiz ve uzmanlığımızla müşterilerimizin finansal çözüm ortağı, yatırımların ise tamamlayıcı gücüyüz.

AKLease | 35Yıl

www.aklease.com

İLK 50 KURULUŞUN **AĞIRLIĞI**

İlk 50 kuruluş, İSO 500'ün yarısından fazlasını oluşturuyor.

İSO 500 kapsamında kuruluşların ağırlıklarını görebilmek amacıyla kuruluşlar büyüklük sıralamasına göre 50'lik gruplara ayrılmakta ve bu 50'lik grupların seçilmiş temel ekonomik büyüklükler içindeki payları hesaplanmaktadır. Bu hesaplamalar ile ölçek ekonomisinin önemi ortaya konulmaya çalışılmaktadır.

İlk 50'de yer alan kuruluşların toplam üretimden satışlar içinden aldığı pay 2022'de yüzde 52 iken 2023'te yüzde 51,2'ye inmiştir. Bu düşüş ilk 50 kuruluşun üretimden satışlarının diğer 450 kuruluşun üretimden satışlarından daha yavaş büyüdüğünü göstermektedir. Üretimden satışlar itibarıyla ikinci 50'lik grubun payı ise yüzde 12,9'dan yüzde 12,6'ya inmiştir. Diğer 50'lik grupların üretimden satışlar içinden aldıkları paylar kademeli şekilde küçülmeye devam etmiştir.

İlk 50 kuruluşun üretici fiyatlarıyla yaratılan brüt katma değer içindeki payı 2022 yılında yüzde 44,7 iken 2023'te yüzde 42,5'e gerilemiştir.

İlk 50 kuruluşun vergi öncesi dönem kar ve zarar toplamı içindeki payı 2022 yılında yüzde 58,2 iken 2023 yılında yüzde 62'ye yükselmiştir. 2023 yılında karlardaki zayıflamaya karşın ilk 50 kuruluş vergi öncesi dönem kar ve zarar toplamı açısından diğer 450 firmaya göre daha yüksek bir performans ortaya koymuştur.

İkinci 50'lik grubun payı ise yüzde 9,7'den yüzde 12,9'a yükselmiştir. 50'lik grupların vergi öncesi kar ve zarar toplamı içindeki payları 2023 yılında bir önceki yıla göre önemli ölçüde farklılaşmıştır. Bu gelişmede küresel yavaşlamanın ve ekonomi politikalarındaki radikal değişimin sektörlere yönelik farklı etkileri belirleyici olmuştur.

İlk 50 kuruluşun faiz, amortisman ve vergi öncesi kar ve zarar toplamı içindeki payı ise 2022 yılında yüzde 51,1 iken 2023 yılında 3,2 puan azalarak yüzde 47,9 olmuştur.

İlk 50 kuruluşun ihracat içindeki payı 4 puan artarak yüzde 53,6 olarak gerçekleşmiştir. 50'lik gruplar farklı ihracat büyümeleri göstermiştir.

İlk 50 kuruluşun ücretle çalışanlar içindeki payı ise 2022'de yüzde 26,7 iken 2023'te yüzde 28,2'ye yükselmiştir. İkinci 50'lik gurubun payı da geçen yıla göre artış göstermiştir.

50'lik Gruplara Göre Dağılım (%)

	Üretimden Satışlar (Net)	Brüt Katma Değer (Üretici Fiyatlarıyla)	Dönem Kar ve Zarar Toplamı (V.Ö.)	Faiz Amortisman ve Vergi Öncesi Kar/Zarar	İhracat	Ücretle Çalışanlar Ortalaması
1 - 50	51,2	42,5	62,0	47,9	53,6	28,2
51 - 100	12,6	21,4	12,9	13,6	8,8	14,1
101 - 150	8,6	7,3	2,4	9,7	9,1	10,3
151 - 200	6,3	8,0	5,4	5,8	6,8	10,8
201 - 250	5,1	5,1	3,4	5,6	5,4	8,4
251 - 300	4,2	4,1	2,7	4,7	3,8	7,1
301 - 350	3,7	3,0	1,9	3,8	3,9	5,2
351 - 400	3,1	3,5	3,8	3,6	3,3	7,1
401 - 450	2,7	3,0	3,6	3,0	2,6	5,1
451 - 500	2,4	2,1	1,8	2,3	2,8	3,7
Toplam	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**

Hizmet sektöründe
120 yılı aşkın deneyimimiz ve dünyanın dört bir yanındaki 400 bine yakın çalışanımız ile tesis yönetiminde dünya lideriyiz!

İSS Hazır Yemek olarak İSO 500 listesinde bir kez daha yer almanın gururunu yaşıyoruz.

İNSANLAR MEKANLARI YARATIR

İSS

İHRACAT PERFORMANSI

İSO 500'ün ihracatında gerileme.

2023 yılında yaşanan koşullar küresel ticarette daralmaya yol açmıştır. Öncelikle ekonomide uygulanan sıkı para politikaları ve yüksek faizler ile ara malı ile tüketim ve yatırım mallarına olan talep azalmıştır. Rusya-Ukrayna savaşı çeşitli cephelerde sürerken Batı'nın Rusya'ya yaptırımları artmış, diğer yandan Rusya ile ticari ilişkileri devam eden üçüncü ülkelere de yaptırımlar başlamıştır.

Enerji ve gıda ürünlerinin savaş sonrası sıçrayan fiyatları 2023 yılı genelinde gerilemiştir. Orta Doğu'daki jeopolitik gelişmeler ise küresel ekonomi için yeni bir risk oluşturmuştur. 2023 yılında Batı ile Güney ülkeleri arasındaki ayrışma artmıştır. ABD ile Çin arasında özellikle ticaret-teknoloji ve finansman alanında karşılıklı yaptırımlar yükselmiştir. Tüm bu gelişmeler sonucunda küresel mal ticareti yüzde 5 daralmıştır.

Türkiye'nin birçok önemli ihracat pazarı, 2023 yılının tamamında yavaşlama eğilimi göstermiştir. Türkiye'ye yönelik ilave tedarik talebi ise azalmıştır. Bu gelişmeler çerçevesinde 2023 yılında Türkiye'nin ihracatı yüzde 0,5 artışla 255,4 milyar dolara yükselmiştir. Türkiye'de sanayi malları ihracatı ise 2023 yılında yüzde 0,2 azalarak 245,6 milyar dolar olmuştur.

2023 yılında İSO 500'ün ihracatı ise yüzde 2,9 azalarak 97,9 milyar dolardan 95,1 milyar dolara inmiştir. 2023 yılında İSO 500'ün ihracat performansı, Türkiye'nin genel ihracat performansının 3,4 puan altında gerçekleşmiştir.

İSO 500, Türkiye'nin ihracat performansı açısından önemli bir ağırlığa sahiptir. 2023 yılında Türkiye ihracatının yüzde 37,2'si, sanayi ihracatının yüzde 38,7'si İSO 500 tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu oranlar geçen yıl sırasıyla yüzde 38,5 ve yüzde 39,8 ile biraz daha yüksektir. Zorlu rekabet koşulları İSO 500'ün ihracatını sanayinin genelinden daha fazla etkilemiştir.

İHRACAT PERFORMANSI

	2021	2022	2023
Türkiye İhracatı (Milyar Dolar)	225,2	254,2	255,4
Türkiye Sanayi İhracatı (Milyar Dolar)	217,9	246,2	245,6
İSO 500 İhracatı (Milyar Dolar)	85,8	97,9	95,1
İSO 500 / Türkiye İhracatı (Pay, %)	38,1	38,5	37,2
İSO 500 / Türkiye Sanayi İhracatı (Pay, %)	39,4	39,8	38,7

2023 yılında küresel ölçekte enerji, gıda ve emtia fiyatlarındaki düşüşler ile nihai ürünlerin fiyatlarındaki gerilemeler sektörlerin ihracat performanslarında belirleyici olmuştur. Gıda, ana metal, metal eşya, rafine petrol ürünleri, petrokimya ve kimyasallar sektörleri fiyat düşüşlerinden olumsuz etkilenmiştir.

TÜRKİYE TOPLAM İHRACATI İÇİNDEKİ PAYLAR (%)

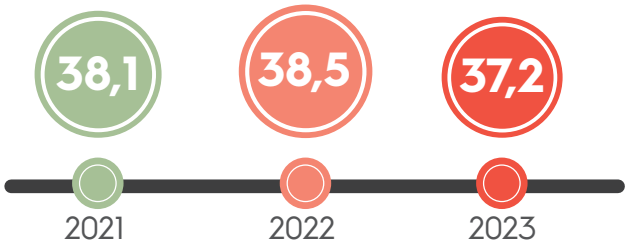

2023 yılında İSO 500'de ihracatın toplam net satışlar içindeki payı yüzde 29,8'e inmiştir (GSYH verilerine göre yıllık ortalama dolar kuru 23,49 TL ve toplam net satışlar 319,4 milyar dolar). Bu oran 2022 yılında yüzde 31, 2021 yılında yüzde 33,4 olarak gerçekleşmiştir.

Sektörlerin ihracatı farklı gelişmeler gösterdi.

İhracatın ana sektörler itibarıyla performansları değerlendirildiğinde imalat sanayi ihracatı yüzde 2,3 azalmıştır. Madencilik ve taş ocakçılığı ihracatı yüzde 13,9 ve elektrik, gaz, buhar ve havalandırma sistemleri sanayi ihracatı ise yapılan ihracatın çok küçük olması nedeniyle oldukça yüksek oranlı düşüş göstermiştir.

2023'te İSO 500'de ihracatın yüzde 98'i imalat sanayi sektörlerinde faaliyet gösteren kuruluşlar tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu nedenle imalat sanayi sektörlerinin performansları belirleyici olmaya devam etmektedir. 2023 yılında imalat sanayinin altında yer alan 22 alt sektörden 12'sinin ihracatı artarken, 10'nun ihracatı azalmıştır.

En yüksek ihracatın yapıldığı motorlu kara taşıtları sektöründe ihracat 2023 yılında yüzde 12,4 yükselerek 26,4 milyar dolara ulaşmıştır. Başta yarı iletkenler olmak üzere küresel ölçekte yaşanan tedarik sıkıntısının azalması, bu sektördeki kuruluşların ihracatını desteklemiştir. İkinci sıradaki ana metal sanayinde ihracat yüzde 30,3'lük düşüşle 13 milyar dolara gerilemiştir. Üçüncü sıradaki kok kömürü ve rafine petrol ürünleri ihracatı yüzde 18,1 artarak 9,8 milyar dolar olmuştur.

Başarı dnamızda var!

On beş yıldır aralıksız Türkiye'nin ilk 500'ündeyiz. Türkiye'nin en büyük pamuk ipliği ve denim kumaş üreticisi olarak sorumluluğumuzun farkındayız.

yarıniçinüret

SİRİKÇİOĞLU MENSUCAT A.Ş.

SİRİKÇİOĞLU İPLİK VE DENİM A.Ş.

SİRİKÇİLER TEKSTİL A.Ş.

2009 2010 2011 2012 2013 2014 2015 2016 2017 2018 2019 2020 2021 2022 2023

SİRİKÇİOĞLU GRUBU

2023 yılında ihracat artışı sağlayan imalat sanayi sektörleri yüzde 42,9 ile diğer ulaşım araçları, yüzde 21,3 ile bilgisayar-elektronik ve optik ürünler, yüzde 19,4 ile kağıt ve kağıt ürünleri, yüzde 11,8 ile tütün ürünleri, yüzde 11,2 ile metal ürünleri, yüzde 6,7 ile içecek ürünleri, yüzde 4,6 ile eczacılık ürünleri, yüzde 2,3 ile elektrikli teçhizat ürünleri olmuştur.

Aynı yılda ihracatı azalan imalat sanayi sektörleri ise yüzde 39,9 ile kimyasallar ve kimyasal ürünler, yüzde 15,2 ile mineral ürünler, yüzde 7 ile kauçuk ve plastik ürünleri, yüzde 2,5 ile giyim eşyaları, yüzde 2,4 ile mobilya ve gıda ürünleri, yüzde 2,1 ile tekstil ürünleri, yüzde 1,4 ile makine ve ekipman imalatıdır.

İhracatın Sektörel Dağılımı

	Sektörler	İhracat (GTS'ye Göre, Bin $)		Dağılım (%)		Değişim (%)
		2022	2023	2022	2023	
05-08	Madencilik ve taş ocakçılığı	2.145.433	1.846.340	2,2	1,9	-13,9
10	Gıda ürünlerinin imalatı	8.060.208	7.862.782	8,2	8,3	-2,4
11	İçeceklerin imalatı	117.407	125.309	0,1	0,1	6,7
12	Tütün ürünleri imalatı	308.239	344.618	0,3	0,4	11,8
13	Tekstil ürünlerinin imalatı	2.426.116	2.373.993	2,5	2,5	-2,1
14	Giyim eşyalarının imalatı	1.619.402	1.578.242	1,7	1,7	-2,5
16	Ağaç, ağaç ürünleri ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç)	714.361	722.410	0,7	0,8	1,1
17	Kağıt ve kağıt ürünlerinin imalatı	948.281	1.132.539	1,0	1,2	19,4
19	Kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı	8.308.683	9.814.066	8,5	10,3	18,1
20	Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı	6.845.542	4.111.515	7,0	4,3	-39,9
21	Temel eczacılık ürünlerinin ve eczacılığa ilişkin malzemelerin imalatı	390.261	408.237	0,4	0,4	4,6
22	Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı	2.668.210	2.482.479	2,7	2,6	-7,0
23	Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı	3.649.708	3.094.297	3,7	3,3	-15,2
24	Ana metal sanayii	18.640.735	12.996.118	19,0	13,7	-30,3
25	Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizat hariç)	2.217.341	2.464.819	2,3	2,6	11,2
26	Bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı	1.390.464	1.686.485	1,4	1,8	21,3
27	Elektrikli teçhizat imalatı	8.715.688	8.919.262	8,9	9,4	2,3
28	Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı	2.503.343	2.468.303	2,6	2,6	-1,4
29	Motorlu kara taşıtı, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı	23.531.378	26.443.075	24,0	27,8	12,4
30	Diğer ulaşım araçlarının imalatı	1.378.115	1.969.866	1,4	2,1	42,9
31	Mobilya imalatı	145.556	142.122	0,1	0,1	-2,4
32	Diğer imalatlar	855.873	2.095.157	0,9	2,2	144,8
32.1	Mücevherat, bijuteri eşyaları ve ilgili ürünlerin imalatı	855.873	2.095.157	0,9	2,2	144,8
35	Elektrik, gaz, buhar ve havalandırma sistemi üretim ve dağıtımı	281.548	14.927	0,3	0,0	-94,7
	Toplam	**97.926.632**	**95.117.478**	**100,0**	**100,0**	**-2,9**

GELECEKLE **SAĞLAM KÖPRÜLER** KURUYORUZ

Geleceğe iz bırakacak işlere imza atmak için durmadan çalışıyor, yer aldığımız tüm projelere yüksek kalite çelik ürünlerimizle sağlamlık katıyoruz.

1915 ÇANAKKALE KÖPRÜSÜ

CREATED BY MIDJOURNEY A.I.

İÇDAŞ®

www.icdas.com.tr

ÖZSEÇ BETON

Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu arasında yer almanın gururunu yaşıyoruz

www.ozsecbeton.com.tr

info@ozsecbeton.com.tr

Bir SEÇimle başlar her şey!

İyi olanı SEÇebilirsen geleceği doğru şekillendirebilirsin. Biz; sağlam, güçlü ve mutlu bir gelecek için, uygarlığın yapı taşı betona hayat vermeyi SEÇtik.

Çünkü hayata dokunmak için varız.

YABANCI SERMAYE PAYLI **KURULUŞLAR**

Türk sanayi sektöründe yabancı sermaye paylı kuruluşlar önemli bir rol oynamaya devam etmektedir. Bu itibarla İSO 500 arasında yer alan yabancı sermaye paylı kuruluşların göstergeleri de değerlendirilmektedir.

Yabancı sermaye paylı kuruluşların sayısı yeniden 116'ya yükseldi.

İSO 500 içinde yabancı sermaye paylı kuruluşların sayısında 2010'lu yıllar ile birlikte gözlenen düşüş eğilimi, 2023 yılında tersine dönmüştür. Söz konusu yılda yabancı sermaye paylı kuruluşların sayısı 8 adet artarak 116'ya yükselmiştir. Yabancı sermaye paylı kuruluşlar 2020, 2021 ve 2022 yıllarındaki gerilemeyi 2023'teki artış ile büyük ölçüde telafi etmiş gözükmektedir.

YABANCI SERMAYE PAYLI KURULUŞLAR (ADET)

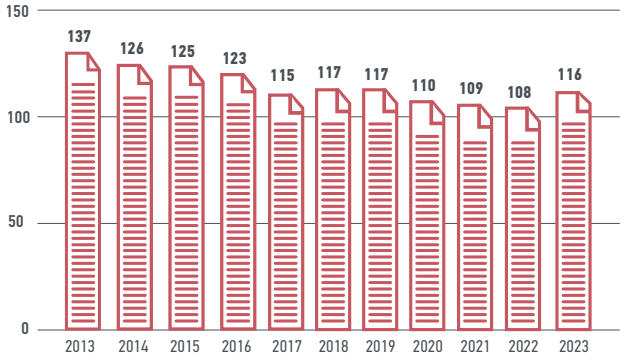

Yabancı sermayeli kuruluşların İSO 500 temel göstergeleri içindeki payları arttı.

İSO 500'de yabancı sermaye paylı kuruluşların sayısı 2023 yılında 8 adet artarken bu kuruluşların temel göstergeler içindeki payları da yükselmiştir.

2023 yılında İSO 500'deki 116 yabancı sermaye paylı kuruluşun toplam üretimden satışlar içindeki payı yüzde 28'den yüzde 30,6'ya, üretici fiyatlarıyla brüt katma değer içindeki payı yüzde 34,9'dan yüzde 40,3'e, ihracat içindeki payı ise yüzde 35'ten yüzde 42'ye yükselmiştir.

116 adet yabancı sermayeli kuruluşun dönem kar ve zarar toplamı içindeki payı yüzde 24,8'den yüzde 34,7'ye, faiz amortisman ve vergi öncesi kar ve zarar toplamı içindeki payı yüzde 25,1'den yüzde 31'e, ücretle çalışanlar sayısındaki payı yüzde 26,6'dan yüzde 27,8'e yükselmiştir.

Yabancı sermaye paylı kuruluşların Türkiye ihracatı açısından önemi sürmektedir. İSO 500'deki yabancı sermaye paylı kuruluşların ihracatı 2023 yılında yüzde 16,6 artışla 34,3 milyar dolardan 40 milyar dolara yaklaşmıştır. Bu kuruluşların Türkiye ihracatı içindeki payı ise 2022'de yüzde 13,5 iken, 2023'te yüzde 15,6'ya yükselmiştir.

İlk 50'deki yabancı sermaye paylı kuruluş sayısı 13.

Yabancı sermaye paylı kuruluşlar 50'lik gruplar itibarıyla incelendiğinde, ilk 50 kuruluş içinde 2023 yılında 13 kuruluş yer almıştır. Bu sayı 2022 yılında 12, 2021 yılında 14 ile oldukça yakın gerçekleşmiştir.

2023 yılında ilk 50'lik grup içinde yer alan 13 yabancı sermayeli kuruluş üretimden satışlarda yüzde 18 pay almıştır. Bu göstergedeki pay geçen yıla göre 2,1 puan artmıştır. Üretici fiyatlarıyla brüt katma değerde alınan pay 1,8 puan artarak yüzde 15,7'ye çıkmıştır.

2023 yılında ilk 50'lik grup içinde yer alan 13 yabancı sermayeli kuruluş dönem kar ve zarar toplamında yüzde 25,4 pay alırken geçen yıla göre payını 7,8 puan artırmıştır. Faiz, amortisman ve vergi öncesi kar ve zarar toplamında alınan pay ise 3,6 puan artarak yüzde 18,3'e yükselmiştir. İhracatta yüzde 27,5 ve istihdamda yüzde 8,6 olan paylar ise bir önceki yıla göre (sırasıyla yüzde 20,9 ve yüzde 8) artış göstermiştir.

Yabancı sermayeli kuruluşların 50'lik gruplar itibarıyla dağılımında ilk grup hariç diğer grupların temel göstergelerden aldıkları pay daha dengeli dağılmaktadır. Bu durum, yabancı sermaye paylı kuruluşların ölçek olarak birbirlerine daha yakın olduğunu göstermektedir.

En fazla yabancı sermayeli kuruluş otomotiv sektöründe.

İSO 500'de kapsamında yer alan kuruluşlar 25 alt sektörde faaliyet göstermektedir. Ancak yabancı sermaye paylı kuruluşlar geçen yıl olduğu gibi bu yılda 20 alt sektörde toplanmıştır. En çok yabancı sermaye paylı kuruluşun faaliyet gösterdiği sektör 25 kuruluş ile motorlu kara taşıtları olurken bu sektördeki kuruluş sayısı geçen yıl 22'dir. Gıda ürünlerinde 17 yabancı sermaye paylı kuruluş yer alırken bu sayı bir önceki yıla göre 1 adet artış göstermiştir. Elektrikli teçhizat imalatı sektöründe 10 adet yabancı sermayeli kuruluş faaliyet göstermektedir. Geçen yıla göre değişim olmamıştır. Kimyasal ürünler imalatı sanayinde 9 kuruluş faaliyet gösterirken sayı aynı kalmıştır. Ana metal sanayinde 8 yabancı sermayeli firma bulunurken sayı 1 adet azalmıştır.

86 firmada yabancı sermaye payı yüzde 50'nin üzerinde.

İSO 500 içinde yer alan 116 yabancı sermaye paylı kuruluş, yabancı sermaye paylarına göre üç gruba ayrılarak değerlendirilmektedir. Buna göre toplam 116 yabancı sermaye paylı kuruluş içinde yabancıların yüzde 50 ve üzerinde sermaye payına sahip olduğu kuruluş sayısı 9 adet artarak 86 olmuştur. Bu kuruluşlar, 116 yabancı sermaye paylı kuruluş içinde önemli bir ağırlığa sahip bulunmaktadır. Yabancı sermaye payları düştükçe firmaların mutlak büyüklükler içindeki ağırlıkları da azalmaktadır.

Yabancı Sermaye Paylı Kuruluşların Yılllara Göre Ağırlığı (%)

	Kuruluş Sayısı	Üretimden Satışlar (Net)	Brüt Katma Değer (Üretici Fiyatlarıyla)	Dönem Kar ve Zarar Toplamı (V.Ö.)	Faiz, Amortisman ve Vergi Öncesi Kar/Zarar	İhracat	Ücretle Çalışanlar Ortalaması
2012	138	29,7	42,7	31,4	-	43,0	31,1
2013	137	28,5	42,0	29,7	30,8	41,8	28,7
2014	126	29,6	40,3	33,7	32,3	40,8	28,3
2015	125	31,1	39,9	32,0	29,6	42,1	29,4
2016	123	33,4	38,7	28,7	28,3	47,8	30,0
2017	115	32,0	37,7	27,8	28,3	48,4	28,8
2018	117	31,1	39,5	21,0	25,4	46,6	28,9
2019	117	32,1	40,6	23,9	26,9	46,1	28,4
2020	110	31,3	40,0	22,7	25,8	43,0	26,6
2021	109	28,6	36,1	22,1	23,5	36,8	26,3
2022	108	28,0	34,9	24,8	25,1	35,0	26,6
2023	116	30,6	40,3	34,7	31,0	42,0	27,8

Yabancı Sermaye Paylı Kuruluşların Sektörel Dağılımı (Adet)

	Sektörler	Yabancı Sermaye Paylı Kuruluş Sayısı
05-08	Madencilik ve taş ocakçılığı	1
10	Gıda ürünlerinin imalatı	17
11	İçeceklerin imalatı	4
12	Tütün ürünleri imalatı	2
13	Tekstil ürünlerinin imalatı	1
14	Giyim eşyalarının imalatı	2
17	Kağıt ve kağıt ürünlerinin imalatı	1
19	Kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı	2
20	Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı	9
21	Temel eczacılık ürünlerinin ve eczacılığa ilişkin malzemelerin imalatı	2
22	Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı	6
23	Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı	5
24	Ana metal sanayii	8
25	Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizat hariç)	7
26	Bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı	3
27	Elektrikli teçhizat imalatı	10
28	Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı	6
29	Motorlu kara taşıtı, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı	25
30	Diğer ulaşım araçlarının imalatı	3
35	Elektrik, gaz, buhar ve havalandırma sistemi üretim ve dağıtımı	2

Yabancı Sermaye Paylı Kuruluşlara İlişkin Göstergeler (%)

	Yabancı Sermaye Payı		
	0,01 - 25	25,01 - 50	50+
Kuruluş Sayısı	9	21	86
Kuruluş Sayısı Oran (%)	7,8	18,1	74,1
Üretimden Satışlar (Net)	15,6	28,4	56,0
Net Satışlar	13,7	29,4	56,9
İhracat	9,9	28,8	61,3
Dönem Kar ve Zarar Toplamı (V.Ö.)	18,4	29,8	51,8
Faiz Amortisman ve Vergi Öncesi Kar/Zarar	18,6	33,8	47,6
Özkaynak	41,5	18,5	40,0
Aktif Toplamı	31,3	27,2	41,5
Ücretle Çalışanlar	7,5	25,1	67,4
Brüt Katma Değer (Üretici Fiyatlarıyla)	15,4	21,9	62,7

KALE
OTO RADYATÖR
Akla soğutma

Geleceğin Teknolojisi İçin
Çözümler Üretiyoruz

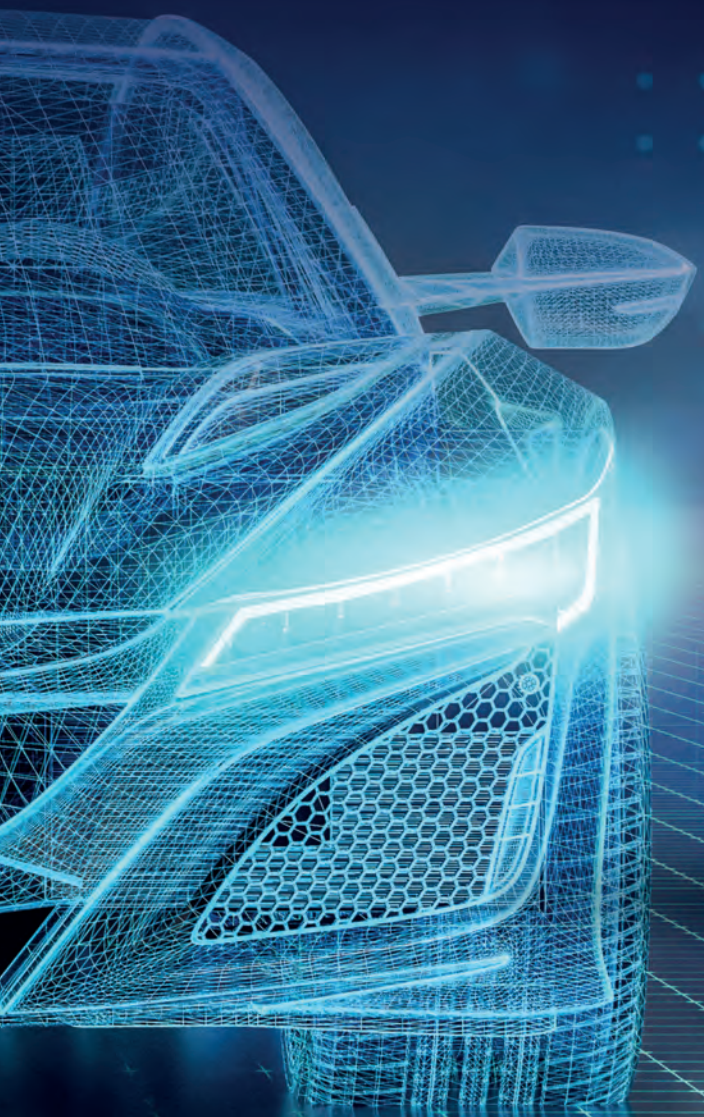

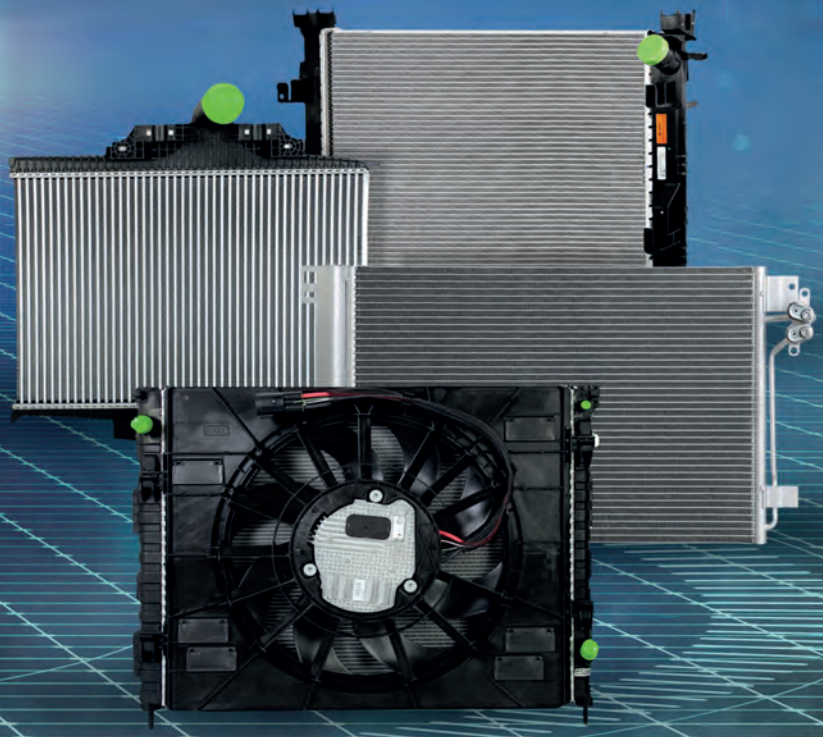

@kaleotoradyator
www.kaleoto.com.tr

500 BÜYÜK SANAYİ KURULUŞU İÇİNDE İSO ÜYELERİ

İSO 500, coğrafi olarak Türkiye genelinde tüm bölgelerdeki sanayi kuruluşlarını kapsamakla birlikte İstanbul Sanayi Odası'na üye kuruluşların gelişimi ayrıca incelenmektedir.

İSO üyesi kuruluşların sayısı 151.

2010'lu yıllar ile birlikte İSO üyesi kuruluşların sayısında genel bir düşüş eğilimi söz konusudur. 2012 yılında 198 olan İSO üyesi kuruluş sayısı, 2018 yılında 166'ya kadar gerilemiş, uzun bir aradan sonra ilk kez 2019 yılında 169'a yükselmiştir. 2020 ve sonrasında ise yeniden bir düşüş eğilimi yaşanmıştır. Pandemi yılında 161'e kadar gerileyen İSO üyesi kuruluşların sayısı, 2021'de 158'e, 2022'de 152'ye inmiştir.

2023 yılında ise İSO üyesi kuruluşların sayısı 1 adet daha azalarak 151 ile en düşük seviyesine gerilemiştir. Bu gerileme, sanayinin İstanbul dışında daha hızlı gelişimini ortaya koyması açısından önemlidir.

İSO üyelerinin payları artış eğiliminde.

İSO üyesi kuruluşların sayısındaki düşüşe rağmen bu kuruluşların İSO 500'ün temel büyüklükler içindeki payları farklı gelişmeler göstermiştir. İSO 500 çalışmasının sıralama kriteri olan üretimden satışlar bu çerçevede önemli bir göstergeyi oluşturmaktadır.

Üretimden satışlarda İSO üyelerinin payı 2022 yılında yüzde 35,9 iken 2023 yılında yüzde 37,3'e yükselmiştir. Alınan pay 2022 yılında en düşük seviyesine indikten sonra 2023 yılında yeniden yükselmiştir. 2023'te İSO üyelerinin ihracattaki payı da 0,5 puan artışla yüzde 41,2 olmuştur.

İSO üyesi kuruluşların diğer göstergeler içindeki payları genel olarak artış eğilimi göstermiştir. İncelenen sekiz temel gösterge arasında sadece aktifler toplamındaki pay

İSO ÜYELERİ (ADET)

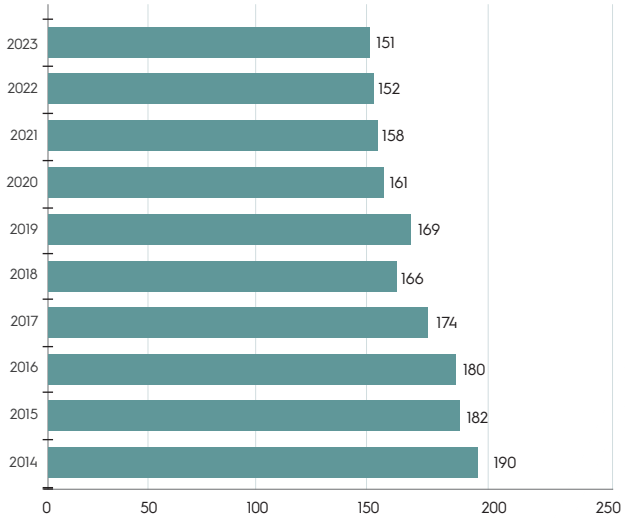

İSO ÜYELERİNİN PAYI (%)

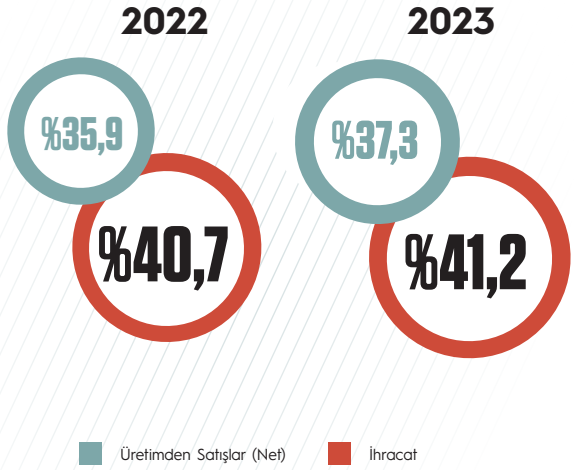

0,4 puan düşerken, ücretli çalışanlar sayısındaki pay yüzde 36,4 ile değişmemiştir. Diğer taraftan vergi öncesi kar ve zarar toplamındaki payda yüzde 31,5'ten yüzde 39,2'ye önemli bir artış söz konusudur. Brüt katma değerdeki payı da yüzde 33,3'ten yüzde 35'e yükselmiştir.

Net katma değerde karın payında sert düşüş yaşanırken ücretlerin payı arttı.

İSO üyesi kuruluşlarda net katma değer içinde milli gelir anlamında karın payı 2023 yılında önemli ölçüde gerilerken, ücretlerin ve faizlerin payında artışlar yaşanmıştır. 2023 yılında uygulanan ekonomi politikalarındaki radikal değişimler net katma değerin dağılımında önemli değişikliklere yol açmıştır.

2023 yılında milli gelir anlamında karın net katma değer içindeki payı 15,5 puan azalarak yüzde 39,4'ten yüzde 23,9'a gerilemiştir. 2023 yılında artan maliyetler ve yüksek enflasyon ortamında sanayi kuruluşlarının karları reel olarak yüksek oranlarda düşmüştür.

Yaratılan net katma değer içinde ödenen faizlerin payı ise 2023 yılında 5,3 puan artarak yüzde 30,1'e yükselmiştir. 2023 yılının ikinci yarısında faiz politikasındaki değişim ile nominal ve reel faizlerde yüksek artışlar gerçekleşmiştir. Buna bağlı olarak ödenen faizlerin net katma değer içindeki payı da yükselmiştir.

Ödenen maaş ve ücretlerin payı ise 2022 yılında yüzde 35,7 iken 2023 yılında 10,3 puan artarak yüzde 46'ya çıkmıştır. 2023 yılında asgari ücrete iki kez yüksek oranlı artış yapılmış, bu durum asgari ücretin baz oluşturduğu diğer ücretlere de yansımıştır. Böylece yaratılan net katma değerde ücretlerin payı son yılların en yüksek seviyesine ulaşmıştır.

İSO ÜYESİ KURULUŞLARIN FAKTÖR GELİRLERİ DAĞILIMINDA MİLLİ GELİR ANLAMINDA KARIN PAYI (%)

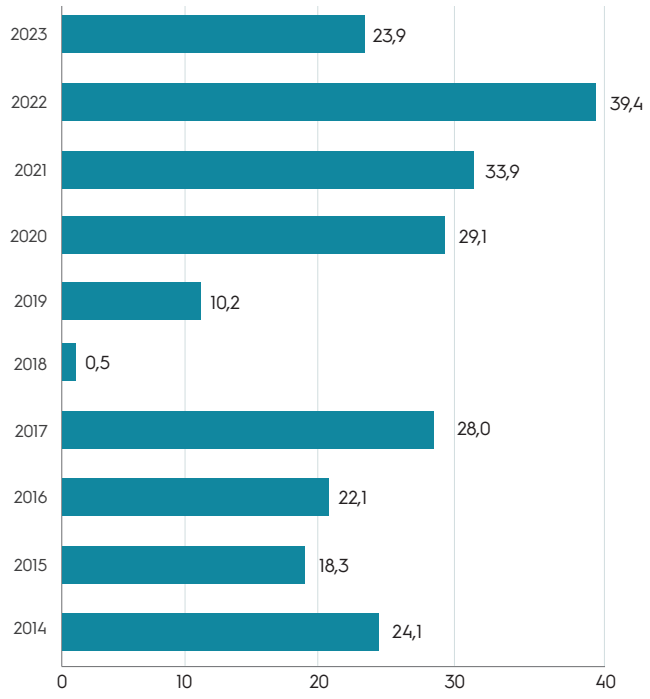

İSO ÜYESİ KURULUŞLARDA FAKTÖR GELİRLERİ DAĞILIMI (%)

İSO Üyesi Kuruluşların Temel Göstergeleri (TL)

	A İSO 500 Büyük Sanayi Kuruluşu	B İSO Üyesi 151 Sanayi Kuruluşu	B/A (%)
Üretimden Satışlar (Net)	6.374.713.084.591	2.376.993.892.028	37,3
Net Satışlar	7.503.508.298.299	2.935.315.173.300	39,1
İhracat (GTS'ye Göre, Bin $)	95.117.478	39.179.884	41,2
Dönem Karı (V.Ö.)	771.371.762.365	278.489.371.259	36,1
Dönem Zararı	126.353.550.553	25.847.708.285	20,5
Dönem Kar ve Zarar Toplamı (V.Ö.)	645.018.211.812	252.641.662.974	39,2
Faiz Amortisman ve Vergi Öncesi Karı/Zararı	1.175.063.903.515	372.571.001.058	31,7
Toplam Borçlar	*4.013.048.911.521*	*1.319.737.959.879*	*32,9*
--Kısa Vadeli Borçlar	*2.851.112.651.797*	*1.037.234.929.444*	*36,4*
Mali Borçlar	*1.038.788.085.399*	*400.225.799.769*	*38,5*
Diğer Borçlar	*1.812.324.566.398*	*637.009.129.674*	*35,1*
--Uzun Vadeli Borçlar	*1.161.936.259.724*	*282.503.030.435*	*24,3*
Mali Borçlar	*971.246.314.472*	*256.968.359.700*	*26,5*
Diğer Borçlar	*190.689.945.252*	*25.534.670.735*	*13,4*
Özkaynak	*4.815.319.685.818*	*1.531.885.590.951*	*31,8*
--Ödenmiş Sermaye	*2.497.539.939.788*	*597.855.584.592*	*23,9*
--Sermaye Yedekleri	*196.486.918.758*	*54.927.027.661*	*28,0*
--Kar Yedekleri	*1.429.808.464.087*	*589.481.721.120*	*41,2*
--Geçmiş Yıl Karları	*1.391.075.013.008*	*405.266.574.015*	*29,1*
--Geçmiş Yıl Zararları	*919.806.293.002*	*177.797.946.799*	*19,3*
--Dönem Net Karı	*250.208.774.986*	*75.813.232.654*	*30,3*
--Dönem Net Zararı	*29.993.131.807*	*13.660.602.291*	*45,5*
Aktif Toplamı	*8.828.368.597.346*	*2.851.623.550.835*	*32,3*
--Dönen Varlıklar	*4.124.554.564.128*	*1.401.954.370.873*	*34,0*
--Duran Varlıklar	*4.703.814.033.218*	*1.449.669.179.962*	*30,8*
--Maddi Duran Varlıklar	*3.101.041.274.746*	*707.514.364.961*	*22,8*

Devamı Diğer Sayfada

Başlangıcı Önceki Sayfada

İSO Üyesi Kuruluşların Temel Göstergeleri (TL)

	A İSO 500 Büyük Sanayi Kuruluşu	B İSO Üyesi 151 Sanayi Kuruluşu	B/A (%)
--Diğer Duran Varlıklar	*1.602.772.758.472*	*742.154.815.001*	*46,3*
--Birikmiş Amortismanlar	*4.073.111.588.536*	*1.496.473.284.938*	*36,7*
Ücretle Çalışanlar	803.551	292.600	36,4
Ödenen Maaş ve Ücretler	425.865.749.686	164.134.996.933	38,5
Ödenen Faizler	276.459.852.289	107.286.255.762	38,8
Milli Gelir Anlamındaki Kar	396.250.090.267	85.348.826.023	21,5
Net Katma Değer (Faktör Fiyatlarıyla)	1.098.575.692.242	356.770.078.718	32,5
Amortismanlar	225.734.840.648	68.405.098.473	30,3
Diğer Dolaylı Vergiler	7.826.092.051	3.036.389.741	38,8
Brüt Katma Değer (Temel Fiyatlarla)	1.332.136.624.941	428.211.566.932	32,1
Ödenen KDV + ÖTV	418.376.043.172	183.554.772.520	43,9
Sübvansiyonlar	707.568.288	67.931.785	9,6
Brüt Katma Değer (Üretici Fiyatlarıyla)	1.749.805.099.825	611.698.407.667	35,0

Not: Bilanço büyüklükleri için 2023 yılı enflasyon düzeltmesi sonrası verileri kullanılmıştır.

İSO Üyesi Kuruluşların Ağırlığı (%)

	İSO Üyesi Kuruluş Sayısı	Net Satışlar	Üretimden Satışlar (Net)	İhracat	Dönem Kar ve Zarar Toplamı (V.Ö.)	Aktif Toplamı	Özkaynak	Ücretle Çalışanlar Ortalaması	Brüt Katma Değer
2015	182	45,4	44,0	52,1	37,7	39,7	36,4	40,6	41,1
2016	180	42,9	41,7	49,8	33,9	35,4	32,1	39,7	37,8
2017	174	41,5	40,2	46,6	37,0	35,8	32,5	39,2	37,2
2018	166	39,4	38,6	47,0	38,0	34,7	32,6	38,0	37,4
2019	169	39,6	39,2	46,2	39,6	33,7	32,6	37,8	37,7
2020	161	41,1	40,6	45,6	44,5	33,9	34,6	36,7	38,1
2021	158	38,2	37,7	44,2	48,8	33,2	35,5	36,1	35,4
2022	152	37,1	35,9	40,7	31,5	32,7	31,3	36,4	33,3
2023	151	39,1	37,3	41,2	39,2	32,3	31,8	36,4	35,0

HALKA AÇIK KURULUŞLARIN(*) **PERFORMANSI**

İSO 500'de halka açık kuruluşların sayısı 85 ile en yüksek düzeyde.

İSO 500 içinde halka açık kuruluşların sayısı 2017-2021 döneminde 65-69 bandında seyrettikten sonra 2022 ve 2023 yıllarında önemli artışlar göstermiştir. 2022'de 8 adet artarak 73'e çıkan halka açık kuruluş sayısı, 2023'te 12 adet daha artarak 85'e yükselmiştir. Böylece İSO 500 içinde halka açık kuruluş sayısı en yüksek düzeyine ulaşmıştır. 2022 ve 2023 yıllarında ortaya çıkan finansal koşullar firmaları halka açılmaya yöneltmiştir.

2023 yılında sayıdaki artışa rağmen halka açık kuruluşların İSO 500'ün temel göstergeleri ve toplam büyüklükleri içindeki payları farklı eğilimler göstermiştir.

2022'den 2023'e halka açık kuruluşların üretimden satışlar içindeki payı yüzde 32,3'ten yüzde 32,4'e, dönem kar ve zarar toplamındaki payı yüzde 33,6'dan yüzde 35,5'e yükselmiştir. Buna karşılık ihracat payı yüzde 34,1'den yüzde 32,7'ye, faiz, amortisman ve vergi öncesi kar ve zarar toplamı payı ise yüzde 33,2'den yüzde 32,3'e inmiştir.

Bilanço göstergelerinden toplam borçlar payı yüzde 31,3'ten yüzde 34,2'ye, özkaynak payı yüzde 28,7'den yüzde 32'ye, toplam aktifler payı ise yüzde 30,3'ten yüzde 33'e çıkmıştır. 2023 yılında bilanço göstergeleri için enflasyon düzeltmesi sonrası büyüklükler kullanılmıştır.

Ücretle çalışanlar içindeki payı yüzde 24,4'ten yüzde 25,7'ye ve faktör fiyatlarıyla net katma değer payı da yüzde 28,1'den yüzde 30,4'e çıkmıştır.

HALKA AÇIK KURULUŞLARIN TEMEL GÖSTERGELER İÇİNDEKİ PAYLARI (%)

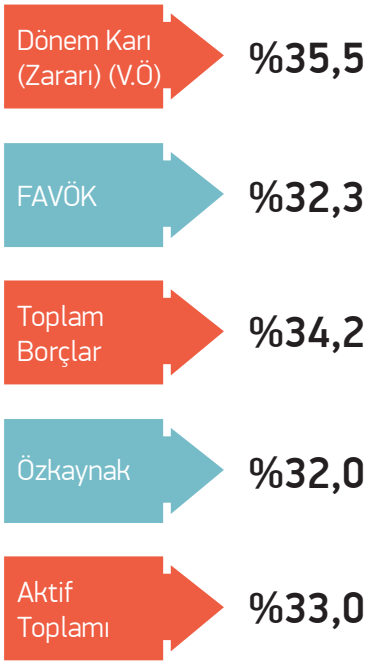

HALKA AÇIK KURULUŞLARIN TEMEL GÖSTERGELER İÇİNDEKİ PAYLARI (%)

	2022	2023
Üretimden Satışlar (Net)	32,3	32,4
İhracat (GTS'ye Göre)	34,1	32,7
Dönem Kar ve Zarar Toplamı (V.Ö.)	33,6	35,5
Faiz Amortisman ve Vergi Öncesi Kar/Zarar	33,2	32,3
Toplam Borçlar	31,3	34,2
Özkaynak	28,7	32,0
Aktif Toplamı	30,3	33,0
Ücretle Çalışanlar	24,4	25,7
Net Katma Değer (Faktör Fiyatlarıyla)	28,1	30,4

(*) Halka açıklık payları, kuruluşların ankette beyan etmiş oldukları bilgilere dayanmaktadır.

Halka Açık Kuruluşların Temel Göstergeleri (TL)

	A İSO 500 Büyük Sanayi Kuruluşu	B 85 Halka Açık Sanayi Kuruluşu	B/A (%)
Üretimden Satışlar (Net)	6.374.713.084.591	2.067.345.173.537	32,4
Net Satışlar	7.503.508.298.299	2.422.861.093.949	32,3
İhracat (GTS'ye Göre, Bin $)	95.117.478	31.149.384	32,7
Dönem Karı (V.Ö.)	771.371.762.365	248.049.605.777	32,2
Dönem Zararı	126.353.550.553	18.757.620.936	14,8
Dönem Kar ve Zarar Toplamı (V.Ö.)	645.018.211.812	229.291.984.841	35,5
Faiz Amortisman ve Vergi Öncesi Karı/Zararı	1.175.063.903.515	379.967.974.958	32,3
Toplam Borçlar	*4.013.048.911.521*	*1.373.527.497.004*	*34,2*
--Kısa Vadeli Borçlar	*2.851.112.651.797*	*1.049.324.193.457*	*36,8*
Mali Borçlar	*1.038.788.085.399*	*381.523.882.259*	*36,7*
Diğer Borçlar	*1.812.324.566.398*	*667.800.311.198*	*36,8*
--Uzun Vadeli Borçlar	*1.161.936.259.724*	*324.203.303.547*	*27,9*
Mali Borçlar	*971.246.314.472*	*280.125.239.575*	*28,8*
Diğer Borçlar	*190.689.945.252*	*44.078.063.972*	*23,1*
Özkaynak	*4.815.319.685.818*	*1.543.213.322.310*	*32,0*
--Ödenmiş Sermaye	*2.497.539.939.788*	*554.919.532.280*	*22,2*
--Sermaye Yedekleri	*196.486.918.758*	*92.494.380.138*	*47,1*
--Kar Yedekleri	*1.429.808.464.087*	*595.019.060.202*	*41,6*
--Geçmiş Yıl Karları	*1.391.075.013.008*	*334.691.273.186*	*24,1*
--Geçmiş Yıl Zararları	*919.806.293.002*	*152.065.078.575*	*16,5*
--Dönem Net Karı	*250.208.774.986*	*126.547.483.964*	*50,6*
--Dönem Net Zararı	*29.993.131.807*	*8.393.328.885*	*28,0*
Aktif Toplamı	*8.828.368.597.346*	*2.916.740.819.315*	*33,0*
--Dönen Varlıklar	*4.124.554.564.128*	*1.438.321.059.511*	*34,9*
--Duran Varlıklar	*4.703.814.033.218*	*1.478.419.759.804*	*31,4*
--Maddi Duran Varlıklar	*3.101.041.274.746*	*807.892.212.515*	*26,1*

Devamı Diğer Sayfada

Başlangıcı Önceki Sayfada

Halka Açık Kuruluşların Temel Göstergeleri (TL)

	A İSO 500 Büyük Sanayi Kuruluşu	**B** 85 Halka Açık Sanayi Kuruluşu	**B/A** (%)
--Diğer Duran Varlıklar	*1.602.772.758.472*	*670.527.547.289*	*41,8*
--Birikmiş Amortismanlar	*4.073.111.588.536*	*1.671.725.402.526*	*41,0*
Ücretle Çalışanlar	803.551	206.151	25,7
Ödenen Maaş ve Ücretler	425.865.749.686	134.684.770.412	31,6
Ödenen Faizler	276.459.852.289	67.421.842.338	24,4
Milli Gelir Anlamındaki Kar	396.250.090.267	132.152.553.506	33,4
Net Katma Değer (Faktör Fiyatlarıyla)	1.098.575.692.242	334.259.166.256	30,4
Amortismanlar	225.734.840.648	60.740.122.986	26,9
Diğer Dolaylı Vergiler	7.826.092.051	2.509.346.671	32,1
Brüt Katma Değer (Temel Fiyatlarla)	1.332.136.624.941	397.508.635.913	29,8
Ödenen KDV + ÖTV	418.376.043.172	169.213.447.665	40,4
Sübvansiyonlar	707.568.288	159.902.096	22,6
Brüt Katma Değer (Üretici Fiyatlarıyla)	1.749.805.099.825	566.562.181.482	32,4

Not: Bilanço büyüklükleri için 2023 yılı enflasyon düzeltmesi sonrası verileri kullanılmıştır.

ÖZEL KURULUŞLARIN İSTİHDAMI

İstihdamda yüzde 1 artış.

Küresel ekonomide 2023 yılında yaşanan yavaşlama genel olarak istihdam artışını da sınırlamıştır. 2021 yılındaki salgın sonrası geri dönüş ve 2022 yılındaki yüksek emtia fiyatlarının yarattığı ortamda yatırım ve istihdam koşulları görece uygun olmuştur. 2023 yılında ise talebin azalması, yüksek faizlerin yatırımları olumsuz etkilemesi ve emtia fiyatlarındaki düşüşlerin gelirleri azaltması sonucu istihdam olanakları azalmıştır.

Türkiye'de ise istihdam piyasasını etkileyen birçok gelişme yaşanmıştır. Öncelikle küresel koşullar yurt içinde istihdam artışını kısıtlamıştır. 2023 Şubat ayında yaşanan deprem felaketi istihdamda kayıplara yol açmış, bölgeden yoğun bir emek göçü yaşanmıştır. Seçim öncesinde yürürlüğe giren erken emeklilik düzenlemesi de istihdamdan çıkışları artırmıştır.

Yine yüksek ücret artışları ve yılın ikinci yarısında uygulamaya konulan sıkılaştırma politikaları yeni istihdam yaratma iştahını sınırlamıştır. Tüm bu gelişmeler çerçevesinde ülke çapında toplam istihdam 2023 yılında 880 bin kişi artış kaydederken sanayi sektöründe sadece 48 bin kişilik artış gerçekleşmiştir.

2023 yılında İSO 500'deki özel kuruluşların istihdamı yüzde 1 artarak 758.132 kişiye yükselmiştir. Aynı yılda özel kuruluşların ödedikleri maaş ve ücretler yüzde 118 oranında artarak 397,8 milyar TL olmuştur. Ödenen maaş ve ücretlerdeki artış, yüzde 1'lik istihdam artışı ile değerlendirildiğinde, özel kuruluşlarda çalışan başına ödenen maaş ve ücretler yüzde 115,8 yükselmiştir. Söz konusu oran yılsonu tüketici enflasyonundan arındırıldığında ödenen maaş ve ücretlerin 2023 yılında reel olarak yüzde 31 oranında arttığı görülmektedir. Yüksek enflasyon ve asgari ücrete yapılan ara zammın da etkisiyle sanayi kuruluşları yıl içinde ücretlere yüksek oranlı artışlar yapmıştır.

ÖZEL KURULUŞLARDA ÇALIŞAN SAYISI İLE ÖDENEN MAAŞ VE ÜCRETLER

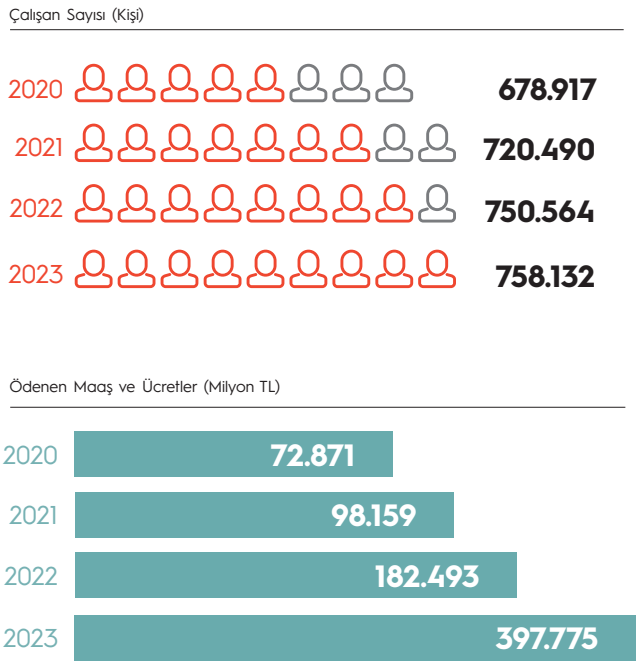

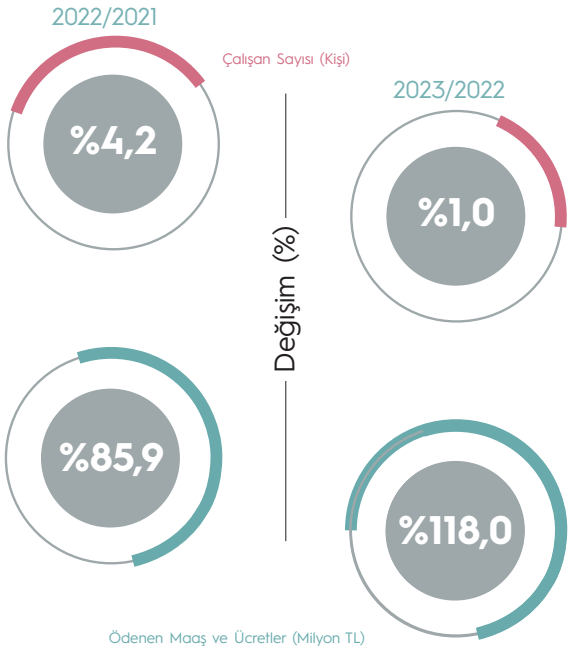

TEMEL
FİNANSAL GÖSTERGELER

Borç-özkaynak dağılımı ile borçların tür ve vade yapısındaki gelişmeler, sanayi kuruluşlarının finansal performansının ölçülmesinde kullanılan en önemli göstergeler arasında yer almaktadır.

Enflasyon düzeltmesi, kaynak yapısını esas itibarıyla özkaynaklar üzerinden etkilemiş ve kaynak dağılımını iyileştirici rol oynamıştır.

Özkaynakların aktifler içerisindeki payı enflasyon düzeltmesi sonrası arttı.

Sanayi kuruluşlarında özsermaye haricindeki kaynakların kullanımı, sektörlerin iç koşullarının yanı sıra iktisadi konjonktüre ve uygulanan ekonomi politikalarına da bağlı olmaktadır. Bu çerçevede sanayi kuruluşlarının bilanço yapısında özkaynak ve borçlarının dağılımına ilişkin gelişmeler yakından takip edilmektedir.

2023 yılında gerçekleştirilen enflasyon muhasebesi uygulaması, bu dağılımı daha da önemli hale getirmiştir. Bilançolardaki parasal olmayan kıymetler üzerinde uygulanan enflasyon düzeltmesi, kaynak yapısını esas itibarıyla özkaynaklar üzerinden etkilemiş ve kaynak dağılımını iyileştirici rol oynamıştır.

Söz konusu etkinin analiz edilebilmesi için kaynak dağılımının enflasyon düzeltmesi öncesi ve sonrası bilanço verileriyle karşılaştırmalı olarak incelenmesi gerekmektedir. Bu doğrultuda ilk olarak enflasyon düzeltmesi öncesi verilerle değerlendirildiğinde, 2023'te zayıf kar performansı özkaynak büyümesini sınırlamış, özkaynaklar yüzde 41,8 ile artarken toplam borçlardaki artış yüzde 58,5 ile daha yüksek gerçekleşmiştir. Böylece 2023 yılında borçların aktifler içerisindeki payı yüzde 64,3'ten yüzde 66,8'e çıkmış ve dolayısıyla özkaynakların payı yüzde 35,7'den yüzde 33,2'ye inmiştir.

Buna karşılık, enflasyon düzeltmesi sonrası verilerle incelendiğinde, özkaynaklar lehine belirgin bir iyileşme yaşandığı görülmektedir. Toplam aktifler içerisinde özkaynakların payı yüzde 54,5'e yükselmiş ve böylece borçların payı yüzde 45,5'e gerilemiştir. Bir başka ifadeyle enflasyon düzeltmesinin özkaynak payı lehine 21,3 puanlık etkisi olmuştur.

KAYNAK YAPISINDA BORÇLARIN VE ÖZKAYNAKLARIN GELİŞİMİ (%)

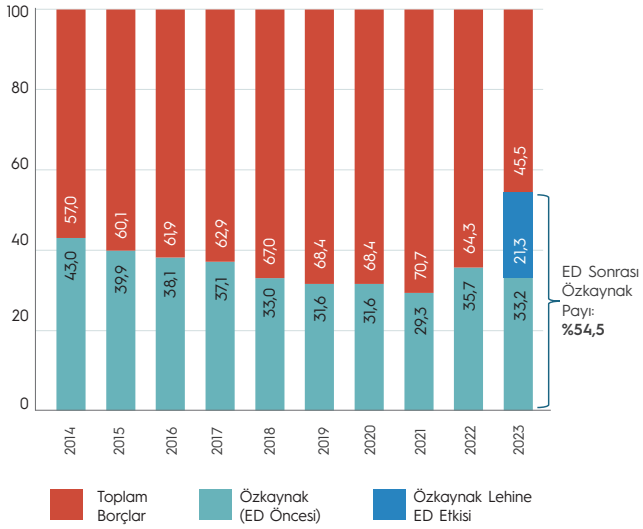

ÖZEL KURULUŞLARIN KAYNAK YAPISINDA BORÇLARIN VE ÖZKAYNAKLARIN GELİŞİMİ (%)

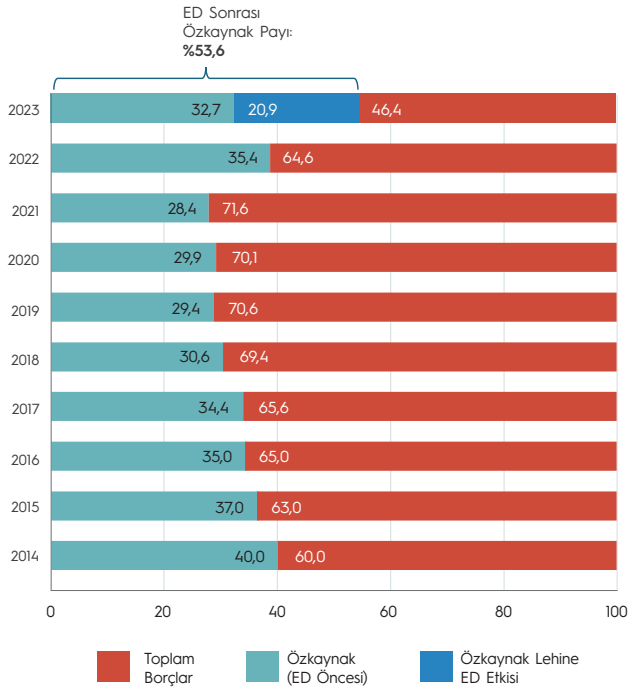

İnceleme özel kuruluşlarla sınırlı tutulduğunda da 2023'te benzer gelişmeler gözlenmektedir. Enflasyon düzeltmesi öncesi borç/aktif oranı 2,7 puan artarak yüzde 64,6'dan yüzde 67,3'e yükselirken, özkaynakların payı yüzde 35,4'ten yüzde 32,7'ye inmiştir. Enflasyon düzeltmesi sonrası veriler ile değerlendirildiğinde ise 2023 yılında özel kuruluşların kümülatif bilançosunda özkaynakların payı yüzde 53,6'ya yükselirken borçların payı yüzde 46,4'e düşmektedir. Böylece enflasyon düzeltmesi özel kuruluşların özkaynak/aktif oranına 20,9 puanlık bir olumlu katkı yapmıştır.

Kaynak Yapısı (%)

İSO 500 Büyük Sanayi Kuruluşu	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023 (EDÖ)	2023 (EDS)
Kısa Vadeli Borçlar	35,6	38,0	41,6	41,3	41,1	45,0	44,6	47,4	32,3
Uzun Vadeli Borçlar	26,3	24,9	25,4	27,2	27,3	25,7	19,7	19,4	13,2
Toplam Borçlar	**61,9**	**62,9**	**67,0**	**68,4**	**68,4**	**70,7**	**64,3**	**66,8**	**45,5**
Özkaynak	38,1	37,1	33,0	31,6	31,6	29,3	35,7	33,2	54,5
	100,0	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
Özel Kuruluşlar									
Kısa Vadeli Borçlar	38,0	40,4	43,3	42,5	42,2	46,0	44,9	47,8	32,9
Uzun Vadeli Borçlar	27,0	25,2	26,0	28,0	27,9	25,7	19,7	19,5	13,5
Toplam Borçlar	**65,0**	**65,6**	**69,4**	**70,6**	**70,1**	**71,6**	**64,6**	**67,3**	**46,4**
Özkaynak	35,0	34,4	30,6	29,4	29,9	28,4	35,4	32,7	53,6
	100,0	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
Kamu Kuruluşları									
Kısa Vadeli Borçlar	14,6	15,6	24,6	27,0	28,0	29,8	40,9	43,1	25,3
Uzun Vadeli Borçlar	20,5	22,0	19,1	17,5	19,5	26,2	19,0	17,2	9,9
Toplam Borçlar	**35,1**	**37,6**	**43,7**	**44,5**	**47,4**	**56,0**	**59,9**	**60,3**	**35,1**
Özkaynak	64,9	62,4	56,3	55,5	52,6	44,0	40,1	39,7	64,9
	100,0	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**

EDÖ: Enflasyon Düzeltmesi Öncesi **EDS:** Enflasyon Düzeltmesi Sonrası

Mali borçların ağırlığı azaldı.

2023 yılında finansmana erişim koşullarının zorlaşmasıyla birlikte İSO 500'ün borç stoku içerisinde mali borçların payı azalmıştır. 2023 sonu itibarıyla bir yıl öncesine göre mali borçlar yüzde 54,1, diğer borçlar ise yüzde 65,9 oranında artmış, böylece toplam borçlar içerisinde mali borçların payı 1,8 puan düşüşle yüzde 50,1'e inerken diğer borçların payı yüzde 49,9'a yükselmiştir. Başka bir ifadeyle, faaliyetlerin finansmanında ticari borçlar 2023 yılında da daha ağırlıklı olarak kullanılmıştır.

2023 yılında yapılan enflasyon düzeltmesi, yalnızca parasal olmayan kıymetlere uygulanması nedeniyle mali borç kalemlerini etkilemezken diğer borçlarda yüzde 1,6'lık sınırlı bir artışa yol açmıştır. Böylece toplam borçlara etkisi ise yüzde 0,8'lik artış yönünde olmuştur.

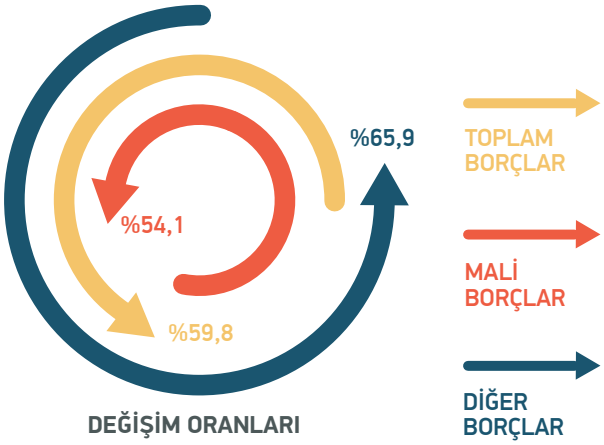

ÜNTEL

ÜNTEL KABLO

TÜRKİYE'NİN 500 BÜYÜK SANAYİ KURULUŞU İÇİNDE YER ALMAKTAN GURUR DUYUYORUZ.

untel.com.tr

50+yıl

Borçların Gelişimi (TL)

	Toplam Borçlar	Mali Borçlar		Diğer Borçlar	
		Değer	Pay (%)	Değer	Pay (%)
2018	589.493.485.990	328.597.965.015	55,7	260.895.520.975	44,3
2019	716.338.725.686	406.312.909.872	56,7	310.025.815.814	43,3
2020	881.106.972.024	499.566.278.545	56,7	381.540.693.479	43,3
2021	1.507.359.556.516	795.915.421.530	52,8	711.444.134.986	47,2
2022	2.511.431.533.608	1.304.035.669.528	51,9	1.207.395.864.080	48,1
2023 (EDÖ)	3.981.753.704.812	2.010.034.399.871	50,5	1.971.719.304.941	49,5
2023 (EDS)	4.013.048.911.521	2.010.034.399.871	50,1	2.003.014.511.650	49,9
Değişim (%) 2023 (EDS) / 2022	59,8	54,1	-	65,9	-

EDÖ: Enflasyon Düzeltmesi Öncesi **EDS:** Enflasyon Düzeltmesi Sonrası

Kısa vadeli mali borçlanma payı 2022'deki yükselişin ardından yatay seyretti.

İSO 500'ün mali borçları içinde kısa vadeli borçların payı 2022 yılında yüzde 52,1 iken 2023'te hafif bir düşüşle yüzde 51,7 olarak gerçekleşmiştir. Buna rağmen söz konusu düşüşün 2022'deki sıçramayı takip etmesi nedeniyle kısa vadeli mali borçların payı 2021 ve öncesine göre yüksek seviyede kalmıştır.

2022 yılında liralaşma politikaları çerçevesinde negatif reel faiz oranları ile birçok kısa vadeli kredi paketi hayata geçirilmiş, Merkez Bankası tarafından uygun koşullarda reeskont kredileri yoğun şekilde kullandırmıştı. Bu olanakların kısa vadeli kredi kullanımını özendirmesi nedeniyle 2022'de kısa vadeli mali borçlarda hızlı bir büyüme yaşanmıştı. 2023'ün ilk yarısında benzer olanaklar devam etmiş, ancak ikinci yarısında uygulanmaya başlanan sıkı para politikaları kısa vadeli mali borçlanma olanaklarını azaltmaya başlamıştır.

2023 yılında İSO 500 firmalarının yer aldığı 24 alt sektörden 8'inde (2022 yılında 10'unda) uzun vadeli mali borçlar kısa vadeli mali borçların üzerinde iken 15 sektörde ise kısa vadeli mali borçlar daha yüksektir. Bir sektörün ise (tütün ürünlerinin imalatı) mali borcu bulunmamaktadır. 2020 ve 2021'de uzun vadeli borçları daha yüksek olan firmalar çoğunlukta iken 2022 ve 2023 yıllarında azınlıkta kalmıştır.

KISA VADELİ MALİ BORÇLARIN TOPLAM MALİ BORÇLAR İÇİNDEKİ PAYI (%)

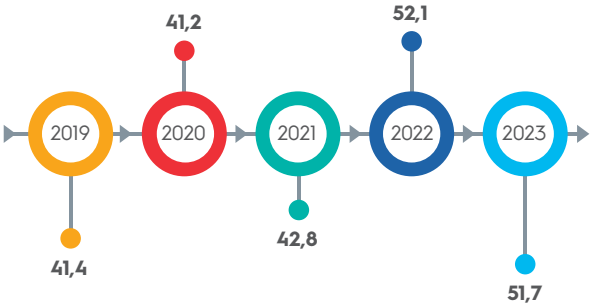

İSO 500'de en yüksek mali borca sahip sektör, önceki yıl olduğu gibi 2023'te de yine ana metal sanayi olurken ikinci sıraya motorlu kara taşıtları yükselmiştir. Gıda ürünleri üçüncü sıraya, enerji üretimi ise dördüncü sıraya gerilemiştir.

2023'te kısa vadeli mali borçları uzun vadeli mali borçlarının önemli ölçüde üzerinde olan sektörler arasında bilgisayar-elektronik, temel eczacılık, giyim eşyaları, gıda ürünleri ve kağıt ürünleri dikkat çekmektedir.

Uzun vadeli mali borçların kısa vadeli mali borçlardan belirgin şekilde daha yüksek olduğu sektörler arasında ise tütün ürünleri, enerji, madencilik ve taş ocakçılığı, içecekler, mineral ürünler ve motorlu kara taşıtları yer almıştır.

OĞUZ®
Since 1974

50.yıl

Kumaşta Dünya Markalarının Tercihi

Choice Of World's Leading Brands

www.oguztekstil.com.tr

Mali Borçlar (TL)

	Sektörler	Kısa Vadeli Mali Borçlar	Uzun Vadeli Mali Borçlar	Toplam Mali Borçlar
05-08	Madencilik ve taş ocakçılığı	22.319.329.961	62.696.402.745	85.015.732.706
10	Gıda ürünlerinin imalatı	147.324.284.048	55.601.339.072	202.925.623.120
11	İçeceklerin imalatı	17.080.859.128	34.329.349.765	51.410.208.893
12	Tütün ürünleri imalatı	-	-	-
13	Tekstil ürünlerinin imalatı	61.036.480.227	60.105.617.934	121.142.098.161
14	Giyim eşyalarının imalatı	5.740.486.364	2.118.602.255	7.859.088.618
16	Ağaç, ağaç ürünleri ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç)	25.537.397.702	20.161.970.993	45.699.368.695
17	Kağıt ve kağıt ürünlerinin imalatı	45.429.764.238	24.639.255.215	70.069.019.453
19	Kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı	44.400.231.260	38.692.531.571	83.092.762.831
20	Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı	89.702.378.190	79.524.159.698	169.226.537.888
21	Temel eczacılık ürünlerinin ve eczacılığa ilişkin malzemelerin imalatı	12.776.679.547	2.771.213.936	15.547.893.482
22	Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı	25.355.672.103	21.106.930.081	46.462.602.184
23	Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı	55.449.847.383	84.146.468.156	139.596.315.539
24	Ana metal sanayii	196.443.725.675	117.725.082.164	314.168.807.839
25	Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizat hariç)	9.199.682.965	10.362.366.333	19.562.049.298
26	Bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı	33.856.560.406	4.611.123.197	38.467.683.604
27	Elektrikli teçhizat imalatı	42.923.948.369	48.819.896.117	91.743.844.486
28	Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı	14.959.910.157	11.757.672.764	26.717.582.921
29	Motorlu kara taşıtı, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı	94.800.497.284	119.375.698.810	214.176.196.094
30	Diğer ulaşım araçlarının imalatı	43.605.347.441	41.135.124.031	84.740.471.472
31	Mobilya imalatı	3.754.544.635	2.317.210.039	6.071.754.674
32	Diğer imalatlar	3.100.226.579	-	3.100.226.579
32.1	Mücevherat, bijuteri eşyaları ve ilgili ürünlerin imalatı	3.100.226.579	-	3.100.226.579
35	Elektrik, gaz, buhar ve havalandırma sistemi üretim ve dağıtımı	43.549.336.802	128.399.564.187	171.948.900.990
	Toplam	**1.038.788.085.399**	**971.246.314.472**	**2.010.034.399.871**

EXPORT STAR
of Turkish Poultry Industry
1968 yılından bu yana, ihracat, inovatif ürünler ve sürdürülebilirlik projelerine yaptığımız yatırımlarla ülkemize kazandırmaya devam ediyor, 2023 yılında da hedeflerimizin üzerinde gerçekleştirdiğimiz ihracatla Türkiye'nin 500 büyük sanayi kuruluşu arasında olmaktan gurur duyuyoruz.
"Sürdürebilirlik" politikalarımız çerçevesinde doğaya ve insana saygılı lider Gıda Firması olarak inovatif ürünlerle ilerlemek en büyük hedefimiz.
Gedik
piliç
gedikpilic
gedik.pilic
gedikpilic.com

FİNANSAL ORANLAR

2023 yılında finansal oranları etkileyen küresel faktörler arasında enflasyona karşı uygulanan sıkı para politikaları ve yüksek seyreden faiz oranları öne çıkmıştır. Yurt içinde ise yüksek enflasyon ve operasyonel maliyetlerdeki artışların yanı sıra, ekonomi politikalarında gerçekleşen değişimin döviz kurları ve reel faiz oranlarında yarattığı dalgalanma belirleyici olmuştur. 2023 yılında yapılan enflasyon düzeltmesi uygulaması da firmaların finansal rasyolarını farklı yön ve boyutlarda etkilemiştir.

Cari oran yatay seyretti.

Cari oran, firmaların dönen varlıklarını nakde dönüştürüp yarattığı kaynaklarla kısa vadeli borçlarını ödeme kapasitesini ölçmektedir. Dönen varlıkların kısa vadeli borçlardan büyük olması (cari oranın yüzde 100'ü geçmesi), kuruluşların net işletme sermayesine ve kısa vadeli borçlarını ödeme kapasitesine sahip olduğu anlamına gelmektedir.

CARİ ORAN (%)

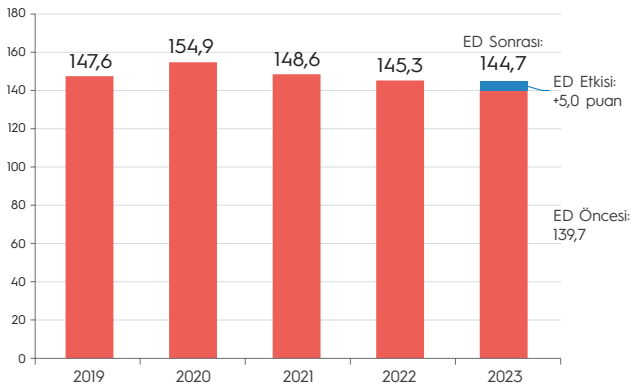

2023 yılında İSO 500'ün cari oranı bir önceki yıla göre 0,6 puan düşüşle yüzde 144,7'ye gerilemiştir. Böylece 2021 ve 2022 yıllarındaki gerileme yavaşlayarak da olsa sürmüştür. Öte yandan söz konusu oran enflasyon düzeltmesi öncesinde yüzde 139,7 ile daha belirgin bir düşüşe işaret etmiş, dönen varlıklarda gerçekleşen yeniden değerleme İSO 500'ün cari oranını 5 puan olumlu yönde etkilemiştir.

Enflasyon düzeltmesi borç/özkaynak oranını belirgin şekilde olumlu etkiledi.

2022 yılında belirgin bir düşüşle 179,8'e gerileyen toplam borçlar/özkaynaklar oranı 2023 yılında enflasyon düzeltmesi öncesi veriler ile 201,1'e yükselmiştir. 2023 yılında karlılıklardaki düşüş özkaynak büyümesini sınırlarken toplam borçlar özkaynaklardan daha hızlı büyümüştür.

TOPLAM BORÇLARIN ÖZKAYNAKLARA ORANI (%)

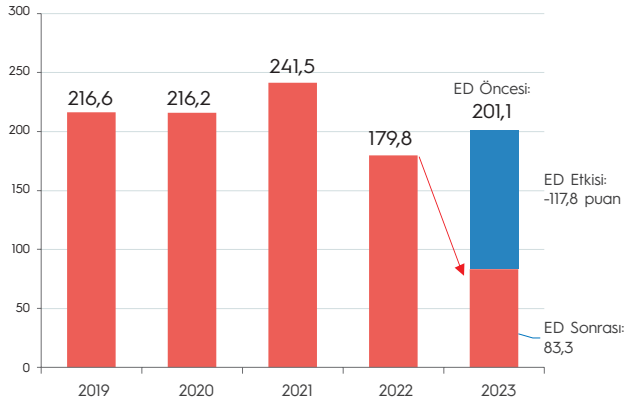

Buna karşılık, enflasyon düzeltmesi kapsamında özkaynaklara yönelk yüksek oranlı (yüzde 143) yeniden değerlemenin etkisiyle borç/özkaynak oranının 83,3'e gerilediği görülmektedir. Bu bağlamda enflasyon düzeltmesi ile borç/özkaynak oranında 117,8 puanlık belirgin bir iyileşme sağlanmış, özkaynakların bilanço değeri borçların üzerine çıkmıştır.

Mali borçlar/özkaynak oranı enflasyon düzeltmesi ile sert geriledi.

2023 yılında enflasyon düzeltmesi öncesi veriler baz alındığında, İSO 500'ün mali borçları özkaynaklarından daha hızlı büyümüş ve mali borçlar/özkaynak oranı bir önceki yıla göre 8,1 puan artarak yüzde 101,5'e yükselmiştir. Böylece mali borçlar yeniden özkaynak büyüklüğünü aşmıştır.

Enflasyon düzeltmesi sonrası veriler ile değerlendirildiğinde ise, mali borçlar düzeltmeden etkilenmezken özkaynak değerinin yaklaşık 2,5 katına yükselmesi sonucu mali borç/özkaynak oranı 41,7'ye gerilemiştir. Böylece enflasyon düzeltmesinin söz konusu oranı 59,8 puan aşağı yönde (olumlu) etkilediği görülmektedir.

Özkaynakların aktiflere oranı enflasyon düzeltmesi ile yükseldi.

Özkaynakların aktif toplamı içindeki payı, sanayi kuruluşlarının faaliyetlerini ne ölçüde özkaynaklar ile finanse ettiğini göstermektedir. Bu oranın yüksekliği, mali sağlamlığı yansıtmaktadır.

İSO 500'ün 2022 yılında yüzde 35,7 olarak gerçekleşen özkaynak/aktif oranı, 2023 yılında enflasyon düzeltmesi öncesi büyüklüklerle değerlendirildiğinde 2,5 puan düşerek yüzde 33,2'ye inmiştir. Bu durum özkaynaklardaki enflasyon düzeltmesi öncesi büyümenin toplam aktif büyümesine göre düşük kalmasından kaynaklanmıştır.

Buna karşılık, enflasyon düzeltmesi sonrası veriler ile hesaplandığında ise özkaynaklardaki yeniden değerlemenin aktif toplamındakine göre çok daha yüksek gerçekleşmesi (yüzde 143,2'ye karşı yüzde 48,1) nedeniyle özkaynakların toplam aktiflere oranı belirgin bir iyileşme ile yüzde 54,5'e yükselmiştir. Bir başka ifadeyle, enflasyon düzeltmesi uygulamasının özkaynak/aktif oranına 21,3 puanlık pozitif etkisi olmuştur.

Aktifler içerisinde duran varlıkların payı enflasyon düzeltmesi ile yüzde 50'yi geçti.

Toplam aktifler içinde dönen varlık payının yüksek olması, işletme sermayesi yönetimi açısından olumlu kabul edilmektedir. Diğer taraftan duran varlık payının gerilemesi ise firmaların sabit kıymetlere, bir başka deyişle üretken makine ve teçhizata yatırım yapma eğiliminin zayıfladığı anlamına gelebilmektedir.

2023 yılında uygulanan enflasyon düzeltmesi kapsamında hem duran varlıklarda hem de dönen varlıklarda yeniden değerlemeler yapılmış, böylece parasal olmayan varlıkların bilanço büyüklükleri, gerçek değerleriyle daha tutarlı hale gelmiştir.

2023 yılında enflasyon düzeltmesi öncesi büyüklüklerle bakıldığında, toplam aktiflerin içinde duran varlıkların payının yüzde 35,2'den yüzde 33,7'ye gerilediği, böylece dönen varlık payının ise yüzde 66,3'e yükseldiği görülmektedir.

Enflasyon düzeltmesi sonrası veriler ile değerlendirildiğinde ise duran varlıkların payı yüzde 53,3'e yükselirken dönen varlıkların payı ise yüzde 46,7'ye gerilemiştir. Enflasyon düzeltmesi ile duran varlıklarda sağlanan yüksek artışla birlikte duran varlıkların toplam aktifler içindeki payı önemli ölçüde yükselmiştir.

Finansal Oranlar (%)

	500 BSK					500 BSK-Özel					500 BSK-Kamu				
	2020	2021	2022	2023 (EDÖ)	2023 (EDS)	2020	2021	2022	2023 (EDÖ)	2023 (EDS)	2020	2021	2022	2023 (EDÖ)	2023 (EDS)
Cari Oran (Dönen Varlıklar/Kısa Vadeli Borçlar)	154,9	148,6	145,3	139,7	144,7	155,2	149,1	144,7	139,5	144,5	149,6	137,1	155,2	143,4	147,3
Toplam Borçlar/Aktif Toplamı	68,4	70,7	64,3	66,8	45,5	70,1	71,6	64,6	67,3	46,4	47,4	56,0	59,9	60,3	35,1
Toplam Borçlar/Özkaynak	216,4	241,5	179,8	201,1	83,3	234,7	252,6	182,2	205,6	86,5	90,3	127,0	149,3	151,9	54,2
Kısa Vadeli Borçlar/Toplam Borçlar	60,2	63,6	69,4	71,0	71,0	60,2	64,1	69,5	71,0	71,0	59,0	53,2	68,3	71,5	71,9
Mali Borçlar/Özkaynak	122,7	127,5	93,4	101,5	41,7	132,4	132,0	94,1	104,9	43,8	55,5	81,6	83,8	64,3	22,7
Mali Borçlar/Aktif Toplamı	38,8	37,3	33,4	33,7	22,8	39,6	37,4	33,3	34,3	23,5	29,2	35,9	33,6	25,5	14,7
Özkaynak/Aktif Toplamı	31,6	29,3	35,7	33,2	54,5	29,9	28,4	35,4	32,7	53,6	52,6	44,0	40,1	39,7	64,9

EDÖ: Enflasyon Düzeltmesi Öncesi **EDS:** Enflasyon Düzeltmesi Sonrası

Sektörel Finansal Oranlar - 2023 (%)

	Sektörler	Cari Oran (Dönen Varlıklar/Kısa Vadeli Borçlar)	Toplam Borçlar/Aktif Toplamı	Toplam Borçlar/ Özkaynak	Kısa Vadeli Borçlar/ Toplam Borçlar	Mali Borçlar/ Özkaynak	Mali Borçlar/ Aktif Toplamı	Özkaynak/ Aktif Toplamı
05-08	Madencilik ve taş ocakçılığı	138,3	34,8	53,3	52,2	31,9	20,8	65,2
10	Gıda ürünlerinin imalatı	150,4	47,9	91,9	83,8	50,3	26,2	52,1
11	İçeceklerin imalatı	151,8	30,4	43,6	49,4	31,6	22,0	69,6
12	Tütün ürünleri imalatı	109,9	69,0	222,4	99,6	0,0	0,0	31,0
13	Tekstil ürünlerinin imalatı	152,8	48,7	94,8	62,4	67,9	34,8	51,3
14	Giyim eşyalarının imalatı	124,8	49,3	97,2	85,8	34,6	17,6	50,7
16	Ağaç, ağaç ürünleri ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç)	106,6	52,4	110,2	66,9	68,9	32,8	47,6
17	Kağıt ve kağıt ürünlerinin imalatı	100,3	47,9	91,8	77,7	57,5	30,0	52,1
19	Kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı	140,8	33,8	51,0	82,0	16,6	11,0	66,2
20	Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı	124,2	48,7	95,0	69,1	58,5	30,0	51,3
21	Temel eczacılık ürünlerinin ve eczacılığa ilişkin malzemelerin imalatı	193,7	28,5	39,8	87,3	20,6	14,7	71,5
22	Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı	145,4	55,8	126,1	75,7	63,6	28,1	44,2
23	Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı	158,3	39,6	65,6	58,7	41,8	25,2	60,4
24	Ana metal sanayii	128,6	47,6	90,9	77,9	50,9	26,7	52,4
25	Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizat hariç)	180,6	53,7	116,1	71,2	18,8	8,7	46,3
26	Bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı	138,5	53,8	116,4	84,7	26,6	12,3	46,2
27	Elektrikli teçhizat imalatı	147,7	53,8	116,7	76,5	45,4	21,0	46,2
28	Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı	211,8	39,9	66,3	80,8	26,1	15,7	60,1
29	Motorlu kara taşıtı, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı	151,0	55,7	125,5	71,7	57,3	25,4	44,3
30	Diğer ulaşım araçlarının imalatı	217,4	69,1	223,6	45,9	91,9	28,4	30,9
31	Mobilya imalatı	159,5	46,6	87,4	76,7	34,5	18,4	53,4
32	Diğer imalatlar	179,0	50,7	103,0	100,0	35,5	17,5	49,3
32.1	Mücevherat, bijuteri eşyaları ve ilgili ürünlerin imalatı	179,0	50,7	103,0	100,0	35,5	17,5	49,3
35	Elektrik, gaz, buhar ve havalandırma sistemi üretim ve dağıtımı	131,0	30,8	44,4	53,2	26,9	18,6	69,2
	Toplam	**144,7**	**45,5**	**83,3**	**71,0**	**41,7**	**22,8**	**54,5**

Not: 2023 yılı enflasyon düzeltmesi sonrası veriler kullanılarak hesaplanmıştır.

KARLILIK
GÖSTERGELERİ

Kuruluşların karlılık performansında, kendi başarılarının yanı sıra dışsal koşullar da belirleyici olmaktadır.

Kar eden sayısı son 5 yılın en düşüğünde.

İSO 500'de kar ve zarar eden kuruluş sayılarının yıldan yıla gösterdiği değişimlerde firmaların kendi performansları kadar dışsal koşullar da belirleyici olmaktadır. 2023 yılında İSO 500'de vergi öncesi dönem kar ve zarar büyüklüğüne göre kar elde eden kuruluş sayısı 442'den 404'e inerken, zarar eden kuruluş sayısı 58'den 96'ya yükselmiştir. Böylece kar eden firma sayısı, 381 firmanın kar ettiği 2018 yılından bu yana en düşük seviyede gerçekleşmiştir.

Sanayi kuruluşları 2023 yılı içerisinde yüksek enflasyon ve ücret artışlarının yanı sıra özellikle yılın sonlarına doğru artan finansman maliyetleri gibi, karlılıklara etki eden birçok unsur ile karşı karşıya kalmıştır. Döviz kurları tarafında ise yılın ilk aylarında TL reel olarak değer kazanırken, seçim sonrası iki aylık dönemde kur kontrolünün gevşetilmesiyle ikinci yarıda değer kaybetmiş ve İSO 500'de net kambiyo zararı ortaya çıkmıştır. Böylece yılı vergi öncesi dönem zararıyla kapatan kuruluşların sayısı artmıştır.

KAR/ZARAR EDEN KURULUŞ SAYISI (ADET)

(Vergi Öncesi Dönem Karı/Zararı)

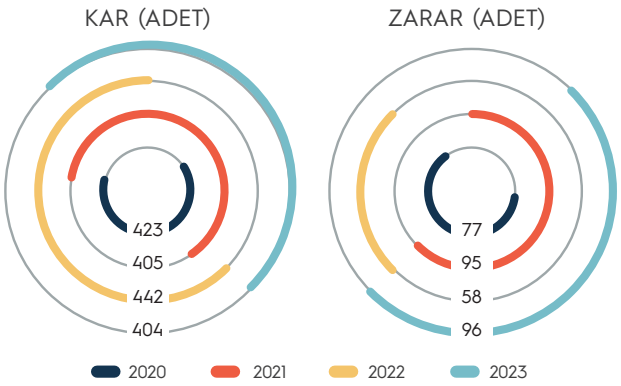

Satış karlılığı oranı yüzde 8,6'ya geriledi.

Satış karlılığı, İSO 500'ün dönem kar ve zarar toplamının toplam net satışlara bölünmesi ile hesaplanmaktadır.

2023 yılında kar eden İSO 500 kuruluşların sayısı düşerken, kar-zarar toplamı da net satışların altında bir artış kaydetmiş, böylece satış karlılığı oranı da 0,7 puanlık düşüşle yüzde 9,3'ten yüzde 8,6'ya gerilemiştir.

Satış karlılıklarında düşüşün nedenlerinden biri, küresel piyasalarda enerji, gıda, emtia ve bazı nihai ürün fiyatlarının gösterdiği düşüşün ihracat birim fiyatlarına olumsuz etkisidir. İkinci bir neden ise özellikle birim ücretler ve faizler olmak üzere yurtiçindeki yüksek maliyet artışlarıdır.

SATIŞ KARLILIĞI ORANI (%)

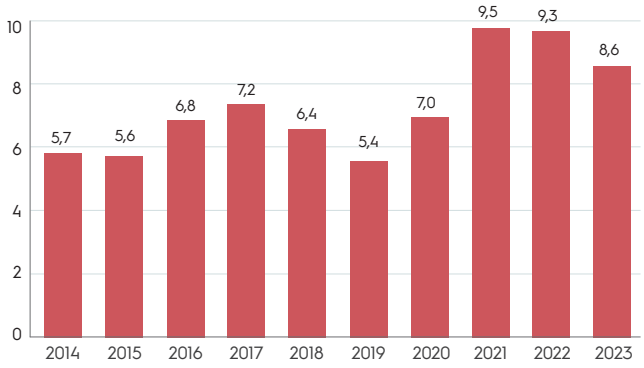

Bunların yanı sıra, yılın son aylarında iç talebin güç kaybetmesi, maliyet artışlarının satış fiyatlarına yansıtılmasını sınırlamıştır.

2023 yılında en yüksek satış karlılığı sağlayan sektör yüzde 34,9 ile madencilik ve taş ocakçılığı olurken söz konusu oran temel eczacılık ürünlerinde yüzde 27,8 ve içeceklerin imalatı sanayinde ise yüzde 26,9 olarak gerçekleşmiştir. 2023'te yüzde 4,9 oranında zarar yazan diğer ulaşım araçlarının imalatı haricinde, en düşük satış karlılığı olan sektörler yüzde 0,1 ile mücevherat imalatı, yüzde 2 ile tekstil ürünlerinin imalatı ve yüzde 2,8 ile ana metal sanayii olmuştur.

Aktif karlılığı enflasyon düzeltmesinden olumsuz etkilendi.

Vergi öncesi dönem kar veya zarar toplamının aktiflere bölünmesi ile hesaplanan aktif karlılığı, 2020-2022 dönemindeki iyileşmelerin ardından enflasyon düzeltmesi öncesi verilerle 2023'te 1,6 puan azalarak yüzde 10,8'e inmiştir. Buna karşılık enflasyon düzeltmesi sonrası toplam aktif büyüklüğü verileri baz alındığında ise, oranın paydasındaki büyüme nedeniyle aktif karlılığı daha da fazla azalarak

AKTİF KARLILIĞI ORANI (%)

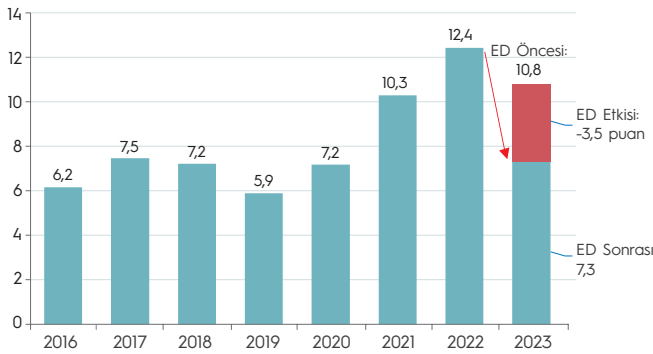

yüzde 7,3'e gerilemiştir. Bu durum, enflasyon düzeltmesi uygulamasının aktif karlılığını 3,5 puan olumsuz etkilediğini ve 2021 öncesi ortalamalarına yaklaştırdığını göstermektedir.

Özkaynak karlılığında enflasyon düzeltmesinin olumsuz etkisi çok belirgin.

Özkaynak karlılığı oranı, dönem kar ve zarar toplamının özkaynaklara bölünmesi ile hesaplanmaktadır. Söz konusu oran, kuruluşların sahip oldukları ve faaliyetleri için tahsis ettikleri özkaynaklar ile ne oranda kar sağladıklarını göstermektedir.

İSO 500'ün özkaynak karlılığı, 2022 yılında yüzde 34,8 iken 2023 yılında enflasyon düzeltmesi öncesi verilerle yüzde 32,6'ya inmiştir. Enflasyon düzeltmesi sonrası verilerle incelendiğinde ise, özkaynak büyüklüğünün çok yüksek oranlarda yeniden değerlenmesi nedeniyle özkaynak karlılık oranının çok daha belirgin bir düşüşle yüzde 13,4'e gerilediği görülmektedir. Böylece enflasyon düzeltmesi nedeniyle özkaynak karlılığında 19,2 puanlık bir olumsuz etki ortaya çıkmaktadır.

ÖZKAYNAK KARLILIĞI ORANI (%)

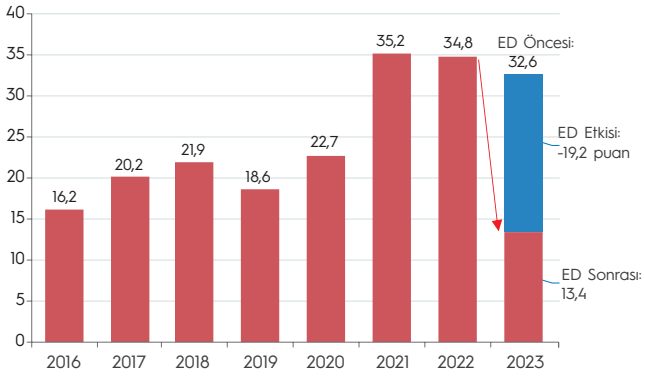

Satış Karlılığı [Dönem Kar ve Zarar Toplamı (V.Ö.)/Net Satışlar] (%)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
İSO 500 Büyük Sanayi Kuruluşu	5,6	6,8	7,2	6,4	5,4	7,0	9,5	9,3	8,6
Özel Kuruluşlar	5,2	5,6	7,1	6,1	5,3	6,9	9,8	9,1	8,2
Kamu Kuruluşları	14,1	32,9	10,1	13,6	6,6	7,9	-1,7	13,2	16,5

Aktif Karlılığı [Dönem Kar ve Zarar Toplamı (V.Ö.)/Aktif Toplamı] (%)

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023 (EDÖ)	2023 (EDS)
İSO 500 Büyük Sanayi Kuruluşu	6,2	7,5	7,2	5,9	7,2	10,3	12,4	10,8	7,3
Özel Kuruluşlar	5,4	7,9	7,3	6,1	7,4	11,0	12,5	10,6	7,2
Kamu Kuruluşları	12,6	3,7	6,6	3,8	4,0	-1,0	11,2	14,1	8,1

Özkaynak Karlılığı [Dönem Kar ve Zarar Toplamı (V.Ö.)/Özkaynak] (%)

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023 (EDÖ)	2023 (EDS)
İSO 500 Büyük Sanayi Kuruluşu	16,2	20,2	21,9	18,6	22,7	35,2	34,8	32,6	13,4
Özel Kuruluşlar	15,5	22,9	23,8	20,6	24,9	38,8	35,3	32,3	13,5
Kamu Kuruluşları	19,4	6,0	11,8	6,9	7,6	-2,2	28,0	35,5	12,5

EDÖ: Enflasyon Düzeltmesi Öncesi **EDS:** Enflasyon Düzeltmesi Sonrası

Sektörel Karlılık Oranları - 2023 (%)

Sektörler		500 BSK			Özel Kuruluşlar			Kamu Kuruluşları		
		Satış Karlılığı	Aktif Karlılığı	Özkaynak Karlılığı	Satış Karlılığı	Aktif Karlılığı	Özkaynak Karlılığı	Satış Karlılığı	Aktif Karlılığı	Özkaynak Karlılığı
05-08	Madencilik ve taş ocakçılığı	34,9	12,4	19,0	37,6	20,7	26,4	32,0	8,3	14,2
10	Gıda ürünlerinin imalatı	7,3	8,8	16,9	8,0	10,0	18,7	-6,0	-4,2	-11,5
11	İçeceklerin imalatı	26,9	6,1	8,8	26,9	6,1	8,8	-	-	-
12	Tütün ürünleri imalatı	17,2	10,6	34,2	17,2	10,6	34,2	-	-	-
13	Tekstil ürünlerinin imalatı	2,0	0,9	1,7	1,4	0,6	1,2	32,9	13,9	14,9
14	Giyim eşyalarının imalatı	3,7	4,1	8,1	3,7	4,1	8,1	-	-	-
16	Ağaç, ağaç ürünleri ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç)	17,0	10,0	21,1	17,0	10,0	21,1	-	-	-
17	Kağıt ve kağıt ürünlerinin imalatı	17,6	8,2	15,7	17,6	8,2	15,7	-	-	-
19	Kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı	11,2	12,3	18,5	11,2	12,3	18,5	-	-	-
20	Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı	8,7	5,8	11,3	4,2	2,8	5,9	69,1	38,5	43,0
21	Temel eczacılık ürünlerinin ve eczacılığa ilişkin malzemelerin imalatı	27,8	15,8	22,1	27,8	15,8	22,1	-	-	-
22	Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı	7,7	7,5	17,1	7,7	7,5	17,1	-	-	-
23	Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı	9,9	4,7	7,7	9,9	4,7	7,7	-	-	-
24	Ana metal sanayii	2,8	3,1	5,9	2,8	3,1	5,9	-	-	-
25	Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizat hariç)	12,2	9,0	19,5	11,8	9,7	21,2	15,1	6,5	13,7
26	Bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı	11,2	4,7	10,2	11,2	4,7	10,2	-	-	-
27	Elektrikli teçhizat imalatı	8,8	9,5	20,5	8,6	9,1	19,9	16,0	24,8	40,3
28	Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı	22,7	23,3	38,7	22,7	23,3	38,7	-	-	-
29	Motorlu kara taşıtı, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı	10,1	14,1	31,8	10,1	14,1	31,8	-	-	-
30	Diğer ulaşım araçlarının imalatı	-4,9	-1,7	-5,3	-5,1	-1,7	-5,7	0,5	0,2	0,4
31	Mobilya imalatı	5,8	6,5	12,2	7,2	7,6	18,4	4,6	5,4	8,2
32	Diğer imalatlar	0,1	1,6	3,2	0,1	1,6	3,2	-	-	-
32.1	Mücevherat, bijuteri eşyaları ve ilgili ürünlerin imalatı	0,1	1,6	3,2	0,1	1,6	3,2	-	-	-
35	Elektrik, gaz, buhar ve havalandırma sistemi üretim ve dağıtımı	5,1	2,0	2,9	2,3	0,7	1,1	8,8	5,5	7,0
	Toplam	**8,6**	**7,3**	**13,4**	**8,2**	**7,2**	**13,5**	**16,5**	**8,1**	**12,5**

Not: Aktif karlılığı ve özkaynak karlılığı, 2023 yılı enflasyon düzeltmesi sonrası veriler kullanılarak hesaplanmıştır.

agrobest® GRUP

Bitkiler Korumamız Altında

Türkiye'nin 500 büyük Sanayi Kuruluşu Listesinde bir kez daha yer aldığımızı gururla bildiriyoruz.

Bitki koruma, bitki besleme, hasat sonrası depolama çözümleri, hibrit sebze ve tarla bitkileri tohumları ile ekimden hasada kadar her an üreticilerimizin yanındayız. Tecrübemiz, uzman kadrolarımız, AR-GE yatırımlarımız ve en önemlisi Türkiye'mize olan inancımızla her geçen yıl sınırlarımızı daha da genişletiyoruz. Bu azim ve kararlılıkla bir kez daha İSO 500 listesinde yer aldığımızı gururla bildiriyoruz.

www.agrobestgrup.com

@agrobestgrup

TÜRKİYE'NİN 500 BÜYÜK SANAYİ KURULUŞU 2023

Faiz amortisman ve vergi öncesi kar eden firma sayısı 490'a yükseldi.

İSO 500 çalışmaları kapsamında 2013 yılından itibaren firmalardan faiz, amortisman ve vergi öncesi kar veya zarar (FAVÖK) büyüklükleri de toplanmaktadır. EBITDA olarak da bilinen bu gösterge, faaliyet karlılığı performansının önemli ölçütlerinden biridir.

2023 yılında İSO 500'de faiz, amortisman ve vergi öncesi kar elde eden firma sayısı 1 adet artarak 490'a yükselmiş ve 2013'ten bu yana görülen en yüksek ikinci seviyede gerçekleşmiştir. Son yıllarda İSO 500'ün FAVÖK karlılığı konusunda genel olarak güçlü bir performans sergilediği görülmektedir.

KAR/ZARAR EDEN KURULUŞ SAYISI (ADET)

(Faiz, Amortisman ve Vergi Öncesi Kar/Zarar)

FAVÖK büyüklüğü reel olarak azaldı.

2023 yılında İSO 500'ün FAVÖK mutlak büyüklüğü yüzde 45,5 oranında nominal artışla yaklaşık 1,18 trilyon TL olarak gerçekleşmiş, böylece 2022'deki yüzde 99,3'lük sıçramanın ardından 2023'te çok daha sınırlı bir artış kaydetmiştir. Bununla birlikte FAVÖK karı elde eden kuruluş sayısı daha yüksek olduğu için, toplam FAVÖK büyüklüğü vergi öncesi dönem kar zarar toplamına göre daha yüksek oranlı bir artış göstermiştir.

2023'te hem zorlu küresel koşullara hem de yurtiçinde ekonomi politikalarındaki hızlı değişime uyum sağlamaya çalışan sanayi kuruluşları yine ana faaliyetlerine yoğunlaşmıştır. Firmalar dış pazarlardaki durgunluğa karşı alternatifler geliştirirken yurtiçinde yüksek enflasyonun ve maliyet artışlarının etkilerini en aza indirmeye çalışmışlardır. İhracat birim fiyatlarındaki düşüşler, TL'nin yılın ilk aylarındaki kısmi reel değerlenmesi ve yüksek maliyet

FAVÖK BÜYÜKLÜĞÜ (MİLYAR TL)

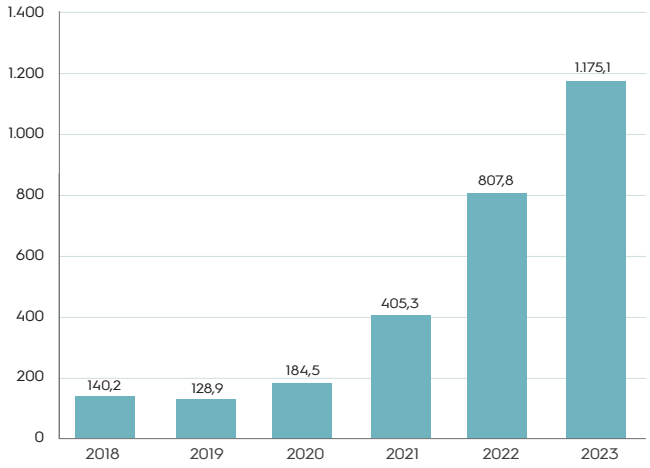

artışlarına karşılık yılın ikinci yarısında iç talepteki yavaşlama nedeniyle FAVÖK büyüklükleri reel olarak düşüş kaydetmiştir.

FAVÖK/net satış rasyosu artış gösterdi.

2023 yılında FAVÖK mutlak büyüklük olarak reel düşüş göstermesine net satışlara oranla 0,3 puanlık artışla yüzde 15,7'ye yükselmiştir.

FAVÖK/aktifler oranı 2022'de yüzde 20,7 iken enflasyon düzeltmesi öncesi verilerle hesaplandığında 2023'te yüzde 19,7'ye gerilemiştir. Buna karşılık, enflasyon düzeltmesi sonrası aktif büyüklüğündeki artış nedeniyle FAVÖK/aktifler oranı belirgin bir düşüşle yüzde 13,3'e gerilemiş, düzeltmenin orana etkisi 6,4 puan azalış yönünde olmuştur.

2022'de yüzde 57,8 olan FAVÖK/özkaynak oranı ise 2023'te enflasyon düzeltmesi öncesi verilerle yüzde 59,3'e yükselmiştir. Ancak özkaynaklarda aktiflere kıyasla çok daha yüksek oranlı bir değer artışı yaratan enflasyon düzeltmesi sonrasında güncel oran yüzde 24,4 olarak hesaplanmaktadır. Başka bir ifadeyle, enflasyon düzeltmesi FAVÖK/özkaynak oranında 34,9 puanlık bir negatif etki yaratmıştır.

FAVÖK ORANLARINDA GELİŞMELER (%)

	2021	2022	2023	2023 ED Etkisi (% puan)
FAVÖK/Net Satışlar	17,5	15,4	15,7	-
FAVÖK/Aktif Toplamı	19,0	20,7	*(19,7)* 13,3	-6,4
FAVÖK/Özkaynaklar	64,9	57,8	*(59,3)* 24,4	-34,9

Not: 2023 yılında parantez içindeki veriler enflasyon düzeltmesi (ED) öncesi oranlardır.

İLERİ TEKNOLOJİ YÜKSEK KALİTE

Üstün Alman Teknolojisi

Türkiye'deki En Büyük Üretim Kapasitesi

%100 Müşteri Memnuniyeti

Yüksek Performans Garantisi

Çevre Dostu Yeşil Enerji

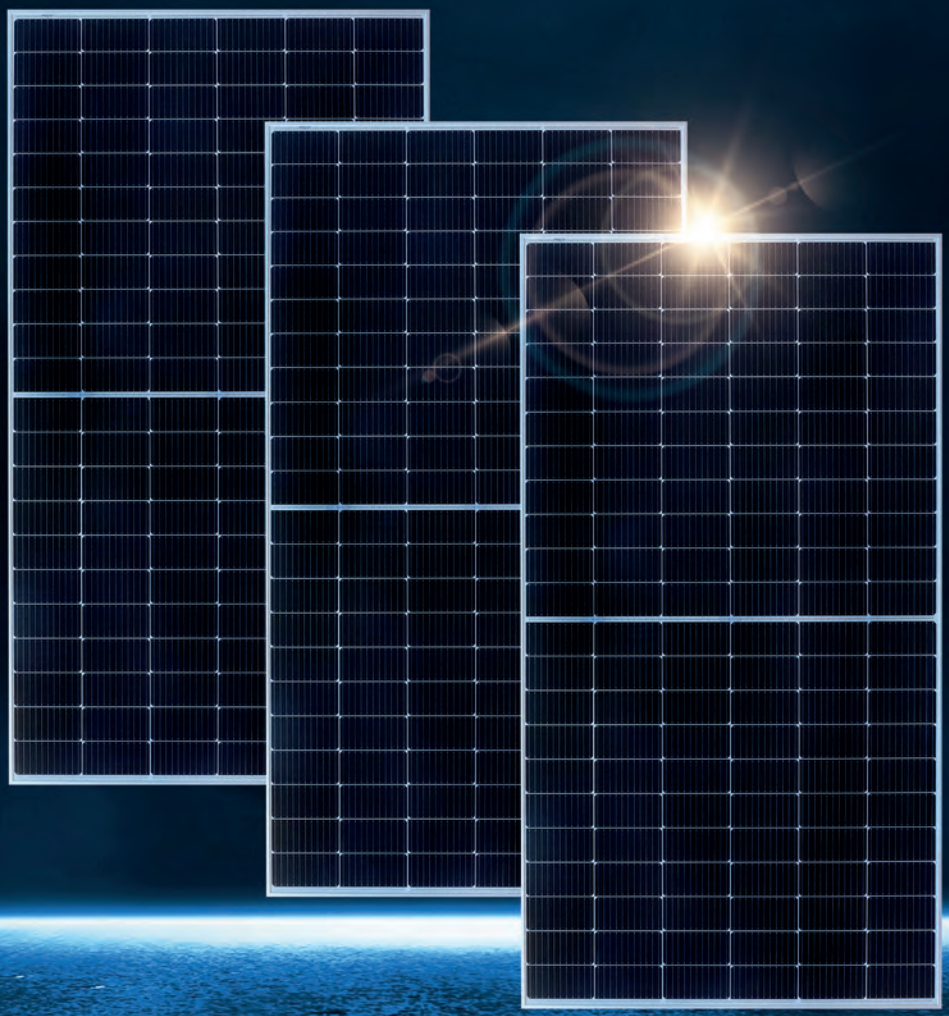

TÜRKİYE'NİN 500 BÜYÜK SANAYİ KURULUŞU 2023

PEKİNTAŞ

www.schmid-pekintas.com

SCHMID | PEKİNTAŞ ENERGY

Faiz Amortisman ve Vergi Öncesi Kar (FAVÖK/EBITDA) - (TL)

Sektörler		2022		2023	
		FAVÖK	FAVÖK/Net Satışlar (%)	FAVÖK	FAVÖK/Net Satışlar (%)
05-08	Madencilik ve Taşocakçılığı	54.782.780.393	41,8	37.149.526.923	25,6
10	Gıda ürünlerinin imalatı	67.780.603.908	11,7	121.521.317.893	13,1
11	İçeceklerin imalatı	3.073.372.873	11,0	6.623.884.301	12,5
12	Tütün ürünleri imalatı	4.272.580.043	21,2	5.763.406.220	15,7
13	Tekstil ürünlerinin imalatı	26.155.650.672	19,4	27.099.044.153	17,9
14	Giyim eşyalarının imalatı	4.062.006.085	11,6	6.175.536.033	12,3
16	Ağaç, ağaç ürünleri ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç)	8.246.991.572	15,1	9.263.238.237	11,2
17	Kağıt ve kağıt ürünlerinin imalatı	17.301.337.553	22,0	20.392.591.511	18,7
19	Kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı	110.857.627.147	15,7	136.983.621.816	16,5
20	Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı	68.149.046.418	19,1	67.247.504.962	17,9
21	Temel eczacılık ürünlerinin ve eczacılığa ilişkin malzemelerin imalatı	9.267.856.726	31,6	22.508.868.193	37,6
22	Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı	16.743.518.621	14,5	26.308.611.895	16,3
23	Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı	40.926.346.762	24,2	65.882.146.695	25,2
24	Ana metal sanayii	130.571.465.172	12,8	138.892.306.145	10,5
25	Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizat hariç)	20.249.169.223	19,0	31.551.839.459	19,0
26	Bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı	18.872.167.847	26,0	27.098.801.038	20,5
27	Elektrikli teçhizat imalatı	34.086.345.533	11,6	74.872.536.515	15,9
28	Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı	18.223.985.796	19,6	42.176.227.633	24,2
29	Motorlu kara taşıtı, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı	84.388.034.747	13,2	173.900.230.006	14,8
30	Diğer ulaşım araçlarının imalatı	13.547.235.012	26,3	35.914.715.617	35,5
31	Mobilya imalatı	1.867.556.509	8,5	4.540.817.406	12,3
32	Diğer imalatlar	-425.544.347	-0,3	-602.777.579	-0,2
32.1	Mücevherat, bijuteri eşyaları ve ilgili ürünlerin imalatı	-425.544.347	-0,3	-602.777.579	-0,2
35	Elektrik, gaz, buhar ve havalandırma sistemi üretim ve dağıtımı	53.822.230.674	15,6	93.243.827.875	25,2
	Toplam	**807.746.918.198**	**15,4**	**1.175.063.903.515**	**15,7**

İşinin başında olanların yanı başındayız

Anadolubank
Vaktimiz Sizin

Bir HABAŞ iştirakidir

Faaliyet karlılığı 0,3 puan daha azaldı.

İşletmelerin karlılık performansının ölçülmesi açısından önem taşıyan bir diğer gösterge de faaliyet karlılığıdır. Faaliyet karı oranı, kuruluşların brüt satış karından faaliyet giderlerinin çıkarılması ve farkın net satışlara bölünmesi ile hesaplanmaktadır.

2023'te İSO 500'ün faaliyet karı mutlak büyüklüğü 2022'deki 671,1 milyar TL'lik düzeyinden yüzde 39,7 artarak 2023'te 937,3 milyar TL'ye yükselmiştir. Böylece faaliyet karında bir önceki yıl yüzde 96,3 olan artış önemli ölçüde yavaşlamış ve reel olarak düşüşe işaret etmiştir. Faaliyet karı oranı ise 2022'deki 2 puanlık düşüşün ardından 2023'te 0,3 puan daha azalarak yüzde 12,5'e gerilemiştir. Söz konusu düşüşün nedeni, brüt satış karlılığındaki 0,8 puanlık iyileşmeye karşın net satışlara oranla faaliyet giderlerinin 1,1 puan artmış olmasıdır.

Sektörler itibarıyla değerlendirildiğinde, İSO 500'ün mutlak rakam olarak faaliyet karının en büyük bölümünü 132,5 milyar TL ile motorlu kara taşıtları sanayi yaratmıştır. Motorlu kara taşıtları sanayi 2023 yılında faaliyet karı büyüklüğünde ana metal sanayi ve petrol rafineri ürünleri sanayini geride bırakmıştır. 2023'te ana metal sanayi faaliyet karı büyüklüğü 115,1 milyar TL olurken, onu 110,4 milyar TL ile kok kömürü ve rafine petrol ürünleri imalat sanayi izlemiştir. Gıda ürünleri sanayi 105,7 milyar TL ile faaliyet karı ile dördüncü sırada yer almıştır.

SEKTÖREL FAALİYET KARI BÜYÜKLÜKLERİ (MİLYAR TL)

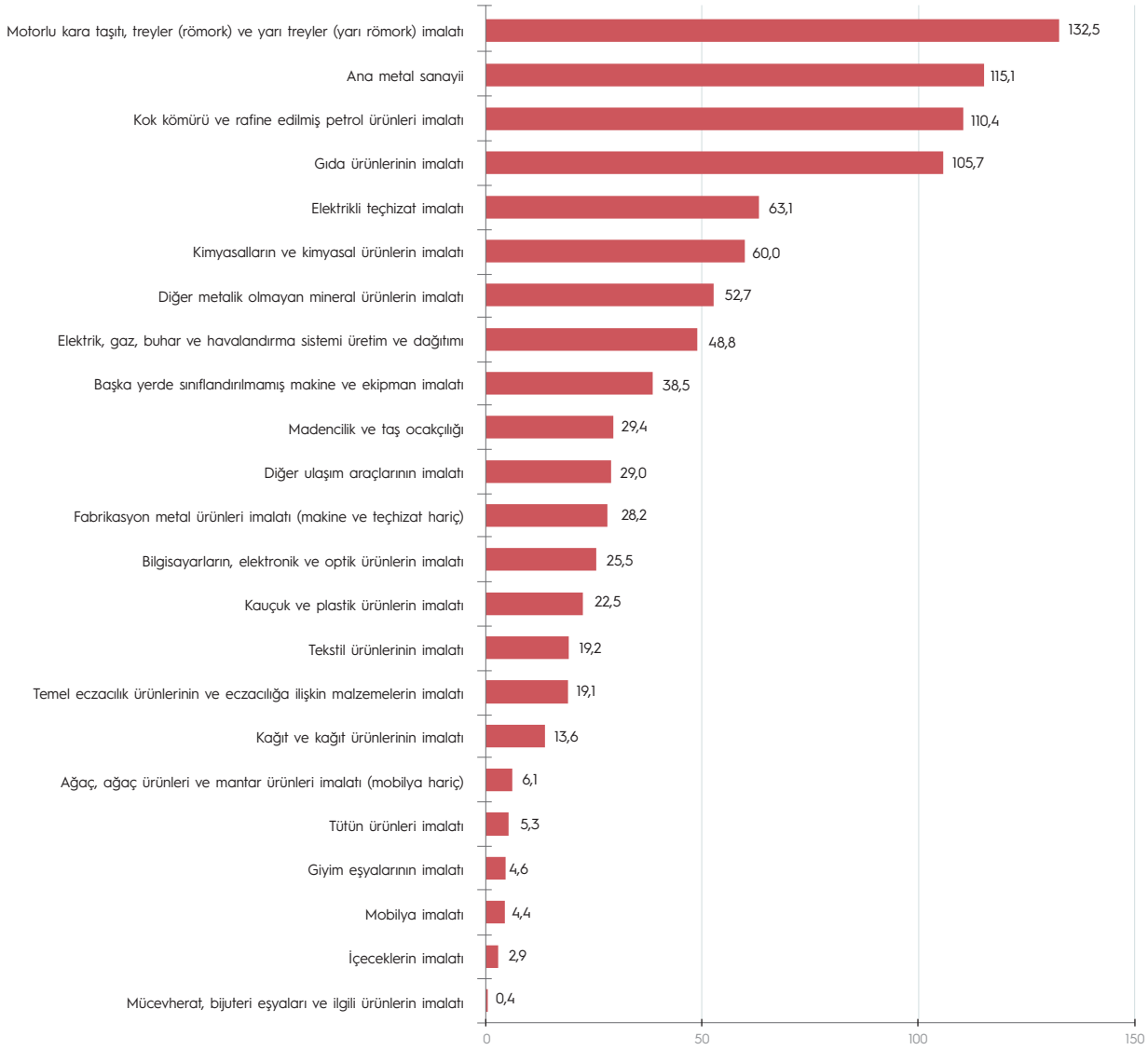

POLİFARMA
İSO BİRİNCİ 500 LİSTESİNDE!

38 yıldır toplum sağlığına ve sağlık sektörüne katkı sağlayan,
yüzde 100 yerli sermayeli Polifarma,
her daim sizinle!

500 İSO

TÜRKİYE'NİN
500 BÜYÜK SANAYİ
KURULUŞU
2023

POLİFARMA
"Önce Hayat"

www.polifarma.com.tr
/polifarmailac
/polifarmailac

2023 yılında faaliyet karı oranı en yüksek sektör yüzde 31,9 ile temel eczacılık ürünleri sanayi olurken ikinci sırada yüzde 28,6 ile diğer ulaşım araçları, üçüncü sırada ise yüzde 22,1 ile makine ve ekipman sanayi yer almıştır.

En düşük faaliyet karlılıkları ise yüzde 0,1 ile mücevherat imalatı, yüzde 5,5 ile içeceklerin imalatı ve yüzde 7,3 ile ağaç ve ağaç ürünleri (mobilya hariç) sektörlerinde gerçekleşmiştir.

SEKTÖREL FAALİYET KARI ORANLARI (%)

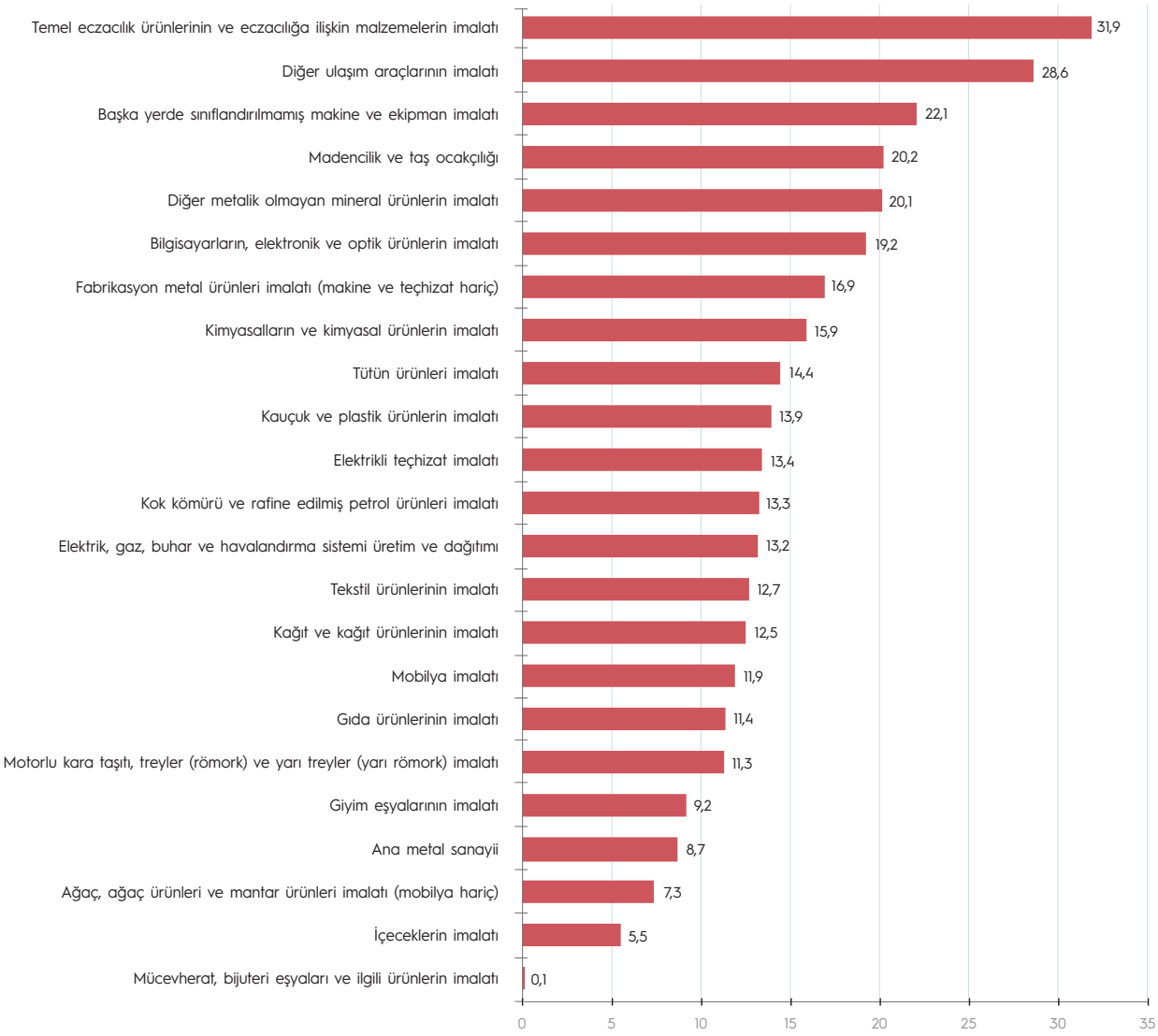

CW Enerji®

TÜRKİYE'NİN
500 BÜYÜK SANAYİ
KURULUŞU

“ **1.8 GW** **üretim kapasitesiyle ülkemizin**
önde gelen güneş paneli üretim
firmalarından birisiyiz. ”

KÜMÜLATİF GELİR TABLOSU VE **ANALİZİ**

İSO 500'ün 2023 yılı kümülatif gelir tablosu, büyüklükleri ve oranları itibarıyla karlılık performansı açısından önemli bilgiler sunmaktadır.

Faaliyet giderleri ve finansman yükündeki artışlar, karlılığı sınırladı.

2023'te net satışlara oranla satışların maliyeti 0,8 puan azalarak yüzde 80,9'a inmiş, böylece İSO 500 kuruluşlarının brüt satış karı yüzde 18,3'ten yüzde 19,1'e yükselmiştir. Buna karşın faaliyet giderlerinin net satışlara oranının 1,1 puan artarak yüzde 6,6'ya yükselmesi nedeniyle faaliyet karı oranı 12,8'den yüzde 12,5'e gerilemiştir.

2023 yılında küresel gelişmelere bağlı olarak ihracat birim fiyatları azalırken, maliyet yükündeki artışlar yılın sonlarına doğru sıkılaşan iç talebin etkisiyle satış fiyatlarına daha sınırlı ölçüde yansımıştır. İşgücü ve finansman maliyetlerindeki artışlar karlılığı sınırlamıştır.

2023 yılında diğer faaliyetlerden olağan gelir ve karların net satışlara oranı 2,2 puan artarak yüzde 15,3'e yükselmiştir. Bu oranın 10,3 puanlık bölümünü kambiyo karları oluşturmuştur. Diğer faaliyetlerden olağan gider ve zararların net satışlara oranı ise 0,8 puan artışla yüzde 11,7'ye yükselirken bunun da 10,6 puanı kambiyo zararlarından kaynaklanmıştır.

Kümülatif Gelir Tablosu

	Tutar (Milyon TL)		Değişim (%)	Net Satışlara Göre Pay (%)	
	2022	2023		2022	2023
Net Satışlar	**5.230.152**	**7.503.508**	**43,5**	**100,0**	**100,0**
- Satışların Maliyeti	4.273.456	6.067.269	42,0	81,7	80,9
Brüt Satış Karı (Zararı)	**956.696**	**1.436.239**	**50,1**	**18,3**	**19,1**
- Faaliyet Giderleri	285.549	498.901	74,7	5,5	6,6
Faaliyet Karı (Zararı)	**671.147**	**937.338**	**39,7**	**12,8**	**12,5**
+ Diğer Faaliyetlerden Olağan Gelir ve Karlar	682.740	1.147.383	68,1	13,1	15,3
Kambiyo Karları	524.840	776.597	48,0	10,0	10,3
- Diğer Faaliyetlerden Olağan Gider ve Zararlar	571.795	880.743	54,0	10,9	11,7
Kambiyo Zararları	502.566	792.455	57,7	9,6	10,6
Finansman Öncesi Kar (Zarar)	**782.091**	**1.203.978**	**53,9**	**15,0**	**16,0**
- Finansman Giderleri	277.118	533.370	92,5	5,3	7,1
Olağan Kar (Zarar)/Finansman Sonrası Kar (Zarar)	**504.973**	**670.608**	**32,8**	**9,7**	**8,9**
+ Olağan Dışı Gelir ve Karlar	35.545	58.494	64,6	0,7	0,8
- Olağan Dışı Gider ve Zararlar	55.110	84.083	52,6	1,1	1,1
Dönem Karı (Zararı) (V.Ö.)	**485.408**	**645.018**	**32,9**	**9,3**	**8,6**

Böylece net kambiyo karının net satışlara oranı 2022 yılında yüzde 0,4 iken 2023'te eksi yüzde 0,3 olarak gerçekleşmiştir. Bu veriler sanayi kuruluşlarının 2023'te döviz kuru dalgalanmalarını yönetmekte zorlandıklarını göstermektedir.

Buna rağmen İSO 500'ün diğer faaliyetlerden olağan net gelirlerinin net satışlara oranı bir önceki yıla göre artarak yüzde 2,1'den yüzde 3,6'ya çıkmıştır. Başka bir ifadeyle, kambiyo işlemlerinden arındırıldığında faaliyet dışı gelirler toplam karlılığı olumlu etkilemiştir. Bu etki sayesinde finansman giderleri öncesi karlılık 1 puan iyileşerek yüzde 16 olmuştur.

Öte yandan, 2023'te net satışlara oranla finansman giderlerinin 1,8 puanlık artışla yüzde 7,1'e yükselmesi, finansman maliyeti yükünün önceki yıla göre belirgin bir şekilde arttığına işaret etmektedir.

Bu gelişmelerin sonucunda İSO 500 kuruluşları 2023'te finansman giderleri sonrası yüzde 8,9 oranında bir olağan karlılık yaratmış, söz konusu oran bir önceki yıla göre 0,8 puanlık bir düşüş kaydetmiştir.

Son olarak, olağandışı gelir ve karlar (yüzde 0,8) ile olağandışı gider ve zararların (yüzde 1,1) nette 0,3 puan negatif gerçekleşen katkısıyla birlikte 2023 yılında İSO 500 net satışlara oranla yüzde 8,6'lık bir vergi öncesi karlılığa ulaşmıştır. Bu oran da 2022 yılında yüzde 9,3 olan seviyesine göre 0,7 puan azalmıştır.

Finansman giderlerinin faaliyet karına oranı 15,6 puan arttı.

Finansman giderleri İSO 500'ün karlılığında belirleyici olmayı 2023 yılında da sürdürmüştür. Yılın ilk yarısında liralaşma politikaları çerçevesinde faiz oranları düşük ve reelde negatif olarak gerçekleşirken, ikinci yarıda ise para politikasında değişim sonrası kredi faiz oranları artmış ve yıl sonunda reel kredi faizleri pozitife dönmüştür.

2023'te İSO 500'ün finansman giderleri yüzde 92,5 ile enflasyonun oldukça üzerinde bir artış kaydederek 533,4 milyar TL'ye yükselirken finansman giderlerinin faaliyet karına oranı belirgin bir artışla yüzde 41,3'ten yüzde 56,9'a yükselmiştir.

Pandemi dönemi ve sonrasındaki gelişmelere bakıldığında, 2020'de finansman giderlerindeki yükselişin mali baskıyı güçlendirici etkisine rağmen, bu etki faaliyet karlarında sağlanan daha yüksek oranlı artışlarla sınırlanmıştır. 2021'de finansman maliyetleri yine keskin artış göstermiş, ancak yine faaliyet karlılığındaki iyileşme ile bu ilave yük karşılanabilmiştir. 2022'de finansman maliyetleri açısından en uygun ortam oluşmuş, finansal koşullar bu kez sanayi kuruluşlarını desteklemiştir. 2023'e gelindiğinde ise, yılın iki yarısı birbirinden çok farklı görünüm arz etmiştir. İlk yarıda uygun finansal koşullar devam etmiş, ancak bu koşulları yaratan politikaların sürdürülebilir olmaktan çıkması nedeniyle ikinci yarıda sıkılaştırıcı adımlar devreye alınmış ve finansman maliyetleri yeniden yükselişe geçmiştir. Faaliyet karının yüzde 39,7 artışla reel olarak gerilediği 2023'te, finansman giderlerinin faaliyet karına oranı da 15,6 puan yükselmiştir.

FİNANSMAN GİDERLERİ/FAALİYET KARI (%)

	2020	2021	2022	2023
Finansman Giderleri (Milyon TL)	88.845	208.922	277.118	533.370
Faaliyet Karı (Milyon TL)	142.805	341.933	671.147	937.338
Finansman Giderleri / Faaliyet Karı (%)	62,2	61,1	41,3	56,9

Kambiyo gelirleri net zarara dönerken diğer faaliyet dışı gelirler yükseldi.

İSO 500 çalışmasında üretim faaliyeti dışı gelirler de hesaplanmakta ve analiz edilmektedir. Bunun bir nedeni, kuruluşların üretim faaliyeti dışı gelirlerinin karlılık (veya zarar) üzerindeki etkilerini göstermesidir. İkinci neden ise İSO 500'de kullanılan milli gelir anlamında kar büyüklüğü ve yaratılan katma değerin tespit edilebilmesi için üretim faaliyeti dışı gelirlerin de ayrıca hesaplanması gerekliliğidir.

Kuruluşların yarattıkları katma değer gelir yönünden, yani kuruluşların ödedikleri faktör gelirleri ile hesaplanmaktadır. Milli gelir anlamında kar büyüklüğüne ulaşmak için, vergi öncesi dönem kar ve zarar toplamından üretim faaliyeti dışı gelirler düşülmekte, elde edilen tutara o yıl için kardan ayrılan karşılıklar eklenmektedir. (Üretim faaliyeti dışı gelirler temettü gelirleri, iştirak gelirleri, faiz gelirleri, net kambiyo karları, menkul ve duran varlık satışları gibi unsurlardan oluşmaktadır.)

İSO 500'ün üretim faaliyeti dışı net gelirleri 2023 yılında yüzde 140,3 artışla 110,9 milyar TL'den 266,6 milyar TL'ye yükselmiştir. Böylece üretim faaliyeti dışı gelirlerin dönem kar ve zarar toplamı içindeki payı da üst üste dört yıllık düşüşle 2022'de yüzde 22,9'a kadar geriledikten sonra 2023'te yüzde 41,3'e çıkmıştır.

2023'ün ilk yarısında liralaşma politikalarına bağlı olarak Türk lirası reel olarak değer kazanırken seçim sonrası kur kontrolünün gevşetilmesiyle Haziran ve Temmuz aylarında sert artışlar yaşanmıştır. Bu gelişmeler, sanayi kuruluşlarının döviz riski yönetimini kısıtlamış ve oluşturduğu kambiyo kar ve zararları nedeniyle de sanayi kuruluşlarının dönem karı performansını etkilemiştir.

2023 yılında döviz kurlarında dalgalanmalar sonucu İSO 500'ün kambiyo gelirleri bir önceki yıla göre yüzde 48 artarken kambiyo giderlerindeki artış ise yüzde 57,7 olmuştur. Böylece 2022'de 22,3 milyar TL net kambiyo karı elde eden İSO 500'ün 2023'te 15,9 milyar TL net kambiyo zararı oluşmuştur.

Sektörler itibarıyla değerlendirildiğinde, 2023 yılında mutlak büyüklük olarak en yüksek üretim faaliyeti dışı gelir elde eden sektörler 40,7 milyar TL ile madencilik ve taş ocakçılığı, 31,2 milyar TL ile içeceklerin imalatı, 27,6 milyar TL ile kağıt ve kağıt ürünleri ve 27,3 milyar TL ile motorlu kara taşıtları sanayi olmuştur.

En yüksek üretim faaliyeti dışı gelirler/net satışlar oranı yüzde 58,8 ile içeceklerin imalatı sektöründe gerçekleşmiştir. Öte yandan imalat sektörlerinin önemli bir bölümünde üretim faaliyeti dışı gelirlerin net satışlara oranı düşük kalmış, üç sektörde (giyim eşyaları, fabrikasyon metal ürünleri ve diğer ulaşım araçları) negatif gerçekleşmiştir.

Üretim Faaliyeti Dışı Gelirler (Net) (TL) *(İSO 500 Büyük Sanayi Kuruluşu)*

	Üretim Faaliyeti Dışı Gelirler (Net) (1)	Değişim (%)	Dönem Kar ve Zarar Toplamı (V.Ö.) (2)	Değişim (%)	1/2 (%)
2018	55.816.782.890	196,2	63.528.258.361	19,7	87,9
2019	37.228.794.798	-33,3	61.614.073.797	-3,0	60,4
2020	43.448.530.156	16,7	92.503.472.320	50,1	47,0
2021	96.788.343.103	122,8	219.445.968.018	137,2	44,1
2022	110.944.435.479	14,6	485.408.393.761	121,2	22,9
2023	266.639.832.099	140,3	645.018.211.812	32,9	41,3

Üretim Faaliyeti Dışı Gelirler (Net) (TL) *(Özel Kuruluşlar)*

	Üretim Faaliyeti Dışı Gelirler (Net) (1)	Değişim (%)	Dönem Kar ve Zarar Toplamı (V.Ö.) (2)	Değişim (%)	1/2 (%)
2018	45.705.402.402	172,9	58.241.941.936	15,2	78,5
2019	33.211.281.302	-27,3	58.303.818.852	0,1	57,0
2020	38.595.113.422	16,2	88.601.831.373	52,0	43,6
2021	93.284.279.436	141,7	220.658.000.865	149,0	42,3
2022	104.815.689.874	12,4	456.863.841.350	107,0	22,9
2023	229.644.571.082	119,1	585.904.514.014	28,2	39,2

Başarının her detayında

Akcoat olarak iSO 500 içinde bu yıl da yer almaktan gurur duyuyoruz.

Bu önemli başarıyı, 5 ana ürün grubumuz, geniş ürün yelpazemiz ve 6 kıtada 65 ülkeye yaptığımız ihracatlar sayesinde elde etmenin gururunu yaşıyoruz.

iSO 500

- Emaye Kaplamalar
- Seramik Kaplamalar
- Yapışmaz Kaplamalar
- Cam Kaplamalar
- Pigment Çözümleri

akcoat.com | akcoat | akcoat_official | akcoat

akcoat

Üretim Faaliyeti Dışı Gelirler (Net) (TL) *(Kamu Kuruluşları)*

	Üretim Faaliyeti Dışı Gelirler (Net) (1)	Değişim (%)	Dönem Kar ve Zarar Toplamı (V.Ö.) (2)	Değişim (%)	1/2 (%)
2018	10.111.380.488	382,9	5.286.316.425	108,7	191,3
2019	4.017.513.496	-60,3	3.310.254.945	-37,4	121,4
2020	4.853.416.734	20,8	3.901.640.947	17,9	124,4
2021	3.504.063.667	-27,8	-1.212.032.847	-	-
2022	6.128.745.605	74,9	28.544.552.411	-	21,5
2023	36.995.261.017	503,6	59.113.697.798	107,1	62,6

Üretim Faaliyeti Dışı Gelirler (Net) (TL)

	Sektörler	Üretim Faaliyeti Dışı Gelirler (Net)	Üretim Faaliyeti Dışı Gelirler (Net)/Net Satışlar (%)
05-08	Madencilik ve taş ocakçılığı	40.661.533.748	28,0
10	Gıda ürünlerinin imalatı	9.470.742.835	1,0
11	İçeceklerin imalatı	31.152.704.687	58,8
12	Tütün ürünleri imalatı	1.785.799.253	4,9
13	Tekstil ürünlerinin imalatı	15.996.496.161	10,6
14	Giyim eşyalarının imalatı	-290.034.224	-0,6
16	Ağaç, ağaç ürünleri ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç)	25.669.053.821	31,1
17	Kağıt ve kağıt ürünlerinin imalatı	27.570.268.316	25,3
19	Kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı	15.357.431.590	1,8
20	Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı	8.877.667.506	2,4
21	Temel eczacılık ürünlerinin ve eczacılığa ilişkin malzemelerin imalatı	2.191.020.996	3,7
22	Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı	1.578.177.812	1,0
23	Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı	10.947.901.717	4,2
24	Ana metal sanayii	9.718.964.119	0,7
25	Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizat hariç)	-2.003.342.316	-1,2
26	Bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı	7.279.954.495	5,5
27	Elektrikli teçhizat imalatı	15.398.387.296	3,3
28	Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı	7.403.586.897	4,2
29	Motorlu kara taşıtı, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı	27.262.192.111	2,3
30	Diğer ulaşım araçlarının imalatı	-3.648.914.372	-3,6
31	Mobilya imalatı	546.525.905	1,5
32	Diğer imalatlar	174.478.881	0,1
32.1	Mücevherat, bijuteri eşyaları ve ilgili ürünlerin imalatı	174.478.881	0,1
35	Elektrik, gaz, buhar ve havalandırma sistemi üretim ve dağıtımı	14.143.193.129	3,8
	Toplam	**266.639.832.099**	**3,6**

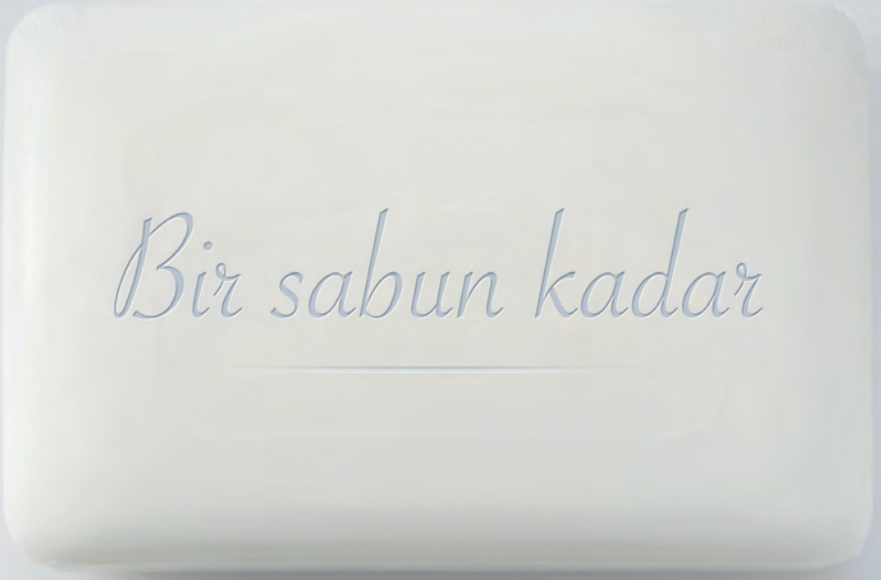

faydalı

bir sabun kadar

hayatın vazgeçilmez parçası

olmak için çalışıyoruz

1927'den beri...

Evyap

KATMA DEĞER

ETKİNLİK VE VERİMLİLİK

Kuruluşların etkinlik ve verimliliği, yaratılan katma değer, nispi hasıla oranları, devir hızları ve işgücü verimliliği ile ölçülmektedir.

Net katma değerde karların payı düşerken ücret ve faizlerin payı arttı.

İSO 500 çalışması kapsamında sanayi kuruluşlarının yarattıkları katma değerler, kuruluşların üretim faktörlerine ödedikleri faktör gelirleri itibarıyla hesaplanmaktadır. Bu nedenle kuruluşların üretim faktörlerine ödedikleri faktör gelirlerine ait bilgiler de derlenmektedir.

Kuruluşların üretim faktörlerinden emeğin karşılığı olan ödenen maaş ve ücretler (tam istihkak iş gücü payları ve işverenin ödediği sosyal güvenlik primleri dahil), sermaye karşılığı olan ödenen faizler ve üreticinin payı olan "milli gelir anlamındaki kar" büyüklükleri toplanarak kuruluşların yarattıkları net katma değerler hesaplanmaktadır. Net katma değer büyüklüğüne, o dönem için ayrılan amortisman ve net dolaylı vergiler (dolaylı vergi–sübvansiyon) eklenerek kuruluş bazında temel fiyatlar ve üretici fiyatlarıyla brüt katma değer büyüklükleri belirlenmektedir. Bu çerçevede net katma değer büyüklükleri ile onları oluşturan faktör gelirlerinin payları hesaplanabilmektedir.

2023 yılında İSO 500'ün yarattığı net katma değer içerisinde milli gelir anlamında karın payı yüzde 54,5'ten yüzde 36,1'e gerilerken, ödenen faizlerin payı yüzde 18,6'dan yüzde 25,2'ye ve ödenen maaş ve ücretlerin payı ise yüzde 26,9'dan yüzde 38,8'e yükselmiştir.

Bu gelişmeler 2023 yılında karlılık oranlarındaki düşüşe karşın yüksek ücret artışlarının ve erken emeklilik düzenlemesi kapsamındaki ikramiye ödemelerinin etkisini yansıtmaktadır. Öte yandan ücretlerin payındaki toparlanma, 2019-2022 yılları boyunca yaşanan belirgin düşüşü takip etmiş ve oran halen 2021 öncesi seviyelerinin altında kalmıştır. 2023'te net katma değerdeki payı itibarıyla en belirgin düşüş gösteren faktör geliri ise milli gelir anlamında kar olmuştur.

Net Katma Değerin Faktör Gelirlerine Göre Dağılımı (%)

	İSO 500 Büyük Sanayi Kuruluşu								
	2015	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
Ödenen Maaş ve Ücretler	56,5	52,7	46,9	54,7	51,5	44,5	32,2	26,9	38,8
Ödenen Faizler	15,4	13,9	16,8	34,4	27,1	25,3	28,1	18,6	25,2
Milli Gelir Anlamında Kar	28,2	33,4	36,3	10,9	21,3	30,3	39,7	54,5	36,1
Net Katma Değer	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
	Özel Kuruluşlar								
	2015	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
Ödenen Maaş ve Ücretler	55,5	54,6	45,5	51,2	50,5	43,0	30,8	26,8	38,2
Ödenen Faizler	16,2	15,1	17,0	33,6	26,9	25,2	27,7	19,1	26,1
Milli Gelir Anlamında Kar	28,4	30,2	37,5	15,2	22,6	31,7	41,5	54,0	35,7
Net Katma Değer	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
	Kamu Kuruluşları								
	2015	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
Ödenen Maaş ve Ücretler	68,2	38,7	71,9	306,5	70,4	80,1	104,9	28,6	48,3
Ödenen Faizler	6,1	4,8	14,4	95,5	30,6	26,2	48,6	9,4	8,1
Milli Gelir Anlamında Kar	25,8	56,6	13,7	-302,0	-1,0	-6,3	-53,5	62,0	43,5
Net Katma Değer	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**

NET KATMA DEĞERİN FAKTÖR GELİRLERİNE GÖRE DAĞILIMI (%)

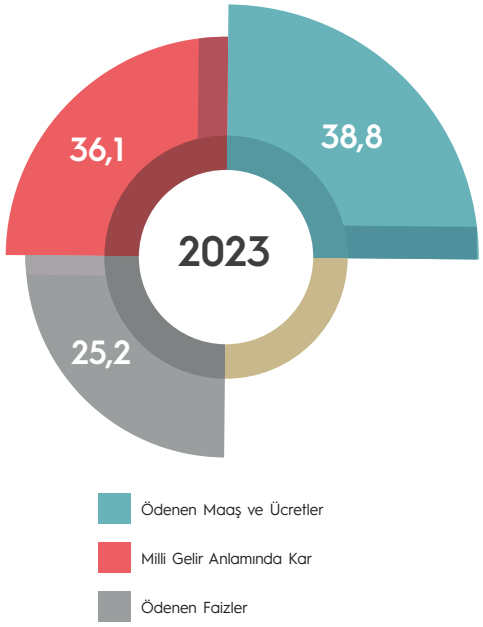

Nispi hasıla oranı en yüksek imalat sektörü kimyasal ürünler oldu.

Nispi hasıla oranı, alt sektörler itibarıyla kişi başına yaratılan brüt katma değerin İSO 500 genelinde kişi başına yaratılan katma değere oranlaması yoluyla hesaplanmaktadır. Nispi hasıla oranları, alt sektörlerin katma değer verimliliklerini ortaya koymaktadır.

Yaratılan brüt katma değerin yüksek dolaylı vergilerden önemli ölçüde etkilendiği "İçeceklerin İmalatı" (11), "Tütün Ürünleri İmalatı" (12) ve "Kok Kömürü ve Rafine Edilmiş Petrol Ürünleri İmalatı" (19) sektörleri bu değerlendirmenin kapsamı dışında bırakılmıştır.

Sektörler çok farklı nispi hasıla oranlarına sahip olmaya 2023 yılında da devam etmiştir. En yüksek orana sahip sektör elektrik, gaz, buhar ve havalandırma sistemleri üretim ve dağıtımıdır. İmalat sanayi içerisinde en yüksek nispi hasıla oranı ise 2022'de olduğu gibi yine kimyasallar ve kimyasal ürünler sektöründe kaydedilmiştir. En düşük pozitif nispi hasıla oranları ise giyim eşyaları ile tekstil ürünleri sektörlerinde gerçekleşmiştir.

SEKTÖREL NİSPİ HASILA ORANLARI

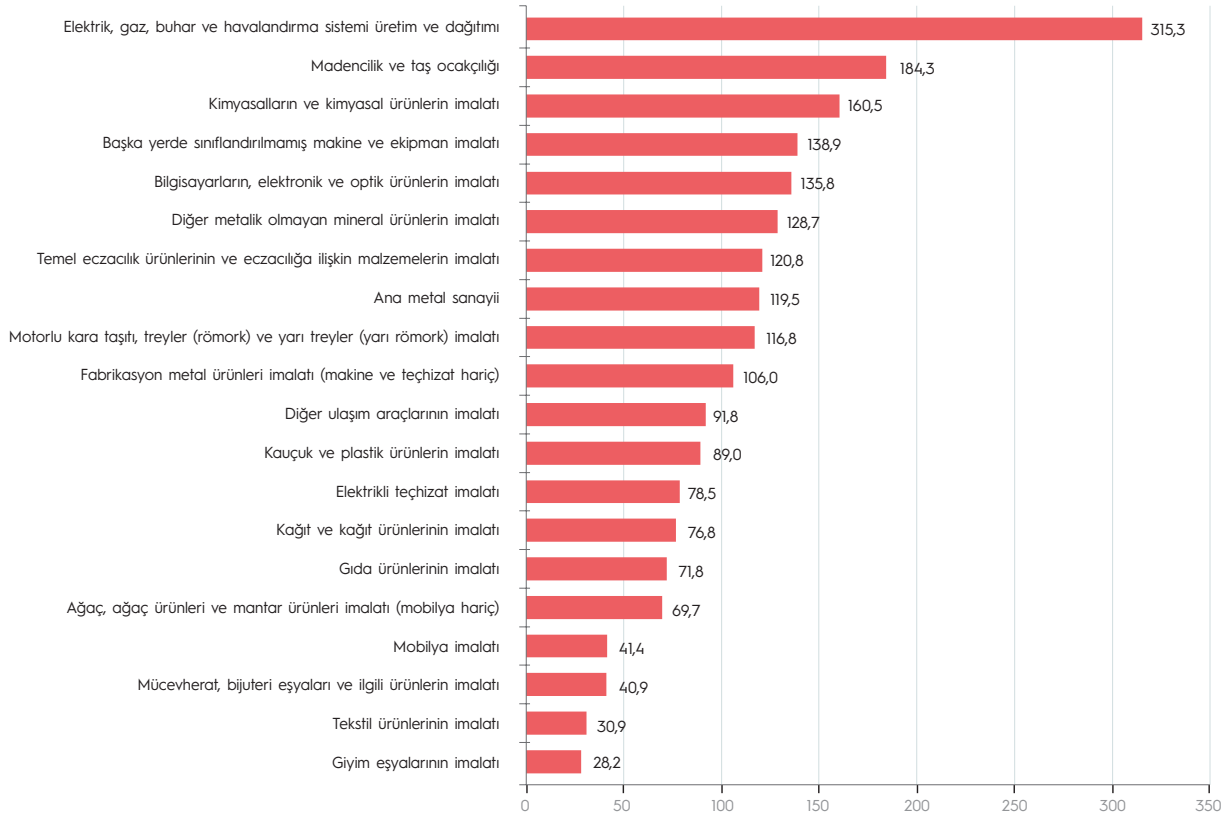

İstihdam ve Brüt Katma Değer Dağılımı ve Nispi Hasıla Oranı (%)

Sektörler		2022			2023		
		İstihdam Dağılımı	Brüt Katma Değer Dağılımı	Nispi Hasıla Oranı	İstihdam Dağılımı	Brüt Katma Değer Dağılımı	Nispi Hasıla Oranı
05-08	Madencilik ve taş ocakçılığı	2,9	8,1	281,4	2,2	4,0	184,3
10	Gıda ürünlerinin imalatı	17,3	10,9	63,1	18,1	13,0	71,8
13	Tekstil ürünlerinin imalatı	8,8	3,5	39,5	7,9	2,4	30,9
14	Giyim eşyalarının imalatı	4,0	1,0	24,9	3,4	1,0	28,2
16	Ağaç, ağaç ürünleri ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç)	1,2	1,3	107,5	1,3	0,9	69,7
17	Kağıt ve kağıt ürünlerinin imalatı	1,7	2,3	137,2	1,9	1,4	76,8
20	Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı	4,4	8,7	197,9	4,0	6,4	160,5
21	Temel eczacılık ürünlerinin ve eczacılığa ilişkin malzemelerin imalatı	1,8	1,7	94,5	2,1	2,6	120,8
22	Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı	3,5	2,6	75,8	3,4	3,1	89,0
23	Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı	4,9	5,3	108,1	4,9	6,4	128,7
24	Ana metal sanayii	10,0	17,2	172,7	10,0	11,9	119,5
25	Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizat hariç)	3,4	3,5	101,8	3,6	3,8	106,0
26	Bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı	2,7	3,5	131,3	2,8	3,8	135,8
27	Elektrikli teçhizat imalatı	8,2	4,6	55,5	8,4	6,6	78,5
28	Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı	2,9	2,7	92,4	2,9	4,0	138,9
29	Motorlu kara taşıtı, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı	15,8	14,3	90,5	16,3	19,0	116,8
30	Diğer ulaşım araçlarının imalatı	2,9	2,6	89,9	3,2	2,9	91,8
31	Mobilya imalatı	1,5	0,5	35,0	1,5	0,6	41,4
32	Diğer imalatlar	0,2	0,1	76,7	0,2	0,1	40,9
32.1	Mücevherat, bijuteri eşyaları ve ilgili ürünlerin imalatı	0,2	0,1	76,7	0,2	0,1	40,9
35	Elektrik, gaz, buhar ve havalandırma sistemi üretim ve dağıtımı	1,9	5,4	285,5	2,0	6,2	315,3

Not: "İçeceklerin İmalatı" (11), "Tütün Ürünleri İmalatı" (12) ve "Kok Kömürü ve Rafine Edilmiş Petrol Ürünleri İmalatı" (19) sektörleri bu tablonun kapsamı dışında bırakılmıştır.

Varlık devir hızı enflasyon düzeltmesi sonrası sert düştü.

Varlık devir hızı, finansal verimlilik ve faaliyet etkinliği göstergesi olarak kullanılmakta olup net satışların aktif toplamına oranlanması ile hesaplanmaktadır. Bu oranın yüksek olması, kuruluşların etkinlik ve verimliliklerinin de yüksek olduğunu göstermektedir.

2023 yılında uygulanan enflasyon muhasebesi kapsamında firma aktiflerindeki parasal olmayan kıymetlerin yeniden değerlenmesi nedeniyle İSO 500'ün varlık devir hızı da etkilenmiştir. 2022 yılında 1,34 ile en yüksek seviyesine çıkan oran, 2023'te enflasyon düzeltmesi öncesi verilerle 1,26'ya gerilemişken enflasyon düzeltmesi sonrasında ise 0,85 olarak hesaplanmıştır. Başka bir deyişle 2023'te enflasyon düzeltmesinin söz konusu oranı 0,41 puan azaltıcı etkisi olmuştur. Bu gelişme, varlık devir hızının geçmiş yıllarda ölçülenden çok daha düşük olduğunu göstermekte ve faaliyet etkinliği açısından olumsuz bir sonuç ortaya koymaktadır.

VARLIK DEVİR HIZI

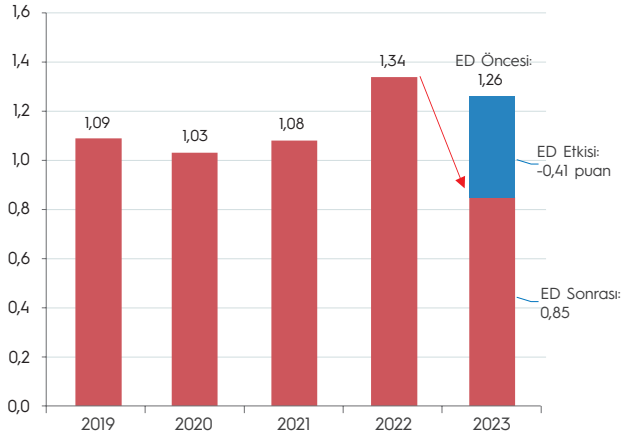

Özkaynak devir hızı, enflasyon düzeltmesi sonrası 2,2 puan azaldı.

Özkaynak devir hızı, bir diğer etkinlik ve verimlilik göstergesi olup net satışların özkaynaklara oranlanması ile hesaplanmaktadır. 2023 yılında uygulanan enflasyon muhasebesi kapsamında özkaynakların yeniden değerlenmesiyle özkaynak devir hızı da belirgin bir şekilde etkilenmiştir.

Söz konusu oran enflasyon düzeltmesi öncesi 2023 yılında 3,79 olmuş ve 2022'deki 3,74'lük düzeyine oldukça yakın gerçekleşmiştir. Buna karşılık, enflasyon düzeltmesi sonrasında ise özkaynak devir hızı sert bir düşüşle 1,56'ya gerilemiştir.

2023 yılında enflasyon düzeltmesi sonrasında en yüksek özkaynak devir hızına sahip sektör 34,14 ile mücevherat sanayi olurken en düşük oran ise 0,33 ile içeceklerin imalatı sektöründe gerçekleşmiştir (ED etkisi: -2,23 puan).

İşletme sermayesi devir hızı 2023 yılında geriledi.

İşletme sermayesi devir hızı, net satışların dönen varlıklar (işletme sermayesi) büyüklüğüne oranlanması ile hesaplanmaktadır. 2023 yılında uygulanan enflasyon muhasebesi, firmaların dönen varlıklar büyüklüğünü ve dolayısıyla işletme sermayesi devir hızlarını da kısmi olarak etkilemiştir.

Nitekim İSO 500'de 2022 yılında 2,06 olan işletme sermayesi devir hızı, enflasyon düzeltmesi yapılmaması halinde 2023'te 1,90 seviyesine düşecek iken düzeltme nedeniyle 1,82'ye gerileyerek 0,08 puanlık hafif bir ilave bozulma kaydetmiştir.

DEVİR HIZLARI - 2023

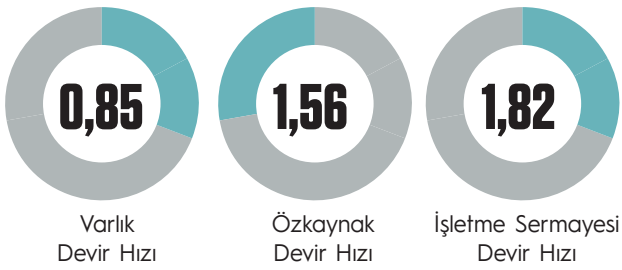

Not: 2023 yılı için enflasyon düzeltmesi sonrası veriler kullanılarak hesaplanmıştır.

> "2023 yılında uygulanan enflasyon düzeltmesi, İSO 500'ün varlık ve özkaynak devir hızlarını düşüş yönünde etkilemiştir."

Sektörel Devir Hızları - 2023

Sektörler		Varlık Devir Hızı			Özkaynak Devir Hızı			İşletme Sermayesi (Dönen Sermaye) Devir Hızı		
		500 BSK	ÖK	KK	500 BSK	ÖK	KK	500 BSK	ÖK	KK
05-08	Madencilik ve taş ocakçılığı	0,36	0,55	0,26	0,55	0,70	0,44	1,42	1,53	1,32
10	Gıda ürünlerinin imalatı	1,20	1,25	0,70	2,31	2,33	1,91	1,99	2,12	0,91
11	İçeceklerin imalatı	0,23	0,23	-	0,33	0,33	-	1,00	1,00	-
12	Tütün ürünleri imalatı	0,62	0,62	-	1,98	1,98	-	0,82	0,82	-
13	Tekstil ürünlerinin imalatı	0,43	0,43	0,42	0,85	0,86	0,45	0,94	0,94	0,86
14	Giyim eşyalarının imalatı	1,12	1,12	-	2,21	2,21	-	2,12	2,12	-
16	Ağaç, ağaç ürünleri ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç)	0,59	0,59	-	1,24	1,24	-	1,58	1,58	-
17	Kağıt ve kağıt ürünlerinin imalatı	0,47	0,47	-	0,89	0,89	-	1,25	1,25	-
19	Kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı	1,10	1,10	-	1,66	1,66	-	2,82	2,82	-
20	Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı	0,67	0,68	0,56	1,30	1,42	0,62	1,59	1,59	1,66
21	Temel eczacılık ürünlerinin ve eczacılığa ilişkin malzemelerin imalatı	0,57	0,57	-	0,79	0,79	-	1,18	1,18	-
22	Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı	0,98	0,98	-	2,21	2,21	-	1,59	1,59	-
23	Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı	0,47	0,47	-	0,78	0,78	-	1,28	1,28	-
24	Ana metal sanayii	1,13	1,13	-	2,15	2,15	-	2,36	2,36	-
25	Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizat hariç)	0,74	0,83	0,43	1,60	1,80	0,91	1,07	1,19	0,64
26	Bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı	0,42	0,42	-	0,91	0,91	-	0,67	0,67	-
27	Elektrikli teçhizat imalatı	1,07	1,06	1,55	2,33	2,32	2,52	1,77	1,75	2,30
28	Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı	1,02	1,02	-	1,70	1,70	-	1,50	1,50	-
29	Motorlu kara taşıtı, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı	1,39	1,39	-	3,14	3,14	-	2,31	2,31	-
30	Diğer ulaşım araçlarının imalatı	0,34	0,34	0,30	1,10	1,12	0,77	0,49	0,50	0,38
31	Mobilya imalatı	1,12	1,06	1,18	2,10	2,56	1,80	1,96	1,81	2,13
32	Diğer imalatlar	16,82	16,82	-	34,14	34,14	-	18,52	18,52	-
32.1	Mücevherat, bijuteri eşyaları ve ilgili ürünlerin imalatı	16,82	16,82	-	34,14	34,14	-	18,52	18,52	-
35	Elektrik, gaz, buhar ve havalandırma sistemi üretim ve dağıtımı	0,40	0,32	0,62	0,58	0,48	0,80	1,87	2,01	1,71
	Toplam	**0,85**	**0,88**	**0,49**	**1,56**	**1,65**	**0,76**	**1,82**	**1,85**	**1,32**

Not: 2023 yılı enflasyon düzeltmesi sonrası veriler kullanılarak hesaplanmıştır.

İşgücü verimliliği nominal olarak yüzde 39,5 arttı.

İşgücü verimliliği, sanayi kuruluşları açısından önemli bir verimlilik göstergesidir. İSO 500 kapsamında işgücü verimliliği, üretimden satışların çalışan sayısına oranlanması ile hesaplanmaktadır.

İSO 500'de çalışan başına üretimden net satışlar 2023'te yüzde 39,5 oranında nominal artışla 5,7 milyon TL'den 7,9 milyon TL'ye yükselmiştir. Söz konusu rakam 2022 yılında yüzde 110,3 ile çok daha güçlü bir artış kaydettikten sonra 2023'te önemli ölçüde ivme kaybetmiştir. Bu gelişme, işgücü verimliliğinde son yılların en önemli yavaşlamasına işaret etmektedir.

Çalışan başına üretimden satışlardaki nominal artış, yılsonu TÜFE enflasyonundan arındırıldığında yüzde 17,5'lik reel düşüşe karşılık gelmektedir.

2022 yılında oldukça güçlü gerçekleşen iç ve dış satış performansının etkisiyle işgücü verimliliği reel olarak yüzde 28 artmıştı. 2023'te ise yurtdışı pazarlardaki durgunluk ve yurtiçinde sıkılaştırıcı önlemlerin etkisiyle satışlar reel olarak gerilerken istihdamda sınırlı da olsa gerçekleşen artış sonucu işgücü verimliliği zayıflamıştır.

2023'te çalışan başına net üretimden satışlar yine sektörler arasında önemli farklılıklar gözlenmiş, öte yandan sektörlerin büyük bir çoğunluğunda işgücü verimliliği reel olarak gerilemiştir. İşgücü verimliliğinin en yüksek gerçekleştiği sektörler sırasıyla rafine petrol ürünleri, mücevherat, elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme olmuştur.

SEKTÖREL ÇALIŞAN BAŞINA ÜRETİMDEN NET SATIŞLAR (MİLYON TL)

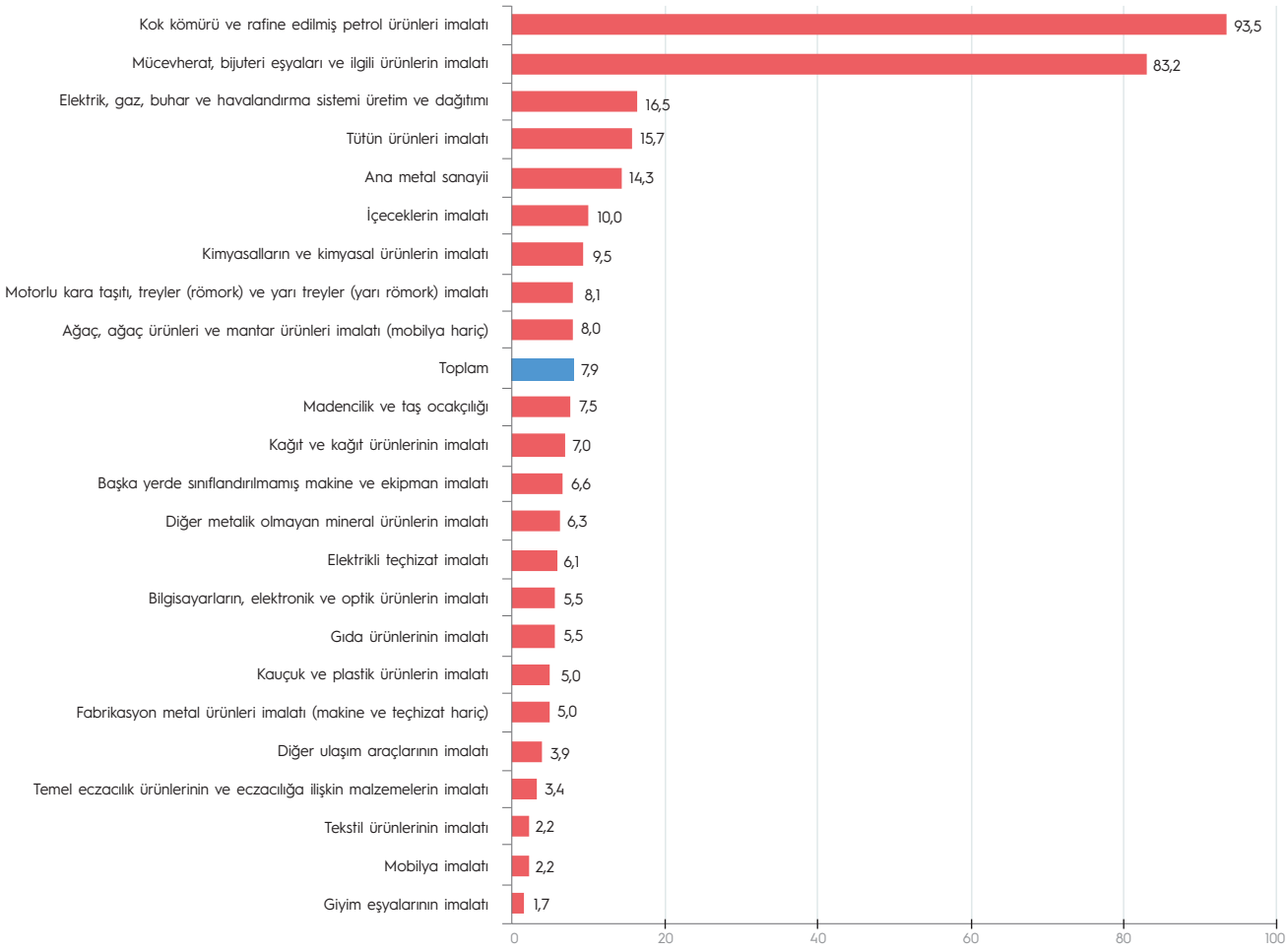

İşgücü Verimliliği [Üretimden Satışlar (Net)/Çalışan Sayısı] *(Cari Fiyatlarla, TL)*

	Sektörler	2022	2023
05-08	Madencilik ve taş ocakçılığı	5.431.719	7.538.776
10	Gıda ürünlerinin imalatı	3.576.468	5.482.834
11	İçeceklerin imalatı	6.317.261	10.015.588
12	Tütün ürünleri imalatı	9.278.766	15.666.380
13	Tekstil ürünlerinin imalatı	1.787.544	2.200.624
14	Giyim eşyalarının imalatı	1.013.284	1.722.941
16	Ağaç, ağaç ürünleri ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç)	5.767.537	8.010.632
17	Kağıt ve kağıt ürünlerinin imalatı	5.893.787	6.996.021
19	Kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı	78.167.947	93.507.930
20	Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı	8.013.522	9.487.475
21	Temel eczacılık ürünlerinin ve eczacılığa ilişkin malzemelerin imalatı	1.967.493	3.364.033
22	Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı	3.595.802	4.992.482
23	Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı	4.180.844	6.322.333
24	Ana metal sanayii	11.309.213	14.332.856
25	Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizat hariç)	3.550.658	4.989.143
26	Bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı	3.426.404	5.490.349
27	Elektrikli teçhizat imalatı	3.967.493	6.074.044
28	Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı	3.468.162	6.579.188
29	Motorlu kara taşıtı, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı	4.740.672	8.061.018
30	Diğer ulaşım araçlarının imalatı	2.170.421	3.888.899
31	Mobilya imalatı	1.307.346	2.178.997
32	Diğer imalatlar	65.426.231	83.172.023
32.1	Mücevherat, bijuteri eşyaları ve ilgili ürünlerin imalatı	65.426.231	83.172.023
35	Elektrik, gaz, buhar ve havalandırma sistemi üretim ve dağıtımı	16.330.428	16.462.488
	Toplam	**5.688.687**	**7.933.178**

TEKNOLOJİ FAALİYETLERİ

Teknoloji faaliyetleri, sanayi ve sanayi kuruluşlarının rekabet gücü, karlılık ve verimlilik performansı açısından oldukça önemli hale gelmiştir.

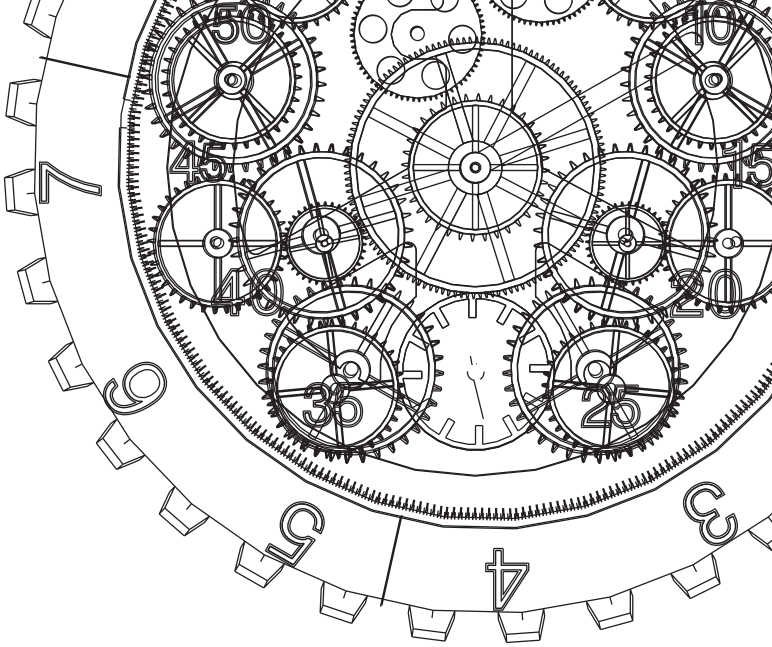

Teknoloji faaliyetleri, sanayi kuruluşlarının rekabet gücü, verimliliği ve karlılık performansı açısından her geçen yıl daha belirleyici hale gelmektedir.

Bu nedenle İSO 500 çalışmasında 2013 yılından itibaren teknoloji faaliyetleri başlığı altında önemli bilgilere yer verilmeye başlanmıştır.

Bu kapsamda, İSO 500'ün AR-GE harcamaları ve teknoloji yoğunluğu itibarıyla sektör dağılımları olmak üzere iki temel veri paylaşılmaktadır.

AR-GE HARCAMALARINDA GELİŞMELER

Anket Verileri

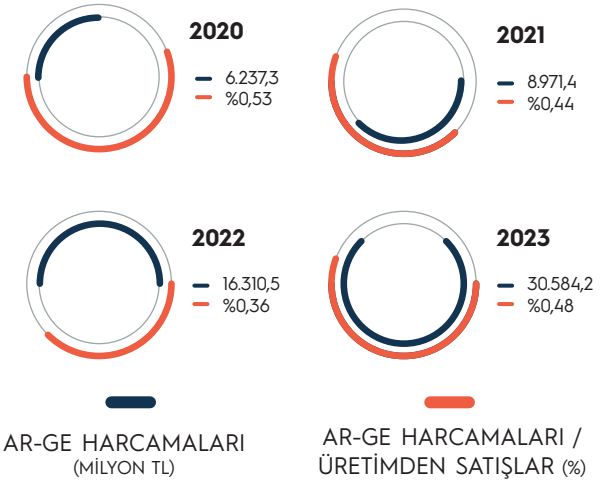

AR-GE harcamalarının üretimden satışlara oranı yüzde 0,48'e yükseldi.

2023 yılında İSO 500'ün AR-GE harcamaları, anket verileri ile 30,6 milyar TL olarak gerçekleşmiş ve bir önceki yıla göre yüzde 87,5 oranında nominal artış göstermiştir. Bir başka ifadeyle, yılsonu TÜFE enflasyonundan arındırıldığında 2022'deki yüzde 10,7'lik artışın ardından 2022'de de yüzde 13,8 oranında büyüme gerçekleşmiştir.

Böylece üst üste üç yıllık gerileme ile 2022 yılında yüzde 0,36'ya düşen AR-GE harcamalarının üretimden satışlara oranı, 2023'te yüzde 0,48 ile son 3 yılın en yüksek düzeyine yükselmiştir. Bu artışta üretimden satışlardaki yavaş büyümeye rağmen AR-GE harcamalarında sağlanan reel artış etkili olmuştur.

2023 yılında anket verilerine göre en yüksek AR-GE harcaması gerçekleştiren üç sektör bir önceki yıla göre değişmemiş ve yine sırasıyla motorlu kara taşıtları, elektrikli teçhizat ve bilgisayar-elektronik sektörleri olmuştur. 2023'te İSO 500'ün toplam AR-GE harcamalarının yüzde 71,8'ini bu üç sektördeki kuruluşlar yapmıştır. Söz konusu oran 2022 yılında yüzde 66,3 olarak gerçekleşmişti.

Son yıllarda AR-GE faaliyetlerini önemli ölçüde artırdığı gözlenen otomotiv sektörü, 2023'te de İSO 500'ün toplam AR-GE harcamalarında yaşanan artışta belirleyici rol oynamıştır.

AR-GE yapan kuruluş sayısı 2023 yılında 265'e yükseldi.

İSO 500'de AR-GE harcaması yapan kuruluş sayısı 2013'ten 2018'e kadar kademeli bir artış sergilemiş, izleyen dört yılda ise dalgalanma içerisinde düşüş göstermiştir. 2022 yılında 260 ile son 5 yılın en düşük seviyesine gerileyen bu sayı, 2023'te yeniden atmış ve 265'e yükselmiştir.

Söz konusu 265 kuruluşun sektörlere dağılımına bakıldığında, 39 firma ile gıda ürünlerinin imalatı 2022'de olduğu gibi yine en üst sırada yer almıştır. Bu sektörü 37 firma ile motorlu kara taşıtları ve 26'şar firma ile ana metal sanayii ve kimyasal ürünler takip etmiştir. Böylece söz konusu dört sektör toplam 128 firma ile AR-GE yapan firmaların hemen hemen yarısını oluşturmuştur.

AR-GE HARCAMASI YAPAN KURULUŞ SAYISI (ADET)

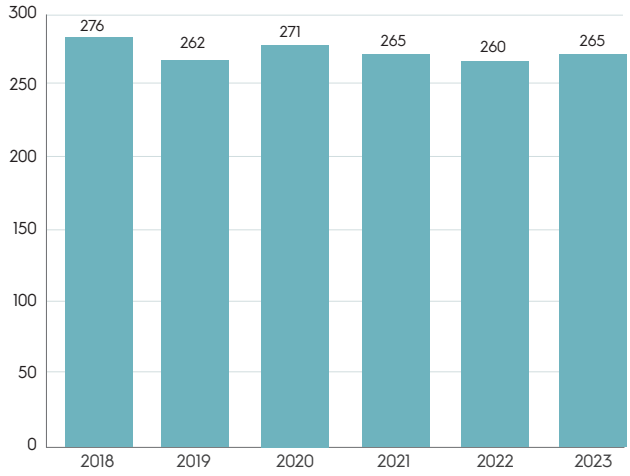

AR-GE HARCAMASI YAPAN KURULUŞLARIN SEKTÖREL DAĞILIMI (ADET)

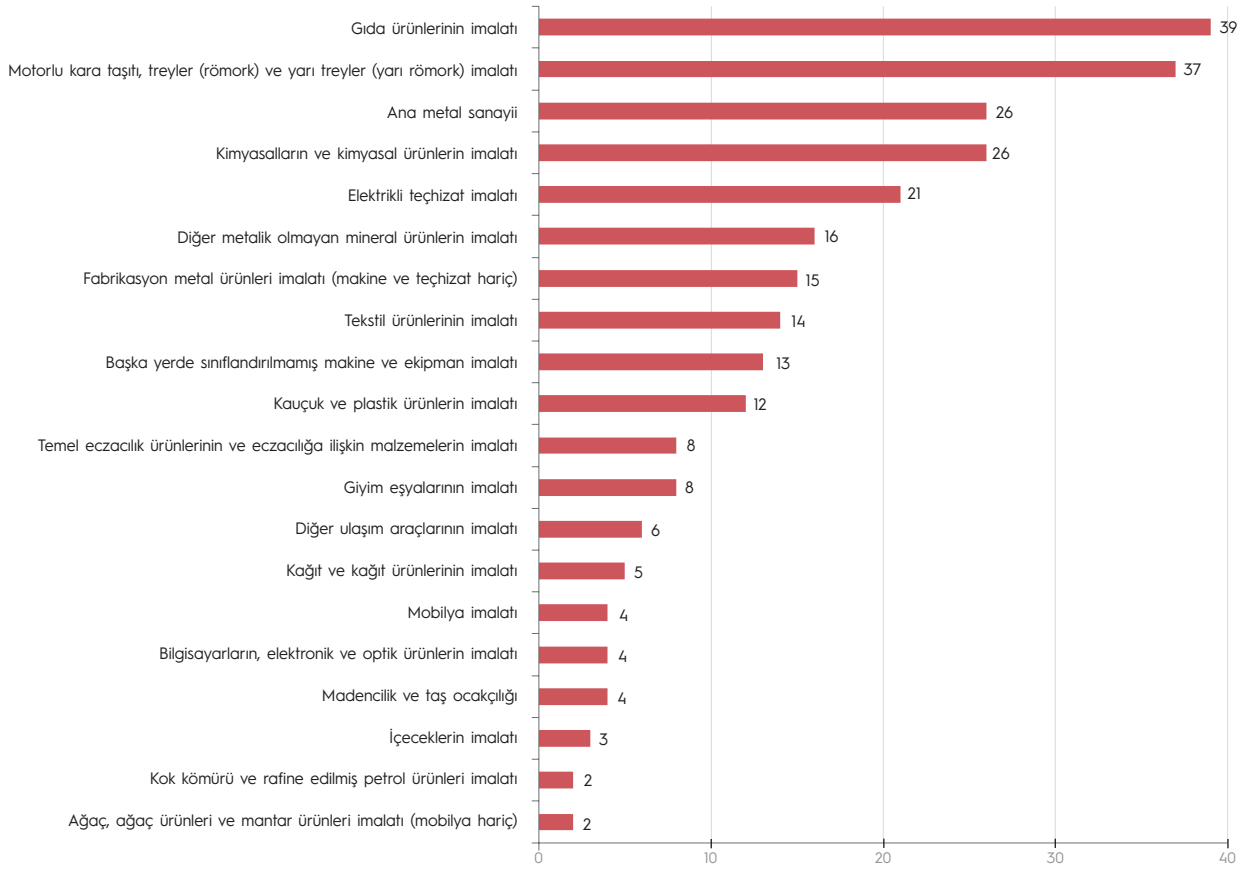

AR-GE Harcamaları (TL)

		Anket Verileri			
		2022		2023	
	Sektörler	AR-GE Yapan Firma Sayısı	AR-GE Harcamaları	AR-GE Yapan Firma Sayısı	AR-GE Harcamaları
05-08	Madencilik ve taş ocakçılığı	6	78.316.621	4	121.527.470
10	Gıda ürünlerinin imalatı	38	510.208.546	39	899.292.066
11	İçeceklerin imalatı	2	3.131.344	3	7.474.405
12	Tütün ürünleri imalatı	-	-	-	-
13	Tekstil ürünlerinin imalatı	12	143.085.127	14	176.978.807
14	Giyim eşyalarının imalatı	9	176.675.415	8	258.953.066
16	Ağaç, ağaç ürünleri ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç)	2	22.536.418	2	25.418.604
17	Kağıt ve kağıt ürünlerinin imalatı	7	31.946.037	5	134.622.201
19	Kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı	2	79.787.582	2	138.214.747
20	Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı	28	787.854.233	26	1.090.403.010
21	Temel eczacılık ürünlerinin ve eczacılığa ilişkin malzemelerin imalatı	6	272.577.318	8	800.953.696
22	Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı	12	356.719.066	12	585.554.043
23	Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı	16	568.917.769	16	760.291.746
24	Ana metal sanayii	26	268.436.428	26	372.758.062
25	Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizat hariç)	15	594.704.429	15	880.661.001
26	Bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı	5	1.584.344.994	4	2.512.680.808
27	Elektrikli teçhizat imalatı	19	2.126.329.499	21	3.795.845.787
28	Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı	11	525.322.818	13	722.656.963
29	Motorlu kara taşıtı, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı	34	7.110.921.337	37	15.651.070.291
30	Diğer ulaşım araçlarının imalatı	6	977.406.384	6	1.536.704.646
31	Mobilya imalatı	4	91.230.277	4	112.151.060
32	Diğer imalatlar	-	-	-	-
32.1	Mücevherat, bijuteri eşyaları ve ilgili ürünlerin imalatı	-	-	-	-
35	Elektrik, gaz, buhar ve havalandırma sistemi üretim ve dağıtımı	-	-	-	-
	Toplam	**260**	**16.310.451.642**	**265**	**30.584.212.479**

TEKNOLOJİ YOĞUNLUKLARINA GÖRE
YARATILAN KATMA DEĞER

Teknoloji yoğunluklarına göre sektör sınıflandırmaları, yalnızca imalat sanayi kapsamında yer almaktadır. Madencilik ve taş ocakçılığı ile elektrik, gaz, buhar, su üretimi kapsam dışı bırakılmaktadır. Bu nedenle 2023 yılı İSO 500 çalışmasında hesaplamalar imalat sanayi altında faaliyet gösteren 474 firmanın verileri ile yapılmıştır.

Teknoloji yoğunlukları itibarıyla 4 sektör grubu bulunmaktadır. Bunlar düşük teknoloji yoğunluklu sanayiler, orta-düşük teknoloji yoğunluklu sanayiler, orta-yüksek teknoloji yoğunluklu sanayiler ve yüksek teknoloji yoğunluklu sanayilerdir. Teknoloji yoğunluklu sanayi grupları içinde yer alan sektörler NACE Rev.2 sanayi sınıflandırması ile tabloda sunulmaktadır.

Teknoloji yoğunluklu sektör grupları için, yaratılan katma değer göstergesi baz alınmaktadır. Katma değer göstergesi olarak "üretici fiyatlarıyla brüt katma değer" (üretim faktörlerine yapılan ödemeler [ödenen maaş ve ücretler + ödenen faizler + milli gelir anlamında kar] + yıl için ayrılan amortismanlar + ödenen dolaylı vergiler – sübvansiyonlar toplamı) büyüklüğü kullanılmaktadır.

2023 yılında yaratılan katma değer içerisinde en yüksek payı yüzde 33,9 ile orta-düşük teknoloji yoğunluklu sektörler almıştır. 2022 yılında yüzde 37,7 olan bu pay, 2023'te 3,8 puanlık düşüş kaydetmiştir. Aynı dönemde düşük teknoloji yoğunluklu sanayilerin payı 0,2 puanlık hafif bir azalışla yüzde 28,9'dan yüzde 28,7'ye gerilemiştir.

2023'te orta-yüksek teknolojili sanayiler grubunun payı 3,1 artışla yüzde 30,3'e yükselirken, yüksek teknoloji yoğunluklu sanayiler grubunun payı ise 0,9 puanlık artışla yüzde 7,1'e yükselmiştir.

İSO 500 sonuçları, ölçüm yapılan son 11 yıllık dönem boyunca ilk kez 2018 ve 2019 yıllarında yüksek teknoloji yoğunluklu sektörlerin payında hissedilir bir artışa işaret etmiş, 2020 ve 2021 yıllarında bu pay sınırlı gerilemeler kaydetmiştir. 2022 yılındaki sınırlı artışla birlikte pay 2023'te ilk kez yüzde 7'yi geçerek mevcut veri setinin en yüksek seviyesine ulaşmıştır.

Tüm bu gelişmelere rağmen İSO 500'ün brüt katma değerinin neredeyse üçte ikisi halen düşük ve orta-düşük

TEKNOLOJİ YOĞUNLUKLARINA GÖRE YARATILAN KATMA DEĞERİN DAĞILIMI (%)

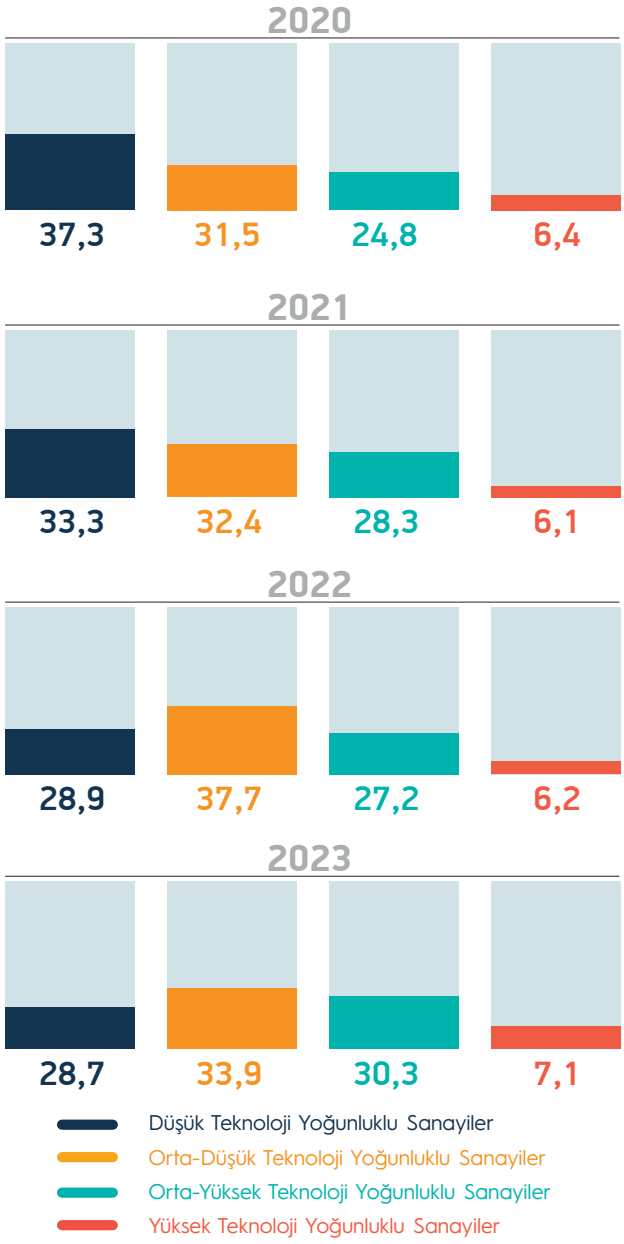

TEKSAN 30.yıl
Teksan'la Büyük Düşün
www.teksan.com
TEKSAN
Türkiye'nin en büyük sanayi kuruluşlarına 30 yıldır güvenilir terzi işi güç çözümleri sağlıyoruz.
444 8576 TKSN
www.teksan.com
info@teksan.com
GÜVENİLİR GÜÇ HER ZAMAN YANINIZDA

sektörlerce üretilmekte, bu durum Türkiye'de sanayinin yüksek katma değerli yapıya geçiş ihtiyacının sürdüğünü göstermektedir. İSO 500 içinde orta-yüksek ve yüksek teknoloji yoğunluklu sektörlerde yer alan firmaların katma değerden aldıkları toplam pay ilk kez 2019 yılında yüzde 30,4'e yükselerek 30 bandını aşmış, 2020 ve 2021'de sırasıyla yüzde 31,3 ve yüzde 34,3'e çıkmıştır. 2022'de 0,9 puan azalarak yüzde 33,4'e gerileyen bu oran, 2023 yılında ise 4 puanlık güçlü bir artışla yine rekor seviye olan yüzde 37,4'e yükselmiştir. Öte yandan, bu artışta orta-düşük teknoloji grubunun payındaki belirgin düşüşün de etkili olduğu görülmektedir.

Teknoloji Yoğunluklarına Göre Yaratılan Katma Değer Dağılımı

Teknoloji Yoğunluğu İtibarıyla Sektör Grupları	Toplam Brüt Katma Değer	Toplam Brüt Katma Değer Pay (%)	Kod	Sektörler	Firma Sayısı	Toplam Brüt Katma Değer	Brüt Katma Değer Pay (%)
Düşük Teknoloji Yoğunluklu Sanayiler	464.810.954.938	28,7	10	Gıda ürünlerinin imalatı	100	168.090.368.687	10,4
			11	İçeceklerin imalatı	6	38.550.626.127	2,4
			12	Tütün ürünleri imalatı	2	173.852.400.450	10,7
			13	Tekstil ürünlerinin imalatı	26	31.746.223.612	2,0
			14	Giyim eşyalarının imalatı	10	12.396.051.926	0,8
			15	Deri ve ilgili ürünlerin imalatı	-	-	-
			16	Ağaç, ağaç ürünleri ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç)	6	11.538.348.990	0,7
			17	Kağıt ve kağıt ürünlerinin imalatı	12	18.547.048.401	1,1
			18	Kayıtlı medyanın basılması ve çoğaltılması (18.2 Hariç)	-	-	-
			31	Mobilya imalatı	4	8.006.218.252	0,5
			32	Diğer imalatlar (32.5 Hariç)	4	1.303.198.674	0,1
Orta-Düşük Teknoloji Yoğunluklu Sanayiler	547.628.305.453	33,9	18.2	Kayıtlı medyanın çoğaltılması	-	-	-
			19	Kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı	4	241.597.521.248	14,9
			22	Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı	19	39.721.401.705	2,5
			23	Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı	30	82.550.455.359	5,1
			24	Ana metal sanayii	74	154.176.632.535	9,5
			25	Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (25.4 Hariç)	16	27.822.442.881	1,7
			30.1	Gemi ve tekne yapımı	2	1.759.851.725	0,1
			33	Makine ve ekipmanların kurulumu ve onarımı	-	-	-
Orta-Yüksek Teknoloji Yoğunluklu Sanayiler	490.821.234.901	30,3	20	Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı	35	82.895.061.684	5,1
			25.4	Silah ve mühimmat (cephane) imalatı	3	21.053.309.751	1,3
			27	Elektrikli teçhizat imalatı	34	85.084.691.649	5,3
			28	Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı	17	51.436.886.867	3,2
			29	Motorlu kara taşıtı, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı	47	246.068.257.137	15,2
			30	Diğer ulaşım araçlarının imalatı (30.1 ve 30.3 Hariç)	2	4.283.027.813	0,3
			32.5	Tıbbi ve dişçilik ile ilgili araç ve gereçlerin imalatı	-	-	-
Yüksek Teknoloji Yoğunluklu Sanayiler	114.128.347.563	7,1	21	Temel eczacılık ürünlerinin ve eczacılığa ilişkin malzemelerin imalatı	9	33.435.257.497	2,1
			26	Bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı	8	48.980.505.070	3,0
			30.3	Hava taşıtları ve uzay araçları ile bunlarla ilgili makinelerin imalatı	3	31.712.584.996	2,0
					474	**1.617.388.842.855**	

ELiN®

SIRIUS PV
powered by ELiN

Türkiye'nin Sanayi Devleri Arasındayız!

Avrupa'nın en büyük fotovoltaik güneş paneli üreticisi olarak **Türkiye'nin En Büyük 500 Sanayi Kuruluşu arasında yer almanın gururunu yaşıyoruz.**

www.**elin**.com.tr // www.**siriuspv**.com

500 İSO

TÜRKİYE'NİN
500 BÜYÜK SANAYİ
KURULUŞU
2023

SONUÇ:
GELECEK İÇİN DEĞERLENDİRMELER

Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu (İSO 500) 2023 yılı çalışması, sanayinin mevcut durumu ve geleceği açısından önemli sonuçlar ortaya koymaktadır. Bu çerçevede 2023 yılı çalışmasında öne çıkan bazı başlıklar şu şekildedir:

- Küresel ekonomideki yavaşlama ve ticaretteki daralma, sanayi kuruluşlarının performansını etkilemiştir. Bu durum sanayinin dünya ile bütünleşmesinin yüksek olduğunu göstermektedir.
- 2023 yılında enerji, gıda, metal ve diğer emtia fiyatlarında düşüşler yaşanmıştır. Bu alanda faaliyet gösteren sanayi şirketlerinin fiyatları ve satışları olumsuz etkilenmiştir.
- Türk sanayi sektörü, özellikle Avrupa pazarındaki yavaşlamadan olumsuz etkilenmiştir. Türkiye küresel tedarik zincirlerindeki değişimden ve yeni çıkan fırsatlardan yararlanmaya çalışmakla birlikte Avrupa pazarı halen belirleyici rol oynamaktadır.
- 2022 ve 2023 yıllarında devreye alınan ilave kapasite yatırımları, iç ve dış talepteki durgunluk nedeniyle bazı sektörlerde fazla kapasiteler yaratmıştır.
- 2023 yılı Şubat ayında yaşanan deprem felaketi bölgede önemli kayıplara yol açmıştır. Türkiye'de sanayinin büyük bölümü deprem riski olan bölgelerde kuruludur. Bu nedenle sanayinin riskli bölgelerden taşınması önceliğini korumaktadır.
- 2023 yılında sanayi kuruluşları iki ayrı ekonomi politikası ile karşı karşıya kalmıştır. Yılın ilk yarısında liralaşma politikaları nedeniyle sanayi kuruluşları için riskler artarken ikinci yarıda uygulamaya konulan rasyonel ekonomi politikaları ise sanayinin maliyetlerini artırmış, iç satışlarını yavaşlatmıştır.
- 2023 yılı ikinci yarısında yeni finansal koşullar ortaya çıkmıştır. TL'de düzeltme yaşanmıştır. Sanayi kuruluşları bu yeni finansal koşullara uyum sağlamaya çalışmıştır.
- 2023 yılında yüksek enflasyon, yüksek ücret ve maliyet artışları ile karşı karşıya kalınmıştır. Yurt dışındaki fiyat düşüşleri ve yurt içindeki yavaşlama ile yüksek maliyetler fiyatlara çoğunlukla yansıtılamamıştır. Satışlar ve karlar reel olarak gerilemiştir.
- 2023 yılında enflasyon muhasebesi uygulanmıştır. Enflasyon muhasebesi sonrası firmaların özellikle özkaynaklarında önemli artışlar yaşanmıştır. Borç/özkaynak oranları iyileşmiştir. Özkaynak yeterlilikleri artmıştır. Sanayi kuruluşlarının bilanço yapıları daha sağlıklı hale gelmiştir.
- Küresel ayrışma sanayinin önemini daha da artırmıştır. Ülkeler kritik sanayilere sahip olmaya çalışmakta, sanayide rekabet haritası değişmektedir. Buna karşılık Türkiye'de imalat sanayinin GSYH içindeki payı 2023 yılında önemli ölçüde gerilemiştir. 2023 yılında sanayi sektöründeki büyüme ekonomik büyümenin çok altında kalmıştır. Sanayi sektörünün gelişimi aktif politikalarla desteklenmelidir.
- 2023 yılında İSO 500'ün ihracatı gerilemiştir. Bu gerileme ihracat için gerekli uygun rekabet koşullarının zayıflamakta olduğunu göstermektedir. İhracattaki düşüş, üretimden satışların da zayıf kalmasına neden olmuştur.
- Sanayinin büyüme performansı açısından ihracat belirleyici olmaya devam edecektir. Sektörün rekabet gücünün kalıcı olarak iyileştirilmesi için yapısal sorunların çözümüne yönelik politikalar geliştirilmelidir.
- 2023 yılında küresel koşullar ve ekonomideki farklı politikalar sonucu karlılıklar azalmıştır. Finansman maliyetleri yeniden artmıştır. Türk lirasında müdahaleci politikalar döviz kuru risklerini arttırmıştır. Nitekim İSO 500, 2023 yılında net kambiyo zararı ile karşılaşmıştır. Firmaların kur risklerini yönetme kapasiteleri önemini korumaktadır.
- Teknoloji ve dijitalleşmenin artan önemi doğrultusunda AR-GE harcamalarına 2023 yılında daha fazla ağırlık verilmiştir.
- Yüksek teknoloji yoğunluklu sanayilerin payında özellikle son yıllarda belirli bir ivmelenme söz konusudur. Ancak yine de yüksek teknoloji yönünde yapısal bir değişim için yeni girişimlere olan ihtiyaç sürmektedir.

VERDE®

EGE'NİN YEŞİL İNCİSİ, TÜRKİYE'NİN ZEYTİN VE ZEYTİNYAĞI İHRACAT BİRİNCİSİ

TÜRKİYE ZEYTİN VE ZEYTİNYAĞI SEKTÖRÜ İHRACAT ŞAMPİYONU

Türkiye'nin ambalajlı ve toplam zeytinyağı ihracatındaki şampiyonluk serimize hız kesmeden devam ediyoruz. Zenginliklerle dolu Ege'mizin parlayan yeşil incisi olarak Türk zeytinyağının markalaşmasına öncülük ediyor ve her geçen gün daha fazla **DEĞER KATIYORUZ!**

www.olioverde.com.tr | info@olioverde.com.tr

GELECEĞİN ÇELİĞİNE HAYAT VERİYORUZ

79 yıldır tüm çalışanlarımızla birlikte, sürdürülebilir bir dünya için çalışıyor ve hayatın her noktasında çeliğimizle var oluyoruz.

Çolakoğlu Metalurji

www.colakoglu.com.tr

colakoglumetalurjias colakoglumetalurji.as ColakogluGroup Çolakoğlu Metalurji A.Ş.

TÜRKİYE'NİN 500 BÜYÜK SANAYİ KURULUŞU SIRALAMA

2023 yılında üretimden satışlar, net satışlar, katma değer, özkaynak (enflasyon düzeltmesi sonrası), aktif toplamı (enflasyon düzeltmesi sonrası), vergi öncesi dönem kar/zarar, faiz, amortisman ve vergi öncesi kar/zarar, ihracat, çalışanlar ortalaması.

İSO 500 Büyük Kuruluş Sıra No:		Kuruluşlar	Bağlı Bulunduğu Oda / Kamu	Kamu Sıra No:	Özel Sıra No:	Üretimden Satışlar (Net) (TL)	Net Satışlar		Brüt Katma Değer (Üretici Fiyatlarıyla)	
2023	2022						Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)
1	1	TÜPRAŞ-Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.	Kocaeli	-	1	484.188.208.633	1-1	541.817.496.164	1-1	150.308.439.881
2	3	Ford Otomotiv Sanayi A.Ş.	İstanbul	-	2	238.014.338.237	2-2	270.364.472.951	4-4	53.327.364.569
3	2	Star Rafineri A.Ş.	Ege Bölgesi	-	3	226.774.747.074	4-4	226.774.747.074	3-3	79.986.580.198
4	4	İstanbul Altın Rafinerisi A.Ş.	İstanbul	-	4	142.530.681.427	3-3	262.047.248.469	467-454	315.124.618
5	7	Toyota Otomotiv Sanayi Türkiye A.Ş.	Sakarya	-	5	127.450.181.339	7-6	128.995.255.432	---	-
6	9	Oyak-Renault Otomobil Fabrikaları A.Ş.	İstanbul	-	6	107.208.501.270	9-8	119.369.353.683	---	-
7	8	Arçelik A.Ş.	İstanbul	-	7	99.861.023.084	6-5	130.437.244.673	18-16	16.078.614.865
8	15	Mercedes-Benz Türk A.Ş.	İstanbul	-	8	94.255.319.762	12-11	95.754.842.269	---	-
9	44	Gramaltın Kıymetli Madenler Rafineri San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	9	89.948.387.207	13-12	95.493.145.445	325-313	1.068.096.747
10	5	Ereğli Demir ve Çelik Fabrikaları T.A.Ş.	İstanbul	-	10	79.521.373.857	8-7	121.299.160.813	15-14	17.202.585.169
11	10	TOFAŞ Türk Otomobil Fabrikası A.Ş.	İstanbul	-	11	78.054.421.270	11-10	109.201.464.895	7-7	27.966.460.194
12	6	İskenderun Demir ve Çelik A.Ş.	İskenderun	-	12	76.858.902.029	15-14	76.958.920.583	24-22	10.664.584.507
13	16	Hyundai Assan Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.	Kocaeli	-	13	74.337.963.000	14-13	88.756.828.811	---	-
14	13	Çolakoğlu Metalurji A.Ş.	İstanbul	-	14	61.369.393.529	17-16	61.369.393.529	---	-
15	11	EÜAŞ Elektrik Üretim A.Ş.	Kamu	1	-	61.037.232.627	5-1	155.660.774.911	17-2	16.363.497.155
16	14	Türkiye Şişe ve Cam Fabrikaları A.Ş.	İstanbul	-	15	58.510.196.261	18-17	60.807.253.089	13-12	18.136.760.336
17	30	TUSAŞ-Türk Havacılık ve Uzay Sanayii A.Ş.	Ankara	-	16	55.183.358.122	20-19	56.732.429.014	11-11	20.549.393.453
18	12	İçdaş Çelik Enerji Tersane ve Ulaşım Sanayi A.Ş.	İstanbul	-	17	54.554.498.288	21-20	55.984.773.555	101-94	3.526.233.027
19	20	Aselsan Elektronik San. ve Tic. A.Ş.	Ankara	-	18	53.625.427.894	24-22	53.650.444.747	6-6	30.664.830.486
20	19	Vestel Beyaz Eşya San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	19	51.201.136.734	19-18	57.249.659.486	---	-
21	17	Tosçelik Profil ve Sac Endüstrisi A.Ş.	İskenderun	-	20	48.466.619.474	22-21	55.393.208.601	---	-
22	23	BSH Ev Aletleri San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	21	46.373.169.756	16-15	65.811.033.126	---	-
23	21	Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı	Kamu	2	-	46.281.732.965	23-2	53.697.555.599	48-4	6.569.348.412
24	18	Eren Enerji Elektrik Üretim A.Ş.	Zonguldak	-	22	41.577.004.564	28-26	42.452.175.863	---	-
25	27	Aygaz A.Ş.	İstanbul	-	23	40.421.073.258	27-25	46.388.028.810	29-27	9.070.153.987
26	28	KARDEMİR Karabük Demir Çelik San. ve Tic. A.Ş.	Karabük	-	24	38.466.957.766	30-28	38.466.957.766	---	-
27	32	Yıldız Entegre Ağaç San. ve Tic. A.Ş.	Kocaeli	-	25	38.024.972.866	31-29	38.350.344.946	---	-
28	47	Türk Traktör ve Ziraat Makineleri A.Ş.	Ankara	-	26	38.001.964.485	25-23	47.822.820.747	---	-
29	22	Sasa Polyester Sanayi A.Ş.	Adana	-	27	36.474.550.838	34-32	36.474.550.838	44-41	6.925.477.350
30	25	PETKİM Petrokimya Holding A.Ş.	Ege Bölgesi	-	28	35.920.234.122	26-24	47.724.024.717	---	-
31	26	Borçelik Çelik San. Tic. A.Ş.	İstanbul	-	29	34.712.999.462	33-31	36.798.715.316	---	-
32	29	Sarkuysan Elektrolitik Bakır San. ve Tic. A.Ş.	Kocaeli	-	30	34.055.329.781	36-34	34.390.011.341	74-68	4.443.069.644
33	40	Unilever San. ve Tic. T.A.Ş.	İstanbul	-	31	33.987.125.701	32-30	38.237.697.155	---	-
34	43	Eti Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Eskişehir	-	32	33.469.916.382	35-33	34.454.017.978	---	-
35	38	Vestel Elektronik San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	33	32.538.073.036	38-36	32.756.209.668	---	-

Özkaynak (Enflasyon Düzeltmesi Sonrası)		Aktif Toplamı (Enflasyon Düzeltmesi Sonrası)		Dönem Karı/Zararı (V.Ö.)		Faiz Amortisman ve Vergi Öncesi Kar/Zarar		İhracat		Ücretle Çalışanlar Ortalaması		İSO 500 Büyük Kuruluş Sıra No:
Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(Bin $)	Sıra No:	Kişi	2023
3-2	170.510.642.812	2-2	322.634.183.203	1-1	63.848.248.297	1-1	78.162.148.765	2-2	6.206.138	26-23	5.095	1
14-12	56.996.293.892	10-8	165.984.984.928	2-2	32.017.901.771	3-3	40.826.332.008	1-1	7.208.262	2-2	16.817	2
1-1	296.167.960.537	1-1	390.176.284.135	4-4	25.811.227.520	2-2	56.358.796.250	4-4	3.381.419	211-200	1.123	3
369-356	1.903.756.692	396-383	3.719.489.823	347-337	127.906.034	493-481	-78.144.321	9-9	1.600.097	465-452	235	4
34-31	27.201.268.269	39-35	43.335.728.854	---	-	---	-	3-3	4.088.117	44-40	4.113	5
---	-	---	-	---	-	---	-	5-5	3.269.253	20-19	5.942	6
---	-	---	-	18-15	9.240.983.816	8-8	19.547.075.618	7-7	2.241.747	---	-	7
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	8
358-345	1.998.872.164	392-379	3.776.021.252	399-387	12.058.055	256-249	984.253.296	18-17	767.720	497-484	75	9
5-3	128.365.170.749	5-3	200.801.113.980	25-22	6.632.588.263	17-15	11.885.712.419	98-95	218.914	19-18	6.052	10
28-25	36.106.913.777	22-20	66.236.243.512	7-6	18.739.160.966	5-5	22.165.919.218	17-16	884.760	22-20	5.653	11
12-10	72.748.338.149	15-13	115.782.874.983	16-13	10.413.674.236	9-9	16.482.647.855	52-50	312.132	37-34	4.553	12
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	13
---	-	---	-	---	-	---	-	59-57	300.931	149-138	1.587	14
2-1	195.550.127.390	4-2	250.628.760.840	9-3	13.737.412.650	11-2	15.556.856.745	---	-	23-3	5.621	15
6-4	114.101.402.532	7-5	189.281.662.770	58-54	2.671.114.380	13-11	14.436.233.307	15-14	889.311	5-5	10.160	16
13-11	57.470.109.636	6-4	191.425.503.864	498-485	-6.965.589.027	6-6	20.335.363.513	16-15	888.585	3-3	14.763	17
32-29	28.343.099.679	40-36	42.319.832.298	97-91	1.614.047.046	63-60	3.654.077.596	25-24	662.840	25-22	5.198	18
10-8	78.948.159.711	9-7	171.202.937.480	13-10	11.874.087.579	7-7	19.687.328.646	104-101	196.365	7-7	9.718	19
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	20
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	21
47-43	20.537.509.706	45-40	38.790.549.531	---	-	---	-	12-12	1.012.304	8-8	8.389	22
4-2	149.461.344.570	3-1	253.865.164.999	5-1	20.479.901.202	287-9	879.188.174	---	-	54-6	3.582	23
---	-	29-27	53.881.734.747	---	-	---	-	---	-	176-165	1.334	24
29-26	30.899.420.546	47-42	37.766.254.958	46-43	3.159.532.779	126-123	2.158.812.200	95-92	224.053	191-180	1.244	25
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	26
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	27
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	28
17-15	48.868.153.322	11-9	130.639.574.961	484-472	-2.346.418.156	36-34	5.926.200.144	45-43	340.513	38-35	4.420	29
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	30
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	31
154-145	6.272.854.986	130-123	14.669.794.936	89-83	1.700.270.310	54-51	4.022.294.838	24-23	686.864	271-258	858	32
---	-	---	-	---	-	---	-	215-212	97.060	---	-	33
---	-	64-59	28.797.535.328	---	-	---	-	105-102	194.657	---	-	34
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	35

İSO 500 Büyük Kuruluş Sıra No:		Kuruluşlar	Bağlı Bulunduğu Oda / Kamu	Kamu Sıra No:	Özel Sıra No:	Üretimden Satışlar (Net) (TL)	Net Satışlar		Brüt Katma Değer (Üretici Fiyatlarıyla)	
2023	2022						Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)
36	34	Er-Bakır Elektrolitik Bakır Mamulleri A.Ş.	Denizli	-	34	28.679.862.067	42-40	28.770.836.011	---	-
37	24	Enerjisa Enerji Üretim A.Ş.	Kocaeli	-	35	28.411.309.737	37-35	34.335.587.091	---	-
38	37	Yücel Boru ve Profil Endüstrisi A.Ş.	İstanbul	-	36	28.041.172.864	40-38	28.850.908.833	---	-
39	51	Hayat Kimya Sanayi A.Ş.	İstanbul	-	37	26.247.558.998	39-37	30.339.164.370	---	-
40	33	Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü	Kamu	3	-	26.173.707.649	43-3	26.174.345.026	12-1	18.720.801.352
41	52	Kastamonu Entegre Ağaç San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	38	24.322.741.610	47-44	25.042.761.320	---	-
42	+	Türkiye'nin Otomobili Girişim Grubu San. ve Tic. A.Ş.	Gemlik	-	39	24.264.132.554	50-47	24.345.916.198	---	-
43	60	Coca-Cola İçecek A.Ş.	İstanbul	-	40	24.028.083.168	52-49	24.156.367.574	498-485	-2.883.089.401
44	55	Bosch San. ve Tic. A.Ş.	Bursa	-	41	23.770.380.337	29-27	42.434.460.531	---	-
45	48	Kroman Çelik Sanayii A.Ş.	Kocaeli	-	42	23.551.133.475	41-39	28.838.977.277	---	-
46	39	Assan Alüminyum San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	43	23.537.455.745	48-45	24.817.911.905	---	-
47	73	OYAK Çimento Fabrikaları A.Ş.	Ankara	-	44	23.517.787.353	53-50	23.885.664.850	---	-
48	41	Kazan Soda Elektrik Üretim A.Ş.	Ankara	-	45	23.282.602.534	55-52	23.565.505.522	---	-
49	42	İzmir Demir Çelik Sanayi A.Ş.	Ege Bölgesi	-	46	23.036.431.810	46-43	25.391.404.651	---	-
50	65	ROKETSAN Roket San. ve Tic. A.Ş.	Ankara	-	47	22.472.676.014	60-57	22.500.834.789	20-18	13.990.207.192
51	72	Philip Morris Tütün Mamulleri San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	48	20.754.649.650	59-56	22.507.144.092	---	-
52	63	Konya Şeker San. ve Tic. A.Ş.	Konya	-	49	20.601.460.438	62-59	21.519.630.223	---	-
53	61	Nadir Metal Rafineri San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	50	20.556.988.391	10-9	112.212.052.915	---	-
54	70	SÜTAŞ Süt Ürünleri A.Ş.	Karacabey	-	51	20.336.265.797	54-51	23.607.173.487	---	-
55	62	BRİSA Bridgestone Sabancı Lastik San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	52	20.113.405.678	61-58	21.818.164.565	37-34	8.122.785.629
56	45	AKSA Akrilik Kimya Sanayii A.Ş.	Yalova	-	53	19.969.980.529	67-63	20.145.616.730	69-63	4.754.071.346
57	100	Tosyalı Demir Çelik Sanayi A.Ş.	İskenderun	-	54	19.795.166.277	45-42	25.764.223.589	---	-
58	36	İçdaş Elektrik Enerjisi Üretim ve Yatırım A.Ş.	Çanakkale	-	55	19.745.608.408	70-66	19.745.608.408	56-51	5.628.250.674
59	97	Otokar Otomotiv ve Savunma Sanayi A.Ş.	İstanbul	-	56	19.738.359.970	57-54	22.814.404.742	51-47	6.367.205.376
60	71	Şenpiliç Gıda Sanayi A.Ş.	Sakarya	-	57	19.306.938.621	72-68	19.354.004.025	---	-
61	53	ASAŞ Alüminyum San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	58	18.635.674.044	73-69	18.933.064.019	---	-
62	126	MAN Türkiye A.Ş.	Ankara	-	59	18.214.994.073	76-72	18.214.994.074	---	-
63	35	Atlas Enerji Üretim A.Ş.	İstanbul	-	60	17.965.331.861	63-60	21.356.347.901	---	-
64	46	Toros Tarım San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	61	17.964.552.445	71-67	19.668.507.282	152-144	2.369.483.373
65	57	Borusan Birleşik Boru Fabrikaları San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	62	17.503.944.950	81-77	17.548.775.046	72-66	4.558.121.158
66	50	Baştuğ Metalurji Sanayi A.Ş.	Osmaniye	-	63	17.464.234.518	75-71	18.464.990.585	---	-
67	85	Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş.	Kamu	4	-	17.427.614.397	86-5	17.431.156.227	100-7	3.539.343.325
68	54	Tatmetal Çelik San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	64	16.895.741.412	88-82	17.356.924.449	---	-
69	56	Diler Demir Çelik Endüstri ve Ticaret A.Ş.	İstanbul	-	65	16.870.241.364	85-81	17.434.292.164	---	-
70	68	Petlas Lastik San. ve Tic. A.Ş.	Kırşehir	-	66	16.621.581.912	91-85	16.692.555.978	---	-

Özkaynak (Enflasyon Düzeltmesi Sonrası)		Aktif Toplamı (Enflasyon Düzeltmesi Sonrası)		Dönem Karı/Zararı (V.Ö.)		Faiz Amortisman ve Vergi Öncesi Kar/Zarar		İhracat		Ücretle Çalışanlar Ortalaması		İSO 500 Büyük Kuruluş Sıra No:
Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(Bin $)	Sıra No:	Kişi	2023
---	-	---	-	---	-	---	-	23-22	709.626	287-274	784	36
---	-	14-12	120.589.320.334	---	-	---	-	---	-	252-239	948	37
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	38
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	104-94	2.169	39
21-3	42.061.518.347	37-4	46.961.110.585	8-2	18.083.427.695	10-1	16.448.368.826	13-1	942.108	41-4	4.207	40
---	-	19-17	79.989.395.154	---	-	---	-	66-64	279.416	52-47	3.602	41
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	42
23-20	40.064.755.948	21-19	73.265.949.226	26-23	6.047.658.379	58-55	3.833.973.507	431-424	4.860	143-132	1.633	43
---	-	---	-	---	-	---	-	11-11	1.031.545	10-10	7.886	44
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	45
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	46
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	47
26-23	36.577.619.706	38-34	45.921.988.673	---	-	---	-	19-18	744.896	279-266	831	48
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	49
37-34	25.462.362.696	23-21	64.992.009.854	37-34	3.975.048.789	---	-	39-37	359.166	29-26	4.865	50
---	-	---	-	---	-	---	-	140-137	148.062	---	-	51
---	-	26-24	57.406.991.497	---	-	---	-	---	-	59-53	3.360	52
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	53
---	-	115-108	16.352.557.099	---	-	---	-	391-385	18.830	32-29	4.802	54
74-70	13.606.710.773	51-46	34.761.169.801	60-56	2.568.057.859	46-44	4.517.731.538	49-47	319.209	47-42	3.712	55
50-46	19.761.220.706	67-62	28.059.458.609	94-88	1.641.676.668	40-38	5.104.719.062	38-36	359.218	162-151	1.435	56
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	57
54-50	18.976.980.149	89-84	20.867.326.379	28-25	5.857.954.942	48-46	4.386.854.246	---	-	330-317	645	58
122-115	8.389.988.870	60-55	30.799.131.227	177-170	783.068.129	72-69	3.460.074.412	26-25	646.267	42-38	4.159	59
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	60
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	61
---	-	---	-	---	-	---	-	27-26	631.120	---	-	62
---	-	62-57	29.777.543.577	---	-	---	-	451-444	1.131	394-381	427	63
73-69	13.828.215.225	84-79	22.116.703.785	271-262	377.405.090	130-127	2.116.722.925	325-320	40.712	355-342	546	64
132-125	7.612.591.622	79-74	23.052.308.289	471-459	-1.143.442.612	65-62	3.599.483.517	47-45	327.079	137-126	1.676	65
356-343	2.029.183.324	172-164	10.547.003.994	---	-	330-319	751.449.676	270-266	65.893	296-283	757	66
121-7	8.399.430.770	42-5	40.530.134.299	492-13	-3.339.986.030	499-13	-806.157.937	---	-	21-2	5.670	67
---	-	---	-	---	-	---	-	40-38	353.636	---	-	68
---	-	73-68	24.706.386.937	---	-	---	-	60-58	298.846	216-204	1.102	69
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	70

İSO 500 Büyük Kuruluş Sıra No:		Kuruluşlar	Bağlı Bulunduğu Oda / Kamu	Kamu Sıra No:	Özel Sıra No:	Üretimden Satışlar (Net) (TL)	Net Satışlar		Brüt Katma Değer (Üretici Fiyatlarıyla)	
2023	2022						Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)
71	-	-	Bolu	-	67	-	69-65	-	121-114	-
72	116	Hidromek-Hidrolik ve Mekanik Makina İmalat San. ve Tic. A.Ş.	Ankara	-	68	16.084.860.682	83-79	17.482.026.812	---	-
73	125	Merinos Halı San. ve Tic. A.Ş.	Gaziantep	-	69	15.598.946.872	78-74	17.871.207.516	47-44	6.572.793.913
74	88	Banvit Bandırma Vitaminli Yem Sanayi A.Ş.	Balıkesir	-	70	15.416.565.566	82-78	17.514.009.351	91-85	3.789.706.378
75	59	Erdemir Çelik Servis Merkezi San. ve Tic. A.Ş.	Kocaeli	-	71	15.272.938.661	58-55	22.707.861.124	---	-
76	94	Gümüşdoğa Su Ürünleri Üretim İhracat ve İthalat A.Ş.	Milas	-	72	15.226.704.017	96-90	16.006.233.289	62-56	5.112.881.138
77	77	Sarten Ambalaj San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	73	14.976.980.254	100-94	15.098.279.691	---	-
78	90	Abalıoğlu Lezita Gıda Sanayi A.Ş.	Denizli	-	74	14.882.410.330	93-87	16.422.088.519	---	-
79	117	Abdi İbrahim İlaç San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	75	14.525.438.467	89-83	17.352.009.561	---	-
80	81	Bunge Gıda San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	76	14.444.401.386	77-73	18.093.269.222	---	-
81	247	Same Deutz Fahr Traktör San. ve Tic. A.Ş.	Balıkesir	-	77	14.441.779.139	104-98	14.871.456.684	88-82	3.899.375.377
82	86	Asil Çelik San. ve Tic. A.Ş.	Orhangazi	-	78	14.438.684.400	107-101	14.469.239.350	---	-
83	93	Limak Çimento San. ve Tic. A.Ş.	Siirt	-	79	14.319.372.306	105-99	14.771.742.473	52-48	5.988.057.349
84	102	Akçansa Çimento San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	80	13.993.128.160	103-97	15.010.123.081	61-55	5.150.843.977
85	58	Tosyalı Toyo Çelik A.Ş.	Osmaniye	-	81	13.826.743.463	114-107	13.828.860.228	---	-
86	82	Modern Oluklu Mukavva Ambalaj San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	82	13.701.734.228	112-105	13.976.245.497	---	-
87	128	Astor Enerji A.Ş.	Ankara	-	83	13.694.945.825	108-102	14.271.602.387	43-40	7.212.122.239
88	64	Modern Karton San. ve Tic. A.Ş.	Çorlu	-	84	13.665.437.587	113-106	13.908.264.994	---	-
89	107	Köksan Pet ve Plastik Ambalaj San. ve Tic. A.Ş.	Gaziantep	-	85	13.663.852.946	44-41	25.788.904.107	---	-
90	80	Eti Soda Üretim Pazarlama Nakliyat ve Elektrik Üretim San. ve Tic. A.Ş.	Ankara	-	86	13.637.431.613	116-109	13.653.680.297	---	-
91	105	HES Hacılar Elektrik San. ve Tic. A.Ş.	Kamu	5	-	13.617.381.950	117-8	13.618.069.715	130-8	2.744.017.799
92	122	JTI Tütün Ürünleri Sanayi A.Ş.	Ege Bölgesi	-	87	13.586.056.173	109-103	14.210.787.690	5-5	51.912.746.033
93	66	Abalıoğlu Yağ San. ve Tic. A.Ş.	Ege Bölgesi	-	88	13.525.588.087	98-92	15.300.539.636	---	-
94	76	İpragaz A.Ş.	İstanbul	-	89	13.417.330.054	95-89	16.064.828.788	---	-
95	49	MMK Metalurji San. Tic. ve Liman İşletmeciliği A.Ş.	Dörtyol	-	90	13.348.234.397	102-96	15.068.522.383	---	-
96	98	Yeşilyurt Demir Çelik Endüstri ve Liman İşletmeleri A.Ş.	Samsun	-	91	13.297.274.168	115-108	13.792.280.850	---	-
97	151	Namet Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Kocaeli	-	92	13.273.793.390	120-111	13.374.421.625	107-100	3.339.335.476
98	163	Kayseri Şeker Fabrikası A.Ş.	Kayseri	-	93	13.146.822.995	106-100	14.661.542.627	---	-
99	106	Çay İşletmeleri Genel Müdürlüğü	Kamu	6	-	13.116.529.899	111-7	14.135.875.385	60-6	5.232.886.576
100	111	BEYPİ Beypazarı Tarımsal Üretim Pazarlama San. ve Tic. A.Ş.	Bolu	-	94	13.075.539.146	110-104	14.164.341.530	---	-
101	78	Atakaş Çelik San. ve Tic. A.Ş.	Dörtyol	-	95	13.067.861.135	99-93	15.257.274.162	---	-
102	75	Yazıcı Demir Çelik Sanayi ve Turizm Ticaret A.Ş.	İstanbul	-	96	13.043.213.825	94-88	16.254.191.300	---	-
103	164	Doğuş Çay ve Gıda Maddeleri Üretim Pazarlama İth. İhr. A.Ş.	Ordu	-	97	12.710.395.967	122-113	13.249.203.382	---	-
104	135	Cargill Tarım ve Gıda San. Tic. A.Ş.	İstanbul	-	98	12.613.291.333	125-116	12.766.092.239	---	-
105	113	Daikin Isıtma ve Soğutma Sistemleri San. Tic. A.Ş.	Sakarya	-	99	12.554.502.024	79-75	17.870.576.399	---	-

Özkaynak (Enflasyon Düzeltmesi Sonrası)		Aktif Toplamı (Enflasyon Düzeltmesi Sonrası)		Dönem Karı/Zararı (V.Ö.)		Faiz Amortisman ve Vergi Öncesi Kar/Zarar		İhracat		Ücretle Çalışanlar Ortalaması		İSO 500 Büyük Kuruluş Sıra No:
Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(Bin $)	Sıra No:	Kişi	2023
188-178	-	261-250	-	117-111	-	140-135	-	330-325	-	50-45	-	71
---	-	87-82	21.242.875.275	---	-	---	-	69-67	268.758	100-90	2.265	72
51-47	19.678.821.212	50-45	36.922.002.344	247-238	464.337.566	80-77	3.274.211.963	32-30	413.128	12-12	7.330	73
205-194	4.520.954.877	182-174	10.031.751.845	120-114	1.360.546.659	91-88	2.727.223.824	188-185	114.873	31-28	4.816	74
---	-	196-188	9.471.763.202	---	-	---	-	254-250	76.053	437-424	309	75
100-94	9.857.687.927	90-85	20.568.029.318	65-61	2.409.788.145	51-48	4.283.327.089	54-52	309.389	70-62	3.029	76
145-137	6.711.388.112	108-101	17.107.740.830	---	-	---	-	92-89	226.017	49-44	3.668	77
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	78
---	-	61-56	30.137.564.598	---	-	---	-	275-271	64.158	36-33	4.715	79
---	-	---	-	---	-	---	-	224-221	88.506	405-392	410	80
206-195	4.516.462.086	238-228	7.992.104.609	41-38	3.361.643.748	64-61	3.619.039.826	229-226	86.613	366-353	523	81
---	-	---	-	---	-	---	-	112-109	185.345	195-184	1.206	82
107-101	9.600.126.487	54-49	32.416.999.198	463-451	-827.489.411	35-33	5.942.821.496	295-290	52.870	165-154	1.422	83
78-74	12.566.670.401	106-99	17.714.550.665	51-47	3.042.022.407	62-59	3.665.502.114	174-171	124.858	238-226	1.005	84
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	85
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	86
84-80	11.714.724.224	105-98	17.858.600.304	33-30	4.741.539.178	34-32	6.004.742.769	126-123	167.412	131-121	1.730	87
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	88
---	-	---	-	---	-	---	-	94-91	224.240	---	-	89
68-64	14.237.763.681	103-97	18.394.935.926	---	-	---	-	33-31	400.433	332-319	644	90
173-10	5.406.467.491	217-10	8.779.921.314	70-6	2.179.992.868	137-5	1.947.383.463	75-3	264.178	212-12	1.121	91
123-116	8.288.250.524	59-54	30.978.186.194	224-217	579.128.715	228-221	1.161.350.511	103-100	196.556	259-246	918	92
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	93
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	94
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	95
---	-	---	-	---	-	---	-	396-390	17.349	---	-	96
113-107	9.061.942.357	147-139	12.436.157.545	55-51	2.737.233.791	88-85	2.969.813.636	426-419	6.908	157-146	1.504	97
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	98
89-6	10.810.695.749	104-7	18.231.013.991	380-11	69.265.332	191-6	1.405.434.231	414-7	10.329	15-1	6.677	99
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	100
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	101
---	-	76-71	24.167.796.526	---	-	---	-	43-41	342.202	105-95	2.166	102
---	-	---	-	---	-	66-63	3.564.107.369	379-373	21.987	121-111	1.840	103
---	-	---	-	---	-	---	-	253-249	77.011	315-302	684	104
---	-	---	-	---	-	---	-	42-40	343.676	120-110	1.860	105

İSO 500 Büyük Kuruluş Sıra No: 2023	2022	Kuruluşlar	Bağlı Bulunduğu Oda / Kamu	Kamu Sıra No:	Özel Sıra No:	Üretimden Satışlar (Net) (TL)	Net Satışlar Sıra No:	Net Satışlar (TL)	Brüt Katma Değer (Üretici Fiyatlarıyla) Sıra No:	Brüt Katma Değer (Üretici Fiyatlarıyla) (TL)
106	84	Ravago Petrokimya Üretim A.Ş.	Ege Bölgesi	-	100	12.483.384.026	127-118	12.483.384.026	110-103	3.196.379.772
107	67	Kaptan Demir Çelik Endüstrisi ve Ticaret A.Ş.	İstanbul	-	101	12.402.025.396	126-117	12.588.678.878	338-326	1.003.480.699
108	83	Başhan Agro Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Mersin	-	102	12.401.860.957	124-115	12.880.075.115	219-208	1.697.061.969
109	120	Bosch Termoteknik Isıtma ve Klima San. Tic. A.Ş.	Manisa	-	103	12.104.908.194	121-112	13.262.843.398	---	-
110	124	Kardemir Çelik Sanayi A.Ş.	Denizli	-	104	12.094.465.775	128-119	12.325.972.868	---	-
111	244	Tersan Tersanecilik San. ve Tic. A.Ş.	Yalova	-	105	12.041.046.173	129-120	12.258.007.221	344-332	975.463.837
112	132	Yazaki Otomotiv Yan San. ve Tic. A.Ş.	Akyazı	-	106	11.990.217.234	92-86	16.526.559.054	---	-
113	281	Çelikler Seyitömer Elektrik Üretim A.Ş.	Kütahya	-	107	11.933.194.512	133-124	11.960.604.666	227-216	1.633.753.127
114	159	Şölen Çikolata Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Gaziantep	-	108	11.683.755.981	132-123	12.041.151.406	---	-
115	150	Çimko Çimento ve Beton San. Tic. A.Ş.	Gaziantep	-	109	11.599.514.077	137-128	11.626.360.668	---	-
116	108	Hasçelik Kablo San. ve Tic. A.Ş.	Kayseri	-	110	11.514.477.824	138-129	11.607.216.154	---	-
117	104	Tırsan Treyler San. ve Tic. A.Ş.	Sakarya	-	111	11.478.786.217	139-130	11.586.256.157	---	-
118	92	Kocaer Çelik San. ve Tic. A.Ş.	Ege Bölgesi	-	112	11.475.642.392	131-122	12.084.222.358	---	-
119	-	-	Ankara	-	113	-	141-132	-	45-42	-
120	148	Autoliv Cankor Otomotiv Emniyet Sistemleri San. ve Tic. A.Ş.	Kocaeli	-	114	11.428.621.451	130-121	12.185.350.475	---	-
121	145	Goodyear Lastikleri T.A.Ş.	İstanbul	-	115	11.287.380.576	97-91	15.705.558.103	82-76	4.110.100.580
122	406	Et ve Süt Kurumu Genel Müdürlüğü	Kamu	7	-	11.031.008.636	118-9	13.418.970.222	---	-
123	169	Gedik Tavukçuluk ve Tarım Ürünleri Tic. San. A.Ş.	Uşak	-	116	10.948.582.718	144-135	11.240.289.599	---	-
124	152	Altınmarka Gıda San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	117	10.944.509.632	140-131	11.472.997.166	---	-
125	144	Öznur Kablo San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	118	10.877.691.798	152-143	10.877.691.798	---	-
126	69	Akenerji Elektrik Üretim A.Ş.	İstanbul	-	119	10.838.109.675	90-84	17.225.812.804	---	-
127	103	Ekinciler Demir ve Çelik Sanayi A.Ş.	İstanbul	-	120	10.826.750.427	153-144	10.864.262.927	---	-
128	112	Tarım Kredi Yem San. ve Tic. A.Ş.	Ankara	-	121	10.729.249.836	151-142	10.967.258.511	---	-
129	115	Mega Metal San. ve Tic. A.Ş.	Kayseri	-	122	10.611.448.349	142-133	11.470.322.977	226-215	1.643.328.907
130	121	Betek Boya ve Kimya Sanayi A.Ş.	İstanbul	-	123	10.528.724.551	146-137	11.099.919.104	---	-
131	89	Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu	Kamu	8	-	10.372.279.230	87-6	17.426.293.972	32-3	8.870.521.661
132	136	Aves Enerji Yağ ve Gıda Sanayi A.Ş.	Mersin	-	124	10.300.860.198	101-95	15.086.438.023	321-309	1.085.410.840
133	95	Baymina Enerji A.Ş.	Ankara	-	125	10.152.351.225	159-149	10.152.351.225	---	-
134	149	Eczacıbaşı Tüketim Ürünleri San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	126	10.044.323.205	148-139	11.040.964.400	---	-
135	157	Beyçelik Gestamp Otomotiv Sanayi A.Ş.	Bursa	-	127	10.036.781.287	143-134	11.410.398.787	---	-
136	91	Kipaş Mensucat İşletmeleri A.Ş.	K.Maraş	-	128	9.959.364.549	161-151	10.054.801.179	---	-
137	142	Maxion İnci Jant Sanayi A.Ş.	Manisa	-	129	9.947.695.685	162-152	10.027.169.975	---	-
138	138	Mutlu Makarnacılık San. ve Tic. A.Ş.	Gaziantep	-	130	9.942.610.148	119-110	13.375.479.048	---	-
139	154	Eczacıbaşı Yapı Gereçleri San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	131	9.878.813.351	155-146	10.539.873.495	---	-
140	190	Tusaş Motor Sanayii A.Ş.	Eskişehir	-	132	9.872.597.081	163-153	9.976.323.896	---	-

Özkaynak (Enflasyon Düzeltmesi Sonrası)		Aktif Toplamı (Enflasyon Düzeltmesi Sonrası)		Dönem Karı/Zararı (V.Ö.)		Faiz Amortisman ve Vergi Öncesi Kar/Zarar		İhracat		Ücretle Çalışanlar Ortalaması		İSO 500 Büyük Kuruluş Sıra No:
Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(Bin $)	Sıra No:	Kişi	2023
161-152	6.065.041.060	167-159	10.905.941.899	125-119	1.255.032.746	110-107	2.438.255.839	136-133	155.788	311-298	703	106
162-153	5.983.348.051	120-113	15.612.209.420	472-460	-1.154.290.898	433-422	341.838.029	55-53	309.111	231-219	1.055	107
319-306	2.502.159.668	248-238	7.471.442.327	238-229	519.511.757	181-176	1.467.595.147	143-140	144.360	217-205	1.100	108
263-250	3.209.351.621	308-296	5.507.027.848	---	-	---	-	41-39	346.962	204-193	1.171	109
234-221	3.868.741.403	---	-	---	-	---	-	110-107	188.365	202-191	1.182	110
175-165	5.381.487.968	78-73	23.359.600.345	161-154	937.072.108	470-458	198.808.238	31-29	443.575	246-233	970	111
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	112
8-6	95.680.370.875	13-11	126.849.466.250	209-202	627.514.842	14-12	13.703.060.458	---	-	193-182	1.210	113
---	-	---	-	---	-	---	-	51-49	313.718	---	-	114
---	-	---	-	---	-	---	-	244-240	81.227	---	-	115
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	116
128-121	8.040.166.578	---	-	---	-	---	-	97-94	221.032	178-167	1.333	117
---	-	---	-	---	-	132-129	2.087.830.857	50-48	316.549	---	-	118
40-37	-	75-70	-	23-20	-	32-30	-	125-122	-	179-168	-	119
---	-	---	-	---	-	---	-	82-79	251.564	---	-	120
282-269	2.977.547.669	184-176	9.934.982.156	327-317	198.576.016	119-116	2.245.882.286	85-82	243.861	152-141	1.558	121
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	122
---	-	---	-	---	-	---	-	315-310	44.894	---	-	123
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	124
159-150	6.085.884.380	276-264	6.656.813.724	---	-	---	-	437-430	3.863	416-403	359	125
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	126
286-273	2.944.256.875	305-293	5.576.655.607	---	-	---	-	329-324	37.087	329-316	647	127
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	128
221-208	4.103.066.779	239-229	7.916.589.518	290-280	314.188.885	203-197	1.311.455.737	93-90	225.818	313-300	698	129
---	-	---	-	---	-	---	-	296-291	51.359	124-114	1.806	130
88-5	11.269.924.517	94-6	20.050.972.464	66-5	2.293.183.183	49-3	4.371.235.878	---	-	45-5	3.943	131
211-198	4.306.367.533	177-169	10.334.710.608	301-291	266.429.705	199-193	1.328.193.853	223-220	89.272	352-339	562	132
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	133
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	134
197-186	4.762.875.614	165-157	11.103.005.323	---	-	---	-	280-276	62.130	96-86	2.322	135
70-66	14.106.883.346	68-63	26.823.864.781	---	-	---	-	204-201	106.640	18-17	6.083	136
231-218	3.885.654.369	299-287	5.768.716.959	---	-	---	-	90-87	235.323	175-164	1.337	137
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	138
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	139
---	-	---	-	---	-	---	-	44-42	341.268	---	-	140

İSO 500 Büyük Kuruluş Sıra No: 2023	2022	Kuruluşlar	Bağlı Bulunduğu Oda / Kamu	Kamu Sıra No:	Özel Sıra No:	Üretimden Satışlar (Net) (TL)	Net Satışlar Sıra No:	Net Satışlar (TL)	Brüt Katma Değer (Üretici Fiyatlarıyla) Sıra No:	Brüt Katma Değer (Üretici Fiyatlarıyla) (TL)
141	141	Indorama Ventures Corlu Pet Sanayi A.Ş.	Çorlu	-	133	9.675.090.385	169-159	9.679.105.419	---	-
142	+	Yeniköy Kemerköy Elektrik Üretim ve Ticaret A.Ş.	Milas	-	134	9.632.617.044	164-154	9.877.396.108	---	-
143	205	Anadolu Isuzu Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	135	9.557.637.655	135-126	11.887.694.282	---	-
144	167	Abalıoğlu Yem Sanayi A.Ş.	Denizli	-	136	9.503.769.213	165-155	9.844.865.409	---	-
145	143	Seval Kablo Aydınlatma Cihazları İth. İhr. San. ve Tic. A.Ş.	Denizli	-	137	9.476.837.984	172-162	9.570.569.750	---	-
146	181	Federal Mogul Powertrain Otomotiv A.Ş.	Kocaeli	-	138	9.458.689.201	150-141	11.002.518.500	---	-
147	160	Döktaş Dökümcülük Tic. ve San. A.Ş.	Orhangazi	-	139	9.450.629.368	166-156	9.806.948.335	---	-
148	175	Hitachi Energy Turkey Elektrik Sanayi A.Ş.	İstanbul	-	140	9.392.469.132	160-150	10.102.344.106	---	-
149	129	Kılıç Deniz Ürünleri Üretimi İhr. İth. ve Tic. A.Ş.	Milas	-	141	9.391.966.774	158-148	10.299.949.891	---	-
150	131	BMC Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.	Ege Bölgesi	-	142	9.295.862.782	167-157	9.718.473.370	---	-
151	99	RWE & Turcas Güney Elektrik Üretim A.Ş.	Denizli	-	143	9.274.188.940	176-166	9.275.801.604	475-462	212.367.976
152	118	Oba Makarnacılık San. ve Tic. A.Ş.	Gaziantep	-	144	9.261.303.621	66-62	20.712.399.700	92-86	3.783.720.890
153	220	Anadolu Efes Biracılık ve Malt Sanayii A.Ş.	İstanbul	-	145	9.225.124.642	173-163	9.447.368.445	14-13	17.657.889.898
154	127	Prometeon Turkey Endüstriyel ve Ticari Lastikler A.Ş.	İstanbul	-	146	9.207.812.384	147-138	11.058.918.059	---	-
155	110	Gülsan Sentetik Dokuma San. ve Tic. A.Ş.	Gaziantep	-	147	9.138.549.604	174-164	9.398.857.163	---	-
156	156	Pro Yem San. ve Tic. A.Ş.	Karacabey	-	148	9.001.884.847	154-145	10.789.978.136	---	-
157	158	Çimsa Çimento San. ve Tic. A.Ş.	Mersin	-	149	8.952.342.509	136-127	11.705.928.829	115-108	3.120.688.772
158	165	Pınar Süt Mamülleri Sanayii A.Ş.	Ege Bölgesi	-	150	8.947.369.534	185-175	8.954.175.647	362-350	907.883.058
159	87	İGSAŞ-İstanbul Gübre Sanayii A.Ş.	Kocaeli	-	151	8.916.046.233	56-53	22.962.888.688	---	-
160	231	Deva Holding A.Ş.	İstanbul	-	152	8.847.671.964	187-177	8.893.720.194	---	-
161	109	Tosyalı Filmaşin ve İnşaat Demir Üretim Sanayi A.Ş.	İskenderun	-	153	8.802.564.039	181-171	9.060.394.876	---	-
162	101	Mondi Turkey Oluklu Mukavva Kağıt ve Ambalaj Sanayi A.Ş.	Ege Bölgesi	-	154	8.695.311.158	190-180	8.710.532.280	---	-
163	130	Kordsa Teknik Tekstil A.Ş.	Kocaeli	-	155	8.659.537.955	192-182	8.673.891.939	197-186	1.904.993.856
164	207	Keskinoğlu Tavukçuluk ve Damızlık İşletmeleri San. Tic. A.Ş.	Akhisar	-	156	8.646.715.559	145-136	11.148.368.044	---	-
165	289	Balıkesir Elektromekanik Sanayi Tesisleri A.Ş.	Balıkesir	-	157	8.556.730.228	186-176	8.897.655.460	---	-
166	178	Renta Elektrikli Ev Aletleri San. ve Dış Tic. Ltd. Şti.	Eskişehir	-	158	8.353.501.183	189-179	8.738.565.996	175-166	2.094.108.853
167	-	FNSS Savunma Sistemleri A.Ş.	Ankara	-	159	8.137.480.986	179-169	9.131.672.205	---	-
168	140	Esan Eczacıbaşı Endüstriyel Hammaddeler San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	160	8.130.959.674	195-185	8.645.787.660	90-84	3.824.338.450
169	-	Onsa Rafineri A.Ş.	İstanbul	-	161	8.112.556.242	49-46	24.401.596.645	485-472	-35.253.672
170	200	HT Solar Enerji A.Ş.	İstanbul	-	162	8.089.978.093	80-76	17.854.975.929	---	-
171	176	AYD Otomotiv Endüstri San. ve Tic. A.Ş.	Konya	-	163	8.048.467.450	204-193	8.107.477.164	---	-
172	+	Vatan Kablo Metal Endüstri ve Ticaret A.Ş.	Çorlu	-	164	8.032.373.110	203-192	8.108.368.422	---	-
173	197	Türk Tuborg Bira ve Malt Sanayi A.Ş.	Ege Bölgesi	-	165	8.028.907.549	182-172	9.014.698.988	---	-
174	114	Sanko Tekstil İşletmeleri San. ve Tic. A.Ş.	Gaziantep	-	166	7.997.781.895	198-187	8.479.972.779	500-487	-7.015.205.537
175	297	Temsa Skoda Sabancı Ulaşım Araçları A.Ş.	Adana	-	167	7.923.027.877	200-189	8.368.368.956	---	-

Özkaynak (Enflasyon Düzeltmesi Sonrası)		Aktif Toplamı (Enflasyon Düzeltmesi Sonrası)		Dönem Karı/Zararı (V.Ö.)		Faiz Amortisman ve Vergi Öncesi Kar/Zarar		İhracat		Ücretle Çalışanlar Ortalaması		İSO 500 Büyük Kuruluş Sıra No:
Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(Bin $)	Sıra No:	Kişi	2023
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	141
---	-	20-18	74.446.841.047	---	-	---	-	---	-	---	-	142
---	-	---	-	---	-	---	-	144-141	143.831	158-147	1.464	143
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	144
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	145
---	-	224-214	8.451.820.224	---	-	---	-	76-73	259.533	---	-	146
398-385	1.415.151.252	221-211	8.608.348.258	---	-	128-125	2.152.634.522	67-65	279.103	71-63	3.021	147
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	148
---	-	129-122	14.671.337.533	---	-	93-90	2.715.173.997	77-74	257.321	85-76	2.530	149
---	-	36-33	48.167.877.240	---	-	---	-	63-61	288.933	82-73	2.697	150
96-90	10.111.012.446	160-152	11.560.822.787	281-271	348.632.570	494-482	-82.062.568	---	-	499-486	60	151
240-227	3.719.644.884	194-186	9.482.955.389	100-94	1.534.789.041	75-72	3.417.676.333	36-34	394.642	192-181	1.225	152
7-5	102.766.342.112	12-10	128.845.746.178	24-21	6.727.296.872	---	-	337-332	35.216	207-196	1.147	153
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	154
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	97-87	2.319	155
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	156
56-52	17.828.129.005	74-69	24.631.266.978	106-100	1.497.249.824	105-102	2.491.195.484	79-76	256.806	280-267	830	157
251-238	3.568.544.108	232-222	8.189.733.886	414-402	-63.612.219	377-366	583.822.347	332-327	36.390	187-176	1.277	158
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	159
---	-	---	-	---	-	---	-	313-308	45.975	73-65	2.942	160
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	161
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	162
69-65	14.119.611.004	77-72	23.505.432.666	482-470	-1.982.209.936	341-330	709.935.594	68-66	272.469	134-124	1.697	163
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	164
---	-	---	-	---	-	---	-	102-99	206.225	---	-	165
93-87	10.489.269.064	125-118	15.137.314.594	270-261	388.307.324	236-229	1.116.313.179	58-56	304.261	129-119	1.745	166
---	-	---	-	---	-	---	-	433-426	4.518	---	-	167
103-97	9.773.370.427	91-86	20.426.110.110	449-437	-440.362.059	97-94	2.654.021.196	64-62	286.970	182-171	1.312	168
417-404	1.225.573.036	419-406	3.245.035.879	391-380	21.787.066	485-473	81.363.162	233-230	85.537	498-485	63	169
---	-	---	-	---	-	---	-	35-33	395.510	388-375	453	170
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	171
---	-	---	-	---	-	---	-	158-155	131.740	---	-	172
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	173
58-54	17.619.872.844	34-32	49.096.588.377	496-483	-5.227.630.923	498-486	-663.239.634	205-202	105.004	17-16	6.639	174
---	-	226-216	8.344.789.733	---	-	---	-	114-111	181.692	147-136	1.592	175

İSO 500 Büyük Kuruluş Sıra No:		Kuruluşlar	Bağlı Bulunduğu Oda / Kamu	Kamu Sıra No:	Özel Sıra No:	Üretimden Satışlar (Net) (TL)	Net Satışlar		Brüt Katma Değer (Üretici Fiyatlarıyla)	
2023	2022						Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)
176	188	YATAŞ Yatak ve Yorgan San. Tic. A.Ş.	Kayseri	-	168	7.919.378.599	149-140	11.034.626.271	129-122	2.783.911.403
177	227	CW Enerji Mühendislik Tic. ve San. A.Ş.	Antalya	-	169	7.892.036.989	184-174	8.971.546.582	---	-
178	192	Koç Metalurji A.Ş.	Dörtyol	-	170	7.855.956.580	188-178	8.852.290.823	---	-
179	250	Türk Demir Döküm Fabrikaları A.Ş.	İstanbul	-	171	7.848.784.583	168-158	9.687.559.259	---	-
180	212	Samsung Electronics Elektronik San. ve Tic. Ltd. Şti.	Çerkezköy	-	172	7.823.370.335	207-196	7.892.964.614	---	-
181	137	Makine ve Kimya Endüstrisi A.Ş.	Kamu	9	-	7.787.621.255	65-4	20.921.038.269	54-5	5.867.201.907
182	-	-	İstanbul	-	173	-	178-168	-	139-131	-
183	174	CMS Jant ve Makina Sanayii A.Ş.	Ege Bölgesi	-	174	7.717.275.862	177-167	9.213.331.301	---	-
184	266	Sofra Yemek Üretim ve Hizmet A.Ş.	İstanbul	-	175	7.709.687.503	205-194	8.012.105.846	117-110	3.065.899.485
185	268	Hugo Boss Tekstil Sanayii Ltd. Şti.	Ege Bölgesi	-	176	7.660.241.242	214-203	7.660.241.242	165-156	2.185.512.701
186	243	KÇS Kahramanmaraş Çimento Beton Sanayi ve Madencilik İşletmeleri A.Ş.	K.Maraş	-	177	7.586.392.271	217-206	7.600.132.430	---	-
187	173	Nexans Türkiye Endüstri ve Ticaret A.Ş.	İstanbul	-	178	7.551.724.339	218-207	7.572.889.023	---	-
188	204	Kimteks Poliüretan San. ve Tic. A.Ş.	Kocaeli	-	179	7.510.096.394	216-205	7.600.334.649	---	-
189	218	Şa-Ra Enerji İnşaat Tic. ve San. A.Ş.	Ankara	-	180	7.486.909.936	208-197	7.830.493.873	---	-
190	161	Arpaş İhracat İthalat ve Pazarlama A.Ş.	İstanbul	-	181	7.432.691.913	225-214	7.442.276.227	402-389	723.238.625
191	153	Lila Kağıt San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	182	7.416.858.961	222-211	7.489.538.959	---	-
192	499	Schmid Pekintaş Güneş Enerji Sistemleri San. ve Tic. A.Ş.	Düzce	-	183	7.385.455.794	229-218	7.418.839.318	---	-
193	196	Mitaş Endüstri San. Tic. A.Ş.	Ankara	-	184	7.349.984.527	211-200	7.742.140.804	---	-
194	246	Sumitomo Rubber AKO Lastik San. ve Tic. A.Ş.	Çankırı	-	185	7.318.791.955	230-219	7.353.478.316	---	-
195	265	Elin Elektrik İnşaat Müşavirlik Proje Taahhüt Tic. ve San. A.Ş.	Ankara	-	186	7.302.882.819	212-201	7.687.245.073	177-168	2.076.292.690
196	294	Boğaziçi Beton San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	187	7.273.280.320	223-212	7.480.599.772	---	-
197	180	Memişoğlu Tarım Ürünleri Ticaret Ltd. Şti.	Mersin	-	188	7.216.857.323	215-204	7.634.743.121	462-449	347.238.036
198	171	Kadooğlu Yağ San. ve Tic. A.Ş.	Gaziantep	-	189	7.189.459.887	202-191	8.259.122.190	381-368	842.911.918
199	-	-	Ege Bölgesi	-	190	-	228-217	-	256-244	-
200	384	Verde Yağ Besin Maddeleri San. ve Tic. A.Ş.	Ege Bölgesi	-	191	7.144.187.123	238-227	7.144.187.123	---	-
201	134	Özkan Demir Çelik Sanayi A.Ş.	Ege Bölgesi	-	192	7.131.280.046	210-199	7.752.667.342	---	-
202	230	Yarış Kabin San. ve Tic. A.Ş.	Balıkesir	-	193	7.119.765.716	220-209	7.561.691.856	179-170	2.065.890.142
203	170	Akkim Kimya San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	194	7.094.326.741	231-220	7.273.447.827	---	-
204	166	Erdemir Madencilik San. ve Tic. A.Ş.	Sivas	-	195	7.071.359.191	241-230	7.071.359.191	138-130	2.465.410.178
205	183	Nuh Çimento Sanayi A.Ş.	Kocaeli	-	196	7.055.930.456	234-223	7.196.433.381	164-155	2.195.310.067
206	185	Altek Döküm Hadde Mamulleri San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	197	7.047.432.686	240-229	7.093.867.115	---	-
207	79	Posco Assan TST Çelik Sanayi A.Ş.	Kocaeli	-	198	7.032.800.954	232-221	7.253.461.409	---	-
208	184	Türk Prysmian Kablo ve Sistemleri A.Ş.	Bursa	-	199	6.989.297.181	180-170	9.129.686.214	---	-
209	139	Eti Alüminyum A.Ş.	Konya	-	200	6.864.642.554	248-237	6.864.642.555	109-102	3.254.997.102
210	241	İstikbal Mobilya San. ve Tic. A.Ş.	Kamu	10	-	6.864.577.231	156-10	10.526.413.870	194-11	1.927.698.575

Özkaynak (Enflasyon Düzeltmesi Sonrası)		Aktif Toplamı (Enflasyon Düzeltmesi Sonrası)		Dönem Karı/Zararı (V.Ö.)		Faiz Amortisman ve Vergi Öncesi Kar/Zarar		İhracat		Ücretle Çalışanlar Ortalaması		İSO 500 Büyük Kuruluş Sıra No:
Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(Bin $)	Sıra No:	Kişi	2023
224-211	4.057.084.599	192-184	9.557.380.427	176-169	788.261.258	175-170	1.501.967.238	339-334	35.028	51-46	3.642	176
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	177
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	178
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	222-210	1.073	179
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	180
41-4	22.995.101.336	35-3	48.402.764.305	47-4	3.156.637.310	134-4	2.050.923.975	29-2	454.183	64-8	3.180	181
75-71	-	98-92	-	300-290	-	280-272	-	185-182	-	62-55	-	182
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	183
---	-	---	-	261-252	423.050.491	380-369	576.138.624	---	-	4-4	11.913	184
394-381	1.481.242.089	458-445	2.373.383.515	369-359	85.648.130	447-436	313.869.105	89-86	235.889	24-21	5.208	185
46-42	20.612.860.423	69-64	26.483.248.169	---	-	---	-	380-374	21.494	161-150	1.437	186
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	187
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	188
---	-	---	-	---	-	---	-	277-273	63.669	---	-	189
196-185	4.765.360.305	215-206	8.895.135.726	395-383	16.977.801	500-487	-921.908.668	65-63	279.704	185-174	1.296	190
---	-	---	-	---	-	---	-	111-108	187.522	223-211	1.071	191
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	192
---	-	---	-	---	-	---	-	107-104	191.646	---	-	193
482-469	488.096.372	214-205	8.903.749.397	---	-	---	-	73-71	264.387	84-75	2.616	194
276-263	3.062.789.442	345-332	4.634.484.723	73-67	2.088.911.617	138-133	1.913.737.204	463-454	51	304-291	725	195
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	196
249-236	3.596.417.739	285-273	6.287.179.200	230-222	543.167.339	347-336	680.631.312	183-180	119.046	317-304	680	197
396-383	1.451.672.435	415-402	3.332.486.190	379-369	69.531.478	302-293	838.017.147	115-112	179.229	433-420	319	198
328-315	-	373-360	-	131-125	-	221-215	-	228-225	-	395-382	-	199
---	-	---	-	---	-	---	-	198-195	109.806	---	-	200
102-96	9.808.145.579	127-120	14.992.283.636	---	-	---	-	134-131	160.590	274-261	845	201
215-202	4.206.487.757	254-243	7.221.740.377	135-129	1.127.045.465	179-174	1.476.463.295	286-282	57.763	177-166	1.334	202
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	203
130-123	7.880.306.836	213-204	8.908.238.941	76-70	1.927.958.094	139-134	1.910.555.504	---	-	414-401	360	204
60-56	17.080.580.434	93-88	20.150.373.951	115-109	1.421.561.960	166-161	1.564.773.191	106-103	193.708	312-299	700	205
---	-	---	-	---	-	---	-	128-125	166.442	431-418	322	206
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	207
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	208
---	-	---	-	88-82	1.703.019.681	---	-	---	-	138-127	1.661	209
153-9	6.278.498.488	197-9	9.430.906.402	237-9	519.610.929	222-7	1.196.046.619	291-5	56.393	75-9	2.879	210

İSO 500 Büyük Kuruluş Sıra No:		Kuruluşlar	Bağlı Bulunduğu Oda / Kamu	Kamu Sıra No:	Özel Sıra No:	Üretimden Satışlar (Net) (TL)	Net Satışlar		Brüt Katma Değer (Üretici Fiyatlarıyla)	
2023	2022						Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)
211	168	Kaleseramik Çanakkale Kalebodur Seramik Sanayi A.Ş.	İstanbul	-	201	6.857.748.020	221-210	7.508.523.637	---	-
212	358	Nursan Kablo Donanımları San. ve Tic. A.Ş.	Tavşanlı	-	202	6.845.071.666	191-181	8.698.126.382	---	-
213	259	Assan Hanil Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.	Kocaeli	-	203	6.800.232.381	227-216	7.422.454.014	---	-
214	233	İnci GS Yuasa Akü San. ve Tic. A.Ş.	Manisa	-	204	6.798.920.737	253-242	6.812.678.917	---	-
215	287	Coşkunöz Metal Form Makina Endüstri ve Ticaret A.Ş.	Bursa	-	205	6.790.933.393	199-188	8.467.335.072	---	-
216	279	Arbel Bakliyat Hububat San. ve Tic. A.Ş.	Mersin	-	206	6.783.273.652	74-70	18.520.314.204	---	-
217	222	Koçak Farma İlaç ve Kimya Sanayi A.Ş.	İstanbul	-	207	6.772.991.502	255-244	6.773.208.102	---	-
218	329	Balsu Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Sakarya	-	208	6.769.986.462	209-198	7.763.527.489	---	-
219	179	Mescier Demir Çelik San. ve Tic. A.Ş.	Karabük	-	209	6.760.181.872	236-225	7.182.522.435	272-260	1.325.800.335
220	199	Bosch Rexroth Otomasyon San. ve Tic. A.Ş.	Bursa	-	210	6.757.885.352	171-161	9.600.462.761	313-301	1.119.991.921
221	219	S.S. Trakya Yağlı Tohumlar Tarım Satış Kooperatifleri Birliği	Edirne	-	211	6.720.429.674	194-184	8.646.263.057	464-451	335.074.536
222	313	Nobel İlaç San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	212	6.655.881.910	249-238	6.840.261.289	---	-
223	224	Jotun Boya San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	213	6.626.784.464	233-222	7.207.364.294	---	-
224	202	Göknur Gıda Maddeleri Enerji İmalat İth. İhr. Tic. ve San. A.Ş.	Ankara	-	214	6.601.045.953	219-208	7.563.195.733	419-406	637.640.662
225	248	Aunde Teknik Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Bursa	-	215	6.588.327.216	242-231	6.987.812.020	---	-
226	245	DYO Boya Fabrikaları San. ve Tic. A.Ş.	Ege Bölgesi	-	216	6.577.022.582	251-240	6.832.951.348	---	-
227	187	Polibak Plastik Film San. ve Tic. A.Ş.	Ege Bölgesi	-	217	6.512.809.043	265-254	6.543.726.159	---	-
228	-	-	İstanbul	-	218	-	237-226	-	182-173	-
229	-	-	Kayseri	-	219	-	170-160	-	132-124	-
230	123	Gübre Fabrikaları T.A.Ş.	İstanbul	-	220	6.396.587.026	68-64	19.958.342.406	183-174	2.034.334.576
231	155	Reka Bitkisel Yağlar San. ve Tic. A.Ş.	Tekirdağ	-	221	6.380.220.078	224-213	7.452.550.928	---	-
232	216	Şahinler Metal San. ve Tic. A.Ş.	Ankara	-	222	6.359.094.691	271-260	6.374.069.097	---	-
233	-	Noksel Çelik Boru Sanayi A.Ş.	Ankara	-	223	6.267.816.725	235-224	7.184.000.230	---	-
234	229	Hema Endüstri A.Ş.	İstanbul	-	224	6.220.389.846	266-255	6.515.064.690	---	-
235	252	HAVELSAN Hava Elektronik San. ve Tic. A.Ş.	Ankara	-	225	6.196.282.144	275-264	6.196.282.144	63-57	5.025.915.382
236	+	Dorçe Prefabrik Yapı ve İnşaat San. Tic. A.Ş.	Ankara	-	226	6.196.109.360	264-253	6.568.281.750	---	-
237	209	Soma Termik Santral Elektrik Üretim A.Ş.	Soma	-	227	6.163.812.431	258-247	6.741.683.232	---	-
238	235	Medcem Madencilik ve Yapı Malzemeleri San. ve Tic. A.Ş.	Silifke	-	228	6.065.892.320	279-268	6.132.395.563	160-151	2.204.922.219
239	193	Almaxtex Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Bursa	-	229	6.053.617.581	247-236	6.874.969.772	---	-
240	291	Tümosan Motor ve Traktör Sanayi A.Ş.	Konya	-	230	6.008.249.915	273-262	6.297.769.813	185-176	2.012.860.485
241	186	Korozo Ambalaj San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	231	6.001.556.232	206-195	7.940.259.366	---	-
242	198	Has Çelik San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	232	5.994.465.294	175-165	9.339.810.286	---	-
243	273	Ulusoy Un San. ve Tic. A.Ş.	Samsun	-	233	5.919.272.083	51-48	24.342.708.215	490-477	-343.644.866
244	147	Arslan Alüminyum A.Ş.	İstanbul	-	234	5.909.776.286	267-256	6.466.755.394	---	-
245	221	Melike Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Gaziantep	-	235	5.892.045.315	245-234	6.908.567.969	---	-

Özkaynak (Enflasyon Düzeltmesi Sonrası)		Aktif Toplamı (Enflasyon Düzeltmesi Sonrası)		Dönem Karı/Zararı (V.Ö.)		Faiz Amortisman ve Vergi Öncesi Kar/Zarar		İhracat		Ücretle Çalışanlar Ortalaması		İSO 500 Büyük Kuruluş Sıra No:
Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(Bin $)	Sıra No:	Kişi	2023
---	-	---	-	---	-	---	-	256-252	75.514	---	-	211
293-280	2.855.408.124	201-192	9.258.205.240	---	-	---	-	357-352	29.152	30-27	4.837	212
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	154-143	1.551	213
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	214
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	215
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	216
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	217
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	218
290-277	2.899.813.921	256-245	7.194.782.360	433-421	-214.634.244	312-302	792.683.503	123-120	171.496	269-256	869	219
169-160	5.607.177.815	183-175	9.999.779.552	451-439	-484.558.817	427-416	374.292.353	62-60	290.257	---	-	220
---	-	---	-	418-406	-103.807.079	479-467	110.691.365	464-455	37	292-279	768	221
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	222
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	223
237-224	3.771.473.930	282-270	6.360.137.351	129-123	1.202.237.629	---	-	80-77	256.788	310-297	705	224
---	-	---	-	---	-	---	-	74-72	264.274	55-49	3.562	225
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	226
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	227
190-180	-	286-274	-	90-84	-	226-219	-	131-128	-	112-102	-	228
217-204	-	150-142	-	112-106	-	196-190	-	231-228	-	83-74	-	229
66-62	14.954.395.926	88-83	20.960.606.968	132-126	1.168.592.448	165-160	1.567.542.155	---	-	---	-	230
260-247	3.342.214.677	---	-	---	-	---	-	---	-	438-425	309	231
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	232
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	233
---	-	122-115	15.486.161.216	---	-	---	-	155-152	134.679	98-88	2.298	234
116-110	8.809.287.180	117-110	15.668.059.119	146-140	1.052.689.167	187-182	1.424.396.238	257-253	75.045	91-81	2.465	235
---	-	---	-	---	-	---	-	284-280	59.800	---	-	236
---	-	80-75	23.015.547.497	---	-	---	-	---	-	265-252	890	237
---	-	92-87	20.386.691.579	255-246	450.490.739	---	-	108-105	191.270	377-364	482	238
480-467	517.352.078	343-330	4.728.240.566	---	-	---	-	86-83	240.364	33-30	4.788	239
268-255	3.150.002.455	291-279	6.050.537.561	98-92	1.550.249.117	145-140	1.843.092.710	447-440	2.089	397-384	424	240
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	241
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	242
321-308	2.495.797.406	141-134	12.810.196.301	321-311	218.687.238	495-483	-89.097.114	166-163	127.704	401-388	418	243
---	-	---	-	---	-	---	-	260-256	73.018	---	-	244
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	245

İSO 500 Büyük Kuruluş Sıra No: 2023	2022	Kuruluşlar	Bağlı Bulunduğu Oda / Kamu	Kamu Sıra No:	Özel Sıra No:	Üretimden Satışlar (Net) (TL)	Net Satışlar Sıra No:	Net Satışlar (TL)	Brüt Katma Değer (Üretici Fiyatlarıyla) Sıra No:	Brüt Katma Değer (Üretici Fiyatlarıyla) (TL)
246	217	Karafiber Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Gaziantep	-	236	5.888.882.152	261-250	6.634.878.107	---	-
247	195	Sistem Alüminyum San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	237	5.875.458.725	287-276	5.964.932.716	---	-
248	211	Durak Fındık San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	238	5.844.390.416	293-282	5.855.780.303	406-393	706.444.798
249	203	C.P. Standart Gıda San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	239	5.824.956.878	268-257	6.449.187.059	---	-
250	223	Koruma Klor Alkali San. ve Tic. A.Ş.	Kocaeli	-	240	5.811.756.051	260-249	6.704.779.303	---	-
251	234	Çamsan Entegre Ağaç San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	241	5.800.143.378	294-283	5.841.641.638	---	-
252	189	Tarım Kredi Tedarik ve Üretim A.Ş.	Ankara	-	242	5.774.593.587	84-80	17.473.962.697	---	-
253	290	Teknorot Otomotiv Ürünleri San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	243	5.769.703.947	259-248	6.722.854.935	318-306	1.102.186.375
254	418	Koluman Otomotiv Endüstri A.Ş.	Tarsus	-	244	5.767.404.967	292-281	5.880.586.886	327-315	1.062.952.584
255	282	Kansai Altan Boya San. ve Tic. A.Ş.	Ege Bölgesi	-	245	5.745.444.780	297-286	5.769.005.257	---	-
256	214	Elita Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Adana	-	246	5.731.740.385	290-279	5.921.100.367	---	-
257	+	Acacia Maden İşletmeleri A.Ş.	Ankara	-	247	5.729.647.093	301-290	5.737.697.422	118-111	3.062.359.633
258	240	Gazi Metal Mamülleri San. ve Tic. A.Ş.	Kocaeli	-	248	5.724.341.705	299-288	5.748.487.220	---	-
259	262	Sanko Enerji San. ve Tic. A.Ş.	Gaziantep	-	249	5.712.181.135	239-228	7.124.011.661	71-65	4.637.998.315
260	327	ABY Plastik Ambalaj ve Enerji San. Tic. A.Ş.	Gaziantep	-	250	5.673.243.418	262-251	6.568.957.658	---	-
261	215	Şireci Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Gaziantep	-	251	5.644.864.745	277-266	6.157.366.833	134-126	2.575.564.953
262	146	İzdemir Enerji Elektrik Üretim A.Ş.	Ege Bölgesi	-	252	5.632.737.983	278-267	6.156.527.498	---	-
263	275	Akdeniz Chemson Kimya San. ve Tic. A.Ş.	Ege Bölgesi	-	253	5.603.840.180	201-190	8.281.268.129	---	-
264	307	Başak Traktör Tarım Ziraat ve İş Makinaları San. Tic. A.Ş.	Gaziantep	-	254	5.593.924.208	243-232	6.971.518.765	---	-
265	260	Kent Gıda Maddeleri San. ve Tic. A.Ş.	Kocaeli	-	255	5.572.850.390	183-173	8.987.702.910	190-181	1.938.877.787
266	236	Saray Döküm ve Madeni Aksam Sanayi Turizm A.Ş.	İstanbul	-	256	5.566.736.846	295-284	5.839.646.689	---	-
267	353	Bupiliç Entegre Gıda San. Tic. A.Ş.	Balıkesir	-	257	5.556.221.420	296-285	5.829.777.150	---	-
268	349	Net Haddecilik San. ve Tic. Ltd. Şti.	Dörtyol	-	258	5.525.888.015	286-275	5.969.905.979	---	-
269	359	Lidersan Sağlık ve Gıda Ürünleri A.Ş.	Gaziantep	-	259	5.501.964.008	281-270	6.125.295.798	---	-
270	177	Korteks Mensucat San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	260	5.501.071.134	304-293	5.514.897.488	492-479	-480.293.085
271	355	Bayer Türk Kimya Sanayii Ltd. Şti.	İstanbul	-	261	5.490.575.020	157-147	10.364.331.852	---	-
272	316	ENPAY Endüstriyel Pazarlama ve Yatırım A.Ş.	Kocaeli	-	262	5.471.255.479	291-280	5.920.051.414	---	-
273	258	Nev Saç Metal Sanayi İnşaat Nakliye ve Tic. Ltd. Şti.	Nevşehir	-	263	5.468.895.914	303-292	5.521.779.196	---	-
274	333	Bellona Mobilya San. ve Tic. A.Ş.	Kamu	11	-	5.467.575.736	197-11	8.623.467.040	192-10	1.933.549.712
275	274	Yayla Agro Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Ankara	-	264	5.447.755.953	123-114	12.957.507.690	225-214	1.655.073.425
276	363	Emas Makina Sanayi A.Ş.	Manisa	-	265	5.433.442.410	213-202	7.672.453.518	---	-
277	335	Doğanlar Mobilya Grubu İmalat San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	266	5.388.726.543	250-239	6.838.094.550	264-252	1.361.058.562
278	459	Ofi Tarım San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	267	5.388.721.903	307-296	5.388.721.903	---	-
279	253	Ege Profil Tic. ve San. A.Ş.	Ege Bölgesi	-	268	5.386.432.758	246-235	6.893.691.099	---	-
280	206	Teknik Alüminyum Sanayi A.Ş.	İstanbul	-	269	5.383.118.181	306-295	5.419.374.984	423-410	618.141.556

Özkaynak (Enflasyon Düzeltmesi Sonrası)		Aktif Toplamı (Enflasyon Düzeltmesi Sonrası)		Dönem Karı/Zararı (V.Ö.)		Faiz Amortisman ve Vergi Öncesi Kar/Zarar		İhracat		Ücretle Çalışanlar Ortalaması		İSO 500 Büyük Kuruluş Sıra No:
Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(Bin $)	Sıra No:	Kişi	2023
---	-	---	-	---	-	---	-	234-231	85.227	115-105	1.934	246
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	247
420-407	1.199.949.686	339-326	4.862.501.936	287-277	326.623.918	385-374	568.445.037	139-136	148.233	278-265	836	248
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	249
---	-	---	-	---	-	---	-	400-394	16.496	---	-	250
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	251
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	252
351-338	2.079.752.166	279-267	6.636.820.355	303-293	255.107.518	180-175	1.473.552.629	118-115	176.923	142-131	1.635	253
225-212	4.045.115.954	247-237	7.521.210.849	280-270	348.879.282	331-320	750.439.424	282-278	60.174	283-270	822	254
---	-	402-389	3.595.206.359	---	-	---	-	397-391	17.083	237-225	1.018	255
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	256
94-88	10.426.674.670	146-138	12.445.612.152	72-66	2.116.011.147	69-66	3.502.700.760	84-81	246.213	452-439	261	257
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	258
65-61	15.323.584.191	52-47	34.542.467.260	493-480	-3.474.511.230	56-53	3.986.430.236	---	-	447-434	288	259
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	260
148-140	6.483.634.116	171-163	10.585.876.472	354-344	114.651.094	154-149	1.668.412.349	348-343	31.753	79-70	2.783	261
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	262
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	263
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	264
204-193	4.535.853.541	240-230	7.852.228.826	156-149	965.132.971	249-242	1.032.028.719	135-132	159.901	186-175	1.289	265
99-93	9.863.213.940	175-167	10.381.833.567	---	-	---	-	192-189	112.284	322-309	664	266
---	-	---	-	---	-	---	-	351-346	30.978	240-228	998	267
---	-	435-422	2.903.999.357	---	-	---	-	363-357	26.199	474-461	197	268
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	269
49-45	20.076.614.699	46-41	38.461.516.261	181-174	772.485.044	300-291	840.832.295	327-322	39.124	107-97	2.086	270
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	271
---	-	---	-	---	-	---	-	173-170	125.209	---	-	272
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	273
209-13	4.359.666.962	270-12	6.774.293.619	279-10	352.496.130	266-8	935.817.850	359-6	27.292	87-10	2.516	274
---	-	---	-	137-131	1.115.623.583	---	-	238-235	84.021	337-324	613	275
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	276
289-276	2.919.661.926	253-242	7.253.868.051	241-232	494.868.072	278-270	906.985.699	373-367	23.408	81-72	2.730	277
---	-	---	-	---	-	---	-	133-130	160.888	---	-	278
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	279
491-478	180.670.547	411-398	3.482.730.398	455-443	-558.413.242	414-403	421.688.155	124-121	167.884	434-421	319	280

İSO 500 Büyük Kuruluş Sıra No: 2023	2022	Kuruluşlar	Bağlı Bulunduğu Oda / Kamu	Kamu Sıra No:	Özel Sıra No:	Üretimden Satışlar (Net) (TL)	Net Satışlar Sıra No:	Net Satışlar (TL)	Brüt Katma Değer (Üretici Fiyatlarıyla) Sıra No:	Brüt Katma Değer (Üretici Fiyatlarıyla) (TL)
281	367	Yörükoğlu Süt ve Ürünleri San. Tic. A.Ş.	Antalya	-	270	5.348.488.466	256-245	6.761.553.761	358-346	929.576.204
282	-	Smart Güneş Enerjisi Teknolojileri Ar-Ge Üretim San. ve Tic. A.Ş.	Kocaeli	-	271	5.301.161.461	252-241	6.819.679.727	---	-
283	278	Hastavuk Gıda Tarım Hayvancılık San. ve Tic. A.Ş.	Bursa	-	272	5.277.045.764	272-261	6.320.271.192	274-262	1.320.657.754
284	238	Savola Gıda San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	273	5.271.740.653	308-297	5.372.052.530	---	-
285	213	Çayırova Boru San. ve Tic. A.Ş.	Kocaeli	-	274	5.246.610.062	254-243	6.773.803.573	---	-
286	267	Kronospan Orman Ürünleri San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	275	5.231.243.405	300-289	5.742.164.424	---	-
287	+	Tarım Kredi Süt Ürünleri A.Ş.	Denizli	-	276	5.225.969.746	314-303	5.294.660.686	---	-
288	305	Aydın Kuruyemiş San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	277	5.210.955.712	276-265	6.190.560.730	---	-
289	474	ISS Hazır Yemek Üretim ve Hizmet A.Ş.	İstanbul	-	278	5.197.384.156	318-307	5.200.489.441	---	-
290	255	Eksun Gıda Tarım San. ve Tic. A.Ş.	Tekirdağ	-	279	5.194.963.462	274-263	6.197.281.115	380-367	855.706.959
291	-	-	İstanbul	-	280	-	302-291	-	148-140	-
292	+	Çelikler Orhaneli Tunçbilek Elektrik Üretim A.Ş.	Bursa	-	281	5.141.662.011	321-310	5.153.726.298	252-241	1.451.263.370
293	+	Crown Bevcan Türkiye Ambalaj San. ve Tic. Ltd. Şti.	Kocaeli	-	282	5.104.703.616	257-246	6.742.455.051	---	-
294	323	Leoni Kablo ve Teknolojileri San. ve Tic. Ltd. Şti.	Bursa	-	283	5.096.699.545	311-300	5.335.089.217	---	-
295	295	Sampa Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.	Samsun	-	284	5.083.450.759	244-233	6.945.888.879	186-177	2.000.284.857
296	-	-	Gaziantep	-	285	-	310-299	-	357-345	-
297	284	Pamukkale Kablo San. ve Tic. A.Ş.	Denizli	-	286	5.068.094.185	328-317	5.095.056.948	---	-
298	277	CMS Jant Sanayi A.Ş.	Ege Bölgesi	-	287	5.050.196.130	270-259	6.375.318.812	---	-
299	-	Farplas Otomotiv A.Ş.	Kocaeli	-	288	5.049.368.233	320-309	5.188.282.711	---	-
300	338	Omnia Nişasta San. ve Tic. A.Ş.	Adana	-	289	5.011.463.667	284-273	6.004.966.074	---	-
301	347	Armada Gıda Tic. San. A.Ş.	Mersin	-	290	4.983.551.583	332-321	5.004.657.736	---	-
302	429	Sanmar Denizcilik Makina ve Ticaret A.Ş.	Deniz T.O.	-	291	4.982.675.225	283-272	6.019.257.991	---	-
303	256	Tukaş Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Ege Bölgesi	-	292	4.976.725.613	312-301	5.316.652.862	241-230	1.538.290.348
304	201	Mutlu Akü ve Malzemeleri Sanayii A.Ş.	İstanbul	-	293	4.951.158.866	322-311	5.148.140.426	---	-
305	322	Panagro Tarım Hayvancılık Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Konya	-	294	4.933.748.895	298-287	5.751.717.982	---	-
306	330	Teknopanel Çatı ve Cephe Panelleri Üretim San. ve Tic. A.Ş.	Mersin	-	295	4.925.832.904	334-323	4.985.562.657	---	-
307	311	As Çimento San. ve Tic. A.Ş.	Bucak	-	296	4.925.635.145	336-325	4.953.012.829	---	-
308	348	Toyota Boshoku Türkiye Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.	Sakarya	-	297	4.898.752.639	305-294	5.467.690.149	---	-
309	283	Yonca Gıda Sanayi İşletmeleri İç ve Dış Ticaret A.Ş.	Manisa	-	298	4.885.804.735	326-315	5.109.930.647	---	-
310	280	Vitra Karo San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	299	4.884.341.147	269-258	6.405.811.308	---	-
311	208	Zorlu Doğal Elektrik Üretimi A.Ş.	Aydın	-	300	4.856.350.819	323-312	5.138.282.285	497-484	-1.108.183.578
312	403	Tosçelik Spiral Boru Üretim Sanayi A.Ş.	İskenderun	-	301	4.832.426.486	316-305	5.249.830.864	---	-
313	191	Umur Basım San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	302	4.811.922.609	327-316	5.102.562.099	---	-
314	271	Batı Kipaş Kağıt San. ve Tic. A.Ş.	K.Maraş	-	303	4.791.626.840	344-333	4.800.008.954	---	-
315	325	Lesaffre Turquie Mayacılık Üretim ve Ticaret A.Ş.	Lüleburgaz	-	304	4.782.905.551	343-332	4.807.850.925	---	-

Özkaynak (Enflasyon Düzeltmesi Sonrası)		Aktif Toplamı (Enflasyon Düzeltmesi Sonrası)		Dönem Karı/Zararı (V.Ö.)		Faiz Amortisman ve Vergi Öncesi Kar/Zarar		İhracat		Ücretle Çalışanlar Ortalaması		İSO 500 Büyük Kuruluş Sıra No:
Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(Bin $)	Sıra No:	Kişi	2023
407-394	1.353.641.593	433-420	2.910.745.814	267-258	401.456.607	373-362	605.085.110	428-421	5.739	242-229	993	281
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	282
389-376	1.599.925.257	444-431	2.692.069.243	199-192	670.276.504	259-252	975.379.038	309-304	47.748	125-115	1.764	283
---	-	---	-	---	-	---	-	333-328	36.313	---	-	284
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	285
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	286
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	287
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	288
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	11-11	7.669	289
368-355	1.922.344.793	412-399	3.452.552.541	240-231	508.904.452	359-348	642.443.290	293-288	53.991	380-367	476	290
272-259	-	333-320	-	111-105	-	173-168	-	403-397	-	166-155	-	291
45-41	21.045.911.832	58-53	31.614.815.372	398-386	13.236.282	218-212	1.229.949.435	---	-	174-163	1.338	292
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	293
---	-	---	-	---	-	---	-	127-124	167.068	481-468	176	294
189-179	5.014.118.903	153-145	12.163.784.712	341-331	142.178.204	219-213	1.224.049.634	99-96	216.360	53-48	3.594	295
220-207	-	134-127	-	480-468	-	247-240	-	180-177	-	210-199	-	296
---	-	---	-	---	-	---	-	113-110	183.738	---	-	297
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	298
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	123-113	1.818	299
---	-	202-193	9.256.090.019	---	-	---	-	245-241	80.650	---	-	300
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	301
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	302
172-163	5.422.432.679	245-235	7.617.166.956	116-110	1.403.034.487	176-171	1.501.908.737	355-350	30.037	225-213	1.066	303
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	215-203	1.113	304
---	-	297-285	5.862.990.261	---	-	---	-	---	-	276-263	837	305
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	306
187-177	5.099.379.840	281-269	6.399.778.581	---	-	---	-	311-306	47.240	427-414	334	307
372-359	1.869.206.517	455-442	2.421.370.223	---	-	---	-	456-448	611	245-232	971	308
---	-	---	-	---	-	---	-	129-126	166.412	256-243	929	309
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	310
31-28	28.790.169.571	33-31	49.257.046.937	487-475	-2.898.942.457	89-86	2.913.856.950	---	-	467-454	233	311
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	312
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	313
82-78	11.931.925.881	71-66	25.580.006.404	---	-	---	-	344-339	32.517	239-227	1.005	314
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	315

İSO 500 Büyük Kuruluş Sıra No:		Kuruluşlar	Bağlı Bulunduğu Oda / Kamu	Kamu Sıra No:	Özel Sıra No:	Üretimden Satışlar (Net) (TL)	Net Satışlar		Brüt Katma Değer (Üretici Fiyatlarıyla)	
2023	2022						Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)
316	237	Sarbak Metal Tic. ve San. A.Ş.	İstanbul	-	305	4.769.600.685	345-334	4.787.358.429	---	-
317	264	Qua Granite Hayal Yapı ve Ürünleri San. Tic. A.Ş.	Aydın	-	306	4.769.116.437	288-277	5.962.958.665	---	-
318	319	Maxion Jantaş Jant San. ve Tic. A.Ş.	Manisa	-	307	4.762.404.592	339-328	4.875.662.037	---	-
319	342	Akyem Adana Yem Yağ Biodizel Tarım ve San. Tic. A.Ş.	Adana	-	308	4.743.393.265	348-337	4.743.393.265	---	-
320	334	Durmazlar Makina San. ve Tic. A.Ş.	Bursa	-	309	4.742.574.314	313-302	5.303.665.958	---	-
321	414	Atabay Kimya San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	310	4.731.844.107	347-336	4.765.958.960	193-183	1.932.706.780
322	303	Elba Basınçlı Döküm Sanayii A.Ş.	Manisa	-	311	4.703.686.556	352-341	4.703.686.556	---	-
323	417	Cevher Jant Sanayii A.Ş.	Ege Bölgesi	-	312	4.690.904.026	353-342	4.703.204.850	---	-
324	452	Erciyas Çelik Boru Sanayi A.Ş.	Düzce	-	313	4.683.209.699	226-215	7.433.533.481	---	-
325	-	-	İstanbul	-	314	-	350-339	-	200-189	-
326	396	Yavuzkan Hazel Gıda San. ve Tic. Ltd. Şti.	Giresun	-	315	4.652.766.032	354-343	4.696.149.551	---	-
327	356	Üniteks Tekstil Gıda San. Dış Tic. A.Ş.	Ege Bölgesi	-	316	4.649.205.217	282-271	6.072.767.817	---	-
328	357	Trakya Döküm San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	317	4.634.001.064	349-338	4.732.671.791	236-225	1.574.138.129
329	390	Murat Ticaret Kablo Sanayi A.Ş.	İstanbul	-	318	4.630.076.904	351-340	4.727.656.527	---	-
330	309	Ofis Yem Gıda San. Tic. A.Ş.	Ankara	-	319	4.627.478.871	193-183	8.659.965.688	---	-
331	299	Yiğit Akü Malzemeleri Nakliyat Turizm İnşaat San. ve Tic. A.Ş.	Ankara	-	320	4.621.429.838	324-313	5.113.531.885	---	-
332	326	Nuh'un Ankara Makarnası San. ve Tic. A.Ş.	Ankara	-	321	4.600.273.281	358-347	4.600.273.281	---	-
333	-	-	İstanbul	-	322	-	331-320	-	328-316	-
334	364	Aşkale Çimento Sanayi T.A.Ş.	Erzurum	-	323	4.599.670.153	340-329	4.858.824.331	---	-
335	210	Sıddık Kardeşler Haddecilik San. Tic. Ltd. Şti.	İstanbul	-	324	4.584.068.804	342-331	4.818.722.461	444-431	482.022.298
336	458	Hitachi Astemo Turkey Otomotiv A.Ş.	Bursa	-	325	4.567.301.309	356-345	4.615.662.556	---	-
337	416	Kaanlar Gıda San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	326	4.534.577.458	359-348	4.592.903.546	396-383	739.728.994
338	365	Tat Gıda Sanayi A.Ş.	İstanbul	-	327	4.494.160.919	335-324	4.967.527.539	---	-
339	360	Kalde Klima Orta Basınç Fittings ve Valf Sanayi A.Ş.	İstanbul	-	328	4.484.512.294	337-326	4.903.422.853	---	-
340	381	Sun Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Ege Bölgesi	-	329	4.464.340.162	361-350	4.557.836.452	---	-
341	392	Tayeks Dış Ticaret ve Tekstil Sanayi A.Ş.	İstanbul	-	330	4.456.270.916	355-344	4.646.873.352	---	-
342	387	Sayınlar Gıda Maddeleri San. ve Tic. A.Ş.	Gaziantep	-	331	4.422.316.793	341-330	4.832.969.156	---	-
343	423	Tadım Gıda Maddeleri San. ve Tic. A.Ş.	Kocaeli	-	332	4.379.508.904	330-319	5.051.039.285	---	-
344	301	Çınar Boru Profil San. ve Tic. A.Ş.	Ereğli/Kdz.	-	333	4.373.348.964	360-349	4.591.839.842	---	-
345	448	Polifarma İlaç San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	334	4.365.453.393	369-358	4.469.372.797	---	-
346	404	Tirsan Kardan San. ve Tic. A.Ş.	Manisa	-	335	4.364.875.786	346-335	4.778.368.881	---	-
347	242	Bien Yapı Ürünleri Sanayi Turizm ve Ticaret A.Ş.	Ankara	-	336	4.352.007.289	285-274	6.001.354.531	---	-
348	401	Dowaksa İleri Kompozit Malzemeler Sanayi Ltd. Şti.	Yalova	-	337	4.309.445.594	365-354	4.524.775.622	---	-
349	341	Er Yem Gıda Tarım Ürünleri San. ve Tic. A.Ş.	Ege Bölgesi	-	338	4.287.428.700	309-298	5.362.049.231	---	-
350	263	Abdioğulları Plastik ve Ambalaj Sanayi A.Ş.	Adana	-	339	4.285.174.374	289-278	5.931.212.009	---	-

Özkaynak (Enflasyon Düzeltmesi Sonrası)		Aktif Toplamı (Enflasyon Düzeltmesi Sonrası)		Dönem Karı/Zararı (V.Ö.)		Faiz Amortisman ve Vergi Öncesi Kar/Zarar		İhracat		Ücretle Çalışanlar Ortalaması		İSO 500 Büyük Kuruluş Sıra No:
Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(Bin $)	Sıra No:	Kişi	2023
---	-	---	-	---	-	---	-	307-302	48.283	---	-	316
149-141	6.464.279.242	---	-	---	-	---	-	361-355	26.698	472-459	205	317
426-413	1.155.233.703	476-463	1.997.124.315	---	-	---	-	195-192	110.752	361-348	529	318
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	319
199-188	4.608.103.345	267-256	6.808.378.107	---	-	---	-	226-223	87.626	---	-	320
112-106	9.081.502.756	187-179	9.874.739.864	118-112	1.388.069.493	159-154	1.624.448.966	402-396	15.912	323-310	662	321
---	-	---	-	---	-	---	-	209-206	103.264	275-262	841	322
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	323
288-275	2.927.486.829	219-209	8.636.330.124	---	-	---	-	101-98	208.791	386-373	465	324
212-199	-	301-289	-	83-77	-	188-183	-	383-377	-	436-423	-	325
---	-	---	-	---	-	---	-	142-139	146.255	---	-	326
---	-	---	-	---	-	---	-	116-113	178.353	373-360	495	327
325-312	2.431.634.130	252-241	7.265.994.117	464-452	-913.356.126	204-198	1.308.948.763	283-279	59.965	196-185	1.205	328
---	-	---	-	---	-	---	-	171-168	125.750	43-39	4.151	329
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	330
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	331
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	332
382-369	-	356-343	-	367-357	-	260-253	-	154-151	-	426-413	-	333
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	334
259-246	3.345.251.018	358-345	4.427.958.935	389-378	28.948.535	464-452	219.337.723	---	-	409-396	400	335
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	336
364-351	1.959.648.409	387-374	3.879.364.996	234-226	527.251.164	422-411	385.818.660	443-436	2.763	309-296	707	337
313-300	2.588.164.889	---	-	---	-	297-288	846.143.816	268-264	66.737	244-231	980	338
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	339
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	340
---	-	445-432	2.670.595.323	---	-	---	-	---	-	67-59	3.098	341
---	-	---	-	---	-	---	-	186-183	117.424	---	-	342
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	343
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	344
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	345
---	-	---	-	---	-	---	-	203-200	106.855	---	-	346
---	-	---	-	---	-	---	-	354-349	30.099	468-455	229	347
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	348
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	349
---	-	---	-	---	-	---	-	222-219	89.361	130-120	1.744	350

İSO 500 Büyük Kuruluş Sıra No: 2023	2022	Kuruluşlar	Bağlı Bulunduğu Oda / Kamu	Kamu Sıra No:	Özel Sıra No:	Üretimden Satışlar (Net) (TL)	Net Satışlar Sıra No:	Net Satışlar (TL)	Brüt Katma Değer (Üretici Fiyatlarıyla) Sıra No:	Brüt Katma Değer (Üretici Fiyatlarıyla) (TL)
351	298	Turkuaz Polyester Reçine Kimya San. Tic. A.Ş.	Kocaeli	-	340	4.283.723.895	370-359	4.456.653.744	---	-
352	+	Elif Plastik Ambalaj San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	341	4.278.105.884	373-362	4.395.555.778	---	-
353	398	Beyçelik Gestamp Şasi Otomotiv Sanayi A.Ş.	Kocaeli	-	342	4.226.774.079	338-327	4.889.008.702	---	-
354	346	Ağır Haddecilik A.Ş.	Kocaeli	-	343	4.210.646.106	280-269	6.131.963.049	---	-
355	362	Öz-Ka Lastik ve Kauçuk San. Tic. A.Ş.	Kocaeli	-	344	4.195.873.014	367-356	4.490.147.993	---	-
356	293	Jantsa Jant San. ve Tic. A.Ş.	Aydın	-	345	4.177.702.083	382-371	4.285.095.784	259-247	1.396.524.954
357	337	Çamsan Ordu Ağaç San. ve Tic. A.Ş.	Ankara	-	346	4.175.944.667	377-366	4.326.912.984	---	-
358	352	Bifa Bisküvi ve Gıda Sanayi A.Ş.	Karaman	-	347	4.164.089.399	388-377	4.194.332.149	---	-
359	378	Femaş Metal San. ve Tic. A.Ş.	Kayseri	-	348	4.158.049.183	379-368	4.320.488.483	304-292	1.155.604.133
360	+	Sunar Mısır Entegre Tesisleri San. ve Tic. A.Ş.	Adana	-	349	4.157.034.028	374-363	4.380.387.660	---	-
361	288	ANKUTSAN Antalya Kutu Sanayi Oluklu Mukavva Kağıt Ticaret A.Ş.	Antalya	-	350	4.144.267.369	375-364	4.379.996.649	339-327	1.001.592.905
362	397	Akkim Yapı Kimyasalları San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	351	4.143.401.180	329-318	5.065.687.745	290-278	1.250.665.541
363	296	ÇEMTAŞ Çelik Makina San. ve Tic. A.Ş.	Bursa	-	352	4.133.907.707	384-373	4.227.043.573	248-237	1.481.565.873
364	369	Yorglass Cam San. ve Tic. A.Ş.	Manisa	-	353	4.122.688.988	363-352	4.547.258.652	---	-
365	239	Süper Film Ambalaj San. ve Tic. A.Ş.	Gaziantep	-	354	4.115.348.854	393-382	4.129.365.373	---	-
366	372	Sun Chemical Matbaa Mürekkepleri ve Gereçleri San. ve Tic. A.Ş.	Ege Bölgesi	-	355	4.110.152.555	385-374	4.225.024.876	---	-
367	310	Zorluteks Tekstil Tic. ve San. A.Ş.	İstanbul	-	356	4.095.934.014	317-306	5.226.395.469	---	-
368	377	Zeki Mensucat San. ve Tic. A.Ş.	Gaziantep	-	357	4.086.280.451	383-372	4.283.427.361	---	-
369	422	Konveyör Beyaz Eşya ve Otomotiv Yan San. Tic. A.Ş.	İstanbul	-	358	4.081.553.212	371-360	4.442.157.198	---	-
370	272	BASF Türk Kimya San. ve Tic. Ltd. Şti.	İstanbul	-	359	4.055.566.903	64-61	21.070.843.883	79-73	4.201.971.363
371	445	Abalıoğlu Balık ve Gıda Ürünleri A.Ş.	Denizli	-	360	4.051.862.597	395-384	4.114.412.895	---	-
372	391	Kervan Gıda San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	361	4.002.031.326	386-375	4.213.347.380	254-243	1.437.213.320
373	382	Bossa Ticaret ve Sanayi İşletmeleri T.A.Ş.	Adana	-	362	4.001.307.282	403-392	4.001.307.282	---	-
374	455	Özerdem Mensucat San. ve Tic. A.Ş.	Uşak	-	363	3.976.097.112	394-383	4.127.250.693	267-255	1.346.967.442
375	484	Pınar Entegre Et ve Un Sanayii A.Ş.	Ege Bölgesi	-	364	3.974.840.487	402-391	4.009.989.923	410-397	670.714.158
376	285	Özer Metal Sanayi A.Ş.	İstanbul	-	365	3.973.594.054	406-395	3.973.594.054	279-267	1.293.795.888
377	302	CFN Kimya San. ve Dış Tic. A.Ş.	Kocaeli	-	366	3.971.760.688	396-385	4.083.231.987	---	-
378	411	World Medicine İlaç San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	367	3.959.155.358	405-394	3.974.506.845	---	-
379	344	Akpa Alüminyum San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	368	3.955.806.696	380-369	4.303.179.410	350-338	950.509.499
380	225	Mem Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	K.Maraş	-	369	3.952.515.091	389-378	4.161.533.952	286-274	1.270.199.487
381	-	Dardanel Önentaş Gıda Sanayi A.Ş.	Çanakkale	-	370	3.944.913.909	408-397	3.951.996.114	341-329	988.036.589
382	399	Beşler Makarna Un İrmik Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Gaziantep	-	371	3.940.987.982	392-381	4.137.884.682	436-423	522.422.776
383	456	Borsan Kablo Elektrik Aydınlatma İnşaat San. ve Tic. A.Ş.	Samsun	-	372	3.938.070.766	407-396	3.971.913.226	---	-
384	467	Kozlu Gıda İmalat San. Tic. ve Taşımacılık A.Ş.	Suluova	-	373	3.924.205.194	362-351	4.555.504.529	---	-
385	-	Nuh Beton A.Ş.	İstanbul	-	374	3.920.226.808	400-389	4.042.141.259	---	-

Özkaynak (Enflasyon Düzeltmesi Sonrası)		Aktif Toplamı (Enflasyon Düzeltmesi Sonrası)		Dönem Karı/Zararı (V.Ö.)		Faiz Amortisman ve Vergi Öncesi Kar/Zarar		İhracat		Ücretle Çalışanlar Ortalaması		İSO 500 Büyük Kuruluş Sıra No:
Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(Bin $)	Sıra No:	Kişi	2023
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	351
324-311	2.451.195.381	287-275	6.187.739.742	---	-	---	-	201-198	107.150	208-197	1.143	352
329-316	2.360.874.331	316-303	5.274.143.487	---	-	---	-	341-336	34.006	205-194	1.164	353
269-256	3.145.525.571	326-313	5.062.272.569	---	-	---	-	---	-	---	-	354
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	355
274-261	3.075.102.855	375-362	4.106.427.412	187-180	744.287.514	281-273	893.448.959	191-188	112.612	180-169	1.323	356
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	357
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	358
184-174	5.219.674.487	211-202	8.960.250.743	208-201	630.276.164	375-364	597.307.881	119-116	174.527	128-118	1.746	359
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	360
238-225	3.769.243.450	208-199	8.979.039.002	370-360	85.623.823	337-326	722.531.528	301-296	50.449	221-209	1.077	361
305-292	2.709.947.411	354-341	4.515.053.630	155-148	973.277.134	255-248	988.234.850	163-160	128.764	375-362	487	362
242-229	3.699.241.380	365-352	4.224.529.658	136-130	1.122.944.025	241-234	1.078.250.050	320-315	43.579	381-368	476	363
---	-	---	-	---	-	---	-	250-246	78.776	164-153	1.424	364
---	-	---	-	---	-	---	-	420-413	8.592	---	-	365
311-298	2.588.636.686	417-404	3.281.274.737	---	-	---	-	297-292	51.307	455-442	259	366
109-103	9.418.297.897	83-78	22.127.676.669	---	-	---	-	206-203	104.877	88-78	2.516	367
229-216	3.907.478.570	284-272	6.313.019.708	---	-	216-210	1.232.192.951	345-340	32.227	119-109	1.861	368
298-285	2.810.548.225	338-325	4.864.211.886	---	-	---	-	317-312	44.627	90-80	2.488	369
230-217	3.906.617.742	164-156	11.200.944.454	123-117	1.287.537.535	78-75	3.308.763.871	305-300	48.914	365-352	524	370
---	-	---	-	---	-	---	-	273-269	64.806	261-248	908	371
226-213	4.031.537.809	255-244	7.196.274.012	296-286	291.861.944	292-283	863.367.958	175-172	123.783	95-85	2.373	372
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	373
343-330	2.174.043.666	313-301	5.389.166.069	302-292	256.359.744	345-334	697.452.415	364-358	26.176	93-83	2.393	374
247-234	3.615.249.813	331-318	4.949.540.138	324-314	201.701.111	430-419	369.092.059	430-423	4.927	267-254	889	375
291-278	2.873.201.381	428-415	3.007.154.842	122-116	1.312.626.668	230-223	1.153.646.849	246-242	79.803	490-477	122	376
---	-	---	-	---	-	---	-	197-194	110.172	---	-	377
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	378
347-334	2.098.806.869	350-337	4.567.472.160	216-209	602.714.278	361-350	636.573.886	299-294	50.653	273-260	852	379
186-176	5.120.970.225	222-212	8.469.035.461	311-301	239.937.020	301-292	840.180.714	382-376	21.261	99-89	2.287	380
185-175	5.182.228.430	212-203	8.942.512.651	421-409	-115.574.122	342-331	709.568.828	356-351	29.690	133-123	1.707	381
481-468	494.376.807	461-448	2.307.707.534	366-356	87.824.837	405-394	464.325.928	232-229	85.979	432-419	321	382
---	-	---	-	---	-	---	-	237-234	84.513	363-350	525	383
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	384
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	385

İSO 500 Büyük Kuruluş Sıra No: 2023	2022	Kuruluşlar	Bağlı Bulunduğu Oda / Kamu	Kamu Sıra No:	Özel Sıra No:	Üretimden Satışlar (Net) (TL)	Net Satışlar Sıra No:	Net Satışlar (TL)	Brüt Katma Değer (Üretici Fiyatlarıyla) Sıra No:	Brüt Katma Değer (Üretici Fiyatlarıyla) (TL)
386	320	Kangal Termik Santral Elektrik Üretim A.Ş.	Sivas	-	375	3.903.139.745	381-370	4.294.987.153	---	-
387	-	Erkunt Traktör Sanayii A.Ş.	Ankara	-	376	3.882.642.468	372-361	4.398.517.996	307-295	1.144.001.517
388	-	Vergo Enerji Sistemleri San. ve Tic. A.Ş.	Salihli	-	377	3.845.770.037	357-346	4.601.041.050	---	-
389	194	Kipaş Kağıt Sanayi İşletmeleri A.Ş.	K.Maraş	-	378	3.842.808.071	409-398	3.946.647.050	---	-
390	226	Trinox Metal San. ve Tic. A.Ş.	Çorlu	-	379	3.794.286.606	417-406	3.794.286.606	---	-
391	486	Polisan Kansai Boya San. ve Tic. A.Ş.	Kocaeli	-	380	3.774.546.298	366-355	4.496.096.664	---	-
392	441	Teksan Jeneratör Elektrik San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	381	3.770.769.673	263-252	6.568.710.008	---	-
393	498	Teksüt Süt Mamülleri San. ve Tic. A.Ş.	Balıkesir	-	382	3.767.630.544	410-399	3.924.980.810	434-421	532.389.384
394	276	Şirikçioğlu Mensucat San. ve Tic. A.Ş.	K.Maraş	-	383	3.766.771.640	333-322	4.991.079.892	---	-
395	340	ADM Besin ve Tarım A.Ş.	Adana	-	384	3.761.851.251	134-125	11.904.713.709	---	-
396	435	Şık Makas Giyim San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	385	3.759.127.255	397-386	4.075.569.857	224-213	1.655.380.129
397	415	Göltaş Göller Bölgesi Çimento San. ve Tic. A.Ş.	Isparta	-	386	3.740.940.564	422-410	3.758.416.455	308-296	1.140.746.528
398	339	Sersim Dayanıklı Tüketim Malları San. ve Tic. İbrahim ve Mehmet Ustaoğlu Koll. Şti.	Kayseri	-	387	3.721.325.379	420-408	3.769.365.151	---	-
399	463	Türkiye Raylı Sistem Araçları Sanayii A.Ş.	Kamu	12	-	3.720.098.724	418-12	3.778.729.398	159-9	2.210.199.208
400	436	Legrand Elektrik Sanayi A.Ş.	Kocaeli	-	388	3.709.272.132	368-357	4.481.569.343	---	-
401	-	Kula Yağ ve Emek Yem San. Tic. A.Ş.	Balıkesir	-	389	3.702.943.105	391-380	4.151.759.434	347-335	958.172.880
402	292	Düzce Cam San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	390	3.698.186.129	413-402	3.873.661.953	---	-
403	318	Frimpeks Kimya ve Etiket San. Tic. A.Ş.	İstanbul	-	391	3.695.408.737	424-412	3.706.283.860	---	-
404	-	Seksüt Endüstrisi Kurumu A.Ş.	M.Kemalpaşa	-	392	3.682.300.515	404-393	3.985.481.174	420-407	629.252.178
405	444	Ferro Döküm San. ve Dış Tic. A.Ş.	İstanbul	-	393	3.682.248.156	423-411	3.725.992.768	---	-
406	373	Boyçelik Metal San. ve Tic. A.Ş.	Kayseri	-	394	3.656.098.835	428-416	3.681.102.181	---	-
407	385	Samet Kalıp ve Madeni Eşya San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	395	3.611.693.851	416-405	3.795.129.438	211-200	1.777.598.604
408	-	-	İstanbul	-	396	-	325-314	-	273-261	-
409	+	Esen Plastik San. ve Tic. A.Ş.	Ege Bölgesi	-	397	3.585.888.850	415-404	3.810.819.682	---	-
410	389	Kalibre Boru San. ve Tic. A.Ş.	Kocaeli	-	398	3.575.524.469	430-418	3.669.210.602	---	-
411	376	Termo Teknik Tic. ve San. A.Ş.	İstanbul	-	399	3.574.967.552	435-423	3.622.901.963	324-312	1.080.408.741
412	481	Yılmaz Redüktör San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	400	3.570.474.023	429-417	3.673.789.663	---	-
413	425	Erdem Soft Tekstil A.Ş.	Gaziantep	-	401	3.566.868.075	437-425	3.600.447.537	---	-
414	479	Uludağ İçecek Türk A.Ş.	Bursa	-	402	3.565.885.283	441-429	3.565.885.283	---	-
415	491	Dimes Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Tokat	-	403	3.557.754.296	426-414	3.686.229.764	377-365	861.542.253
416	332	İmbat Madencilik Enerji Turizm San. ve Tic. A.Ş.	Ege Bölgesi	-	404	3.553.997.770	399-388	4.049.927.771	105-98	3.364.088.177
417	480	Öztiryakiler Madeni Eşya San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	405	3.540.040.844	390-379	4.153.488.501	242-231	1.534.309.184
418	-	Fellow Enerji A.Ş.	Gaziantep	-	406	3.535.971.251	421-409	3.765.794.082	452-439	423.651.288
419	419	Form Sünger ve Yatak San. Tic. A.Ş.	Kayseri	-	407	3.506.671.127	433-421	3.634.886.133	---	-
420	462	Ulusoy Elektrik İmalat Taahhüt ve Ticaret A.Ş.	Ankara	-	408	3.480.350.452	447-435	3.480.350.452	---	-

Özkaynak (Enflasyon Düzeltmesi Sonrası)		Aktif Toplamı (Enflasyon Düzeltmesi Sonrası)		Dönem Karı/Zararı (V.Ö.)		Faiz Amortisman ve Vergi Öncesi Kar/Zarar		İhracat		Ücretle Çalışanlar Ortalaması		İSO 500 Büyük Kuruluş Sıra No:
Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(Bin $)	Sıra No:	Kişi	2023
---	-	53-48	33.933.236.693	---	-	---	-	---	-	360-347	534	386
355-342	2.066.090.332	353-340	4.525.231.381	203-196	664.915.470	285-277	886.098.161	394-388	17.541	378-365	480	387
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	388
152-144	6.297.363.865	237-227	7.998.980.370	---	-	---	-	368-362	24.351	226-214	1.063	389
---	-	467-454	2.209.938.551	---	-	---	-	377-371	22.326	---	-	390
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	391
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	392
453-440	921.876.573	483-470	1.933.309.757	314-304	237.141.602	438-427	328.239.655	416-409	9.840	314-301	687	393
---	-	152-144	12.169.822.883	---	-	---	-	---	-	106-96	2.113	394
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	395
423-410	1.186.016.288	317-304	5.262.633.108	393-382	19.563.172	346-335	694.561.709	138-135	152.139	27-24	5.085	396
146-138	6.584.231.530	243-233	7.802.953.916	186-179	744.593.717	263-256	947.778.942	298-293	50.685	410-397	395	397
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	398
192-11	4.919.358.314	144-8	12.618.301.364	394-12	19.434.825	462-12	239.089.586	---	-	60-7	3.340	399
373-360	1.842.062.882	426-413	3.067.691.554	---	-	---	-	187-184	117.111	318-305	674	400
409-396	1.335.906.797	478-465	1.973.250.854	223-216	588.665.779	407-396	442.718.311	444-437	2.651	417-404	352	401
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	402
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	403
---	-	---	-	250-241	462.839.953	---	-	---	-	---	-	404
---	-	---	-	---	-	---	-	269-265	66.702	284-271	821	405
345-332	2.167.892.227	437-424	2.877.498.558	---	-	---	-	334-329	35.968	369-356	518	406
297-284	2.823.458.227	260-249	7.073.634.789	276-267	365.822.901	360-349	639.163.009	367-361	25.065	234-222	1.031	407
273-260	-	388-375	-	185-178	-	279-271	-	328-323	-	344-331	-	408
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	409
---	-	---	-	---	-	---	-	303-298	49.317	288-275	775	410
338-325	2.208.288.691	418-405	3.267.153.019	170-163	857.668.292	298-289	844.034.439	159-156	130.763	290-277	773	411
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	412
---	-	296-284	5.868.650.769	---	-	---	-	343-338	32.815	266-253	890	413
308-295	2.661.250.641	311-299	5.419.951.413	---	-	---	-	324-319	40.910	342-329	603	414
468-455	802.206.544	420-407	3.192.158.616	329-319	195.073.082	423-412	385.378.021	411-405	12.040	343-330	600	415
246-233	3.639.523.417	364-351	4.296.973.043	206-199	644.013.375	267-259	925.521.082	---	-	28-25	4.920	416
292-279	2.865.935.773	330-317	4.990.949.828	291-281	313.165.417	316-306	777.518.648	267-263	67.514	145-134	1.612	417
471-458	742.921.676	487-474	1.849.735.451	328-318	195.272.398	435-424	336.042.354	214-211	97.388	423-410	342	418
---	-	---	-	---	-	---	-	350-345	31.008	---	-	419
463-450	853.910.322	410-397	3.491.666.341	---	-	465-453	216.564.541	208-205	103.439	249-236	950	420

İSO 500 Büyük Kuruluş Sıra No: 2023	2022	Kuruluşlar	Bağlı Bulunduğu Oda / Kamu	Kamu Sıra No:	Özel Sıra No:	Üretimden Satışlar (Net) (TL)	Net Satışlar Sıra No:	Net Satışlar (TL)	Brüt Katma Değer (Üretici Fiyatlarıyla) Sıra No:	Brüt Katma Değer (Üretici Fiyatlarıyla) (TL)
421	402	Norm Salihli Vida ve Cıvata Makine San. ve Tic. A.Ş.	Salihli	-	409	3.477.744.535	419-407	3.777.869.811	---	-
422	488	Çekok Gıda San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	410	3.475.881.275	411-400	3.903.522.637	---	-
423	+	Korel Elektronik San. ve Tic. A.Ş.	Eskişehir	-	411	3.467.064.997	425-413	3.692.439.555	---	-
424	-	Samsun Yurt Savunma San. ve Tic. A.Ş.	Samsun	-	412	3.443.072.198	444-432	3.507.947.195	298-286	1.195.900.652
425	+	İlhan Demir Çelik ve Boru Profil Endüstrisi A.Ş.	Dörtyol	-	413	3.430.623.975	438-426	3.586.038.685	---	-
426	328	Göymen Food Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Gaziantep	-	414	3.430.190.855	401-390	4.041.110.593	---	-
427	257	Kümaş Manyezit Sanayi A.Ş.	Kütahya	-	415	3.413.303.036	451-439	3.414.782.954	---	-
428	-	Santa Farma İlaç Sanayii A.Ş.	İstanbul	-	416	3.406.092.580	449-437	3.438.646.455	191-182	1.933.938.384
429	466	İzocam Tic. ve San. A.Ş.	İstanbul	-	417	3.403.551.596	446-434	3.483.176.808	---	-
430	286	Gemlik Gübre Sanayii A.Ş.	Gemlik	-	418	3.396.822.606	196-186	8.635.854.098	494-481	-552.199.985
431	321	Menderes Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Denizli	-	419	3.396.352.749	315-304	5.278.988.571	184-175	2.014.310.771
432	354	Koza Polyester San. ve Tic. A.Ş.	Gaziantep	-	420	3.392.201.014	387-376	4.208.941.624	424-411	600.121.446
433	490	Agrobest Grup Tarım İlaçları Tohumculuk İmalat İth. İhr. San. ve Tic. A.Ş.	Ege Bölgesi	-	421	3.391.162.312	432-420	3.636.027.343	---	-
434	443	Atom Kablo San. ve Tic. A.Ş.	Denizli	-	422	3.387.617.598	453-441	3.408.373.216	---	-
435	-	Özgüven Kablo San. ve Tic. Ltd. Şti.	Denizli	-	423	3.387.569.334	455-443	3.387.656.578	482-469	108.769.153
436	421	Üntel Kabloları San. ve Tic. A.Ş.	Kocaeli	-	424	3.383.696.939	454-442	3.392.018.261	---	-
437	492	Ulaş Gıda Un Tekstil Nakliye Tic. ve San. A.Ş.	Lüleburgaz	-	425	3.383.000.240	319-308	5.193.114.394	476-463	203.310.683
438	412	Essel Selüloz ve Kağıt San. Tic. A.Ş.	Kocaeli	-	426	3.378.435.487	456-444	3.385.155.510	348-336	957.043.532
439	477	As Ofis Damızlık Yumurta Yem Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Ankara	-	427	3.378.006.001	378-367	4.326.172.135	---	-
440	304	Çalık Denim Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	428	3.377.895.840	434-422	3.626.082.910	---	-
441	-	Humanis Sağlık A.Ş.	Çerkezköy	-	429	3.358.874.774	452-440	3.410.286.661	---	-
442	-	Pilyem Gıda Tarım San. ve Tic. A.Ş.	Adana	-	430	3.357.555.646	414-403	3.820.542.836	---	-
443	420	Ortadoğu Rulman San. ve Tic. A.Ş.	Ankara	-	431	3.349.473.206	458-446	3.353.646.845	---	-
444	471	Alp Havacılık San. ve Tic. A.Ş.	Eskişehir	-	432	3.347.429.856	461-449	3.347.429.856	168-159	2.161.637.087
445	-	Traçim Çimento San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	433	3.322.139.855	464-452	3.322.606.105	---	-
446	395	ÇİMTAŞ Çelik İmalat Montaj ve Tesisat A.Ş.	İstanbul	-	434	3.304.213.844	445-433	3.503.918.063	260-248	1.369.920.645
447	-	Daxler Enerji A.Ş.	Konya	-	435	3.304.074.754	460-448	3.350.309.483	---	-
448	457	Bak Ambalaj San. ve Tic. A.Ş.	Ege Bölgesi	-	436	3.289.319.784	463-451	3.333.770.912	---	-
449	427	Erak Giyim San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	437	3.284.174.624	443-431	3.513.319.986	374-362	867.087.105
450	-	Rollmech Automotive San. ve Tic. A.Ş.	Bursa	-	438	3.265.368.583	439-427	3.569.991.164	---	-
451	428	Burteks Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Gaziantep	-	439	3.257.810.680	448-436	3.456.281.800	---	-
452	-	Assan Panel San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	440	3.243.755.033	450-438	3.426.523.394	---	-
453	+	Batısöke Söke Çimento Sanayii T.A.Ş.	Aydın	-	441	3.239.255.531	466-454	3.305.471.936	493-480	-507.362.982
454	493	Durum Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Mersin	-	442	3.234.671.682	364-353	4.533.988.080	---	-
455	482	Torun Metal A.Ş.	Kocaeli	-	443	3.220.274.090	474-462	3.254.419.076	322-310	1.083.942.575

Özkaynak (Enflasyon Düzeltmesi Sonrası)		Aktif Toplamı (Enflasyon Düzeltmesi Sonrası)		Dönem Karı/Zararı (V.Ö.)		Faiz Amortisman ve Vergi Öncesi Kar/Zarar		İhracat		Ücretle Çalışanlar Ortalaması		İSO 500 Büyük Kuruluş Sıra No:
Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(Bin $)	Sıra No:	Kişi	2023
360-347	1.981.085.853	---	-	---	-	---	-	---	-	333-320	642	421
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	422
---	-	---	-	---	-	---	-	336-331	35.285	146-135	1.596	423
340-327	2.187.680.587	352-339	4.555.646.419	236-228	522.644.052	271-263	919.465.398	149-146	135.629	286-273	806	424
---	-	---	-	---	-	---	-	375-369	22.900	---	-	425
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	426
---	-	---	-	---	-	---	-	304-299	49.116	---	-	427
210-197	4.335.597.655	293-281	5.990.476.014	166-159	899.969.894	211-205	1.268.569.773	432-425	4.697	236-224	1.026	428
422-409	1.189.110.361	481-468	1.953.618.326	---	-	403-392	476.796.483	366-360	25.099	387-374	459	429
137-130	7.259.748.192	97-91	19.583.623.105	476-464	-1.695.498.942	497-485	-549.760.138	378-372	22.084	328-315	648	430
167-158	5.755.107.775	203-194	9.221.196.480	405-393	-555.497	184-179	1.439.313.730	255-251	75.514	86-77	2.526	431
400-387	1.411.472.994	386-373	3.881.366.350	308-298	241.423.211	362-351	630.948.010	449-442	1.687	446-433	290	432
---	-	---	-	---	-	189-184	1.418.231.433	---	-	---	-	433
---	-	---	-	---	-	---	-	146-143	139.992	---	-	434
490-477	207.227.982	500-487	568.044.292	376-366	76.944.641	483-471	88.311.488	148-145	135.781	---	-	435
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	436
429-416	1.137.711.473	451-438	2.540.094.613	339-329	147.191.601	474-462	159.184.450	177-174	123.296	486-473	163	437
258-245	3.359.460.615	300-288	5.755.623.070	431-419	-193.089.910	364-353	626.875.818	258-254	74.180	370-357	502	438
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	439
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	440
287-274	2.932.191.958	294-282	5.914.594.643	---	-	---	-	429-422	5.451	233-221	1.042	441
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	442
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	443
176-166	5.358.632.663	176-168	10.338.832.453	212-205	611.778.032	131-128	2.102.995.453	179-176	119.567	183-172	1.310	444
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	445
142-135	7.076.984.698	242-232	7.812.028.911	95-89	1.634.882.382	276-268	909.379.992	199-196	109.441	268-255	878	446
469-456	775.714.639	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	447
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	448
478-465	547.403.786	477-464	1.986.388.283	334-324	185.924.378	419-408	405.618.130	312-307	47.196	163-152	1.430	449
---	-	376-363	4.100.250.386	---	-	---	-	352-347	30.531	---	-	450
---	-	---	-	---	-	---	-	419-412	8.617	262-249	908	451
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	464-451	237	452
201-190	4.582.383.664	193-185	9.543.422.782	473-461	-1.313.647.207	382-371	575.127.092	340-335	34.010	413-400	361	453
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	454
378-365	1.764.742.502	406-393	3.547.625.750	423-411	-125.290.469	374-363	598.634.625	184-181	118.378	303-290	739	455

İSO 500 Büyük Kuruluş Sıra No:		Kuruluşlar	Bağlı Bulunduğu Oda / Kamu	Kamu Sıra No:	Özel Sıra No:	Üretimden Satışlar (Net) (TL)	Net Satışlar		Brüt Katma Değer (Üretici Fiyatlarıyla)	
2023	2022						Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)
456	-	Kenan Metal A.Ş.	Çorlu	-	444	3.219.798.718	465-453	3.310.759.219	---	-
457	-	Krone Ticari Araçlar San. ve Tic. A.Ş.	Ege Bölgesi	-	445	3.217.295.334	475-463	3.248.729.805	---	-
458	379	Pamyağ Gıda San. Tic. A.Ş.	Gaziantep	-	446	3.209.902.968	457-445	3.363.172.651	---	-
459	361	Enka Süt ve Gıda Mamülleri San. ve Tic. A.Ş.	Konya	-	447	3.209.179.421	440-428	3.569.228.701	---	-
460	439	Aster Tekstil San. ve Dış Tic. A.Ş.	İstanbul	-	448	3.199.849.413	479-467	3.214.202.389	---	-
461	-	Detay Gıda San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	449	3.192.581.388	472-460	3.288.346.462	---	-
462	-	Hattat Traktör San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	450	3.180.483.566	477-465	3.223.717.489	---	-
463	409	Ova Un Fabrikası A.Ş.	Konya	-	451	3.175.396.969	485-473	3.175.396.969	---	-
464	269	Eksim Enerji A.Ş.	İstanbul	-	452	3.175.270.967	436-424	3.621.268.482	---	-
465	473	Mikropor Makina San. ve Tic. A.Ş.	Ankara	-	453	3.174.789.381	468-456	3.303.541.838	---	-
466	380	Vatan Plastik San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	454	3.169.658.727	481-469	3.208.154.428	---	-
467	-	Kartal Halı Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Gaziantep	-	455	3.156.897.014	486-474	3.170.140.571	---	-
468	426	Akcoat İleri Kimyasal Kaplama Malzemeleri San. ve Tic. A.Ş.	Sakarya	-	456	3.151.539.887	478-466	3.217.190.034	---	-
469	434	Atlasdenim Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Adana	-	457	3.145.345.547	490-478	3.145.345.547	427-414	583.842.637
470	-	Kalekim Kimyevi Maddeler San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	458	3.137.090.622	431-419	3.642.664.058	---	-
471	393	Teverpan MDF Levha San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	459	3.136.054.635	489-477	3.155.207.267	---	-
472	-	Baştaş Başkent Çimento San. ve Tic. A.Ş.	Ankara	-	460	3.133.481.533	462-450	3.342.261.037	247-236	1.482.844.654
473	468	Erkunt Sanayi A.Ş.	Ankara	-	461	3.121.063.390	484-472	3.177.041.339	363-351	906.636.601
474	-	Unsan Un San. ve Tic. A.Ş.	Samsun	-	462	3.113.115.043	376-365	4.375.880.690	457-444	387.461.750
475	371	Bekaert Çelik Kord San. ve Tic. A.Ş.	Kocaeli	-	463	3.098.015.273	427-415	3.683.774.461	---	-
476	+	Tarımkredi Yağ San. ve Tic. A.Ş.	Kırklareli	-	464	3.089.065.241	469-457	3.301.386.918	---	-
477	431	Europap Tezol Kağıt San. ve Tic. A.Ş.	Ege Bölgesi	-	465	3.084.816.763	471-459	3.297.012.734	372-360	871.402.641
478	-	-	İstanbul	-	466	-	492-480	-	384-371	-
479	464	Baykan Denim Konfeksiyon A.Ş.	Malatya	-	467	3.070.228.274	459-447	3.350.769.036	---	-
480	407	Tufan Endüstri Demir Çelik San. ve Tic. A.Ş.	Dörtyol	-	468	3.060.688.415	480-468	3.213.964.948	454-441	403.099.795
481	494	Sarıgözoğlu Hidrolik Makina ve Kalıp San. ve Tic. A.Ş.	Manisa	-	469	3.050.760.147	496-484	3.094.487.599	---	-
482	-	Lider Petfood Yem San. ve Tic. A.Ş.	Salihli	-	470	3.044.416.545	487-475	3.167.937.742	---	-
483	-	Della Gıda San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	471	3.044.322.998	498-486	3.078.371.543	---	-
484	270	Hektaş Ticaret T.A.Ş.	Kocaeli	-	472	3.042.630.066	398-387	4.059.188.746	352-340	949.790.613
485	394	Nikel Paslanmaz Çelik San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	473	3.041.315.623	488-476	3.156.326.843	458-445	382.954.630
486	413	ERBOSAN Erciyas Boru San. ve Tic. A.Ş.	Kayseri	-	474	3.036.422.344	497-485	3.079.253.788	428-415	578.887.067
487	476	Çağ Çelik Demir ve Çelik Endüstri A.Ş.	Karabük	-	475	3.034.243.365	473-461	3.257.823.874	463-450	335.919.315
488	442	Sapro Temizlik Ürünleri San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	476	3.030.974.162	493-481	3.115.875.711	---	-
489	-	Opsan Orijinal Sac Parça San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	477	3.030.011.405	442-430	3.527.439.635	---	-
490	-	Boyteks Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Kamu	13	-	3.029.278.313	499-13	3.074.526.905	---	-

Özkaynak (Enflasyon Düzeltmesi Sonrası)		Aktif Toplamı (Enflasyon Düzeltmesi Sonrası)		Dönem Karı/Zararı (V.Ö.)		Faiz Amortisman ve Vergi Öncesi Kar/Zarar		İhracat		Ücretle Çalışanlar Ortalaması		İSO 500 Büyük Kuruluş Sıra No:
Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(Bin $)	Sıra No:	Kişi	2023
---	-	---	-	---	-	---	-	289-285	57.067	---	-	456
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	457
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	458
---	-	---	-	---	-	---	-	436-429	4.138	---	-	459
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	460
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	461
---	-	450-437	2.561.504.227	---	-	---	-	388-382	19.034	415-402	360	462
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	463
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	464
---	-	363-350	4.306.171.087	---	-	---	-	217-214	96.519	214-202	1.114	465
---	-	---	-	---	-	---	-	290-286	57.052	383-370	474	466
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	467
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	468
395-382	1.480.144.408	370-357	4.141.466.436	415-403	-67.578.439	392-381	531.464.157	415-408	10.028	201-190	1.189	469
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	470
---	-	334-321	4.902.140.041	---	-	---	-	300-295	50.464	331-318	645	471
168-159	5.607.304.305	275-263	6.673.297.021	245-236	467.474.600	326-315	762.214.547	---	-	466-453	234	472
432-419	1.129.776.014	472-459	2.109.755.689	332-322	187.492.478	456-445	291.560.346	212-209	99.236	153-142	1.554	473
460-447	909.470.743	446-433	2.667.392.737	383-372	55.815.578	441-430	322.935.152	261-257	72.584	482-469	176	474
294-281	2.842.593.815	362-349	4.319.959.353	---	-	---	-	318-313	44.166	385-372	467	475
489-476	341.672.552	366-353	4.223.975.875	---	-	397-386	511.705.982	---	-	461-448	248	476
265-252	3.170.659.644	385-372	3.894.434.541	201-194	668.008.445	376-365	591.372.023	302-297	50.224	307-294	712	477
425-412	-	468-455	-	180-173	-	457-446	-	272-268	-	495-482	-	478
---	-	---	-	---	-	---	-	160-157	130.590	---	-	479
487-474	370.754.284	498-485	1.203.594.378	381-370	64.284.729	486-474	62.259.928	386-380	19.994	489-476	123	480
322-309	2.486.285.902	289-277	6.139.512.549	---	-	---	-	406-400	13.948	199-188	1.200	481
---	-	493-480	1.706.627.274	---	-	---	-	294-289	53.496	429-416	329	482
---	-	---	-	---	-	---	-	417-410	8.861	334-321	636	483
157-148	6.171.833.696	96-90	19.916.467.239	461-449	-766.309.162	491-479	-44.012.101	425-418	7.222	326-313	653	484
461-448	903.704.018	489-476	1.829.832.856	403-391	2.386.159	436-425	329.549.507	279-275	62.810	492-479	118	485
392-379	1.514.782.412	452-439	2.517.799.565	264-255	411.027.247	410-399	433.168.316	287-283	57.545	444-431	297	486
399-386	1.412.720.920	360-347	4.378.772.504	446-434	-350.307.131	415-404	420.634.400	259-255	73.375	419-406	348	487
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	488
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	489
---	-	---	-	---	-	---	-	241-4	82.485	---	-	490

İSO 500 Büyük Kuruluş Sıra No:		Kuruluşlar	Bağlı Bulunduğu Oda / Kamu	Kamu Sıra No:	Özel Sıra No:	Üretimden Satışlar (Net) (TL)	Net Satışlar		Brüt Katma Değer (Üretici Fiyatlarıyla)	
2023	2022						Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)
491	461	Yılbor Boru Plastik Petrol San. ve Tic. A.Ş.	Tarsus	-	478	3.028.802.000	495-483	3.097.703.391	---	-
492	-	Mioro Hediyelik Eşya San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	479	3.028.278.159	412-401	3.898.799.197	470-457	300.089.103
493	+	Özseç Beton Madencilik İnşaat San. Tic. A.Ş.	İstanbul	-	480	3.025.734.120	494-482	3.099.535.521	---	-
494	424	Ege Endüstri ve Ticaret A.Ş.	Ege Bölgesi	-	481	3.023.045.892	470-458	3.300.656.553	---	-
495	-	-	İstanbul	-	482	-	491-479	-	382-369	-
496	-	Milat Halı San. ve Tic. A.Ş.	Gaziantep	-	483	3.021.308.809	476-464	3.246.389.818	---	-
497	-	Johnson Electric Otomotiv Ürünleri Ltd. Şti.	Ege Bölgesi	-	484	3.003.430.374	483-471	3.182.198.104	---	-
498	+	Halavet Gıda San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	485	2.997.326.164	500-487	3.026.230.696	403-390	721.765.843
499	495	Harput Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Bursa	-	486	2.990.997.703	467-455	3.304.708.421	309-297	1.140.071.117
500	388	Yavuz Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Giresun	-	487	2.963.458.816	482-470	3.193.889.074	---	-
		GENEL TOPLAM				**6.374.713.084.591**		**7.503.508.298.299**		**1.749.805.099.825**

Açıklamalar

- Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu Araştırması, kuruluşların Vergi Usul Kanunu'na (VUK) göre hazırlanmış yılsonu kapanış bilanço ve gelir tabloları dikkate alınarak hazırlanmaktadır.

- "Bağlı Bulunduğu Oda / Kamu" sütunundaki "Kamu" ifadesi, o sırada yer alan kuruluşun BİT / KİT gibi bir kamu kuruluşu veya kamu tarafından devralınmış bir şirket olduğunu göstermektedir.

- Bu bölümde "Kamu" ifadesi bulunmayan diğer tüm kuruluşlar özel sektör kuruluşu olup, bağlı oldukları Oda bilgisi İstanbul Sanayi Odası, diğer Sanayi Odaları, Ticaret ve Sanayi Odaları ve Ticaret Odaları sıralaması dikkate alınarak gösterilmiştir.

- İSO 500 Büyük Sanayi Kuruluşu sıralaması, kuruluşların 2023 yılındaki üretimden satışlarına (net) göre yapılmıştır. Net satışlar ise kuruluşların 2023 yılındaki üretimden net satışları ile diğer satışları (sanayi faaliyeti dışı satışlar) toplamıdır.

Özkaynak (Enflasyon Düzeltmesi Sonrası)		Aktif Toplamı (Enflasyon Düzeltmesi Sonrası)		Dönem Karı/Zararı (V.Ö.)		Faiz Amortisman ve Vergi Öncesi Kar/Zarar		İhracat		Ücretle Çalışanlar Ortalaması		İSO 500 Büyük Kuruluş Sıra No:
Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(Bin $)	Sıra No:	Kişi	2023
---	-	---	-	---	-	---	-	439-432	3.403	---	-	491
464-451	827.996.283	488-475	1.845.204.403	358-348	108.197.960	446-435	315.912.248	162-159	129.819	422-409	343	492
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	493
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	494
436-423	-	430-417	-	285-275	-	371-360	-	281-277	-	339-326	-	495
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	496
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	497
361-348	1.975.675.283	448-435	2.665.602.184	277-268	363.977.982	363-352	628.218.114	264-260	68.507	459-446	250	498
255-242	3.516.240.254	341-328	4.763.962.240	269-260	393.393.839	336-325	727.116.213	331-326	36.684	168-157	1.395	499
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	500
	4.815.319.685.818		**8.828.368.597.346**		**645.018.211.812**		**1.175.063.903.515**		**95.117.478**		**803.551**	

- Tabloda, üretimden satışlar bilgilerinden sonraki büyüklüklerde İSO 500 Büyük Sanayi Kuruluşu sıralaması verilirken, bu sıralamanın yanında ayrıca Kamu ve Özel sıralaması da verilmiştir. Bu sıralamada kuruluşların Kamu ve Özel grupları içindeki sırası görülmektedir.

- (+): Ana tabloda kuruluşların bir önceki yıl sıralama bilgileri de yer almaktadır. Bu sıralamada bir önceki yıl İSO 1000'de yer almayan kuruluşlar ile bir önceki yıl bilgilerini açıklatmayıp bu yıl bilgilerini açıklatan kuruluşlar (+) işareti ile gösterilmektedir.

  (-): Ana tabloda sıra numaralarının bazılarının karşısında görülen (-) işareti, o sırada yer alan kuruluşun isminin açıklanmasını istemediğini göstermektedir. Bu yıl bilgilerini açıklatmayan ve/veya İSO İkinci 500'den İSO 500'e yükselen kuruluşların bir önceki yıl sıralama bilgileri de (-) işaretiyle gösterilmektedir.

Kısaltmalar V.Ö.: Vergi Öncesi

Not: Dönem Karı/Zararı (V.Ö.) ve Faiz, Amortisman ve Vergi Öncesi Kar/Zarar Genel Toplamı, Net Kar olarak (Kar-Zarar=Net Kar) verilmiştir.

İSO 500 Logosunu Markanızla Kullanın

TÜRKİYE'NİN
500 BÜYÜK SANAYİ
KURULUŞU
2023

TÜRKİYE'NİN
İKİNCİ 500 BÜYÜK SANAYİ
KURULUŞU
2023

Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu-2023 arasında yer alma başarısını gösteren firmalarımız, bu başarılarını daha üst noktalara taşıyabilmek ve kurumsallıklarına daha fazla değer katabilmek için İSO 500 logosunu taleplerinize sunuyoruz.

İSO 500 LOGOSUNU KULLANABİLECEĞİNİZ ETKİLİ MECRALAR:
Şirket web sitesi • Broşürler • Basılı materyaller (bloknot, kartvizit, katalog, takvim, antetli kağıt, zarf vb.) • Promosyon ürünleri (kalem, şapka, tişört, mont vb.) • Kolilerin/ambalajların üzerinde • Tanıtım filmi ve diğer videolar • Etkinlikler (kongre, fuar, toplantı vb.) • Kolilerin/ambalajların üzerinde • E-Posta imzası • Sosyal medya görselleri • Süreli yayınlar (dergi, bülten vb.) • Faturalar • Basın bültenleri • Ürünlerin üzerinde

Bilgi için: 0 212 252 29 00
kurumsaliletisim@iso.org.tr
www.iso500.org.tr

İSTANBUL
SANAYİ ODASI

Pamyağ

PAMYAĞ Şirketler Grubu Olarak
Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşları
Arasında Yer Almaktan Gurur Duyuyoruz!

karam "yağların iyisidir..."

belkıs

karamyag karamyag Karam Yağ

Pamyağ Gıda Sanayi Ticaret Anonim Şirketi Sekili Mah.
E-90 Karayolu Üzeri Cad. No: 19/1 Nizip / GAZİANTEP / TÜRKİYE
Tel: +90 (342) 545 20 20 - e-mail: info@pamyag.com

karamyag.com
karamyagmarket.com
belkisyag.com

2nd edition

GLOBAL FOOD MEETINGS
ISTANBUL

Crowne Plaza Asia
ISTANBUL / TÜRKİYE

27-28 KASIM 2024

Türkiye'nin En Prestijli Gıda Etkinliği "İstanbul Uluslararası Gıda Buluşmaları" Kapılarını 2. Defa Dünya Devlerine Açıyor.

80+ Üretici Firma

120+ Satın Almacı Firma

40+ Ülke

2000+ Toplantı

200+ Gerçekleşmiş İş Birliği

İstanbul'da 40'tan fazla ülkeden 100'ün üzerinde süpermarket ve gıda ithalatçısı firma yetkilileri ile Türk gıda üreticileri bir araya geliyor.

Sınırlı sayıda katılımcı kabul edilecek olan etkinliğimizde yerinizi almak için;

İSTANBUL SANAYİ ODASI

Türkiye

Karibu

enterprise europe network

www.globalfoodmeetings.com

BORU ÜRETİMİNE FARKLI BİR
BAKIŞ AÇISI
SÜRDÜRÜLEBİLİR, GÜVENİLİR VE
YENİLİKÇİ
Çelik boru üretiminin geleceğini şekillendiren yenilikçi
ve ultrasonla doğrulanmış süreçlerimizi keşfedin.
ERCİYAS
Çelik Boru

İSTANBUL SANAYİ ODASI
SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK
VİZYONU

İSO Enerji Masası Kuruldu

#İSOYanınızda

www.iso.org.tr/iso-enerji-masasi

SEKTÖREL VERİLER

2023 yılında İSO 500'ün temel ekonomik ve finansal büyüklüklerinin sektörel görünümü.

2023 Yılında İSO 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nda Sektörel Seçilmiş Büyüklükler (TL)

Sektörler	İşyeri Sayısı	Üretimden Satışlar (Net)	Net Satışlar	Dönem Kar ve Zarar Toplamı (V.Ö.)
05-08 - Madencilik ve taş ocakçılığı	9	129.531.243.038	145.319.040.402	50.643.777.441
10 - Gıda ürünlerinin imalatı	100	780.563.690.665	930.315.446.646	68.230.402.100
11 - İçeceklerin imalatı	6	51.450.077.936	52.948.921.597	14.264.467.382
12 - Tütün ürünleri imalatı	2	34.340.705.823	36.717.931.782	6.332.598.925
13 - Tekstil ürünlerinin imalatı	26	137.547.775.442	151.136.459.514	3.042.216.497
14 - Giyim eşyalarının imalatı	10	46.099.018.692	50.091.845.701	1.845.286.397
16 - Ağaç, ağaç ürünleri ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç)	6	80.691.100.561	82.459.032.579	14.005.025.222
17 - Kağıt ve kağıt ürünlerinin imalatı	12	102.708.587.404	108.979.815.257	19.185.937.269
19 - Kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı	4	764.801.359.019	831.045.100.836	92.756.649.504
20 - Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı	35	297.906.720.082	376.473.166.607	32.749.640.456
21 - Temel eczacılık ürünlerinin ve eczacılığa ilişkin malzemelerin imalatı	9	56.623.404.055	59.917.970.864	16.685.225.109
22 - Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı	19	135.441.047.436	161.368.039.953	12.475.513.940
23 - Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı	30	246.533.044.855	261.789.307.949	25.818.655.012
24 - Ana metal sanayii	74	1.124.842.560.141	1.326.406.090.000	36.652.905.243
25 - Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizat hariç)	19	139.950.463.030	166.293.944.583	20.299.834.171
26 - Bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı	8	120.414.338.968	132.286.660.394	14.777.439.500
27 - Elektrikli teçhizat imalatı	34	400.194.479.635	470.224.237.949	41.375.988.509
28 - Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı	17	148.117.259.692	174.384.302.269	39.642.519.559
29 - Motorlu kara taşıtı, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı	47	1.032.963.029.807	1.173.919.102.278	118.942.342.630
30 - Diğer ulaşım araçlarının imalatı	7	97.284.686.167	101.243.849.581	-4.926.073.019
31 - Mobilya imalatı	4	25.640.258.109	37.022.601.731	2.155.236.389
32 - Diğer imalatlar	4	161.104.207.741	297.789.920.538	274.868.861
32.1 - Mücevherat, bijuteri eşyaları ve ilgili ürünlerin imalatı	4	161.104.207.741	297.789.920.538	274.868.861
35 - Elektrik, gaz, buhar ve havalandırma sistemi üretim ve dağıtımı	17	255.152.103.684	370.272.947.190	18.770.845.943
Toplam	**500**	**6.374.713.084.591**	**7.503.508.298.299**	**645.018.211.812**

	Faiz Amortisman ve Vergi Öncesi Kar/Zarar	Brüt Katma Değer (Üretici Fiyatlarıyla)	Toplam Borçlar (Enflasyon Düzeltmesi Sonrası)	Mali Borçlar	Özkaynak (Enflasyon Düzeltmesi Sonrası)	Aktif Toplamı (Enflasyon Düzeltmesi Sonrası)	Ücretle Çalışanlar Ortalaması
	37.149.526.923	52.061.332.825	142.140.911.808	85.015.732.706	266.496.467.317	408.637.379.127	17.182
	121.521.317.893	168.090.368.687	370.267.230.653	202.925.623.120	403.090.982.644	773.358.213.301	142.365
	6.623.884.301	38.550.626.127	70.831.765.535	51.410.208.893	162.544.638.216	233.376.403.750	5.137
	5.763.406.220	173.852.400.450	41.155.054.403	-	18.507.628.761	59.662.683.165	2.192
	27.099.044.153	31.746.223.612	169.231.521.657	121.142.098.161	178.491.285.950	347.722.807.604	62.504
	6.175.536.033	12.396.051.926	22.065.377.472	7.859.088.618	22.693.236.692	44.758.614.163	26.756
	9.263.238.237	11.538.348.990	73.097.287.487	45.699.368.695	66.323.035.694	139.420.323.182	10.073
	20.392.591.511	18.547.048.401	111.915.182.983	70.069.019.453	121.896.157.368	233.811.340.350	14.681
	136.983.621.816	241.597.521.248	255.499.395.692	83.092.762.831	501.095.763.825	756.595.159.517	8.179
	67.247.504.962	82.895.061.684	275.058.204.968	169.226.537.888	289.481.593.855	564.539.798.827	31.400
	22.508.868.193	33.435.257.497	30.048.399.807	15.547.893.482	75.508.200.134	105.556.599.942	16.832
	26.308.611.895	39.721.401.705	92.161.322.291	46.462.602.184	73.093.680.475	165.255.002.769	27.129
	65.882.146.695	82.550.455.359	219.279.073.140	139.596.315.539	334.103.597.749	553.382.670.892	38.994
	138.892.306.145	154.176.632.535	560.918.333.269	314.168.807.839	617.217.546.609	1.178.135.879.874	78.480
	31.551.839.459	48.875.752.632	120.604.925.939	19.562.049.298	103.893.343.363	224.498.269.303	28.051
	27.098.801.038	48.980.505.070	168.576.944.897	38.467.683.604	144.810.298.921	313.387.243.819	21.932
	74.872.536.515	85.084.691.649	235.636.553.622	91.743.844.486	201.972.665.860	437.609.219.479	65.886
	42.176.227.633	51.436.886.867	67.886.038.003	26.717.582.921	102.331.844.046	170.217.882.050	22.513
	173.900.230.006	246.068.257.137	468.749.884.399	214.176.196.094	373.562.740.448	842.312.624.850	128.143
	35.914.715.617	37.755.464.534	206.242.890.986	84.740.471.472	92.237.147.399	298.480.038.385	25.016
	4.540.817.406	8.006.218.252	15.401.536.525	6.071.754.674	17.614.911.975	33.016.448.499	11.767
	-602.777.579	1.303.198.674	8.982.179.515	3.100.226.579	8.722.686.316	17.704.865.831	1.937
	-602.777.579	1.303.198.674	8.982.179.515	3.100.226.579	8.722.686.316	17.704.865.831	1.937
	93.243.827.875	80.354.924.145	283.844.261.118	171.948.900.990	639.187.028.462	923.031.289.578	15.499
	1.175.063.903.515	**1.749.805.099.825**	**4.013.048.911.521**	**2.010.034.399.871**	**4.815.319.685.818**	**8.828.368.597.346**	**803.551**

2023 Yılında İSO 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nda Sektörel Faktör Gelirleri Dağılımı ve Seçilmiş Diğer Büyüklükler (TL)

Sektörler	İşyeri Sayısı	Ödenen Maaş ve Ücretler	Ödenen Faizler	Milli Gelir Anlamında Kar
05-08 - Madencilik ve taş ocakçılığı	9	10.450.374.820	10.415.349.803	11.574.858.556
10 - Gıda ürünlerinin imalatı	100	54.598.775.615	35.174.642.295	59.715.297.729
11 - İçeceklerin imalatı	6	4.078.435.524	2.184.942.603	-16.840.634.760
12 - Tütün ürünleri imalatı	2	2.315.273.576	682.941.635	4.548.844.985
13 - Tekstil ürünlerinin imalatı	26	19.636.490.655	15.913.165.845	-12.725.955.606
14 - Giyim eşyalarının imalatı	10	7.498.745.308	1.132.139.888	2.146.710.270
16 - Ağaç, ağaç ürünleri ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç)	6	4.833.959.412	13.299.111.072	-11.564.006.141
17 - Kağıt ve kağıt ürünlerinin imalatı	12	7.243.318.244	11.253.193.993	-7.882.438.310
19 - Kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı	4	8.324.876.281	2.276.214.793	78.639.266.440
20 - Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı	35	19.291.296.381	24.272.940.130	24.544.355.654
21 - Temel eczacılık ürünlerinin ve eczacılığa ilişkin malzemelerin imalatı	9	10.124.705.215	2.898.122.535	15.166.133.552
22 - Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı	19	13.596.776.553	7.954.063.792	11.405.235.376
23 - Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı	30	23.689.944.074	22.922.745.487	15.111.872.334
24 - Ana metal sanayii	74	45.782.178.692	39.657.231.868	29.269.538.496
25 - Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizat hariç)	19	17.040.532.182	2.412.588.929	23.864.600.753
26 - Bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı	8	18.792.679.880	11.772.912.212	9.198.298.043
27 - Elektrikli teçhizat imalatı	34	33.689.451.675	5.283.397.392	27.175.951.974
28 - Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı	17	12.200.465.163	2.840.797.493	32.440.666.084
29 - Motorlu kara taşıtı, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı	47	75.522.769.532	28.071.343.684	93.674.805.316
30 - Diğer ulaşım araçlarının imalatı	7	21.955.594.128	6.837.663.781	98.054.392
31 - Mobilya imalatı	4	4.329.664.396	719.771.396	2.259.993.573
32 - Diğer imalatlar	4	736.645.622	325.282.325	100.389.980
32.1 - Mücevherat, bijuteri eşyaları ve ilgili ürünlerin imalatı	4	736.645.622	325.282.325	100.389.980
35 - Elektrik, gaz, buhar ve havalandırma sistemi üretim ve dağıtımı	17	9.832.140.397	27.392.577.324	4.695.431.614
Toplam	**500**	**425.865.749.686**	**276.459.852.289**	**396.250.090.267**

	Net Katma Değer (Faktör Fiyatlarıyla)	Amortismanlar	Diğer Dolaylı Vergiler	Brüt Katma Değer (Temel Fiyatlarla)	Ödenen KDV + ÖTV	Sübvansiyonlar	Brüt Katma Değer (Üretici Fiyatlarıyla)
	32.440.583.179	8.249.940.450	1.024.700.191	41.715.223.820	10.346.109.005	-	52.061.332.825
	149.488.715.639	15.155.588.109	1.260.620.284	165.904.924.032	2.598.041.730	412.597.075	168.090.368.687
	-10.577.256.633	1.521.901.350	418.454.820	-8.636.900.463	47.187.526.590	-	38.550.626.127
	7.547.060.196	499.356.338	115.773.040	8.162.189.574	165.690.210.876	-	173.852.400.450
	22.823.700.894	8.488.612.876	51.685.500	31.363.999.270	408.018.962	25.794.620	31.746.223.612
	10.777.595.466	1.412.482.736	30.683.370	12.220.761.572	242.628.045	67.337.691	12.396.051.926
	6.569.064.343	4.333.169.971	45.541.983	10.947.776.297	592.940.521	2.367.828	11.538.348.990
	10.614.073.927	6.159.689.892	102.162.360	16.875.926.179	1.671.948.436	826.214	18.547.048.401
	89.240.357.514	28.722.891.677	696.161.364	118.659.410.555	122.938.110.693	-	241.597.521.248
	68.108.592.165	10.135.066.844	384.153.495	78.627.812.504	4.271.153.772	3.904.592	82.895.061.684
	28.188.961.302	4.661.941.876	197.887.208	33.048.790.386	391.941.294	5.474.183	33.435.257.497
	32.956.075.721	4.613.749.925	316.905.424	37.886.731.070	1.846.531.640	11.861.005	39.721.401.705
	61.724.561.895	15.326.354.189	482.253.793	77.533.169.877	5.021.055.648	3.770.166	82.550.455.359
	114.708.949.056	21.424.766.678	934.559.798	137.068.275.532	17.202.701.154	94.344.151	154.176.632.535
	43.317.721.864	3.511.775.589	279.190.532	47.108.687.985	1.773.462.884	6.398.237	48.875.752.632
	39.763.890.135	3.165.588.696	74.891.914	43.004.370.745	5.976.134.325	-	48.980.505.070
	66.148.801.041	9.877.674.973	289.440.363	76.315.916.377	8.803.682.067	34.906.795	85.084.691.649
	47.481.928.740	3.360.188.541	111.296.391	50.953.413.672	499.628.907	16.155.712	51.436.886.867
	197.268.918.532	37.706.081.669	280.186.802	235.255.187.003	10.817.818.977	4.748.843	246.068.257.137
	28.891.312.301	8.716.699.998	39.433.338	37.647.445.637	112.609.396	4.590.499	37.755.464.534
	7.309.429.365	568.885.936	43.893.303	7.922.208.604	96.500.325	12.490.677	8.006.218.252
	1.162.317.927	128.344.548	3.499.176	1.294.161.651	9.037.023	-	1.303.198.674
	1.162.317.927	128.344.548	3.499.176	1.294.161.651	9.037.023	-	1.303.198.674
	41.920.149.335	27.916.081.798	640.442.110	70.476.673.243	9.878.250.902	-	80.354.924.145
	1.098.575.692.242	**225.734.840.648**	**7.826.092.051**	**1.332.136.624.941**	**418.376.043.172**	**707.568.288**	**1.749.805.099.825**

2023 Yılında İSO 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nda Sektörel Bazı Oranlar (%) ve Çalışan Başına Düşen Büyüklükler (TL)

Sektörler	İşyeri Sayısı	Dönem Kar ve Zarar Toplamı (V.Ö.) / Net Satışlar (%)	Dönem Kar ve Zarar Toplamı (V.Ö.) / Özkaynak (Enflasyon Düzeltmesi Sonrası) (%)	FAVÖK/ Net Satışlar (%)
05-08 - Madencilik ve taş ocakçılığı	9	34,9	19,0	25,6
10 - Gıda ürünlerinin imalatı	100	7,3	16,9	13,1
11 - İçeceklerin imalatı	6	26,9	8,8	12,5
12 - Tütün ürünleri imalatı	2	17,2	34,2	15,7
13 - Tekstil ürünlerinin imalatı	26	2,0	1,7	17,9
14 - Giyim eşyalarının imalatı	10	3,7	8,1	12,3
16 - Ağaç, ağaç ürünleri ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç)	6	17,0	21,1	11,2
17 - Kağıt ve kağıt ürünlerinin imalatı	12	17,6	15,7	18,7
19 - Kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı	4	11,2	18,5	16,5
20 - Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı	35	8,7	11,3	17,9
21 - Temel eczacılık ürünlerinin ve eczacılığa ilişkin malzemelerin imalatı	9	27,8	22,1	37,6
22 - Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı	19	7,7	17,1	16,3
23 - Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı	30	9,9	7,7	25,2
24 - Ana metal sanayii	74	2,8	5,9	10,5
25 - Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizat hariç)	19	12,2	19,5	19,0
26 - Bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı	8	11,2	10,2	20,5
27 - Elektrikli teçhizat imalatı	34	8,8	20,5	15,9
28 - Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı	17	22,7	38,7	24,2
29 - Motorlu kara taşıtı, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı	47	10,1	31,8	14,8
30 - Diğer ulaşım araçlarının imalatı	7	-4,9	-5,3	35,5
31 - Mobilya imalatı	4	5,8	12,2	12,3
32 - Diğer imalatlar	4	0,1	3,2	-0,2
32.1 - Mücevherat, bijuteri eşyaları ve ilgili ürünlerin imalatı	4	0,1	3,2	-0,2
35 - Elektrik, gaz, buhar ve havalandırma sistemi üretim ve dağıtımı	17	5,1	2,9	25,2
Toplam	**500**	**8,6**	**13,4**	**15,7**

	Üretimden Satışlar (Net) / Net Satışlar (%)	Ücretle Çalışanlar Ortalaması	Dönem Kar ve Zarar Toplamı (V.Ö.) / Ücretle Çalışanlar Ortalaması	Brüt Katma Değer (Üretici Fiyatlarıyla) / Ücretle Çalışanlar Ortalaması	Net Katma Değer (Faktör Fiyatlarıyla) / Ücretle Çalışanlar Ortalaması	Net Satışlar / Ücretle Çalışanlar Ortalaması
	89,1	17.182	2.947.490	3.029.993	1.888.056	8.457.632
	83,9	142.365	479.264	1.180.700	1.050.038	6.534.720
	97,2	5.137	2.776.809	7.504.502	-2.059.034	10.307.363
	93,5	2.192	2.888.959	79.312.226	3.443.002	16.750.881
	91,0	62.504	48.672	507.907	365.156	2.418.029
	92,0	26.756	68.967	463.300	402.810	1.872.172
	97,9	10.073	1.390.353	1.145.473	652.146	8.186.144
	94,2	14.681	1.306.855	1.263.337	722.980	7.423.187
	92,0	8.179	11.340.830	29.538.760	10.910.913	101.607.177
	79,1	31.400	1.042.982	2.639.970	2.169.063	11.989.591
	94,5	16.832	991.280	1.986.410	1.674.724	3.559.765
	83,9	27.129	459.859	1.464.168	1.214.791	5.948.175
	94,2	38.994	662.119	2.117.004	1.582.925	6.713.579
	84,8	78.480	467.035	1.964.534	1.461.633	16.901.199
	84,2	28.051	723.676	1.742.389	1.544.249	5.928.272
	91,0	21.932	673.784	2.233.289	1.813.054	6.031.673
	85,1	65.886	627.994	1.291.393	1.003.989	7.136.937
	84,9	22.513	1.760.872	2.284.764	2.109.089	7.745.938
	88,0	128.143	928.200	1.920.263	1.539.444	9.161.008
	96,1	25.016	-196.917	1.509.253	1.154.913	4.047.164
	69,3	11.767	183.159	680.396	621.180	3.146.308
	54,1	1.937	141.904	672.792	600.061	153.737.698
	54,1	1.937	141.904	672.792	600.061	153.737.698
	68,9	15.499	1.211.100	5.184.523	2.704.700	23.890.119
	85,0	**803.551**	**802.710**	**2.177.591**	**1.367.151**	**9.337.937**

Türkiye'de üretiyor, dünyaya ihraç ediyoruz.

5 kıtada, 60 ülkede, 600 çeşit ürünümüzle sektörün öncüsüyüz. Çevre dostu ürünlerimizi **FSC®** sertifikalı ormanlardan elde edilen selüloz ile üretiyor, hiçbir ağaca zarar vermiyoruz. Yenilikçi yaklaşımlarımızla her zaman bir adım öndeyiz. Bu yıl da Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu arasında yer almanın gururunu yaşıyoruz.

Aqua, Drop ve Drop Natura markalı zengin ürün ailemizle ekonomik, yenilikçi ve çevre dostu çözümler sunarak sektörde fark yaratıyoruz.

ESSEL

YÖNTEM, TANIM VE AÇIKLAMALAR

"Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu (İSO 500)" araştırmasının temel amacı, Türkiye'de sanayi faaliyet kolunda yer alan en büyük kuruluşları tespit edebilmek, bu kuruluşlara ait büyüklükleri ortaya koyarak Türk sanayinin gelişimini görebilmek ve geleceğe yönelik yol haritasının belirlenmesine katkı sağlamaktır.

TÜRKİYE'NİN 500 BÜYÜK SANAYİ KURULUŞU 2023

1. YÖNTEM

"Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" Araştırması ankete dayalı bir çalışmadır. Ankete katılım gönüllülük esasına dayalıdır. Anket coğrafi olarak tüm Türkiye'yi, iktisadi olarak sanayi sektöründe faaliyet gösteren tüm kuruluşları kapsamaktadır.

Anket birimi işyeridir. İşyeri; tek bir mahalde, tek bir mülkiyet altında, bir veya daha fazla kişinin sınai ve ticari faaliyette bulunduğu veya hizmet gördüğü yerdir. Sınai faaliyet icra eden ve müstakil muhasebe kayıt ve kaynaklarına sahip işyerleri anket kapsamında değerlendirilmektedir.

Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu Araştırması, kuruluşların Vergi Usul Kanunu'na (VUK) göre hazırlanmış yılsonu kapanış bilanço ve gelir tabloları dikkate alınarak hazırlanmaktadır.

Anket alımları www.iso500.org.tr adresinde yer alan "Anket Kullanıcı Girişi" uygulaması üzerinden yapılmaktadır.

Araştırmada yer almak isteyen kuruluşların her yıl için belirlenen tarih aralığında "Anket Kullanıcı Girişi" uygulamasını kullanarak anket bilgilerini doldurmaları ve Kurumlar Vergisi Beyannamesini (e-beyanname) sisteme yüklemeleri gerekmektedir. Bu işlemleri gerçekleştirmeyen kuruluşlar değerlendirmeye alınmamaktadır.

Anket verileri kapsamında firmalardan net satışlar, üretimden satışlar, ihracat (dolar olarak), vergi öncesi dönem kar/zarar, faiz amortisman ve vergi öncesi kar/zarar, aktif-pasif toplamı, yıllık ortalama çalışan sayısı, ar-ge harcamaları ve brüt katma değerin hesaplanmasında kullanılan faktör gelirleri ödemeleri (ödenen maaş ve ücretler, ödenen faizler, üretim faaliyeti dışı gelirler, amortisman ve ödenen dolaylı vergiler, kardan ayrılan karşılıklar vb.) ile ilgili bilgiler istenmektedir. Ayrıca sermaye dağılımı ve iktisadi faaliyet kodu (NACE Rev. 2) bilgileri alınmaktadır.

Çalışmamızda kuruluşların beyanı esas alınmakla birlikte, ankette yer alan bilgilerin doğruluğunu kontrol etmek amacıyla anket verilerinin yanı sıra kuruluşların Vergi Usul Kanunu'na (VUK) göre hazırlanmış yılsonu kapanış bilanço ve gelir tablolarını içeren ve Maliye Bakanlığı'na verilen Kurumlar Vergisi Beyannamesini (E-beyanname) de elektronik ortama yüklemeleri istenmektedir.

Ankette yer alan bilgiler e-beyanname verileri ile karşılaştırılmakta, herhangi bir tutarsızlık olması durumunda firmadan düzeltme yapması ve/veya durumu açıklayan ek belgeler (YMM onaylı yazı, kapasite raporu, sanayici sicil belgesi, kesin mizan vb.) paylaşması istenmekte ve/veya e-beyanname verileri dikkate alınmaktadır.

"Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" araştırması kapsamında Türkiye'de sanayi faaliyet kolunda yer alan en büyük kuruluşların tespit edilmesi amaçlandığı için bilgilerini açıklamak istemeyen kuruluşlar da kapsama alınmakta; bu kuruluşlara ait bilgiler, tüm değerlendirmelerde kullanılmakla birlikte kamuoyu ile paylaşılmamaktadır.

"Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" araştırması, sanayi sektörü kapsamında gerçekleştirilmektedir. İSO 500 çalışmasında NACE Rev.2'nin Madencilik ve Taşocakçılığı (B), İmalat (C) ile Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı (D) sektörleri kapsanmaktadır. Ancak NACE Rev. 2 sınıflamasına göre 33, 35.12, 35.13, 35.14, 35.2, 35.3 ve 09 sektörleri kapsam dışıdır.

"Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" sıralaması, üretimden satışlar (kuruluşların kendi üretmiş olduğu mallardan yapmış olduğu satışlar-ticari mal satışları hariç) kriterine göre yapılmaktadır.

Söz konusu çalışmada kuruluşlar üretimden satışlar büyüklüğüne göre sıralanırken, net satışlar, brüt katma değer, özkaynak, aktif toplamı, vergi öncesi dönem kar/zarar, faiz amortisman ve vergi öncesi kar/zarar, ihracat ve ortalama çalışan sayısı büyüklüklerine göre de sıralamaya tabi tutulmaktadır.

Kuruluşlara ait bilgilerin açıklandığı ana tabloda, kuruluşların üretimden satışlar büyüklüklerine göre sıra numaralarının yanı sıra bir önceki yıl sıralamaları da yer almaktadır. Bu sıralamada bir önceki yıl İSO 1000'de yer almayan kuruluşlar ile bir önceki yıl bilgilerini açıklatmayıp bu yıl bilgilerini açıklatan kuruluşlar (+) işareti ile gösterilmektedir. Bu yıl bilgilerini açıklatmayan ve/veya İkinci 500'den Birinci 500'e yükselen kuruluşlar ise (-) işareti ile belirtilmektedir.

2023 yılında enflasyon muhasebesi uygulaması kapsamında "kurumlar vergisi mükellefi olup ve bilanço esasına göre defter tutan tüm mükellefler -bazı istisnalar hariç-" bilançolarında yer alan parasal olmayan kıymetlerle sınırlı olmak üzere enflasyon düzeltmesi yapmıştır. Bu çerçevede İSO 500 kapsamında enflasyon düzeltmesinin etkisini ölçebilmek amacıyla firmalardan 2023 yılı bilanço büyüklükleri enflasyon düzeltmesi öncesi (EDÖ) ve enflasyon düzeltmesi sonrası (EDS) şeklinde alınmıştır.

2. TANIM VE AÇIKLAMALAR

2.1. Net Satışlar

Net satışlar, kuruluş tarafından üretilen, malzemesi verilerek dışarıda yaptırılan (fason), üretim sürecinden geçirilmeden aynen alındığı gibi satılan malların satışı ile bunlara ilaveten varsa başkalarının malzemelerini kullanarak onlar için yapılan imalat karşılığı elde edilen fason gelirlerden oluşmaktadır. Net satışlar, iç ve dış satışları kapsamaktadır.

Net satışlar, tüm satış vergileri, fonlar, KDV ve ÖTV hariç verilmelidir. Net satışlar tutarı, gelir tablosundaki net satışlara eşit olmalıdır.

2.2. Üretimden Satışlar (Net)

Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu sıralaması, üretimden satışlar (net) kriterine göre yapılmaktadır.

Üretimden satışlar, kuruluş tarafından üretilen mallardan yapılan satışlar, malzemesi verilerek dışarıda yaptırılan (fason) mallardan satışlar ile başkalarının malzemelerini kullanarak onlar için yapılan üretim karşılığı elde edilen gelirleri kapsamaktadır. Net satışlarda olduğu gibi, üretimden satışlar tutarı da net olarak verilmelidir. Yani tüm satış vergileri, fonlar, KDV ve ÖTV hariçtir. Satış iade ve indirimleri, satış tutarı içinde yer almamalıdır. "Satış İndirimleri" altında yer almayan indirim ve iskontolar varsa bu tutarlar düşülmelidir. Üretim sürecinden geçirilmeden aynen alındığı gibi satılan mallar, üretimden satışlar tutarına dahil edilmemelidir.

Satış fiyatı: Ürünün işyeri çıkış fiyatıdır. Satış fiyatı müşteri adına yapılan tüm indirimler ile müşteri adına yapılan ulaşım ve teslim giderleri düşüldükten sonra bulunan fiyattır. Malların taşınması bizzat işyeri tarafından kendi taşıtları ile yapılırsa, bu malın satış fiyatı malın alıcıya teslim edildiği andaki fiyatıdır. Satış fiyatı tüm satış vergilerini, fonları, KDV ve ÖTV'yi kapsamamaktadır.

2.3. Brüt Katma Değer

500 Büyük Sanayi Kuruluşu çalışması kapsamında kuruluşların ülke ekonomisine yaptıkları katkıları hesaplayabilmek için, anket formunda katma değer ile ilgili sorular da yer almaktadır.

İSO 500 çalışmasında gelir yöntemiyle GSYH ile uyumlu bir katma değer hesaplaması kullanılmaktadır. Ancak temel üretim faktörlerine yapılan ödemeler gelir yoluyla GSYH'den farklı olarak kalıntı yoluyla değil, doğrudan elde edilmeye çalışılmaktadır.

Bilindiği gibi üretime katılan üretim faktörlerinin paylarına düşen maaş ve ücretler, ödenen faizler, ödenen kiralar (sadece tarım sektöründe) ve milli gelir anlamında kar toplamı **net katma değer**i vermektedir. Net katma değere yıllık amortisman tutarı, ödenen dolaylı vergiler eklenip, sübvansiyonlar düşülünce **brüt katma değer**e ulaşılmaktadır.

Milli gelir anlamında kar olarak adlandırdığımız kar faktör geliri (girişimcinin üretime katılması sonucu üretimden aldığı pay) şöyle hesaplanmaktadır. Kuruluşun vergi öncesi dönem karına veya zararına, o dönemde ayrılan karşılıklar eklenip, vergi öncesi dönem karı kapsamındaki temettü iştirak gelirleri, net kambiyo kar ve zararları ile faiz gelirleri vb. faaliyet dışı net gelirler düşülmektedir.

2.4. Özkaynak (Enflasyon Düzeltmesi Sonrası)

Ödenmiş sermaye, sermaye yedekleri, kar yedekleri, geçmiş yıllar karları ile dönem net karı toplamından, dönem zararı ile geçmiş yıllar zararlarının indirilmesi yoluyla hesaplanmaktadır. Bilançodaki özkaynak toplamına eşit olmalıdır. 2023 yılı için aksi belirtilmedikçe enflasyon düzeltmesi sonrası büyüklükler kullanılmıştır.

2.5. Aktif Toplamı (Enflasyon Düzeltmesi Sonrası)

Bilançodaki aktif toplamına (dönen varlıklar+duran varlıklar) eşit olmalıdır. 2023 yılı için aksi belirtilmedikçe enflasyon düzeltmesi sonrası büyüklükler kullanılmıştır.

2.6. Dönem Karı/Zararı (V.Ö)

Gelir tablosundaki vergi öncesi dönem karı veya zararına eşit olmalıdır.

2.7. Faiz Amortisman ve Vergi Öncesi Kar/Zarar

Vergi öncesi dönem karı veya zararına, amortisman gideri (itfa ve tükenme payları dahil), finansal gelir ve giderler farkı (net) ile operasyonel olmayan gelir ve giderler farkı (net) eklenmelidir.

2.8. İhracat

Kuruluşun yaptığı ihracatın dolar değeri (FOB) belirtilmelidir. İhracat değeri, Genel Ticaret Sistemi (GTS)'ye göre verilmelidir. GTS'de ülkenin ekonomik alanını oluşturan serbest bölgeler, gümrük antrepoları ve serbest dolaşım alanından yurt dışına çıkan mallar ihracat kabul edilmektedir.

Bu rakama varsa ihraç kayıtlı satışlar eklenmeli, hizmet ticareti ve transit ticaret dahil edilmemelidir. İhracat tutarları, herhangi bir şekilde devletten alınan mali yardımları (sübvansiyonları) kapsamamalıdır. KKTC'ye yapılan ihracatın da dolar değeri verilmelidir.

2.9. Ücretle Çalışanlar Sayısı

Maaş ve ücretle çalışanların ortalama sayısı belirtilmelidir. Tüm maaş ve ücretle çalışanlar kapsama dahildir. Maaş, ücret, komisyon, ikramiye, parça başı ödeme veya ayni karşılıklar şeklinde yapılan ödemeleri alan, iş akdine sahip ve işveren için çalışan kişiler belirtilmelidir.

2.10. Sektörel Sınıflama

Sektörel sınıflamalarda Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE Rev.2) kullanılmaktadır. Bir zaman serisi çalışması niteliğinde olan çalışmada, geçmiş yıllar ile kıyaslamayı devam ettirebilmek ve seriyi koparmamak için sektörel sınıflama olarak Birleşmiş Milletler Tüm Ekonomik Faaliyetlerin Uluslararası Standart Sanayi Sınıflaması (ISIC Rev.2) da kullanılmaya devam edilmektedir.

Sektörel tablolarda, herhangi bir sektörde faaliyet gösteren firma sayısının tek olması durumunda, o sektöre ilişkin bilgiler kamuoyu ile paylaşılmamaktadır.

FAALİYET KODLARI VE SERMAYE DAĞILIMI

İSO 500 çalışmasında sektörler Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması'na (NACE Rev.2) göre gruplanmaktadır.

EKONOMİK FAALİYET KODLARI

Çalışma kapsamında her kuruluşun ekonomik faaliyeti ile ilgili olarak hem Avrupa Topluluğu'nda Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE Rev. 2, 2024), hem de Birleşmiş Milletler-Tüm Ekonomik Faaliyetlerin Uluslararası Standart Sanayi Sınıflaması (ISIC Rev. 2)'na ilişkin ekonomik faaliyet kodu bilgileri yer almaktadır.

Kuruluşların ISIC. Rev.2 ekonomik faaliyet kodları, çalışmamız kapsamında firmalardan yada bağlı oldukları odalardan temin edilen NACE Rev.2 ekonomik faaliyet kodlları kullanılarak oluşturulmuştur.

AVRUPA TOPLULUĞU EKONOMİK FAALİYETLERİN İSTATİSTİKİ SINIFLAMASI (NACE REV. 2, 2024)

Kod	Tanım
B	**MADENCİLİK VE TAŞ OCAKÇILIĞI**
05	Kömür ve linyit çıkartılması
06	Ham petrol ve doğal gaz çıkarımı
07	Metal cevherleri madenciliği
08	Diğer madencilik ve taş ocakçılığı
C	**İMALAT**
10	Gıda ürünlerinin imalatı
11	İçeceklerin imalatı
12	Tütün ürünleri imalatı
13	Tekstil ürünlerinin imalatı
14	Giyim eşyalarının imalatı
15	Deri ve ilgili ürünlerin imalatı
16	Ağaç, ağaç ürünleri ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç)
17	Kağıt ve kağıt ürünlerinin imalatı
18	Kayıtlı medyanın basılması ve çoğaltılması
19	Kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı
20	Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı
21	Temel eczacılık ürünlerinin ve eczacılığa ilişkin malzemelerin imalatı
22	Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı
23	Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı
24	Ana metal sanayii
25	Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizat hariç)
26	Bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı
27	Elektrikli teçhizat imalatı
28	Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı
29	Motorlu kara taşıtı, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı
30	Diğer ulaşım araçlarının imalatı
31	Mobilya imalatı
32	Diğer imalatlar
32.1	Mücevherat, bijuteri eşyaları ve ilgili ürünlerin imalatı
32.2	Müzik aletleri imalatı
32.3	Spor malzemeleri imalatı
32.4	Oyun ve oyuncak imalatı
32.5	Tıbbi ve dişçilik ile ilgili araç ve gereçlerin imalatı
32.9	Başka yerde sınıflandırılmamış imalatlar
D	**ELEKTRİK, GAZ, BUHAR VE HAVALANDIRMA SİSTEMİ ÜRETİM VE DAĞITIMI**
35	Elektrik, gaz, buhar ve havalandırma sistemi üretim ve dağıtımı

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER - TÜM EKONOMİK FAALİYETLERİN ULUSLARARASI STANDART SANAYİ SINIFLAMASI (ISIC REV. 2)

Kod	Tanım
210	Madencilik ve Taş Ocakçılığı
311	Gıda Maddeleri Sanayi
312	Başka Yerde Sınıflandırılmamış Gıda Maddeleri Sanayi
313	İçki Sanayi (Alkollü ve Alkolsüz)
314	Tütün İşleme Sanayi
321	Dokuma Sanayi
322	Giyim Eşya Sanayi
323	Kürk ve Deri Sanayi
324	Ayakkabı Sanayi
331	Ağaç ve Mantar Ürünleri Sanayi
332	Ağaç, Mobilya ve Mefruşat Sanayi
341	Kağıt ve Kağıt Ürünleri Sanayi
342	Basım Sanayi
351	Ana Kimya Sanayi
352	Diğer Kimyasal Ürünler Sanayi
353	Petrol Ürünleri Sanayi
354	Çeşitli Petrol ve Kömür Türevleri Sanayi
355	Lastik Ürünleri Sanayi
356	Başka Yerde Sınıflandırılmamış Plastik Ürünler Sanayi
361	Çanak, Çömlek, Çini, Porselen Sanayi
362	Cam ve Camdan Mamul Eşya Sanayi
369	Taş ve Toprağa Dayalı Diğer Sanayi
371	Demir-Çelik Ana Metal Sanayi
372	Demir-Çelik Dışında Ana Metal Sanayi
381	Metal Eşya Sanayi
382	Makine Sanayi (Elektrikli Olanlar Hariç)
383	Elektrik Makineleri, Aletleri ve Cihazları Sanayi
384	Taşıt Araçları Sanayi
385	Mesleki, Bilimsel, Sağlık Amaçlı Aletler ve Malzemeler Sanayi
390	Diğer İmalat Sanayi
400	Elektrik Sektörü

İSO 500 BÜYÜK SANAYİ KURULUŞU'NUN SERMAYE DAĞILIMI

Kamu Kuruluşları

%100 kamu sermayeli kuruluşlar	13
%50'den fazla kamu sermayeli, kamu-özel sermayeli kuruluşlar	-
%50'den fazla kamu sermayeli, kamu-yabancı ortaklı kuruluşlar	-
%50'den fazla kamu sermayeli, kamu-özel-yabancı sermayeli kuruluşlar	-
Toplam Kamu Kuruluşları	**13**

Özel Kuruluşlar

Yerli Sermaye Ağırlıklı	
%100 özel sermayeli kuruluşlar	366
%50'den fazla özel sermayeli, özel-kamu sermayeli kuruluşlar	5
%50'den fazla özel sermayeli, özel-yabancı sermayeli kuruluşlar	23
%50'den fazla özel sermayeli, özel-kamu-yabancı sermayeli kuruluşlar	-
Yabancı Sermaye Ağırlıklı	
%100 yabancı sermayeli kuruluşlar	50
%50'den fazla yabancı sermayeli, yabancı-özel sermayeli kuruluşlar	35
%50'den fazla yabancı sermayeli, yabancı-kamu sermayeli kuruluşlar	-
%50'den fazla yabancı sermayeli, yabancı-özel-kamu sermayeli kuruluşlar	1
Hiçbirinin %50'den fazla sermayeye sahip olmadığı kamu-özel-yabancı	-
Sermayesi yarı yarıya olan özel ve yabancı sermayeli kuruluşlar	7
Toplam Özel Kuruluşlar	**487**
Genel Toplam	**500**
(*) Halka Açık Kuruluşlar	85

(*) Halka açıklık payları, kuruluşların ankette beyan etmiş oldukları bilgilere dayanmaktadır.

Fabrika
140.000 m²

İstihdam
2000+ Çalışan

İhracat
90'dan Fazla Ülke

Üretimden son kullanıcıya enerjinin olduğu #heryerde

ASTOR®

Astor Enerji; transformatör ve anahtarlama ürünlerinde önem arz eden tüm ürün gruplarını 105.000 m2'lik son derece modern fabrikasında kendi temiz enerjisi ile imal eden, yurt içi ve dışında önemli ölçekteki enerji sektörü yatırımlarına özel transformatör projeleri dizayn eden, üreten ve kurulumunu yapan, yenilikçi ve sürdürülebilir iş anlayışıyla istihdama ve ülkemiz ekonomisine katkı sunan sektöründe öncü bir markadır.

Astor Enerji; enerji sektöründeki yelpazesini Astor Şarj ve GES yatırımları ile genişletmektedir.

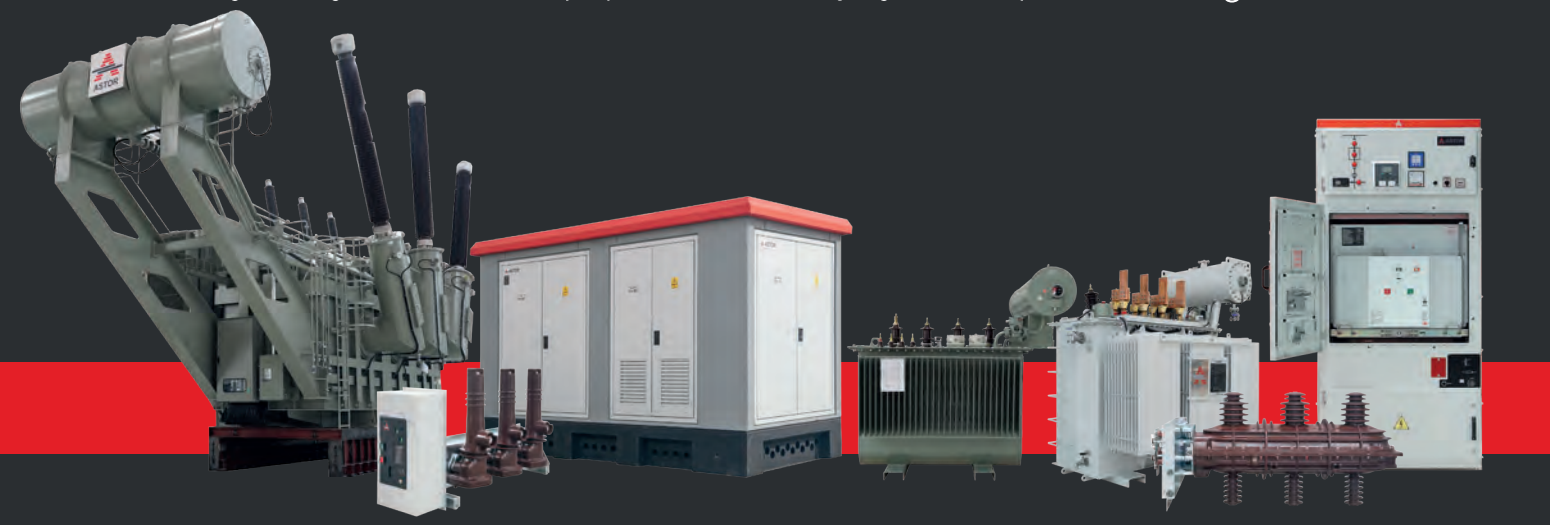

@astorglobal astoras.com.tr

SEKTÖREL SIRALAMALAR

EKONOMİK FAALİYETLERİN İSTATİSTİKİ SINIFLAMASI (NACE REV. 2, 2024)

05-08	Madencilik ve taş ocakçılığı	Sektör	İSO 500 Büyük Kuruluş Sıra No	Üretimden Satışlar (Net) (TL)
1	Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı	Kamu	23	46.281.732.965
2	Kazan Soda Elektrik Üretim A.Ş.	Özel	48	23.282.602.534
3	Eti Soda Üretim Pazarlama Nakliyat ve Elektrik Üretim San. ve Tic. A.Ş.	Özel	90	13.637.431.613
4	-	Özel	119	-
5	Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu	Kamu	131	10.372.279.230
6	Esan Eczacıbaşı Endüstriyel Hammaddeler San. ve Tic. A.Ş.	Özel	168	8.130.959.674
7	Erdemir Madencilik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	204	7.071.359.191
8	Acacia Maden İşletmeleri A.Ş.	Özel	257	5.729.647.093
9	İmbat Madencilik Enerji Turizm San. ve Tic. A.Ş.	Özel	416	3.553.997.770

10	Gıda ürünlerinin imalatı			
1	Unilever San. ve Tic. T.A.Ş.	Özel	33	33.987.125.701
2	Eti Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	34	33.469.916.382
3	Konya Şeker San. ve Tic. A.Ş.	Özel	52	20.601.460.438
4	SÜTAŞ Süt Ürünleri A.Ş.	Özel	54	20.336.265.797
5	Şenpiliç Gıda Sanayi A.Ş.	Özel	60	19.306.938.621
6	Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş.	Kamu	67	17.427.614.397
7	-	Özel	71	-
8	Banvit Bandırma Vitaminli Yem Sanayi A.Ş.	Özel	74	15.416.565.566
9	Gümüşdoğa Su Ürünleri Üretim İhracat ve İthalat A.Ş.	Özel	76	15.226.704.017
10	Abalıoğlu Lezita Gıda Sanayi A.Ş.	Özel	78	14.882.410.330
11	Bunge Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	80	14.444.401.386
12	Abalıoğlu Yağ San. ve Tic. A.Ş.	Özel	93	13.525.588.087
13	Namet Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	97	13.273.793.390
14	Kayseri Şeker Fabrikası A.Ş.	Özel	98	13.146.822.995
15	Çay İşletmeleri Genel Müdürlüğü	Kamu	99	13.116.529.899

		Sektör	İSO 500 Büyük Kuruluş Sıra No	Üretimden Satışlar (Net) (TL)
16	BEYPİ Beypazarı Tarımsal Üretim Pazarlama San. ve Tic. A.Ş.	Özel	100	13.075.539.146
17	Doğuş Çay ve Gıda Maddeleri Üretim Pazarlama İth. İhr. A.Ş.	Özel	103	12.710.395.967
18	Cargill Tarım ve Gıda San. Tic. A.Ş.	Özel	104	12.613.291.333
19	Başhan Agro Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	108	12.401.860.957
20	Şölen Çikolata Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	114	11.683.755.981
21	Et ve Süt Kurumu Genel Müdürlüğü	Kamu	122	11.031.008.636
22	Gedik Tavukçuluk ve Tarım Ürünleri Tic. San. A.Ş.	Özel	123	10.948.582.718
23	Altınmarka Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	124	10.944.509.632
24	Tarım Kredi Yem San. ve Tic. A.Ş.	Özel	128	10.729.249.836
25	Aves Enerji Yağ ve Gıda Sanayi A.Ş.	Özel	132	10.300.860.198
26	Mutlu Makarnacılık San. ve Tic. A.Ş.	Özel	138	9.942.610.148
27	Abalıoğlu Yem Sanayi A.Ş.	Özel	144	9.503.769.213
28	Kılıç Deniz Ürünleri Üretimi İhr. İth. ve Tic. A.Ş.	Özel	149	9.391.966.774
29	Oba Makarnacılık San. ve Tic. A.Ş.	Özel	152	9.261.303.621
30	Pro Yem San. ve Tic. A.Ş.	Özel	156	9.001.884.847
31	Pınar Süt Mamülleri Sanayii A.Ş.	Özel	158	8.947.369.534
32	Keskinoğlu Tavukçuluk ve Damızlık İşletmeleri San. Tic. A.Ş.	Özel	164	8.646.715.559
33	Sofra Yemek Üretim ve Hizmet A.Ş.	Özel	184	7.709.687.503
34	Memişoğlu Tarım Ürünleri Ticaret Ltd. Şti.	Özel	197	7.216.857.323
35	Kadooğlu Yağ San. ve Tic. A.Ş.	Özel	198	7.189.459.887
36	-	Özel	199	-
37	Verde Yağ Besin Maddeleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	200	7.144.187.123
38	Arbel Bakliyat Hububat San. ve Tic. A.Ş.	Özel	216	6.783.273.652
39	Balsu Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	218	6.769.986.462
40	S.S. Trakya Yağlı Tohumlar Tarım Satış Kooperatifleri Birliği	Özel	221	6.720.429.674
41	Göknur Gıda Maddeleri Enerji İmalat İth. İhr. Tic. ve San. A.Ş.	Özel	224	6.601.045.953
42	Reka Bitkisel Yağlar San. ve Tic. A.Ş.	Özel	231	6.380.220.078
43	Ulusoy Un San. ve Tic. A.Ş.	Özel	243	5.919.272.083
44	Durak Fındık San. ve Tic. A.Ş.	Özel	248	5.844.390.416
45	C.P. Standart Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	249	5.824.956.878
46	Tarım Kredi Tedarik ve Üretim A.Ş.	Özel	252	5.774.593.587
47	Elita Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	256	5.731.740.385
48	Kent Gıda Maddeleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	265	5.572.850.390
49	Bupiliç Entegre Gıda San. Tic. A.Ş.	Özel	267	5.556.221.420

		Sektör	İSO 500 Büyük Kuruluş Sıra No	Üretimden Satışlar (Net) (TL)
50	Yayla Agro Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	275	5.447.755.953
51	Ofi Tarım San. ve Tic. A.Ş.	Özel	278	5.388.721.903
52	Yörükoğlu Süt ve Ürünleri San. Tic. A.Ş.	Özel	281	5.348.488.466
53	Hastavuk Gıda Tarım Hayvancılık San. ve Tic. A.Ş.	Özel	283	5.277.045.764
54	Savola Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	284	5.271.740.653
55	Tarım Kredi Süt Ürünleri A.Ş.	Özel	287	5.225.969.746
56	Aydın Kuruyemiş San. ve Tic. A.Ş.	Özel	288	5.210.955.712
57	ISS Hazır Yemek Üretim ve Hizmet A.Ş.	Özel	289	5.197.384.156
58	Eksun Gıda Tarım San. ve Tic. A.Ş.	Özel	290	5.194.963.462
59	Omnia Nişasta San. ve Tic. A.Ş.	Özel	300	5.011.463.667
60	Armada Gıda Tic. San. A.Ş.	Özel	301	4.983.551.583
61	Tukaş Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	303	4.976.725.613
62	Panagro Tarım Hayvancılık Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	305	4.933.748.895
63	Yonca Gıda Sanayi İşletmeleri İç ve Dış Ticaret A.Ş.	Özel	309	4.885.804.735
64	Lesaffre Turquie Mayacılık Üretim ve Ticaret A.Ş.	Özel	315	4.782.905.551
65	Akyem Adana Yem Yağ Biodizel Tarım ve San. Tic. A.Ş.	Özel	319	4.743.393.265
66	-	Özel	325	-
67	Yavuzkan Hazel Gıda San. ve Tic. Ltd. Şti.	Özel	326	4.652.766.032
68	Ofis Yem Gıda San. Tic. A.Ş.	Özel	330	4.627.478.871
69	Nuh'un Ankara Makarnası San. ve Tic. A.Ş.	Özel	332	4.600.273.281
70	Kaanlar Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	337	4.534.577.458
71	Tat Gıda Sanayi A.Ş.	Özel	338	4.494.160.919
72	Sayınlar Gıda Maddeleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	342	4.422.316.793
73	Tadım Gıda Maddeleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	343	4.379.508.904
74	Er Yem Gıda Tarım Ürünleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	349	4.287.428.700
75	Bifa Bisküvi ve Gıda Sanayi A.Ş.	Özel	358	4.164.089.399
76	Sunar Mısır Entegre Tesisleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	360	4.157.034.028
77	Abalıoğlu Balık ve Gıda Ürünleri A.Ş.	Özel	371	4.051.862.597
78	Kervan Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	372	4.002.031.326
79	Pınar Entegre Et ve Un Sanayii A.Ş.	Özel	375	3.974.840.487
80	Dardanel Önentaş Gıda Sanayi A.Ş.	Özel	381	3.944.913.909
81	Beşler Makarna Un İrmik Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	382	3.940.987.982
82	Kozlu Gıda İmalat San. Tic. ve Taşımacılık A.Ş.	Özel	384	3.924.205.194
83	Teksüt Süt Mamülleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	393	3.767.630.544

		Sektör	İSO 500 Büyük Kuruluş Sıra No	Üretimden Satışlar (Net) (TL)
84	ADM Besin ve Tarım A.Ş.	Özel	395	3.761.851.251
85	Kula Yağ ve Emek Yem San. Tic. A.Ş.	Özel	401	3.702.943.105
86	Seksüt Endüstrisi Kurumu A.Ş.	Özel	404	3.682.300.515
87	Çekok Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	422	3.475.881.275
88	Göymen Food Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	426	3.430.190.855
89	Ulaş Gıda Un Tekstil Nakliye Tic. ve San. A.Ş.	Özel	437	3.383.000.240
90	As Ofis Damızlık Yumurta Yem Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	439	3.378.006.001
91	Pilyem Gıda Tarım San. ve Tic. A.Ş.	Özel	442	3.357.555.646
92	Durum Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	454	3.234.671.682
93	Pamyağ Gıda San. Tic. A.Ş.	Özel	458	3.209.902.968
94	Enka Süt ve Gıda Mamülleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	459	3.209.179.421
95	Detay Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	461	3.192.581.388
96	Ova Un Fabrikası A.Ş.	Özel	463	3.175.396.969
97	Unsan Un San. ve Tic. A.Ş.	Özel	474	3.113.115.043
98	Tarımkredi Yağ San. ve Tic. A.Ş.	Özel	476	3.089.065.241
99	Lider Petfood Yem San. ve Tic. A.Ş.	Özel	482	3.044.416.545
100	Yavuz Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	500	2.963.458.816

11 İçeceklerin imalatı

1	Coca-Cola İçecek A.Ş.	Özel	43	24.028.083.168
2	Anadolu Efes Biracılık ve Malt Sanayii A.Ş.	Özel	153	9.225.124.642
3	Türk Tuborg Bira ve Malt Sanayi A.Ş.	Özel	173	8.028.907.549
4	Uludağ İçecek Türk A.Ş.	Özel	414	3.565.885.283
5	Dimes Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	415	3.557.754.296
6	Della Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	483	3.044.322.998

12 Tütün ürünleri imalatı

1	Philip Morris Tütün Mamulleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	51	20.754.649.650
2	JTI Tütün Ürünleri Sanayi A.Ş.	Özel	92	13.586.056.173

13	Tekstil ürünlerinin imalatı	Sektör	İSO 500 Büyük Kuruluş Sıra No	Üretimden Satışlar (Net) (TL)
1	Merinos Halı San. ve Tic. A.Ş.	Özel	73	15.598.946.872
2	Kipaş Mensucat İşletmeleri A.Ş.	Özel	136	9.959.364.549
3	Gülsan Sentetik Dokuma San. ve Tic. A.Ş.	Özel	155	9.138.549.604
4	Kordsa Teknik Tekstil A.Ş.	Özel	163	8.659.537.955
5	Sanko Tekstil İşletmeleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	174	7.997.781.895
6	Aunde Teknik Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Özel	225	6.588.327.216
7	Melike Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Özel	245	5.892.045.315
8	Karafiber Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Özel	246	5.888.882.152
9	Şireci Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Özel	261	5.644.864.745
10	-	Özel	296	-
11	Abdioğulları Plastik ve Ambalaj Sanayi A.Ş.	Özel	350	4.285.174.374
12	Zorluteks Tekstil Tic. ve San. A.Ş.	Özel	367	4.095.934.014
13	Zeki Mensucat San. ve Tic. A.Ş.	Özel	368	4.086.280.451
14	Bossa Ticaret ve Sanayi İşletmeleri T.A.Ş.	Özel	373	4.001.307.282
15	Özerdem Mensucat San. ve Tic. A.Ş.	Özel	374	3.976.097.112
16	Mem Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Özel	380	3.952.515.091
17	Şirikçioğlu Mensucat San. ve Tic. A.Ş.	Özel	394	3.766.771.640
18	Erdem Soft Tekstil A.Ş.	Özel	413	3.566.868.075
19	Menderes Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Özel	431	3.396.352.749
20	Çalık Denim Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Özel	440	3.377.895.840
21	Burteks Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Özel	451	3.257.810.680
22	Kartal Halı Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Özel	467	3.156.897.014
23	Atlasdenim Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Özel	469	3.145.345.547
24	Boyteks Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Kamu	490	3.029.278.313
25	Milat Halı San. ve Tic. A.Ş.	Özel	496	3.021.308.809
26	Harput Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Özel	499	2.990.997.703

14	Giyim eşyalarının imalatı			
1	Hugo Boss Tekstil Sanayii Ltd. Şti.	Özel	185	7.660.241.242
2	Almaxtex Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Özel	239	6.053.617.581
3	Lidersan Sağlık ve Gıda Ürünleri A.Ş.	Özel	269	5.501.964.008
4	Üniteks Tekstil Gıda San. Dış Tic. A.Ş.	Özel	327	4.649.205.217

		Sektör	İSO 500 Büyük Kuruluş Sıra No	Üretimden Satışlar (Net) (TL)
5	Sun Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Özel	340	4.464.340.162
6	Tayeks Dış Ticaret ve Tekstil Sanayi A.Ş.	Özel	341	4.456.270.916
7	Şık Makas Giyim San. ve Tic. A.Ş.	Özel	396	3.759.127.255
8	Erak Giyim San. ve Tic. A.Ş.	Özel	449	3.284.174.624
9	Aster Tekstil San. ve Dış Tic. A.Ş.	Özel	460	3.199.849.413
10	Baykan Denim Konfeksiyon A.Ş.	Özel	479	3.070.228.274

16 Ağaç, ağaç ürünleri ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç)

1	Yıldız Entegre Ağaç San. ve Tic. A.Ş.	Özel	27	38.024.972.866
2	Kastamonu Entegre Ağaç San. ve Tic. A.Ş.	Özel	41	24.322.741.610
3	Çamsan Entegre Ağaç San. ve Tic. A.Ş.	Özel	251	5.800.143.378
4	Kronospan Orman Ürünleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	286	5.231.243.405
5	Çamsan Ordu Ağaç San. ve Tic. A.Ş.	Özel	357	4.175.944.667
6	Teverpan MDF Levha San. ve Tic. A.Ş.	Özel	471	3.136.054.635

17 Kağıt ve kağıt ürünlerinin imalatı

1	Hayat Kimya Sanayi A.Ş.	Özel	39	26.247.558.998
2	Modern Oluklu Mukavva Ambalaj San. ve Tic. A.Ş.	Özel	86	13.701.734.228
3	Modern Karton San. ve Tic. A.Ş.	Özel	88	13.665.437.587
4	Eczacıbaşı Tüketim Ürünleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	134	10.044.323.205
5	Mondi Turkey Oluklu Mukavva Kağıt ve Ambalaj Sanayi A.Ş.	Özel	162	8.695.311.158
6	Lila Kağıt San. ve Tic. A.Ş.	Özel	191	7.416.858.961
7	Batı Kipaş Kağıt San. ve Tic. A.Ş.	Özel	314	4.791.626.840
8	ANKUTSAN Antalya Kutu Sanayi Oluklu Mukavva Kağıt Ticaret A.Ş.	Özel	361	4.144.267.369
9	Kipaş Kağıt Sanayi İşletmeleri A.Ş.	Özel	389	3.842.808.071
10	Frimpeks Kimya ve Etiket San. Tic. A.Ş.	Özel	403	3.695.408.737
11	Essel Selüloz ve Kağıt San. Tic. A.Ş.	Özel	438	3.378.435.487
12	Europap Tezol Kağıt San. ve Tic. A.Ş.	Özel	477	3.084.816.763

18 Kayıtlı medyanın basılması ve çoğaltılması

1	Umur Basım San. ve Tic. A.Ş.	Özel	313	4.811.922.609

19	Kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı	Sektör	İSO 500 Büyük Kuruluş Sıra No	Üretimden Satışlar (Net) (TL)
1	TÜPRAŞ-Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.	Özel	1	484.188.208.633
2	Star Rafineri A.Ş.	Özel	3	226.774.747.074
3	Aygaz A.Ş.	Özel	25	40.421.073.258
4	İpragaz A.Ş.	Özel	94	13.417.330.054

20	Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı			
1	Sasa Polyester Sanayi A.Ş.	Özel	29	36.474.550.838
2	PETKİM Petrokimya Holding A.Ş.	Özel	30	35.920.234.122
3	Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü	Kamu	40	26.173.707.649
4	AKSA Akrilik Kimya Sanayii A.Ş.	Özel	56	19.969.980.529
5	Toros Tarım San. ve Tic. A.Ş.	Özel	64	17.964.552.445
6	Ravago Petrokimya Üretim A.Ş.	Özel	106	12.483.384.026
7	Betek Boya ve Kimya Sanayi A.Ş.	Özel	130	10.528.724.551
8	Indorama Ventures Corlu Pet Sanayi A.Ş.	Özel	141	9.675.090.385
9	İGSAŞ-İstanbul Gübre Sanayii A.Ş.	Özel	159	8.916.046.233
10	Kimteks Poliüretan San. ve Tic. A.Ş.	Özel	188	7.510.096.394
11	Akkim Kimya San. ve Tic. A.Ş.	Özel	203	7.094.326.741
12	Jotun Boya San. ve Tic. A.Ş.	Özel	223	6.626.784.464
13	DYO Boya Fabrikaları San. ve Tic. A.Ş.	Özel	226	6.577.022.582
14	Gübre Fabrikaları T.A.Ş.	Özel	230	6.396.587.026
15	Koruma Klor Alkali San. ve Tic. A.Ş.	Özel	250	5.811.756.051
16	Kansai Altan Boya San. ve Tic. A.Ş.	Özel	255	5.745.444.780
17	Akdeniz Chemson Kimya San. ve Tic. A.Ş.	Özel	263	5.603.840.180
18	Korteks Mensucat San. ve Tic. A.Ş.	Özel	270	5.501.071.134
19	Bayer Türk Kimya Sanayii Ltd. Şti.	Özel	271	5.490.575.020
20	-	Özel	333	-
21	Turkuaz Polyester Reçine Kimya San. Tic. A.Ş.	Özel	351	4.283.723.895
22	Akkim Yapı Kimyasalları San. ve Tic. A.Ş.	Özel	362	4.143.401.180
23	Sun Chemical Matbaa Mürekkepleri ve Gereçleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	366	4.110.152.555
24	BASF Türk Kimya San. ve Tic. Ltd. Şti.	Özel	370	4.055.566.903
25	CFN Kimya San. ve Dış Tic. A.Ş.	Özel	377	3.971.760.688

		Sektör	İSO 500 Büyük Kuruluş Sıra No	Üretimden Satışlar (Net) (TL)
26	Polisan Kansai Boya San. ve Tic. A.Ş.	Özel	391	3.774.546.298
27	Gemlik Gübre Sanayii A.Ş.	Özel	430	3.396.822.606
28	Koza Polyester San. ve Tic. A.Ş.	Özel	432	3.392.201.014
29	Agrobest Grup Tarım İlaçları Tohumculuk İmalat İth. İhr. San. ve Tic. A.Ş.	Özel	433	3.391.162.312
30	Akcoat İleri Kimyasal Kaplama Malzemeleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	468	3.151.539.887
31	-	Özel	478	-
32	Hektaş Ticaret T.A.Ş.	Özel	484	3.042.630.066
33	Sapro Temizlik Ürünleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	488	3.030.974.162
34	-	Özel	495	-
35	Halavet Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	498	2.997.326.164

21 Temel eczacılık ürünlerinin ve eczacılığa ilişkin malzemelerin imalatı

1	Abdi İbrahim İlaç San. ve Tic. A.Ş.	Özel	79	14.525.438.467
2	Deva Holding A.Ş.	Özel	160	8.847.671.964
3	Koçak Farma İlaç ve Kimya Sanayi A.Ş.	Özel	217	6.772.991.502
4	Nobel İlaç San. ve Tic. A.Ş.	Özel	222	6.655.881.910
5	Atabay Kimya San. ve Tic. A.Ş.	Özel	321	4.731.844.107
6	Polifarma İlaç San. ve Tic. A.Ş.	Özel	345	4.365.453.393
7	World Medicine İlaç San. ve Tic. A.Ş.	Özel	378	3.959.155.358
8	Santa Farma İlaç Sanayii A.Ş.	Özel	428	3.406.092.580
9	Humanis Sağlık A.Ş.	Özel	441	3.358.874.774

22 Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı

1	BRİSA Bridgestone Sabancı Lastik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	55	20.113.405.678
2	Petlas Lastik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	70	16.621.581.912
3	Köksan Pet ve Plastik Ambalaj San. ve Tic. A.Ş.	Özel	89	13.663.852.946
4	Goodyear Lastikleri T.A.Ş.	Özel	121	11.287.380.576
5	Prometeon Turkey Endüstriyel ve Ticari Lastikler A.Ş.	Özel	154	9.207.812.384

		Sektör	İSO 500 Büyük Kuruluş Sıra No	Üretimden Satışlar (Net) (TL)
6	Sumitomo Rubber AKO Lastik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	194	7.318.791.955
7	Polibak Plastik Film San. ve Tic. A.Ş.	Özel	227	6.512.809.043
8	Korozo Ambalaj San. ve Tic. A.Ş.	Özel	241	6.001.556.232
9	ABY Plastik Ambalaj ve Enerji San. Tic. A.Ş.	Özel	260	5.673.243.418
10	Ege Profil Tic. ve San. A.Ş.	Özel	279	5.386.432.758
11	Kalde Klima Orta Basınç Fittings ve Valf Sanayi A.Ş.	Özel	339	4.484.512.294
12	Elif Plastik Ambalaj San. ve Tic. A.Ş.	Özel	352	4.278.105.884
13	Öz-Ka Lastik ve Kauçuk San. Tic. A.Ş.	Özel	355	4.195.873.014
14	Süper Film Ambalaj San. ve Tic. A.Ş.	Özel	365	4.115.348.854
15	Esen Plastik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	409	3.585.888.850
16	Form Sünger ve Yatak San. Tic. A.Ş.	Özel	419	3.506.671.127
17	Bak Ambalaj San. ve Tic. A.Ş.	Özel	448	3.289.319.784
18	Vatan Plastik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	466	3.169.658.727
19	Yılbor Boru Plastik Petrol San. ve Tic. A.Ş.	Özel	491	3.028.802.000

23 Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı

1	Türkiye Şişe ve Cam Fabrikaları A.Ş.	Özel	16	58.510.196.261
2	OYAK Çimento Fabrikaları A.Ş.	Özel	47	23.517.787.353
3	Limak Çimento San. ve Tic. A.Ş.	Özel	83	14.319.372.306
4	Akçansa Çimento San. ve Tic. A.Ş.	Özel	84	13.993.128.160
5	Çimko Çimento ve Beton San. Tic. A.Ş.	Özel	115	11.599.514.077
6	Eczacıbaşı Yapı Gereçleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	139	9.878.813.351
7	Çimsa Çimento San. ve Tic. A.Ş.	Özel	157	8.952.342.509
8	KÇS Kahramanmaraş Çimento Beton Sanayi ve Madencilik İşletmeleri A.Ş.	Özel	186	7.586.392.271
9	Boğaziçi Beton San. ve Tic. A.Ş.	Özel	196	7.273.280.320
10	Nuh Çimento Sanayi A.Ş.	Özel	205	7.055.930.456
11	Kaleseramik Çanakkale Kalebodur Seramik Sanayi A.Ş.	Özel	211	6.857.748.020
12	Medcem Madencilik ve Yapı Malzemeleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	238	6.065.892.320

		Sektör	İSO 500 Büyük Kuruluş Sıra No	Üretimden Satışlar (Net) (TL)
13	Teknopanel Çatı ve Cephe Panelleri Üretim San. ve Tic. A.Ş.	Özel	306	4.925.832.904
14	As Çimento San. ve Tic. A.Ş.	Özel	307	4.925.635.145
15	Vitra Karo San. ve Tic. A.Ş.	Özel	310	4.884.341.147
16	Qua Granite Hayal Yapı ve Ürünleri San. Tic. A.Ş.	Özel	317	4.769.116.437
17	Aşkale Çimento Sanayi T.A.Ş.	Özel	334	4.599.670.153
18	Bien Yapı Ürünleri Sanayi Turizm ve Ticaret A.Ş.	Özel	347	4.352.007.289
19	Dowaksa İleri Kompozit Malzemeler Sanayi Ltd. Şti.	Özel	348	4.309.445.594
20	Yorglass Cam San. ve Tic. A.Ş.	Özel	364	4.122.688.988
21	Nuh Beton A.Ş.	Özel	385	3.920.226.808
22	Göltaş Göller Bölgesi Çimento San. ve Tic. A.Ş.	Özel	397	3.740.940.564
23	Düzce Cam San. ve Tic. A.Ş.	Özel	402	3.698.186.129
24	Kümaş Manyezit Sanayi A.Ş.	Özel	427	3.413.303.036
25	İzocam Tic. ve San. A.Ş.	Özel	429	3.403.551.596
26	Traçim Çimento San. ve Tic. A.Ş.	Özel	445	3.322.139.855
27	Batısöke Söke Çimento Sanayii T.A.Ş.	Özel	453	3.239.255.531
28	Kalekim Kimyevi Maddeler San. ve Tic. A.Ş.	Özel	470	3.137.090.622
29	Baştaş Başkent Çimento San. ve Tic. A.Ş.	Özel	472	3.133.481.533
30	Özseç Beton Madencilik İnşaat San. Tic. A.Ş.	Özel	493	3.025.734.120

24 Ana metal sanayii

1	Gramaltın Kıymetli Madenler Rafineri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	9	89.948.387.207
2	Ereğli Demir ve Çelik Fabrikaları T.A.Ş.	Özel	10	79.521.373.857
3	İskenderun Demir ve Çelik A.Ş.	Özel	12	76.858.902.029
4	Çolakoğlu Metalurji A.Ş.	Özel	14	61.369.393.529
5	İçdaş Çelik Enerji Tersane ve Ulaşım Sanayi A.Ş.	Özel	18	54.554.498.288
6	Tosçelik Profil ve Sac Endüstrisi A.Ş.	Özel	21	48.466.619.474
7	KARDEMİR Karabük Demir Çelik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	26	38.466.957.766
8	Borçelik Çelik San. Tic. A.Ş.	Özel	31	34.712.999.462

		Sektör	İSO 500 Büyük Kuruluş Sıra No	Üretimden Satışlar (Net) (TL)
9	Sarkuysan Elektrolitik Bakır San. ve Tic. A.Ş.	Özel	32	34.055.329.781
10	Er-Bakır Elektrolitik Bakır Mamulleri A.Ş.	Özel	36	28.679.862.067
11	Yücel Boru ve Profil Endüstrisi A.Ş.	Özel	38	28.041.172.864
12	Kroman Çelik Sanayii A.Ş.	Özel	45	23.551.133.475
13	Assan Alüminyum San. ve Tic. A.Ş.	Özel	46	23.537.455.745
14	İzmir Demir Çelik Sanayi A.Ş.	Özel	49	23.036.431.810
15	Nadir Metal Rafineri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	53	20.556.988.391
16	Tosyalı Demir Çelik Sanayi A.Ş.	Özel	57	19.795.166.277
17	ASAŞ Alüminyum San. ve Tic. A.Ş.	Özel	61	18.635.674.044
18	Borusan Birleşik Boru Fabrikaları San. ve Tic. A.Ş.	Özel	65	17.503.944.950
19	Baştuğ Metalurji Sanayi A.Ş.	Özel	66	17.464.234.518
20	Tatmetal Çelik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	68	16.895.741.412
21	Diler Demir Çelik Endüstri ve Ticaret A.Ş.	Özel	69	16.870.241.364
22	Erdemir Çelik Servis Merkezi San. ve Tic. A.Ş.	Özel	75	15.272.938.661
23	Asil Çelik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	82	14.438.684.400
24	Tosyalı Toyo Çelik A.Ş.	Özel	85	13.826.743.463
25	MMK Metalurji San. Tic. ve Liman İşletmeciliği A.Ş.	Özel	95	13.348.234.397
26	Yeşilyurt Demir Çelik Endüstri ve Liman İşletmeleri A.Ş.	Özel	96	13.297.274.168
27	Yazıcı Demir Çelik Sanayi ve Turizm Ticaret A.Ş.	Özel	102	13.043.213.825
28	Kaptan Demir Çelik Endüstrisi ve Ticaret A.Ş.	Özel	107	12.402.025.396
29	Kardemir Çelik Sanayi A.Ş.	Özel	110	12.094.465.775
30	Kocaer Çelik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	118	11.475.642.392
31	Ekinciler Demir ve Çelik Sanayi A.Ş.	Özel	127	10.826.750.427
32	Mega Metal San. ve Tic. A.Ş.	Özel	129	10.611.448.349
33	Döktaş Dökümcülük Tic. ve San. A.Ş.	Özel	147	9.450.629.368
34	Tosyalı Filmaşin ve İnşaat Demir Üretim Sanayi A.Ş.	Özel	161	8.802.564.039
35	Koç Metalurji A.Ş.	Özel	178	7.855.956.580
36	Özkan Demir Çelik Sanayi A.Ş.	Özel	201	7.131.280.046
37	Altek Döküm Hadde Mamulleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	206	7.047.432.686
38	Posco Assan TST Çelik Sanayi A.Ş.	Özel	207	7.032.800.954
39	Eti Alüminyum A.Ş.	Özel	209	6.864.642.554
40	Mescier Demir Çelik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	219	6.760.181.872
41	Şahinler Metal San. ve Tic. A.Ş.	Özel	232	6.359.094.691

		Sektör	İSO 500 Büyük Kuruluş Sıra No	Üretimden Satışlar (Net) (TL)
42	Noksel Çelik Boru Sanayi A.Ş.	Özel	233	6.267.816.725
43	Has Çelik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	242	5.994.465.294
44	Arslan Alüminyum A.Ş.	Özel	244	5.909.776.286
45	Sistem Alüminyum San. ve Tic. A.Ş.	Özel	247	5.875.458.725
46	Gazi Metal Mamülleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	258	5.724.341.705
47	Saray Döküm ve Madeni Aksam Sanayi Turizm A.Ş.	Özel	266	5.566.736.846
48	Net Haddecilik San. ve Tic. Ltd. Şti.	Özel	268	5.525.888.015
49	Nev Saç Metal Sanayi İnşaat Nakliye ve Tic. Ltd. Şti.	Özel	273	5.468.895.914
50	Teknik Alüminyum Sanayi A.Ş.	Özel	280	5.383.118.181
51	Çayırova Boru San. ve Tic. A.Ş.	Özel	285	5.246.610.062
52	Tosçelik Spiral Boru Üretim Sanayi A.Ş.	Özel	312	4.832.426.486
53	Sarbak Metal Tic. ve San. A.Ş.	Özel	316	4.769.600.685
54	Erciyas Çelik Boru Sanayi A.Ş.	Özel	324	4.683.209.699
55	Trakya Döküm San. ve Tic. A.Ş.	Özel	328	4.634.001.064
56	Sıddık Kardeşler Haddecilik San. Tic. Ltd. Şti.	Özel	335	4.584.068.804
57	Çınar Boru Profil San. ve Tic. A.Ş.	Özel	344	4.373.348.964
58	Ağır Haddecilik A.Ş.	Özel	354	4.210.646.106
59	ÇEMTAŞ Çelik Makina San. ve Tic. A.Ş.	Özel	363	4.133.907.707
60	Özer Metal Sanayi A.Ş.	Özel	376	3.973.594.054
61	Akpa Alüminyum San. ve Tic. A.Ş.	Özel	379	3.955.806.696
62	Vergo Enerji Sistemleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	388	3.845.770.037
63	Trinox Metal San. ve Tic. A.Ş.	Özel	390	3.794.286.606
64	Ferro Döküm San. ve Dış Tic. A.Ş.	Özel	405	3.682.248.156
65	Boyçelik Metal San. ve Tic. A.Ş.	Özel	406	3.656.098.835
66	İlhan Demir Çelik ve Boru Profil Endüstrisi A.Ş.	Özel	425	3.430.623.975
67	Assan Panel San. ve Tic. A.Ş.	Özel	452	3.243.755.033
68	Kenan Metal A.Ş.	Özel	456	3.219.798.718
69	Erkunt Sanayi A.Ş.	Özel	473	3.121.063.390
70	Bekaert Çelik Kord San. ve Tic. A.Ş.	Özel	475	3.098.015.273
71	Tufan Endüstri Demir Çelik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	480	3.060.688.415
72	Nikel Paslanmaz Çelik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	485	3.041.315.623
73	ERBOSAN Erciyas Boru San. ve Tic. A.Ş.	Özel	486	3.036.422.344
74	Çağ Çelik Demir ve Çelik Endüstri A.Ş.	Özel	487	3.034.243.365

25	Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizat hariç)	Sektör	İSO 500 Büyük Kuruluş Sıra No	Üretimden Satışlar (Net) (TL)
1	ROKETSAN Roket San. ve Tic. A.Ş.	Özel	50	22.472.676.014
2	Sarten Ambalaj San. ve Tic. A.Ş.	Özel	77	14.976.980.254
3	Atakaş Çelik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	101	13.067.861.135
4	Bosch Termoteknik Isıtma ve Klima San. Tic. A.Ş.	Özel	109	12.104.908.194
5	Türk Demir Döküm Fabrikaları A.Ş.	Özel	179	7.848.784.583
6	Makine ve Kimya Endüstrisi A.Ş.	Kamu	181	7.787.621.255
7	Şa-Ra Enerji İnşaat Tic. ve San. A.Ş.	Özel	189	7.486.909.936
8	Mitaş Endüstri San. Tic. A.Ş.	Özel	193	7.349.984.527
9	Dorçe Prefabrik Yapı ve İnşaat San. Tic. A.Ş.	Özel	236	6.196.109.360
10	Emas Makina Sanayi A.Ş.	Özel	276	5.433.442.410
11	Crown Bevcan Türkiye Ambalaj San. ve Tic. Ltd. Şti.	Özel	293	5.104.703.616
12	Elba Basınçlı Döküm Sanayii A.Ş.	Özel	322	4.703.686.556
13	Konveyör Beyaz Eşya ve Otomotiv Yan San. Tic. A.Ş.	Özel	369	4.081.553.212
14	Samet Kalıp ve Madeni Eşya San. ve Tic. A.Ş.	Özel	407	3.611.693.851
15	-	Özel	408	-
16	Termo Teknik Tic. ve San. A.Ş.	Özel	411	3.574.967.552
17	Yılmaz Redüktör San. ve Tic. A.Ş.	Özel	412	3.570.474.023
18	Öztiryakiler Madeni Eşya San. ve Tic. A.Ş.	Özel	417	3.540.040.844
19	Samsun Yurt Savunma San. ve Tic. A.Ş.	Özel	424	3.443.072.198

26	Bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı			
1	Aselsan Elektronik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	19	53.625.427.894
2	Vestel Elektronik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	35	32.538.073.036
3	HT Solar Enerji A.Ş.	Özel	170	8.089.978.093
4	Samsung Electronics Elektronik San. ve Tic. Ltd. Şti.	Özel	180	7.823.370.335
5	HAVELSAN Hava Elektronik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	235	6.196.282.144
6	Smart Güneş Enerjisi Teknolojileri Ar-Ge Üretim San. ve Tic. A.Ş.	Özel	282	5.301.161.461
7	Fellow Enerji A.Ş.	Özel	418	3.535.971.251
8	Daxler Enerji A.Ş.	Özel	447	3.304.074.754

27	Elektrikli teçhizat imalatı	Sektör	İSO 500 Büyük Kuruluş Sıra No	Üretimden Satışlar (Net) (TL)
1	Arçelik A.Ş.	Özel	7	99.861.023.084
2	Vestel Beyaz Eşya San. ve Tic. A.Ş.	Özel	20	51.201.136.734
3	BSH Ev Aletleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	22	46.373.169.756
4	Astor Enerji A.Ş.	Özel	87	13.694.945.825
5	HES Hacılar Elektrik San. ve Tic. A.Ş.	Kamu	91	13.617.381.950
6	Hasçelik Kablo San. ve Tic. A.Ş.	Özel	116	11.514.477.824
7	Öznur Kablo San. ve Tic. A.Ş.	Özel	125	10.877.691.798
8	Seval Kablo Aydınlatma Cihazları İth. İhr. San. ve Tic. A.Ş.	Özel	145	9.476.837.984
9	Hitachi Energy Turkey Elektrik Sanayi A.Ş.	Özel	148	9.392.469.132
10	Balıkesir Elektromekanik Sanayi Tesisleri A.Ş.	Özel	165	8.556.730.228
11	Renta Elektrikli Ev Aletleri San. ve Dış Tic. Ltd. Şti.	Özel	166	8.353.501.183
12	Vatan Kablo Metal Endüstri ve Ticaret A.Ş.	Özel	172	8.032.373.110
13	Nexans Türkiye Endüstri ve Ticaret A.Ş.	Özel	187	7.551.724.339
14	Schmid Pekintaş Güneş Enerji Sistemleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	192	7.385.455.794
15	Elin Elektrik İnşaat Müşavirlik Proje Taahhüt Tic. ve San. A.Ş.	Özel	195	7.302.882.819
16	Türk Prysmian Kablo ve Sistemleri A.Ş.	Özel	208	6.989.297.181
17	İnci GS Yuasa Akü San. ve Tic. A.Ş.	Özel	214	6.798.920.737
18	-	Özel	229	-
19	ENPAY Endüstriyel Pazarlama ve Yatırım A.Ş.	Özel	272	5.471.255.479
20	-	Özel	291	-
21	Leoni Kablo ve Teknolojileri San. ve Tic. Ltd. Şti.	Özel	294	5.096.699.545
22	Pamukkale Kablo San. ve Tic. A.Ş.	Özel	297	5.068.094.185
23	Mutlu Akü ve Malzemeleri Sanayii A.Ş.	Özel	304	4.951.158.866
24	Yiğit Akü Malzemeleri Nakliyat Turizm İnşaat San. ve Tic. A.Ş.	Özel	331	4.621.429.838
25	Femaş Metal San. ve Tic. A.Ş.	Özel	359	4.158.049.183
26	Borsan Kablo Elektrik Aydınlatma İnşaat San. ve Tic. A.Ş.	Özel	383	3.938.070.766
27	Teksan Jeneratör Elektrik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	392	3.770.769.673
28	Sersim Dayanıklı Tüketim Malları San. ve Tic. İbrahim ve Mehmet Ustaoğlu Koll. Şti.	Özel	398	3.721.325.379
29	Legrand Elektrik Sanayi A.Ş.	Özel	400	3.709.272.132
30	Ulusoy Elektrik İmalat Taahhüt ve Ticaret A.Ş.	Özel	420	3.480.350.452
31	Korel Elektronik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	423	3.467.064.997
32	Atom Kablo San. ve Tic. A.Ş.	Özel	434	3.387.617.598
33	Özgüven Kablo San. ve Tic. Ltd. Şti.	Özel	435	3.387.569.334
34	Üntel Kabloları San. ve Tic. A.Ş.	Özel	436	3.383.696.939

28	Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı	Sektör	İSO 500 Büyük Kuruluş Sıra No	Üretimden Satışlar (Net) (TL)
1	Türk Traktör ve Ziraat Makineleri A.Ş.	Özel	28	38.001.964.485
2	Hidromek-Hidrolik ve Mekanik Makina İmalat San. ve Tic. A.Ş.	Özel	72	16.084.860.682
3	Same Deutz Fahr Traktör San. ve Tic. A.Ş.	Özel	81	14.441.779.139
4	Daikin Isıtma ve Soğutma Sistemleri San. Tic. A.Ş.	Özel	105	12.554.502.024
5	Federal Mogul Powertrain Otomotiv A.Ş.	Özel	146	9.458.689.201
6	CW Enerji Mühendislik Tic. ve San. A.Ş.	Özel	177	7.892.036.989
7	Bosch Rexroth Otomasyon San. ve Tic. A.Ş.	Özel	220	6.757.885.352
8	-	Özel	228	-
9	Tümosan Motor ve Traktör Sanayi A.Ş.	Özel	240	6.008.249.915
10	Başak Traktör Tarım Ziraat ve İş Makinaları San. Tic. A.Ş.	Özel	264	5.593.924.208
11	Durmazlar Makina San. ve Tic. A.Ş.	Özel	320	4.742.574.314
12	Erkunt Traktör Sanayii A.Ş.	Özel	387	3.882.642.468
13	Ortadoğu Rulman San. ve Tic. A.Ş.	Özel	443	3.349.473.206
14	ÇİMTAŞ Çelik İmalat Montaj ve Tesisat A.Ş.	Özel	446	3.304.213.844
15	Torun Metal A.Ş.	Özel	455	3.220.274.090
16	Hattat Traktör San. ve Tic. A.Ş.	Özel	462	3.180.483.566
17	Mikropor Makina San. ve Tic. A.Ş.	Özel	465	3.174.789.381

29	Motorlu kara taşıtı, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı			
1	Ford Otomotiv Sanayi A.Ş.	Özel	2	238.014.338.237
2	Toyota Otomotiv Sanayi Türkiye A.Ş.	Özel	5	127.450.181.339
3	Oyak-Renault Otomobil Fabrikaları A.Ş.	Özel	6	107.208.501.270
4	Mercedes-Benz Türk A.Ş.	Özel	8	94.255.319.762
5	TOFAŞ Türk Otomobil Fabrikası A.Ş.	Özel	11	78.054.421.270
6	Hyundai Assan Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.	Özel	13	74.337.963.000
7	Türkiye'nin Otomobili Girişim Grubu San. ve Tic. A.Ş.	Özel	42	24.264.132.554
8	Bosch San. ve Tic. A.Ş.	Özel	44	23.770.380.337
9	Otokar Otomotiv ve Savunma Sanayi A.Ş.	Özel	59	19.738.359.970

		Sektör	İSO 500 Büyük Kuruluş Sıra No	Üretimden Satışlar (Net) (TL)
10	MAN Türkiye A.Ş.	Özel	62	18.214.994.073
11	Yazaki Otomotiv Yan San. ve Tic. A.Ş.	Özel	112	11.990.217.234
12	Tırsan Treyler San. ve Tic. A.Ş.	Özel	117	11.478.786.217
13	Autoliv Cankor Otomotiv Emniyet Sistemleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	120	11.428.621.451
14	Beyçelik Gestamp Otomotiv Sanayi A.Ş.	Özel	135	10.036.781.287
15	Maxion İnci Jant Sanayi A.Ş.	Özel	137	9.947.695.685
16	Anadolu Isuzu Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.	Özel	143	9.557.637.655
17	BMC Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.	Özel	150	9.295.862.782
18	AYD Otomotiv Endüstri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	171	8.048.467.450
19	Temsa Skoda Sabancı Ulaşım Araçları A.Ş.	Özel	175	7.923.027.877
20	-	Özel	182	-
21	CMS Jant ve Makina Sanayii A.Ş.	Özel	183	7.717.275.862
22	Yarış Kabin San. ve Tic. A.Ş.	Özel	202	7.119.765.716
23	Nursan Kablo Donanımları San. ve Tic. A.Ş.	Özel	212	6.845.071.666
24	Assan Hanil Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.	Özel	213	6.800.232.381
25	Coşkunöz Metal Form Makina Endüstri ve Ticaret A.Ş.	Özel	215	6.790.933.393
26	Hema Endüstri A.Ş.	Özel	234	6.220.389.846
27	Teknorot Otomotiv Ürünleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	253	5.769.703.947
28	Koluman Otomotiv Endüstri A.Ş.	Özel	254	5.767.404.967
29	Sampa Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.	Özel	295	5.083.450.759
30	CMS Jant Sanayi A.Ş.	Özel	298	5.050.196.130
31	Farplas Otomotiv A.Ş.	Özel	299	5.049.368.233
32	Toyota Boshoku Türkiye Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.	Özel	308	4.898.752.639
33	Maxion Jantaş Jant San. ve Tic. A.Ş.	Özel	318	4.762.404.592
34	Cevher Jant Sanayii A.Ş.	Özel	323	4.690.904.026
35	Murat Ticaret Kablo Sanayi A.Ş.	Özel	329	4.630.076.904
36	Hitachi Astemo Turkey Otomotiv A.Ş.	Özel	336	4.567.301.309
37	Tirsan Kardan San. ve Tic. A.Ş.	Özel	346	4.364.875.786
38	Beyçelik Gestamp Şasi Otomotiv Sanayi A.Ş.	Özel	353	4.226.774.079
39	Jantsa Jant San. ve Tic. A.Ş.	Özel	356	4.177.702.083
40	Kalibre Boru San. ve Tic. A.Ş.	Özel	410	3.575.524.469

		Sektör	İSO 500 Büyük Kuruluş Sıra No	Üretimden Satışlar (Net) (TL)
41	Norm Salihli Vida ve Cıvata Makine San. ve Tic. A.Ş.	Özel	421	3.477.744.535
42	Rollmech Automotive San. ve Tic. A.Ş.	Özel	450	3.265.368.583
43	Krone Ticari Araçlar San. ve Tic. A.Ş.	Özel	457	3.217.295.334
44	Sarıgözoğlu Hidrolik Makina ve Kalıp San. ve Tic. A.Ş.	Özel	481	3.050.760.147
45	Opsan Orijinal Sac Parça San. ve Tic. A.Ş.	Özel	489	3.030.011.405
46	Ege Endüstri ve Ticaret A.Ş.	Özel	494	3.023.045.892
47	Johnson Electric Otomotiv Ürünleri Ltd. Şti.	Özel	497	3.003.430.374

30 Diğer ulaşım araçlarının imalatı

1	TUSAŞ-Türk Havacılık ve Uzay Sanayii A.Ş.	Özel	17	55.183.358.122
2	Tersan Tersanecilik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	111	12.041.046.173
3	Tusaş Motor Sanayii A.Ş.	Özel	140	9.872.597.081
4	FNSS Savunma Sistemleri A.Ş.	Özel	167	8.137.480.986
5	Sanmar Denizcilik Makina ve Ticaret A.Ş.	Özel	302	4.982.675.225
6	Türkiye Raylı Sistem Araçları Sanayii A.Ş.	Kamu	399	3.720.098.724
7	Alp Havacılık San. ve Tic. A.Ş.	Özel	444	3.347.429.856

31 Mobilya imalatı

1	YATAŞ Yatak ve Yorgan San. Tic. A.Ş.	Özel	176	7.919.378.599
2	İstikbal Mobilya San. ve Tic. A.Ş.	Kamu	210	6.864.577.231
3	Bellona Mobilya San. ve Tic. A.Ş.	Kamu	274	5.467.575.736
4	Doğanlar Mobilya Grubu İmalat San. ve Tic. A.Ş.	Özel	277	5.388.726.543

32	Diğer imalatlar 32.1-Mücevherat, bijuteri eşyaları ve ilgili ürünlerin imalatı	Sektör	İSO 500 Büyük Kuruluş Sıra No	Üretimden Satışlar (Net) (TL)
1	İstanbul Altın Rafinerisi A.Ş.	Özel	4	142.530.681.427
2	Onsa Rafineri A.Ş.	Özel	169	8.112.556.242
3	Arpaş İhracat İthalat ve Pazarlama A.Ş.	Özel	190	7.432.691.913
4	Mioro Hediyelik Eşya San. ve Tic. A.Ş.	Özel	492	3.028.278.159

35	Elektrik, gaz, buhar ve havalandırma sistemi üretim ve dağıtımı	Sektör	İSO 500 Büyük Kuruluş Sıra No	Üretimden Satışlar (Net) (TL)
1	EÜAŞ Elektrik Üretim A.Ş.	Kamu	15	61.037.232.627
2	Eren Enerji Elektrik Üretim A.Ş.	Özel	24	41.577.004.564
3	Enerjisa Enerji Üretim A.Ş.	Özel	37	28.411.309.737
4	İçdaş Elektrik Enerjisi Üretim ve Yatırım A.Ş.	Özel	58	19.745.608.408
5	Atlas Enerji Üretim A.Ş.	Özel	63	17.965.331.861
6	Çelikler Seyitömer Elektrik Üretim A.Ş.	Özel	113	11.933.194.512
7	Akenerji Elektrik Üretim A.Ş.	Özel	126	10.838.109.675
8	Baymina Enerji A.Ş.	Özel	133	10.152.351.225
9	Yeniköy Kemerköy Elektrik Üretim ve Ticaret A.Ş.	Özel	142	9.632.617.044
10	RWE & Turcas Güney Elektrik Üretim A.Ş.	Özel	151	9.274.188.940
11	Soma Termik Santral Elektrik Üretim A.Ş.	Özel	237	6.163.812.431
12	Sanko Enerji San. ve Tic. A.Ş.	Özel	259	5.712.181.135
13	İzdemir Enerji Elektrik Üretim A.Ş.	Özel	262	5.632.737.983
14	Çelikler Orhaneli Tunçbilek Elektrik Üretim A.Ş.	Özel	292	5.141.662.011
15	Zorlu Doğal Elektrik Üretimi A.Ş.	Özel	311	4.856.350.819
16	Kangal Termik Santral Elektrik Üretim A.Ş.	Özel	386	3.903.139.745
17	Eksim Enerji A.Ş.	Özel	464	3.175.270.967

ALFABETİK SIRALAMALAR

SERMAYE DAĞILIMI, EKONOMİK FAALİYET KODLARI, KAMU-ÖZEL SEKTÖR SIRALAMASINDAKİ YERİ

A HARFİ İLE BAŞLAYAN KURULUŞLAR	Sektör	Ekonomik Faaliyet Kodu (NACE Rev. 2)	Ekonomik Faaliyet Kodu (ISIC Rev. 2)	Kamu / Özel Sıralaması	Genel Sıralama	Sermaye Dağılımı			
						Kamu	Özel	Yabancı	Halka Açık
Abalıoğlu Balık ve Gıda Ürünleri A.Ş.	Özel	10	311	360	371	0,00	100,00	0,00	0,00
Abalıoğlu Lezita Gıda Sanayi A.Ş.	Özel	10	311	74	78	0,00	100,00	0,00	0,00
Abalıoğlu Yağ San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	88	93	0,00	100,00	0,00	0,00
Abalıoğlu Yem Sanayi A.Ş.	Özel	10	311	136	144	0,00	100,00	0,00	0,00
Abdi İbrahim İlaç San. ve Tic. A.Ş.	Özel	21	352	75	79	0,00	100,00	0,00	0,00
Abdioğulları Plastik ve Ambalaj Sanayi A.Ş.	Özel	13	321	339	350	0,00	100,00	0,00	0,00
ABY Plastik Ambalaj ve Enerji San. Tic. A.Ş.	Özel	22	356	250	260	0,00	100,00	0,00	0,00
Acacia Maden İşletmeleri A.Ş.	Özel	07	210	247	257	0,00	100,00	0,00	0,00
ADM Besin ve Tarım A.Ş.	Özel	10	311	384	395	0,00	0,00	100,00	0,00
Agrobest Grup Tarım İlaçları Tohumculuk İmalat İth. İhr. San. ve Tic. A.Ş.	Özel	20	352	421	433	0,00	100,00	0,00	0,00
Ağır Haddecilik A.Ş.	Özel	24	371	343	354	0,00	100,00	0,00	0,00
Akcoat İleri Kimyasal Kaplama Malzemeleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	20	352	456	468	0,00	100,00	0,00	0,00
Akçansa Çimento San. ve Tic. A.Ş.	Özel	23	369	80	84	0,00	39,72	39,72	20,56
Akdeniz Chemson Kimya San. ve Tic. A.Ş.	Özel	20	351	253	263	0,00	100,00	0,00	0,00
Akenerji Elektrik Üretim A.Ş.	Özel	35	400	119	126	0,00	37,36	37,36	25,28
Akkim Kimya San. ve Tic. A.Ş.	Özel	20	351	194	203	0,00	100,00	0,00	0,00
Akkim Yapı Kimyasalları San. ve Tic. A.Ş.	Özel	20	351	351	362	0,00	100,00	0,00	0,00
Akpa Alüminyum San. ve Tic. A.Ş.	Özel	24	372	368	379	0,00	100,00	0,00	0,00
AKSA Akrilik Kimya Sanayii A.Ş.	Özel	20	352	53	56	0,00	62,01	0,00	37,99
Akyem Adana Yem Yağ Biodizel Tarım ve San. Tic. A.Ş.	Özel	10	311	308	319	0,00	100,00	0,00	0,00

	Sektör	Ekonomik Faaliyet Kodu (NACE Rev. 2)	Ekonomik Faaliyet Kodu (ISIC Rev. 2)	Kamu / Özel Sıralaması	Genel Sıralama	Sermaye Dağılımı			
						Kamu	Özel	Yabancı	Halka Açık
Almaxtex Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Özel	14	322	229	239	0,00	0,00	100,00	0,00
Alp Havacılık San. ve Tic. A.Ş.	Özel	30	384	432	444	0,00	50,00	50,00	0,00
Altek Döküm Hadde Mamulleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	24	372	197	206	0,00	100,00	0,00	0,00
Altınmarka Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	117	124	0,00	100,00	0,00	0,00
Anadolu Efes Biracılık ve Malt Sanayii A.Ş.	Özel	11	313	145	153	0,00	43,05	24,00	32,95
Anadolu Isuzu Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.	Özel	29	384	135	143	0,00	55,82	29,73	14,45
ANKUTSAN Antalya Kutu Sanayi Oluklu Mukavva Kağıt Tic. A.Ş.	Özel	17	341	350	361	0,00	100,00	0,00	0,00
Arbel Bakliyat Hububat San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	206	216	0,00	0,00	100,00	0,00
Arçelik A.Ş.	Özel	27	383	7	7	0,00	74,85	0,00	25,15
Armada Gıda Tic. San. A.Ş.	Özel	10	311	290	301	0,00	100,00	0,00	0,00
Arpaş İhracat İthalat ve Pazarlama A.Ş.	Özel	32.1	390	181	190	0,00	100,00	0,00	0,00
Arslan Alüminyum A.Ş.	Özel	24	372	234	244	0,00	100,00	0,00	0,00
As Çimento San. ve Tic. A.Ş.	Özel	23	369	296	307	0,00	100,00	0,00	0,00
As Ofis Damızlık Yumurta Yem Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	427	439	0,00	100,00	0,00	0,00
ASAŞ Alüminyum San. ve Tic. A.Ş.	Özel	24	372	58	61	0,00	100,00	0,00	0,00
Aselsan Elektronik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	26	385	18	19	0,00	74,20	0,00	25,80
Asil Çelik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	24	371	78	82	0,00	100,00	0,00	0,00
Assan Alüminyum San. ve Tic. A.Ş.	Özel	24	372	43	46	0,00	100,00	0,00	0,00
Assan Hanil Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.	Özel	29	384	203	213	0,00	60,00	40,00	0,00
Assan Panel San. ve Tic. A.Ş.	Özel	24	371	440	452	0,00	100,00	0,00	0,00
Aster Tekstil San. ve Dış Tic. A.Ş.	Özel	14	322	448	460	0,00	100,00	0,00	0,00
Astor Enerji A.Ş.	Özel	27	383	83	87	0,00	78,96	0,00	21,04
Aşkale Çimento Sanayi T.A.Ş.	Özel	23	369	323	334	0,00	100,00	0,00	0,00
Atabay Kimya San. ve Tic. A.Ş.	Özel	21	352	310	321	0,00	100,00	0,00	0,00
Atakaş Çelik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	25	381	95	101	0,00	100,00	0,00	0,00
Atlas Enerji Üretim A.Ş.	Özel	35	400	60	63	0,00	100,00	0,00	0,00
Atlasdenim Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Özel	13	321	457	469	0,00	100,00	0,00	0,00
Atom Kablo San. ve Tic. A.Ş.	Özel	27	383	422	434	0,00	100,00	0,00	0,00
Aunde Teknik Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Özel	13	321	215	225	0,00	50,00	50,00	0,00
Autoliv Cankor Otomotiv Emniyet Sistemleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	29	384	114	120	0,00	0,00	100,00	0,00

	Sektör	Ekonomik Faaliyet Kodu (NACE Rev. 2)	Ekonomik Faaliyet Kodu (ISIC Rev. 2)	Kamu / Özel Sıralaması	Genel Sıralama	Sermaye Dağılımı			
						Kamu	Özel	Yabancı	Halka Açık
Aves Enerji Yağ ve Gıda Sanayi A.Ş.	Özel	10	311	124	132	0,00	100,00	0,00	0,00
AYD Otomotiv Endüstri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	29	384	163	171	0,00	100,00	0,00	0,00
Aydın Kuruyemiş San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	277	288	0,00	100,00	0,00	0,00
Aygaz A.Ş.	Özel	19	353	23	25	0,00	75,73	0,00	24,27

B HARFİ İLE BAŞLAYAN KURULUŞLAR

Bak Ambalaj San. ve Tic. A.Ş.	Özel	22	356	436	448	0,00	51,41	0,00	48,59
Balıkesir Elektromekanik Sanayi Tesisleri A.Ş.	Özel	27	383	157	165	0,00	100,00	0,00	0,00
Balsu Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	208	218	0,00	100,00	0,00	0,00
Banvit Bandırma Vitaminli Yem Sanayi A.Ş.	Özel	10	311	70	74	0,00	0,00	91,71	8,29
BASF Türk Kimya San. ve Tic. Ltd. Şti.	Özel	20	351	359	370	0,00	0,00	100,00	0,00
Başak Traktör Tarım Ziraat ve İş Makinaları San. Tic. A.Ş.	Özel	28	382	254	264	0,00	100,00	0,00	0,00
Başhan Agro Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	102	108	0,00	100,00	0,00	0,00
Baştaş Başkent Çimento San. ve Tic. A.Ş.	Özel	23	369	460	472	0,00	3,70	87,90	8,40
Baştuğ Metalurji Sanayi A.Ş.	Özel	24	371	63	66	0,00	100,00	0,00	0,00
Batı Kipaş Kağıt San. ve Tic. A.Ş.	Özel	17	341	303	314	0,00	100,00	0,00	0,00
Batısöke Söke Çimento Sanayii T.A.Ş.	Özel	23	369	441	453	0,00	74,62	0,00	25,38
Bayer Türk Kimya Sanayii Ltd. Şti.	Özel	20	352	261	271	0,00	0,00	100,00	0,00
Baykan Denim Konfeksiyon A.Ş.	Özel	14	322	467	479	0,00	100,00	0,00	0,00
Baymina Enerji A.Ş.	Özel	35	400	125	133	0,00	100,00	0,00	0,00
Bekaert Çelik Kord San. ve Tic. A.Ş.	Özel	24	371	463	475	0,00	0,00	100,00	0,00
Bellona Mobilya San. ve Tic. A.Ş.	Kamu	31	332	11	274	100,00	0,00	0,00	0,00
Beşler Makarna Un İrmik Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	371	382	0,00	100,00	0,00	0,00
Betek Boya ve Kimya Sanayi A.Ş.	Özel	20	352	123	130	0,00	0,32	99,68	0,00
Beyçelik Gestamp Otomotiv Sanayi A.Ş.	Özel	29	384	127	135	0,00	50,00	50,00	0,00
Beyçelik Gestamp Şasi Otomotiv Sanayi A.Ş.	Özel	29	384	342	353	0,00	100,00	0,00	0,00
BEYPİ Beypazarı Tarımsal Üretim Pazarlama San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	94	100	0,00	100,00	0,00	0,00
Bien Yapı Ürünleri Sanayi Turizm ve Ticaret A.Ş.	Özel	23	361	336	347	0,00	79,97	0,00	20,03

	Sektör	Ekonomik Faaliyet Kodu (NACE Rev. 2)	Ekonomik Faaliyet Kodu (ISIC Rev. 2)	Kamu / Özel Sıralaması	Genel Sıralama	Sermaye Dağılımı			
						Kamu	Özel	Yabancı	Halka Açık
Bifa Bisküvi ve Gıda Sanayi A.Ş.	Özel	10	311	347	358	0,00	100,00	0,00	0,00
BMC Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.	Özel	29	384	142	150	0,00	50,01	49,99	0,00
Boğaziçi Beton San. ve Tic. A.Ş.	Özel	23	369	187	196	0,00	70,00	0,00	30,00
Borçelik Çelik San. Tic. A.Ş.	Özel	24	371	29	31	0,00	50,00	50,00	0,00
Borsan Kablo Elektrik Aydınlatma İnşaat San. ve Tic. A.Ş.	Özel	27	383	372	383	0,00	100,00	0,00	0,00
Borusan Birleşik Boru Fabrikaları San. ve Tic. A.Ş.	Özel	24	371	62	65	0,00	80,15	0,00	19,85
Bosch Rexroth Otomasyon San. ve Tic. A.Ş.	Özel	28	382	210	220	0,00	0,00	100,00	0,00
Bosch San. ve Tic. A.Ş.	Özel	29	384	41	44	0,00	0,00	100,00	0,00
Bosch Termoteknik Isıtma ve Klima San. Tic. A.Ş.	Özel	25	381	103	109	0,00	0,00	100,00	0,00
Bossa Ticaret ve Sanayi İşletmeleri T.A.Ş.	Özel	13	321	362	373	0,00	87,81	0,00	12,19
Boyçelik Metal San. ve Tic. A.Ş.	Özel	24	371	394	406	0,00	100,00	0,00	0,00
Boyteks Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Kamu	13	321	13	490	100,00	0,00	0,00	0,00
BRİSA Bridgestone Sabancı Lastik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	22	355	52	55	0,00	43,63	43,63	12,74
BSH Ev Aletleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	27	383	21	22	0,00	0,00	99,99	0,01
Bunge Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	76	80	0,00	0,00	100,00	0,00
Bupiliç Entegre Gıda San. Tic. A.Ş.	Özel	10	311	257	267	0,00	100,00	0,00	0,00
Burteks Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Özel	13	321	439	451	0,00	100,00	0,00	0,00

C HARFİ İLE BAŞLAYAN KURULUŞLAR

C.P. Standart Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	239	249	0,00	0,00	100,00	0,00
Cargill Tarım ve Gıda San. Tic. A.Ş.	Özel	10	311	98	104	0,00	0,00	100,00	0,00
Cevher Jant Sanayii A.Ş.	Özel	29	384	312	323	0,00	0,00	100,00	0,00
CFN Kimya San. ve Dış Tic. A.Ş.	Özel	20	351	366	377	0,00	100,00	0,00	0,00
CMS Jant Sanayi A.Ş.	Özel	29	384	287	298	0,00	100,00	0,00	0,00
CMS Jant ve Makina Sanayii A.Ş.	Özel	29	384	174	183	0,00	100,00	0,00	0,00
Coca-Cola İçecek A.Ş.	Özel	11	313	40	43	0,00	51,05	20,09	28,86
Coşkunöz Metal Form Makina Endüstri ve Ticaret A.Ş.	Özel	29	384	205	215	0,00	100,00	0,00	0,00
Crown Bevcan Türkiye Ambalaj San. ve Tic. Ltd. Şti.	Özel	25	381	282	293	0,00	0,00	100,00	0,00
CW Enerji Mühendislik Tic. ve San. A.Ş.	Özel	28	382	169	177	0,00	76,80	0,00	23,20

Ç HARFİ İLE BAŞLAYAN KURULUŞLAR	Sektör	Ekonomik Faaliyet Kodu (NACE Rev. 2)	Ekonomik Faaliyet Kodu (ISIC Rev. 2)	Kamu / Özel Sıralaması	Genel Sıralama	Sermaye Dağılımı			
						Kamu	Özel	Yabancı	Halka Açık
Çağ Çelik Demir ve Çelik Endüstri A.Ş.	Özel	24	371	475	487	0,00	100,00	0,00	0,00
Çalık Denim Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Özel	13	321	428	440	0,00	100,00	0,00	0,00
Çamsan Entegre Ağaç San. ve Tic. A.Ş.	Özel	16	331	241	251	0,00	100,00	0,00	0,00
Çamsan Ordu Ağaç San. ve Tic. A.Ş.	Özel	16	331	346	357	0,00	100,00	0,00	0,00
Çay İşletmeleri Genel Müdürlüğü	Kamu	10	311	6	99	100,00	0,00	0,00	0,00
Çayırova Boru San. ve Tic. A.Ş.	Özel	24	371	274	285	0,00	100,00	0,00	0,00
Çekok Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	410	422	0,00	100,00	0,00	0,00
Çelikler Orhaneli Tunçbilek Elektrik Üretim A.Ş.	Özel	35	400	281	292	0,00	100,00	0,00	0,00
Çelikler Seyitömer Elektrik Üretim A.Ş.	Özel	35	400	107	113	0,00	100,00	0,00	0,00
ÇEMTAŞ Çelik Makina San. ve Tic. A.Ş.	Özel	24	371	352	363	0,00	57,73	0,00	42,27
Çınar Boru Profil San. ve Tic. A.Ş.	Özel	24	371	333	344	0,00	100,00	0,00	0,00
Çimko Çimento ve Beton San. Tic. A.Ş.	Özel	23	369	109	115	0,00	100,00	0,00	0,00
Çimsa Çimento San. ve Tic. A.Ş.	Özel	23	369	149	157	0,00	63,52	0,00	36,48
ÇİMTAŞ Çelik İmalat Montaj ve Tesisat A.Ş.	Özel	28	382	434	446	0,00	100,00	0,00	0,00
Çolakoğlu Metalurji A.Ş.	Özel	24	372	14	14	0,00	100,00	0,00	0,00

D HARFİ İLE BAŞLAYAN KURULUŞLAR									
Daikin Isıtma ve Soğutma Sistemleri San. Tic. A.Ş.	Özel	28	382	99	105	0,00	0,00	100,00	0,00
Dardanel Önentaş Gıda Sanayi A.Ş.	Özel	10	311	370	381	0,00	68,60	0,00	31,40
Daxler Enerji A.Ş.	Özel	26	383	435	447	0,00	100,00	0,00	0,00
Della Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	11	313	471	483	0,00	0,00	100,00	0,00
Detay Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	449	461	0,00	100,00	0,00	0,00
Deva Holding A.Ş.	Özel	21	352	152	160	0,00	0,00	82,20	17,80
Diler Demir Çelik Endüstri ve Ticaret A.Ş.	Özel	24	371	65	69	0,00	100,00	0,00	0,00
Dimes Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	11	313	403	415	0,00	100,00	0,00	0,00
Doğanlar Mobilya Grubu İmalat San. ve Tic. A.Ş.	Özel	31	332	266	277	0,00	49,88	0,00	50,12
Doğuş Çay ve Gıda Maddeleri Üretim Pazarlama İth. İhr. A.Ş.	Özel	10	311	97	103	0,00	100,00	0,00	0,00
Dorçe Prefabrik Yapı ve İnşaat San. Tic. A.Ş.	Özel	25	381	226	236	0,00	100,00	0,00	0,00
Dowaksa İleri Kompozit Malzemeler Sanayi Ltd. Şti.	Özel	23	369	337	348	0,00	0,00	100,00	0,00
Döktaş Dökümcülük Tic. ve San. A.Ş.	Özel	24	372	139	147	0,00	90,01	0,00	9,99

	Sektör	Ekonomik Faaliyet Kodu (NACE Rev. 2)	Ekonomik Faaliyet Kodu (ISIC Rev. 2)	Kamu / Özel Sıralaması	Genel Sıralama	Sermaye Dağılımı			
						Kamu	Özel	Yabancı	Halka Açık
Durak Fındık San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	238	248	0,00	100,00	0,00	0,00
Durmazlar Makina San. ve Tic. A.Ş.	Özel	28	382	309	320	0,00	100,00	0,00	0,00
Durum Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	442	454	0,00	0,00	100,00	0,00
Düzce Cam San. ve Tic. A.Ş.	Özel	23	362	390	402	0,00	100,00	0,00	0,00
DYO Boya Fabrikaları San. ve Tic. A.Ş.	Özel	20	352	216	226	0,00	74,53	0,00	25,47

E HARFİ İLE BAŞLAYAN KURULUŞLAR

Eczacıbaşı Tüketim Ürünleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	17	341	126	134	0,00	100,00	0,00	0,00
Eczacıbaşı Yapı Gereçleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	23	361	131	139	0,00	0,00	100,00	0,00
Ege Endüstri ve Ticaret A.Ş.	Özel	29	384	481	494	0,00	64,96	0,00	35,04
Ege Profil Tic. ve San. A.Ş.	Özel	22	356	268	279	0,00	0,00	87,91	12,09
Ekinciler Demir ve Çelik Sanayi A.Ş.	Özel	24	371	120	127	0,00	100,00	0,00	0,00
Eksim Enerji A.Ş.	Özel	35	400	452	464	0,00	100,00	0,00	0,00
Eksun Gıda Tarım San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	279	290	0,00	71,37	0,00	28,63
Elba Basınçlı Döküm Sanayii A.Ş.	Özel	25	381	311	322	0,00	100,00	0,00	0,00
Elif Plastik Ambalaj San. ve Tic. A.Ş.	Özel	22	356	341	352	0,00	100,00	0,00	0,00
Elin Elektrik İnşaat Müşavirlik Proje Taahhüt Tic. ve San. A.Ş.	Özel	27	383	186	195	0,00	100,00	0,00	0,00
Elita Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	246	256	0,00	100,00	0,00	0,00
Emas Makina Sanayi A.Ş.	Özel	25	381	265	276	0,00	100,00	0,00	0,00
Enerjisa Enerji Üretim A.Ş.	Özel	35	400	35	37	0,00	100,00	0,00	0,00
Enka Süt ve Gıda Mamülleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	447	459	0,00	100,00	0,00	0,00
ENPAY Endüstriyel Pazarlama ve Yatırım A.Ş.	Özel	27	383	262	272	0,00	100,00	0,00	0,00
Er Yem Gıda Tarım Ürünleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	338	349	0,00	100,00	0,00	0,00
Erak Giyim San. ve Tic. A.Ş.	Özel	14	322	437	449	0,00	100,00	0,00	0,00
Er-Bakır Elektrolitik Bakır Mamulleri A.Ş.	Özel	24	372	34	36	0,00	100,00	0,00	0,00
ERBOSAN Erciyas Boru San. ve Tic. A.Ş.	Özel	24	371	474	486	0,00	0,00	0,00	100,00
Erciyas Çelik Boru Sanayi A.Ş.	Özel	24	371	313	324	0,00	78,90	0,00	21,10
Erdem Soft Tekstil A.Ş.	Özel	13	321	401	413	0,00	100,00	0,00	0,00
Erdemir Çelik Servis Merkezi San. ve Tic. A.Ş.	Özel	24	371	71	75	0,00	100,00	0,00	0,00

	Sektör	Ekonomik Faaliyet Kodu (NACE Rev. 2)	Ekonomik Faaliyet Kodu (ISIC Rev. 2)	Kamu / Özel Sıralaması	Genel Sıralama	Sermaye Dağılımı			
						Kamu	Özel	Yabancı	Halka Açık
Erdemir Madencilik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	07	210	195	204	0,00	100,00	0,00	0,00
Ereğli Demir ve Çelik Fabrikaları T.A.Ş.	Özel	24	371	10	10	0,00	52,84	0,00	47,16
Eren Enerji Elektrik Üretim A.Ş.	Özel	35	400	22	24	0,00	100,00	0,00	0,00
Erkunt Sanayi A.Ş.	Özel	24	372	461	473	0,00	36,28	63,72	0,00
Erkunt Traktör Sanayii A.Ş.	Özel	28	382	376	387	0,00	0,00	100,00	0,00
Esan Eczacıbaşı Endüstriyel Hammaddeler San. ve Tic. A.Ş.	Özel	07	210	160	168	0,00	100,00	0,00	0,00
Esen Plastik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	22	356	397	409	0,00	100,00	0,00	0,00
Essel Selüloz ve Kağıt San. Tic. A.Ş.	Özel	17	341	426	438	0,00	100,00	0,00	0,00
Et ve Süt Kurumu Genel Müdürlüğü	Kamu	10	311	7	122	100,00	0,00	0,00	0,00
Eti Alüminyum A.Ş.	Özel	24	372	200	209	0,00	100,00	0,00	0,00
Eti Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	32	34	0,00	100,00	0,00	0,00
Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü	Kamu	20	351	3	40	100,00	0,00	0,00	0,00
Eti Soda Üretim Pazarlama Nakliyat ve Elektrik Üretim San. ve Tic. A.Ş.	Öze	08	210	86	90	26,00	74,00	0,00	0,00
Europap Tezol Kağıt San. ve Tic. A.Ş.	Özel	17	341	465	477	0,00	76,00	0,00	24,00
EÜAŞ Elektrik Üretim A.Ş.	Kamu	35	400	1	15	100,00	0,00	0,00	0,00

F HARFİ İLE BAŞLAYAN KURULUŞLAR

Farplas Otomotiv A.Ş.	Özel	29	384	288	299	0,00	100,00	0,00	0,00
Federal Mogul Powertrain Otomotiv A.Ş.	Özel	28	382	138	146	0,00	50,00	50,00	0,00
Fellow Enerji A.Ş.	Özel	26	383	406	418	0,00	25,00	75,00	0,00
Femaş Metal San. ve Tic. A.Ş.	Özel	27	383	348	359	0,00	100,00	0,00	0,00
Ferro Döküm San. ve Dış Tic. A.Ş.	Özel	24	372	393	405	0,00	100,00	0,00	0,00
FNSS Savunma Sistemleri A.Ş.	Özel	30	384	159	167	0,00	51,00	49,00	0,00
Ford Otomotiv Sanayi A.Ş.	Özel	29	384	2	2	0,00	41,07	41,04	17,89
Form Sünger ve Yatak San. Tic. A.Ş.	Özel	22	356	407	419	0,00	100,00	0,00	0,00
Frimpeks Kimya ve Etiket San. Tic. A.Ş.	Özel	17	341	391	403	0,00	100,00	0,00	0,00

G HARFİ İLE BAŞLAYAN KURULUŞLAR	Sektör	Ekonomik Faaliyet Kodu (NACE Rev. 2)	Ekonomik Faaliyet Kodu (ISIC Rev. 2)	Kamu / Özel Sıralaması	Genel Sıralama	Sermaye Dağılımı			
						Kamu	Özel	Yabancı	Halka Açık
Gazi Metal Mamülleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	24	371	248	258	0,00	100,00	0,00	0,00
Gedik Tavukçuluk ve Tarım Ürünleri Tic. San. A.Ş.	Özel	10	311	116	123	0,00	100,00	0,00	0,00
Gemlik Gübre Sanayii A.Ş.	Özel	20	351	418	430	0,00	100,00	0,00	0,00
Goodyear Lastikleri T.A.Ş.	Özel	22	355	115	121	0,00	0,00	74,60	25,40
Göknur Gıda Maddeleri Enerji İmalat İth. İhr. Tic. ve San. A.Ş.	Özel	10	311	214	224	0,00	13,43	63,93	22,64
Göltaş Göller Bölgesi Çimento San. ve Tic. A.Ş.	Özel	23	369	386	397	0,00	30,72	0,00	69,28
Göymen Food Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	414	426	0,00	100,00	0,00	0,00
Gramaltın Kıymetli Madenler Rafineri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	24	372	9	9	0,00	100,00	0,00	0,00
Gübre Fabrikaları T.A.Ş.	Özel	20	351	220	230	0,00	75,95	0,00	24,05
Gülsan Sentetik Dokuma San. ve Tic. A.Ş.	Özel	13	321	147	155	0,00	100,00	0,00	0,00
Gümüşdoğa Su Ürünleri Üretim İhracat ve İthalat A.Ş.	Özel	10	311	72	76	0,00	100,00	0,00	0,00

H HARFİ İLE BAŞLAYAN KURULUŞLAR									
Halavet Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	20	352	485	498	0,00	100,00	0,00	0,00
Harput Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Özel	13	321	486	499	0,00	100,00	0,00	0,00
Has Çelik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	24	371	232	242	0,00	100,00	0,00	0,00
Hasçelik Kablo San. ve Tic. A.Ş.	Özel	27	383	110	116	0,00	100,00	0,00	0,00
Hastavuk Gıda Tarım Hayvancılık San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	272	283	0,00	100,00	0,00	0,00
Hattat Traktör San. ve Tic. A.Ş.	Özel	28	382	450	462	0,00	100,00	0,00	0,00
HAVELSAN Hava Elektronik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	26	385	225	235	0,00	100,00	0,00	0,00
Hayat Kimya Sanayi A.Ş.	Özel	17	341	37	39	0,00	100,00	0,00	0,00
Hektaş Ticaret T.A.Ş.	Özel	20	352	472	484	0,00	55,37	0,00	44,63
Hema Endüstri A.Ş.	Özel	29	384	224	234	0,00	100,00	0,00	0,00
HES Hacılar Elektrik San. ve Tic. A.Ş.	Kamu	27	383	5	91	100,00	0,00	0,00	0,00
Hidromek-Hidrolik ve Mekanik Makina İmalat San. ve Tic. A.Ş.	Özel	28	382	68	72	0,00	100,00	0,00	0,00
Hitachi Astemo Turkey Otomotiv A.Ş.	Özel	29	384	325	336	0,00	0,00	100,00	0,00
Hitachi Energy Turkey Elektrik Sanayi A.Ş.	Özel	27	383	140	148	0,00	0,02	99,98	0,00
HT Solar Enerji A.Ş.	Özel	26	383	162	170	0,00	15,00	85,00	0,00
Hugo Boss Tekstil Sanayii Ltd. Şti.	Özel	14	322	176	185	0,00	0,00	100,00	0,00
Humanis Sağlık A.Ş.	Özel	21	352	429	441	0,00	100,00	0,00	0,00
Hyundai Assan Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.	Özel	29	384	13	13	0,00	3,00	97,00	0,00

I HARFİ İLE BAŞLAYAN KURULUŞLAR	Sektör	Ekonomik Faaliyet Kodu (NACE Rev. 2)	Ekonomik Faaliyet Kodu (ISIC Rev. 2)	Kamu / Özel Sıralaması	Genel Sıralama	Sermaye Dağılımı			
						Kamu	Özel	Yabancı	Halka Açık
Indorama Ventures Corlu Pet Sanayi A.Ş.	Özel	20	351	133	141	0,00	0,00	100,00	0,00
ISS Hazır Yemek Üretim ve Hizmet A.Ş.	Özel	10	311	278	289	0,00	100,00	0,00	0,00

İ HARFİ İLE BAŞLAYAN KURULUŞLAR									
İçdaş Çelik Enerji Tersane ve Ulaşım Sanayi A.Ş.	Özel	24	371	17	18	0,00	100,00	0,00	0,00
İçdaş Elektrik Enerjisi Üretim ve Yatırım A.Ş.	Özel	35	400	55	58	0,00	100,00	0,00	0,00
İGSAŞ-İstanbul Gübre Sanayii A.Ş.	Özel	20	351	151	159	0,00	100,00	0,00	0,00
İlhan Demir Çelik ve Boru Profil Endüstrisi A.Ş.	Özel	24	371	413	425	0,00	100,00	0,00	0,00
İmbat Madencilik Enerji Turizm San. ve Tic. A.Ş.	Özel	05	210	404	416	0,00	100,00	0,00	0,00
İnci GS Yuasa Akü San. ve Tic. A.Ş.	Özel	27	383	204	214	0,00	40,00	60,00	0,00
İpragaz A.Ş.	Özel	19	353	89	94	0,00	0,00	100,00	0,00
İskenderun Demir ve Çelik A.Ş.	Özel	24	371	12	12	0,00	94,87	0,00	5,13
İstanbul Altın Rafinerisi A.Ş.	Özel	32.1	390	4	4	0,00	100,00	0,00	0,00
İstikbal Mobilya San. ve Tic. A.Ş.	Kamu	31	332	10	210	100,00	0,00	0,00	0,00
İzdemir Enerji Elektrik Üretim A.Ş.	Özel	35	400	252	262	0,00	75,98	0,00	24,02
İzmir Demir Çelik Sanayi A.Ş.	Özel	24	371	46	49	0,00	71,13	0,00	28,87
İzocam Tic. ve San. A.Ş.	Özel	23	362	417	429	0,00	100,00	0,00	0,00

J HARFİ İLE BAŞLAYAN KURULUŞLAR									
Jantsa Jant San. ve Tic. A.Ş.	Özel	29	384	345	356	0,00	83,26	0,00	16,74
Johnson Electric Otomotiv Ürünleri Ltd. Şti.	Özel	29	384	484	497	0,00	0,00	100,00	0,00
Jotun Boya San. ve Tic. A.Ş.	Özel	20	352	213	223	0,00	0,00	100,00	0,00
JTI Tütün Ürünleri Sanayi A.Ş.	Özel	12	314	87	92	0,00	0,00	100,00	0,00

K HARFİ İLE BAŞLAYAN KURULUŞLAR	Sektör	Ekonomik Faaliyet Kodu (NACE Rev. 2)	Ekonomik Faaliyet Kodu (ISIC Rev. 2)	Kamu / Özel Sıralaması	Genel Sıralama	Sermaye Dağılımı			
						Kamu	Özel	Yabancı	Halka Açık
Kaanlar Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	326	337	0,00	100,00	0,00	0,00
Kadooğlu Yağ San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	189	198	0,00	100,00	0,00	0,00
Kalde Klima Orta Basınç Fittings ve Valf Sanayi A.Ş.	Özel	22	356	328	339	0,00	100,00	0,00	0,00
Kalekim Kimyevi Maddeler San. ve Tic. A.Ş.	Özel	23	369	458	470	0,00	73,66	0,00	26,34
Kaleseramik Çanakkale Kalebodur Seramik Sanayi A.Ş.	Özel	23	361	201	211	0,00	64,37	14,38	21,25
Kalibre Boru San. ve Tic. A.Ş.	Özel	29	384	398	410	0,00	100,00	0,00	0,00
Kangal Termik Santral Elektrik Üretim A.Ş.	Özel	35	400	375	386	0,00	100,00	0,00	0,00
Kansai Altan Boya San. ve Tic. A.Ş.	Özel	20	352	245	255	0,00	49,00	51,00	0,00
Kaptan Demir Çelik Endüstrisi ve Ticaret A.Ş.	Özel	24	371	101	107	0,00	100,00	0,00	0,00
Karafiber Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Özel	13	321	236	246	0,00	100,00	0,00	0,00
Kardemir Çelik Sanayi A.Ş.	Özel	24	371	104	110	0,00	100,00	0,00	0,00
KARDEMİR Karabük Demir Çelik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	24	371	24	26	0,00	0,00	0,00	100,00
Kartal Halı Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Özel	13	321	455	467	0,00	100,00	0,00	0,00
Kastamonu Entegre Ağaç San. ve Tic. A.Ş.	Özel	16	331	38	41	0,00	100,00	0,00	0,00
Kayseri Şeker Fabrikası A.Ş.	Özel	10	311	93	98	9,41	68,21	0,00	22,38
Kazan Soda Elektrik Üretim A.Ş.	Özel	08	210	45	48	0,00	100,00	0,00	0,00
KÇS Kahramanmaraş Çimento Beton San. ve Mad. İşl. A.Ş.	Özel	23	369	177	186	0,00	100,00	0,00	0,00
Kenan Metal A.Ş.	Özel	24	372	444	456	0,00	100,00	0,00	0,00
Kent Gıda Maddeleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	255	265	0,00	0,00	99,46	0,54
Kervan Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	361	372	0,00	72,40	0,00	27,60
Keskinoğlu Tavukçuluk ve Damızlık İşletmeleri San. Tic. A.Ş.	Özel	10	311	156	164	0,00	100,00	0,00	0,00
Kılıç Deniz Ürünleri Üretimi İhr. İth. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	141	149	0,00	100,00	0,00	0,00
Kimteks Poliüretan San. ve Tic. A.Ş.	Özel	20	351	179	188	0,00	72,87	0,00	27,13
Kipaş Kağıt Sanayi İşletmeleri A.Ş.	Özel	17	341	378	389	0,00	100,00	0,00	0,00
Kipaş Mensucat İşletmeleri A.Ş.	Özel	13	321	128	136	0,00	100,00	0,00	0,00
Kocaer Çelik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	24	371	112	118	0,00	76,00	0,00	24,00
Koç Metalurji A.Ş.	Özel	24	371	170	178	0,00	100,00	0,00	0,00
Koçak Farma İlaç ve Kimya Sanayi A.Ş.	Özel	21	352	207	217	0,00	100,00	0,00	0,00
Koluman Otomotiv Endüstri A.Ş.	Özel	29	384	244	254	0,00	100,00	0,00	0,00
Konveyör Beyaz Eşya ve Otomotiv Yan San. Tic. A.Ş.	Özel	25	381	358	369	0,00	100,00	0,00	0,00

	Sektör	Ekonomik Faaliyet Kodu (NACE Rev. 2)	Ekonomik Faaliyet Kodu (ISIC Rev. 2)	Kamu / Özel Sıralaması	Genel Sıralama	Sermaye Dağılımı			
						Kamu	Özel	Yabancı	Halka Açık
Konya Şeker San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	49	52	0,00	100,00	0,00	0,00
Kordsa Teknik Tekstil A.Ş.	Özel	13	321	155	163	0,00	71,11	0,00	28,89
Korel Elektronik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	27	383	411	423	0,00	100,00	0,00	0,00
Korozo Ambalaj San. ve Tic. A.Ş.	Özel	22	356	231	241	0,00	14,70	85,30	0,00
Korteks Mensucat San. ve Tic. A.Ş.	Özel	20	352	260	270	0,00	100,00	0,00	0,00
Koruma Klor Alkali San. ve Tic. A.Ş.	Özel	20	351	240	250	0,00	100,00	0,00	0,00
Koza Polyester San. ve Tic. A.Ş.	Özel	20	352	420	432	0,00	79,46	0,00	20,54
Kozlu Gıda İmalat San. Tic. ve Taşımacılık A.Ş.	Özel	10	311	373	384	0,00	100,00	0,00	0,00
Köksan Pet ve Plastik Ambalaj San. ve Tic. A.Ş.	Özel	22	356	85	89	0,00	100,00	0,00	0,00
Kroman Çelik Sanayii A.Ş.	Özel	24	371	42	45	0,00	100,00	0,00	0,00
Krone Ticari Araçlar San. ve Tic. A.Ş.	Özel	29	384	445	457	0,00	0,00	100,00	0,00
Kronospan Orman Ürünleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	16	331	275	286	0,00	100,00	0,00	0,00
Kula Yağ ve Emek Yem San. Tic. A.Ş.	Özel	10	311	389	401	0,00	100,00	0,00	0,00
Kümaş Manyezit Sanayi A.Ş.	Özel	23	369	415	427	0,00	100,00	0,00	0,00

L HARFİ İLE BAŞLAYAN KURULUŞLAR

Legrand Elektrik Sanayi A.Ş.	Özel	27	383	388	400	0,00	0,01	99,99	0,00
Leoni Kablo ve Teknolojileri San. ve Tic. Ltd. Şti.	Özel	27	383	283	294	0,00	0,00	100,00	0,00
Lesaffre Turquie Mayacılık Üretim ve Ticaret A.Ş.	Özel	10	312	304	315	0,00	0,00	100,00	0,00
Lider Petfood Yem San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	470	482	0,00	49,99	50,01	0,00
Lidersan Sağlık ve Gıda Ürünleri A.Ş.	Özel	14	322	259	269	0,00	100,00	0,00	0,00
Lila Kağıt San. ve Tic. A.Ş.	Özel	17	341	182	191	0,00	100,00	0,00	0,00
Limak Çimento San. ve Tic. A.Ş.	Özel	23	369	79	83	0,00	100,00	0,00	0,00

M HARFİ İLE BAŞLAYAN KURULUŞLAR

Makine ve Kimya Endüstrisi A.Ş.	Kamu	25	381	9	181	100,00	0,00	0,00	0,00
MAN Türkiye A.Ş.	Özel	29	384	59	62	0,00	0,01	99,99	0,00
Maxion İnci Jant Sanayi A.Ş.	Özel	29	384	129	137	0,00	40,00	60,00	0,00
Maxion Jantaş Jant San. ve Tic. A.Ş.	Özel	29	384	307	318	0,00	40,00	60,00	0,00

	Sektör	Ekonomik Faaliyet Kodu (NACE Rev. 2)	Ekonomik Faaliyet Kodu (ISIC Rev. 2)	Kamu / Özel Sıralaması	Genel Sıralama	Sermaye Dağılımı			
						Kamu	Özel	Yabancı	Halka Açık
Medcem Madencilik ve Yapı Malzemeleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	23	369	228	238	0,00	100,00	0,00	0,00
Mega Metal San. ve Tic. A.Ş.	Özel	24	372	122	129	0,00	76,32	0,00	23,68
Melike Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Özel	13	321	235	245	0,00	100,00	0,00	0,00
Mem Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Özel	13	321	369	380	0,00	100,00	0,00	0,00
Memişoğlu Tarım Ürünleri Ticaret Ltd. Şti.	Özel	10	311	188	197	0,00	100,00	0,00	0,00
Menderes Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Özel	13	321	419	431	0,00	44,60	0,00	55,40
Mercedes-Benz Türk A.Ş.	Özel	29	384	8	8	7,96	7,05	84,99	0,00
Merinos Halı San. ve Tic. A.Ş.	Özel	13	321	69	73	0,00	100,00	0,00	0,00
Mescier Demir Çelik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	24	371	209	219	0,00	100,00	0,00	0,00
Mikropor Makina San. ve Tic. A.Ş.	Özel	28	382	453	465	0,00	100,00	0,00	0,00
Milat Halı San. ve Tic. A.Ş.	Özel	13	321	483	496	0,00	100,00	0,00	0,00
Mioro Hediyelik Eşya San. ve Tic. A.Ş.	Özel	32.1	390	479	492	0,00	100,00	0,00	0,00
Mitaş Endüstri San. Tic. A.Ş.	Özel	25	381	184	193	0,00	100,00	0,00	0,00
MMK Metalurji San. Tic. ve Liman İşletmeciliği A.Ş.	Özel	24	371	90	95	0,00	0,00	100,00	0,00
Modern Karton San. ve Tic. A.Ş.	Özel	17	341	84	88	0,00	100,00	0,00	0,00
Modern Oluklu Mukavva Ambalaj San. ve Tic. A.Ş.	Özel	17	341	82	86	0,00	100,00	0,00	0,00
Mondi Turkey Oluklu Mukavva Kağıt ve Ambalaj Sanayi A.Ş.	Özel	17	341	154	162	0,00	0,00	84,65	15,35
Murat Ticaret Kablo Sanayi A.Ş.	Özel	29	384	318	329	0,00	0,00	100,00	0,00
Mutlu Akü ve Malzemeleri Sanayii A.Ş.	Özel	27	383	293	304	0,00	100,00	0,00	0,00
Mutlu Makarnacılık San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	130	138	0,00	100,00	0,00	0,00

N HARFİ İLE BAŞLAYAN KURULUŞLAR

Nadir Metal Rafineri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	24	372	50	53	0,00	100,00	0,00	0,00
Namet Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	92	97	0,00	60,76	39,24	0,00
Net Haddecilik San. ve Tic. Ltd. Şti.	Özel	24	371	258	268	0,00	100,00	0,00	0,00
Nev Saç Metal Sanayi İnşaat Nakliye ve Tic. Ltd. Şti.	Özel	24	371	263	273	0,00	100,00	0,00	0,00
Nexans Türkiye Endüstri ve Ticaret A.Ş.	Özel	27	383	178	187	0,00	0,00	100,00	0,00
Nikel Paslanmaz Çelik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	24	371	473	485	0,00	100,00	0,00	0,00
Nobel İlaç San. ve Tic. A.Ş.	Özel	21	352	212	222	0,00	100,00	0,00	0,00

	Sektör	Ekonomik Faaliyet Kodu (NACE Rev. 2)	Ekonomik Faaliyet Kodu (ISIC Rev. 2)	Kamu / Özel Sıralaması	Genel Sıralama	Sermaye Dağılımı			
						Kamu	Özel	Yabancı	Halka Açık
Noksel Çelik Boru Sanayi A.Ş.	Özel	24	371	223	233	0,00	100,00	0,00	0,00
Norm Salihli Vida ve Cıvata Makine San. ve Tic. A.Ş.	Özel	29	384	409	421	0,00	100,00	0,00	0,00
Nuh Beton A.Ş.	Özel	23	369	374	385	0,00	100,00	0,00	0,00
Nuh Çimento Sanayi A.Ş.	Özel	23	369	196	205	0,00	60,45	0,00	39,55
Nuh'un Ankara Makarnası San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	321	332	0,00	100,00	0,00	0,00
Nursan Kablo Donanımları San. ve Tic. A.Ş.	Özel	29	384	202	212	0,00	100,00	0,00	0,00

O HARFİ İLE BAŞLAYAN KURULUŞLAR

Oba Makarnacılık San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	144	152	0,00	70,00	30,00	0,00
Ofi Tarım San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	267	278	0,00	0,00	100,00	0,00
Ofis Yem Gıda San. Tic. A.Ş.	Özel	10	311	319	330	0,00	84,44	0,00	15,56
Omnia Nişasta San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	289	300	0,00	100,00	0,00	0,00
Onsa Rafineri A.Ş.	Özel	32.1	390	161	169	0,00	100,00	0,00	0,00
Opsan Orijinal Sac Parça San. ve Tic. A.Ş.	Özel	29	384	477	489	0,00	100,00	0,00	0,00
Ortadoğu Rulman San. ve Tic. A.Ş.	Özel	28	382	431	443	0,00	100,00	0,00	0,00
Otokar Otomotiv ve Savunma Sanayi A.Ş.	Özel	29	384	56	59	0,00	72,15	0,00	27,85
Ova Un Fabrikası A.Ş.	Özel	10	311	451	463	0,00	100,00	0,00	0,00
OYAK Çimento Fabrikaları A.Ş.	Özel	23	369	44	47	0,00	75,81	0,00	24,19
Oyak-Renault Otomobil Fabrikaları A.Ş.	Özel	29	384	6	6	0,00	49,00	51,00	0,00

Ö HARFİ İLE BAŞLAYAN KURULUŞLAR

Özer Metal Sanayi A.Ş.	Özel	24	372	365	376	0,00	100,00	0,00	0,00
Özerdem Mensucat San. ve Tic. A.Ş.	Özel	13	321	363	374	0,00	100,00	0,00	0,00
Özgüven Kablo San. ve Tic. Ltd. Şti.	Özel	27	383	423	435	0,00	100,00	0,00	0,00
Öz-Ka Lastik ve Kauçuk San. Tic. A.Ş.	Özel	22	355	344	355	0,00	100,00	0,00	0,00
Özkan Demir Çelik Sanayi A.Ş.	Özel	24	371	192	201	0,00	100,00	0,00	0,00
Öznur Kablo San. ve Tic. A.Ş.	Özel	27	383	118	125	0,00	100,00	0,00	0,00
Özseç Beton Madencilik İnşaat San. Tic. A.Ş.	Özel	23	369	480	493	0,00	100,00	0,00	0,00
Öztiryakiler Madeni Eşya San. ve Tic. A.Ş.	Özel	25	381	405	417	0,00	49,00	51,00	0,00

P HARFİ İLE BAŞLAYAN KURULUŞLAR	Sektör	Ekonomik Faaliyet Kodu (NACE Rev. 2)	Ekonomik Faaliyet Kodu (ISIC Rev. 2)	Kamu / Özel Sıralaması	Genel Sıralama	Sermaye Dağılımı			
						Kamu	Özel	Yabancı	Halka Açık
Pamukkale Kablo San. ve Tic. A.Ş.	Özel	27	383	286	297	0,00	100,00	0,00	0,00
Pamyağ Gıda San. Tic. A.Ş.	Özel	10	311	446	458	0,00	100,00	0,00	0,00
Panagro Tarım Hayvancılık Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	294	305	0,00	100,00	0,00	0,00
PETKİM Petrokimya Holding A.Ş.	Özel	20	351	28	30	0,00	51,00	0,00	49,00
Petlas Lastik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	22	355	66	70	0,03	99,97	0,00	0,00
Philip Morris Tütün Mamulleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	12	314	48	51	0,00	25,00	75,00	0,00
Pınar Entegre Et ve Un Sanayii A.Ş.	Özel	10	311	364	375	0,00	66,76	0,00	33,24
Pınar Süt Mamülleri Sanayii A.Ş.	Özel	10	311	150	158	0,00	61,41	0,00	38,59
Pilyem Gıda Tarım San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	430	442	0,00	100,00	0,00	0,00
Polibak Plastik Film San. ve Tic. A.Ş.	Özel	22	356	217	227	0,00	100,00	0,00	0,00
Polifarma İlaç San. ve Tic. A.Ş.	Özel	21	352	334	345	0,00	100,00	0,00	0,00
Polisan Kansai Boya San. ve Tic. A.Ş.	Özel	20	352	380	391	0,00	50,00	50,00	0,00
Posco Assan TST Çelik Sanayi A.Ş.	Özel	24	371	198	207	0,00	30,00	70,00	0,00
Pro Yem San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	148	156	0,00	100,00	0,00	0,00
Prometeon Turkey Endüstriyel ve Ticari Lastikler A.Ş.	Özel	22	355	146	154	0,00	0,01	99,99	0,00

Q HARFİ İLE BAŞLAYAN KURULUŞLAR									
Qua Granite Hayal Yapı ve Ürünleri San. Tic. A.Ş.	Özel	23	361	306	317	0,00	67,65	0,00	32,35

R HARFİ İLE BAŞLAYAN KURULUŞLAR									
Ravago Petrokimya Üretim A.Ş.	Özel	20	351	100	106	0,00	0,00	100,00	0,00
Reka Bitkisel Yağlar San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	221	231	0,00	100,00	0,00	0,00
Renta Elektrikli Ev Aletleri San. ve Dış Tic. Ltd. Şti.	Özel	27	383	158	166	0,00	0,00	100,00	0,00
ROKETSAN Roket San. ve Tic. A.Ş.	Özel	25	381	47	50	0,00	100,00	0,00	0,00
Rollmech Automotive San. ve Tic. A.Ş.	Özel	29	384	438	450	0,00	99,99	0,01	0,00
RWE & Turcas Güney Elektrik Üretim A.Ş.	Özel	35	400	143	151	0,00	30,16	69,84	0,00

S HARFİ İLE BAŞLAYAN KURULUŞLAR	Sektör	Ekonomik Faaliyet Kodu (NACE Rev. 2)	Ekonomik Faaliyet Kodu (ISIC Rev. 2)	Kamu / Özel Sıralaması	Genel Sıralama	Sermaye Dağılımı			
						Kamu	Özel	Yabancı	Halka Açık
S.S. Trakya Yağlı Tohumlar Tarım Satış Kooperatifleri Birliği	Özel	10	311	211	221	0,00	100,00	0,00	0,00
Same Deutz Fahr Traktör San. ve Tic. A.Ş.	Özel	28	382	77	81	0,00	0,00	100,00	0,00
Samet Kalıp ve Madeni Eşya San. ve Tic. A.Ş.	Özel	25	381	395	407	0,00	100,00	0,00	0,00
Sampa Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.	Özel	29	384	284	295	0,00	100,00	0,00	0,00
Samsun Yurt Savunma San. ve Tic. A.Ş.	Özel	25	381	412	424	0,00	100,00	0,00	0,00
Samsung Electronics Elektronik San. ve Tic. Ltd. Şti.	Özel	26	383	172	180	0,00	0,00	100,00	0,00
Sanko Enerji San. ve Tic. A.Ş.	Özel	35	400	249	259	0,00	100,00	0,00	0,00
Sanko Tekstil İşletmeleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	13	321	166	174	0,00	100,00	0,00	0,00
Sanmar Denizcilik Makina ve Ticaret A.Ş.	Özel	30	384	291	302	0,00	100,00	0,00	0,00
Santa Farma İlaç Sanayii A.Ş.	Özel	21	352	416	428	0,00	100,00	0,00	0,00
Sapro Temizlik Ürünleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	20	352	476	488	0,00	100,00	0,00	0,00
Saray Döküm ve Madeni Aksam Sanayi Turizm A.Ş.	Özel	24	372	256	266	0,00	100,00	0,00	0,00
Sarbak Metal Tic. ve San. A.Ş.	Özel	24	372	305	316	0,00	100,00	0,00	0,00
Sarıgözoğlu Hidrolik Makina ve Kalıp San. ve Tic. A.Ş.	Özel	29	384	469	481	0,00	100,00	0,00	0,00
Sarkuysan Elektrolitik Bakır San. ve Tic. A.Ş.	Özel	24	372	30	32	0,00	0,00	0,00	100,00
Sarten Ambalaj San. ve Tic. A.Ş.	Özel	25	381	73	77	0,00	85,00	15,00	0,00
Sasa Polyester Sanayi A.Ş.	Özel	20	352	27	29	0,00	51,00	0,00	49,00
Savola Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	273	284	0,00	100,00	0,00	0,00
Sayınlar Gıda Maddeleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	331	342	0,00	100,00	0,00	0,00
Schmid Pekintaş Güneş Enerji Sistemleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	27	383	183	192	0,00	75,00	25,00	0,00
Seksüt Endüstrisi Kurumu A.Ş.	Özel	10	311	392	404	0,00	100,00	0,00	0,00
Sersim Dayanıklı Tüketim Malları San. ve Tic. İbrahim Ustaoğlu Mehmet Ustaoğlu Koll. Şti.	Özel	27	383	387	398	0,00	100,00	0,00	0,00
Seval Kablo Aydınlatma Cihazları İth. İhr. San. ve Tic. A.Ş.	Özel	27	383	137	145	0,00	100,00	0,00	0,00
Sıddık Kardeşler Haddecilik San. Tic. Ltd. Şti.	Özel	24	371	324	335	0,00	100,00	0,00	0,00
Sistem Alüminyum San. ve Tic. A.Ş.	Özel	24	372	237	247	0,00	100,00	0,00	0,00
Smart Güneş Enerjisi Teknolojileri Ar-Ge Üretim San. ve Tic. A.Ş.	Özel	26	383	271	282	0,00	73,03	0,00	26,97
Sofra Yemek Üretim ve Hizmet A.Ş.	Özel	10	311	175	184	0,00	0,00	100,00	0,00
Soma Termik Santral Elektrik Üretim A.Ş.	Özel	35	400	227	237	0,00	100,00	0,00	0,00
Star Rafineri A.Ş.	Özel	19	353	3	3	0,00	99,99	0,01	0,00
Sumitomo Rubber AKO Lastik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	22	355	185	194	0,00	20,00	80,00	0,00
Sun Chemical Matbaa Mürekkepleri ve Gereçleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	20	352	355	366	0,00	0,00	100,00	0,00

	Sektör	Ekonomik Faaliyet Kodu (NACE Rev. 2)	Ekonomik Faaliyet Kodu (ISIC Rev. 2)	Kamu / Özel Sıralaması	Genel Sıralama	Sermaye Dağılımı			
						Kamu	Özel	Yabancı	Halka Açık
Sun Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Özel	14	322	329	340	0,00	79,29	0,00	20,71
Sunar Mısır Entegre Tesisleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	349	360	0,00	100,00	0,00	0,00
Süper Film Ambalaj San. ve Tic. A.Ş.	Özel	22	356	354	365	0,00	100,00	0,00	0,00
SÜTAŞ Süt Ürünleri A.Ş.	Özel	10	311	51	54	0,00	100,00	0,00	0,00

Ş HARFİ İLE BAŞLAYAN KURULUŞLAR

Şahinler Metal San. ve Tic. A.Ş.	Özel	24	372	222	232	0,00	100,00	0,00	0,00
Şa-Ra Enerji İnşaat Tic. ve San. A.Ş.	Özel	25	381	180	189	0,00	100,00	0,00	0,00
Şenpiliç Gıda Sanayi A.Ş.	Özel	10	311	57	60	0,00	100,00	0,00	0,00
Şık Makas Giyim San. ve Tic. A.Ş.	Özel	14	322	385	396	0,00	100,00	0,00	0,00
Şireci Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Özel	13	321	251	261	0,00	100,00	0,00	0,00
Şirikçioğlu Mensucat San. ve Tic. A.Ş.	Özel	13	321	383	394	0,00	100,00	0,00	0,00
Şölen Çikolata Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	108	114	0,00	100,00	0,00	0,00

T HARFİ İLE BAŞLAYAN KURULUŞLAR

Tadım Gıda Maddeleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	332	343	0,00	100,00	0,00	0,00
Tarım Kredi Süt Ürünleri A.Ş.	Özel	10	311	276	287	0,00	100,00	0,00	0,00
Tarım Kredi Tedarik ve Üretim A.Ş.	Özel	10	311	242	252	0,00	100,00	0,00	0,00
Tarım Kredi Yem San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	121	128	0,42	99,58	0,00	0,00
Tarımkredi Yağ San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	464	476	0,00	100,00	0,00	0,00
Tat Gıda Sanayi A.Ş.	Özel	10	311	327	338	0,00	53,34	5,26	41,40
Tatmetal Çelik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	24	371	64	68	0,00	100,00	0,00	0,00
Tayeks Dış Ticaret ve Tekstil Sanayi A.Ş.	Özel	14	322	330	341	0,00	100,00	0,00	0,00
Teknik Alüminyum Sanayi A.Ş.	Özel	24	372	269	280	0,00	0,00	100,00	0,00
Teknopanel Çatı ve Cephe Panelleri Üretim San. ve Tic. A.Ş.	Özel	23	369	295	306	0,00	100,00	0,00	0,00
Teknorot Otomotiv Ürünleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	29	384	243	253	0,00	100,00	0,00	0,00
Teksan Jeneratör Elektrik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	27	383	381	392	0,00	100,00	0,00	0,00
Teksüt Süt Mamülleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	382	393	0,00	100,00	0,00	0,00
Temsa Skoda Sabancı Ulaşım Araçları A.Ş.	Özel	29	384	167	175	0,00	50,00	50,00	0,00

	Sektör	Ekonomik Faaliyet Kodu (NACE Rev. 2)	Ekonomik Faaliyet Kodu (ISIC Rev. 2)	Kamu / Özel Sıralaması	Genel Sıralama	Sermaye Dağılımı			
						Kamu	Özel	Yabancı	Halka Açık
Termo Teknik Tic. ve San. A.Ş.	Özel	25	381	399	411	0,00	0,00	100,00	0,00
Tersan Tersanecilik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	30	384	105	111	0,00	100,00	0,00	0,00
Teverpan MDF Levha San. ve Tic. A.Ş.	Özel	16	331	459	471	0,00	100,00	0,00	0,00
Tırsan Treyler San. ve Tic. A.Ş.	Özel	29	384	111	117	0,00	100,00	0,00	0,00
Tirsan Kardan San. ve Tic. A.Ş.	Özel	29	384	335	346	0,00	100,00	0,00	0,00
TOFAŞ Türk Otomobil Fabrikası A.Ş.	Özel	29	384	11	11	0,00	37,86	37,86	24,28
Toros Tarım San. ve Tic. A.Ş.	Özel	20	351	61	64	0,00	100,00	0,00	0,00
Torun Metal A.Ş.	Özel	28	382	443	455	0,00	100,00	0,00	0,00
Tosçelik Profil ve Sac Endüstrisi A.Ş.	Özel	24	371	20	21	0,00	100,00	0,00	0,00
Tosçelik Spiral Boru Üretim Sanayi A.Ş.	Özel	24	371	301	312	0,00	100,00	0,00	0,00
Tosyalı Demir Çelik Sanayi A.Ş.	Özel	24	371	54	57	0,00	100,00	0,00	0,00
Tosyalı Filmaşin ve İnşaat Demir Üretim Sanayi A.Ş.	Özel	24	371	153	161	0,00	100,00	0,00	0,00
Tosyalı Toyo Çelik A.Ş.	Özel	24	371	81	85	0,00	51,00	49,00	0,00
Toyota Boshoku Türkiye Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.	Özel	29	384	297	308	0,00	0,00	100,00	0,00
Toyota Otomotiv Sanayi Türkiye A.Ş.	Özel	29	384	5	5	0,00	0,00	100,00	0,00
Traçim Çimento San. ve Tic. A.Ş.	Özel	23	369	433	445	0,00	100,00	0,00	0,00
Trakya Döküm San. ve Tic. A.Ş.	Özel	24	372	317	328	0,00	100,00	0,00	0,00
Trinox Metal San. ve Tic. A.Ş.	Özel	24	371	379	390	0,00	0,00	100,00	0,00
Tufan Endüstri Demir Çelik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	24	371	468	480	0,00	100,00	0,00	0,00
Tukaş Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	292	303	0,00	62,18	0,00	37,82
Turkuaz Polyester Reçine Kimya San. Tic. A.Ş.	Özel	20	351	340	351	0,00	100,00	0,00	0,00
Tusaş Motor Sanayii A.Ş.	Özel	30	384	132	140	0,00	53,78	46,22	0,00
TUSAŞ-Türk Havacılık ve Uzay Sanayii A.Ş.	Özel	30	384	16	17	45,45	54,55	0,00	0,00
Tümosan Motor ve Traktör Sanayi A.Ş.	Özel	28	382	230	240	0,00	71,31	0,00	28,69
TÜPRAŞ-Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.	Özel	19	353	1	1	0,00	53,22	0,00	46,78
Türk Demir Döküm Fabrikaları A.Ş.	Özel	25	381	171	179	0,00	0,00	100,00	0,00
Türk Prysmian Kablo ve Sistemleri A.Ş.	Özel	27	383	199	208	0,00	0,00	83,75	16,25
Türk Traktör ve Ziraat Makineleri A.Ş.	Özel	28	382	26	28	0,00	37,50	37,50	25,00
Türk Tuborg Bira ve Malt Sanayi A.Ş.	Özel	11	313	165	173	0,00	0,00	95,69	4,31
Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu	Kamu	05	210	8	131	100,00	0,00	0,00	0,00
Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı	Kamu	06	210	2	23	100,00	0,00	0,00	0,00

	Sektör	Ekonomik Faaliyet Kodu (NACE Rev. 2)	Ekonomik Faaliyet Kodu (ISIC Rev. 2)	Kamu / Özel Sıralaması	Genel Sıralama	Sermaye Dağılımı			
						Kamu	Özel	Yabancı	Halka Açık
Türkiye Raylı Sistem Araçları Sanayii A.Ş.	Kamu	30	384	12	399	100,00	0,00	0,00	0,00
Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş.	Kamu	10	311	4	67	100,00	0,00	0,00	0,00
Türkiye Şişe ve Cam Fabrikaları A.Ş.	Özel	23	362	15	16	0,00	51,08	0,00	48,92
Türkiye'nin Otomobili Girişim Grubu San. ve Tic. A.Ş.	Özel	29	384	39	42	0,00	100,00	0,00	0,00

U HARFİ İLE BAŞLAYAN KURULUŞLAR

Ulaş Gıda Un Tekstil Nakliye Tic. ve San. A.Ş.	Özel	10	311	425	437	0,00	100,00	0,00	0,00
Uludağ İçecek Türk A.Ş.	Özel	11	313	402	414	0,00	100,00	0,00	0,00
Ulusoy Elektrik İmalat Taahhüt ve Ticaret A.Ş.	Özel	27	383	408	420	0,00	0,00	93,69	6,31
Ulusoy Un San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	233	243	0,00	61,26	0,00	38,74
Umur Basım San. ve Tic. A.Ş.	Özel	18	342	302	313	0,00	100,00	0,00	0,00
Unilever San. ve Tic. T.A.Ş.	Özel	10	311	31	33	0,00	0,01	99,99	0,00
Unsan Un San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	462	474	0,00	100,00	0,00	0,00

Ü HARFİ İLE BAŞLAYAN KURULUŞLAR

Üniteks Tekstil Gıda San. Dış Tic. A.Ş.	Özel	14	322	316	327	0,00	100,00	0,00	0,00
Üntel Kabloları San. ve Tic. A.Ş.	Özel	27	383	424	436	0,00	100,00	0,00	0,00

V HARFİ İLE BAŞLAYAN KURULUŞLAR

Vatan Kablo Metal Endüstri ve Ticaret A.Ş.	Özel	27	383	164	172	0,00	100,00	0,00	0,00
Vatan Plastik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	22	356	454	466	0,00	100,00	0,00	0,00
Verde Yağ Besin Maddeleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	191	200	0,00	100,00	0,00	0,00
Vergo Enerji Sistemleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	24	371	377	388	0,00	100,00	0,00	0,00
Vestel Beyaz Eşya San. ve Tic. A.Ş.	Özel	27	383	19	20	0,00	68,53	0,00	31,47
Vestel Elektronik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	26	383	33	35	0,00	55,69	0,00	44,31
Vitra Karo San. ve Tic. A.Ş.	Özel	23	361	299	310	0,00	100,00	0,00	0,00

W HARFİ İLE BAŞLAYAN KURULUŞLAR	Sektör	Ekonomik Faaliyet Kodu (NACE Rev. 2)	Ekonomik Faaliyet Kodu (ISIC Rev. 2)	Kamu / Özel Sıralaması	Genel Sıralama	Sermaye Dağılımı			
						Kamu	Özel	Yabancı	Halka Açık
World Medicine İlaç San. ve Tic. A.Ş.	Özel	21	352	367	378	0,00	0,00	100,00	0,00

Y HARFİ İLE BAŞLAYAN KURULUŞLAR									
Yarış Kabin San. ve Tic. A.Ş.	Özel	29	384	193	202	0,00	100,00	0,00	0,00
YATAŞ Yatak ve Yorgan San. Tic. A.Ş.	Özel	31	332	168	176	0,00	52,02	0,00	47,98
Yavuz Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	487	500	0,00	100,00	0,00	0,00
Yavuzkan Hazel Gıda San. ve Tic. Ltd. Şti.	Özel	10	311	315	326	0,00	100,00	0,00	0,00
Yayla Agro Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	264	275	0,00	68,98	0,00	31,02
Yazaki Otomotiv Yan San. ve Tic. A.Ş.	Özel	29	384	106	112	0,00	0,00	100,00	0,00
Yazıcı Demir Çelik Sanayi ve Turizm Ticaret A.Ş.	Özel	24	371	96	102	0,00	100,00	0,00	0,00
Yeniköy Kemerköy Elektrik Üretim ve Ticaret A.Ş.	Özel	35	400	134	142	0,00	100,00	0,00	0,00
Yeşilyurt Demir Çelik Endüstri ve Liman İşletmeleri A.Ş.	Özel	24	371	91	96	0,00	100,00	0,00	0,00
Yılbor Boru Plastik Petrol San. ve Tic. A.Ş.	Özel	22	356	478	491	0,00	100,00	0,00	0,00
Yıldız Entegre Ağaç San. ve Tic. A.Ş.	Özel	16	331	25	27	0,00	100,00	0,00	0,00
Yılmaz Redüktör San. ve Tic. A.Ş.	Özel	25	381	400	412	0,00	100,00	0,00	0,00
Yiğit Akü Malzemeleri Nakliyat Turizm İnşaat San. ve Tic. A.Ş.	Özel	27	383	320	331	0,00	100,00	0,00	0,00
Yonca Gıda Sanayi İşletmeleri İç ve Dış Ticaret A.Ş.	Özel	10	311	298	309	0,00	100,00	0,00	0,00
Yorglass Cam San. ve Tic. A.Ş.	Özel	23	362	353	364	0,00	100,00	0,00	0,00
Yörükoğlu Süt ve Ürünleri San. Tic. A.Ş.	Özel	10	311	270	281	0,00	100,00	0,00	0,00
Yücel Boru ve Profil Endüstrisi A.Ş.	Özel	24	371	36	38	0,00	100,00	0,00	0,00

Z HARFİ İLE BAŞLAYAN KURULUŞLAR									
Zeki Mensucat San. ve Tic. A.Ş.	Özel	13	321	357	368	0,00	100,00	0,00	0,00
Zorlu Doğal Elektrik Üretimi A.Ş.	Özel	35	400	300	311	0,00	100,00	0,00	0,00
Zorluteks Tekstil Tic. ve San. A.Ş.	Özel	13	321	356	367	0,00	100,00	0,00	0,00

KOREL®

BROSTER

10 yıllık tecrübe ile

Maceraya Devam Ediyoruz

ADLARININ AÇIKLANMASINI İSTEMEYEN KURULUŞLAR

SEKTÖRLER VE SERMAYE DAĞILIMLARI

	Sektör	Ekonomik Faaliyet Kodu (NACE Rev. 2)	Ekonomik Faaliyet Kodu (ISIC Rev. 2)	Kamu / Özel Sıralaması	Genel Sıralama	Sermaye Dağılımı			
						Kamu	Özel	Yabancı	Halka Açık
.....	Özel	10	311	67	71	0,00	100,00	0,00	0,00
.....	Özel	07	210	113	119	0,00	0,00	100,00	0,00
.....	Özel	29	384	173	182	0,00	94,56	5,44	0,00
.....	Özel	10	311	190	199	0,00	100,00	0,00	0,00
.....	Özel	28	382	218	228	0,00	100,00	0,00	0,00
.....	Özel	27	383	219	229	0,00	100,00	0,00	0,00
.....	Özel	27	383	280	291	0,00	100,00	0,00	0,00
.....	Özel	13	321	285	296	0,00	100,00	0,00	0,00
.....	Özel	10	311	314	325	0,00	100,00	0,00	0,00
.....	Özel	20	351	322	333	0,00	100,00	0,00	0,00
.....	Özel	25	381	396	408	0,00	10,00	90,00	0,00
.....	Özel	20	351	466	478	0,00	100,00	0,00	0,00
.....	Özel	20	352	482	495	0,00	100,00	0,00	0,00

Açıklamalar

1 - Ekonomik Faaliyet Kodu:

2023 yılında kuruluşların ekonomik faaliyet kodları hem Avrupa Topluluğu'nda Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE Rev. 2, 2024) hem de Birleşmiş Milletler-Tüm Ekonomik Faaliyetlerin Uluslararası Standart Sanayi Sınıflaması'na (ISIC Rev. 2) göre verilmiştir. Kuruluşların ekonomik faaliyet alanları, Ekonomik Faaliyet Kodları tablosunda gösterilmektedir.

2 - Kamu / Özel Sıralaması:

Kuruluşların kamu ve özel kuruluş olma durumuna göre kendi grupları içindeki sıra numaraları bu sütunda belirtilmiştir.

3 - Genel Sıralama:

Kuruluşların İSO 500 içindeki sırasını göstermektedir.

4 - Sermaye Dağılımı:

Kuruluşların sermaye dağılımları yüzde olarak, kamu, özel yerli sermaye, yabancı sermaye ve halka açıklık ayrımına göre verilmiştir.

5 - Adlarının Açıklanmasını İstemeyen Kuruluşlar:

Bu bölümde İSO 500 Büyük Sanayi Kuruluşu içinde sıralamaya giren, fakat adlarının açıklanmasını istemeyen kuruluşlara ait sektör dağılımları, (-) olarak belirtilmiş, çalışmanın bütünlüğünü bozmamak için tabloya ayrıca eklenmiştir.

YORUMLAR

BAHAR GÜÇLÜ
AB'NİN YEŞİL DÖNÜŞÜM DÜZENLEMELERİ VE TÜRKİYE: BİR DURUM DEĞERLENDİRMESİ

PROF. DR. OZAN BAKIŞ
500 BÜYÜK SANAYİ KURULUŞU'NUN SON 10 YILLIK EĞİLİMLERİ

DR. ÖĞR. ÜYESİ ESRA DURCEYLAN KAYGUSUZ
PANDEMİ SONRASI SANAYİDE İSTİHDAM DİNAMİKLERİ VE GELECEĞE BAKIŞ

ALPER DEMİR
ENFLASYON DÜZELTMESİNİN ETKİLERİ VE BEKLENTİLER

AB'NİN YEŞİL DÖNÜŞÜM DÜZENLEMELERİ VE TÜRKİYE: BİR DURUM DEĞERLENDİRMESİ

BAHAR GÜÇLÜ
T.C. Ticaret Bakanlığı
AB ve Uluslararası Anlaşmalar Genel Müdür Yardımcısı

Net-sıfır hedeflerinin küresel iklim politikalarının yanı sıra uluslararası ekonomi ve ticaret politikalarının odağına yerleştiği bir dönemden geçiyoruz. Bu süreçte, Avrupa Birliği'nin (AB) iklim değişikliği ile mücadelede küresel çabalara liderlik etme hedefiyle çıktığı yolda, bir yandan sürdürülebilir ekonomi ve ticaret politikalarını şekillendiren bir kural koyucu olmayı, diğer yandan sürdürülebilir ürün ve teknolojilerin gelişimine imkân tanıyan bir pazar yaratmayı hedeflediğini görüyoruz.

Küresel Düzeyde Net-Sıfır Hedefleri

En büyük ticaret ve yatırım ortağımızın bu dönüşümü ülkemiz için birçok açıdan büyük bir önem taşıyor. Nitekim, AB Tek Pazarının tesis edilmesinden bu yana geçirdiği en büyük değişim olan yeşil ve dijital dönüşüm sürecine uyum, ülkemizin AB ile Gümrük Birliği ve Avrupa değer zincirlerine entegrasyonu çerçevesinde kaçınılmaz görünüyor. Diğer yandan, AB'nin sürdürülebilir ürünler için şekillendirmekte olduğu kurallar, sürdürülebilirlik norm-

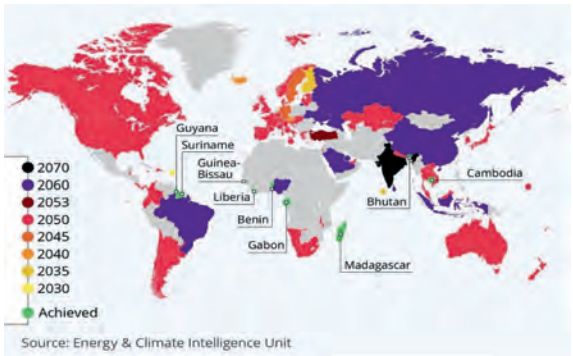

larını yakalayan şirket ve ürünler için yeni fırsatlar yaratırken, Brüksel etkisi ile daha geniş bir coğrafyaya yayılması beklenen uluslararası standartlara uyum için bir çıpa niteliği taşıyor.

Uluslararası Ticarette İlk Sınırda Karbon Düzenlemesi

Avrupa Yeşil Mutabakatının açıklanmasının hemen ardından, Avrupa Komisyonu, sanayiden finansmana, enerjiden ulaştırmaya uzanan geniş bir yelpazede AB politikalarında kapsamlı değişiklikler yapmak üzere çalışmaları başlattı. Avrupa Parlamentosu seçimlerine giden süreçte de bu çalışmalara ivme kazandırılarak birçok mevzuatın yasalaşma süreci tamamlandı veya tamamlanma aşamasına getirildi.

Hiç kuşkusuz bu mevzuatlar arasında en fazla yankı uyandıran uygulama, uluslararası ticarette bir ilk olması nedeniyle Sınırda Karbon Düzenleme Mekanizması (SKDM) oldu. Mekanizmanın uygulaması 2023 yılı Ekim ayında demir-çelik, alüminyum, gübre, çimento gibi 6 enerji-yoğun sektörde geçiş dönemi ile başladı. Pilot uygulama olarak da nitelendirebileceğimiz bu dönem sadece raporlama yükümlülüğü getirirken, bu dönemde ithalatçıların ve ihracatçıların sisteme uyumunun sağlanmasının yanı sıra toplanacak veriler ışığında nihai uygulamanın şekillendirilmesi hedefleniyor. Uygulama kapsamındaki esas mali yükü doğuracak olan doğrulama ve ithalatta karbon fiyatlama uygulamasının ise Ocak 2026 tarihi itibariyle devreye alınması öngörülüyor.

2026'da başlayacak ana uygulama dönemindeki mali yükümlülükler, her ne kadar AB'de yerleşik ithalatçılar veya gümrük müşavirlerine ait olsa da emisyonların raporlanmasına ilişkin bilgilerin ihracatçılar tarafından sağlanması gerekeceği gibi, bunun sonucunda oluşacak karbon maliyetlerinin ürünün rekabetçiliğini doğrudan ve yıllar içerisinde artan şekilde etkilemesi bekleniyor.

Bu aşamada SKDM 9,8 milyar dolar tutarındaki ihracatımızı etkilese de mekanizmanın farklı ülkelere ve sektörlere genişlemesi bu etkiyi önemli ölçüde artırabilecektir. Önümüzdeki dönemde, enerji yoğun ürünlere odaklanmaya devam etmesi beklenen uygulamada seramik, cam, kimyasallar gibi sektörler ve SKDM kapsamındaki ürünleri kullanan kullanıcı sektörlerin uygulamaya dahil edilmesine ilişkin çalışmalar 2026 itibariyle her iki yılda bir gerçekleştirilecek. Diğer ülkeler üzerindeki etkisine baktığımızda ise, şimdiden Birleşik Krallık'ın 2027 itibarıyla sınırda karbon düzenleme mekanizması uygulayacağını açıkladığını görüyoruz. EFTA (Avrupa Serbest Ticaret Birliği - European Free Trade Area) ülkeleri, Kanada gibi gelişmiş ülkeler de bunu takip etmesi muhtemel ülkeler arasında yer alıyor.

SKDM ÜRÜNLERİNDE DÜNYAYA VE AB'YE İHRACAT

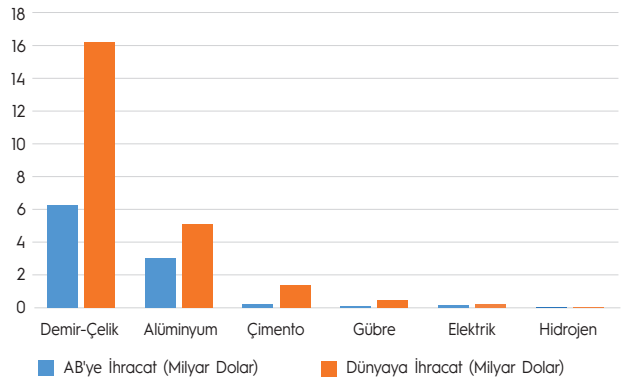

Döngüsel Ekonomi ve Sürdürülebilir Ürünler

AB "kirleten öder" prensibi çerçevesinde geliştirdiği Sınırda Karbon Düzenlemesi ile enerji yoğun sektörleri hedef alırken, döngüsel ekonomiye geçiş kapsamında ise daha dayanıklı, tamir edilebilir, geri dönüştürülebilir ürünlerin piyasaya arz edilmesi, üretim süreçlerinde su, enerji, kimyasal kullanımının asgariye indirilerek kaynak verimliliğine ulaşılması, asgari geri dönüştürülmüş içerik kullanımı dahil yeni zorunluluklarla atıkların kaynak olarak ekonomiye kazandırılması gibi pek çok alanda yeni kurallar getirmeyi hedefliyor.

Bu kapsamda yürütülen mevzuat çalışmalarında sürdürülebilirliğin gönüllülük esasından çıkarılarak norm haline getirilmesi amaçlanıyor. Bu değişiklikler AB pazarına giriş "kriterleri"nin değiştirilmesi ve artık sürdürülebilirlik standartlarını karşılamayan ürünlerin AB piyasasına arz edilmesinin yasaklanması anlamına geliyor.

Halihazırda yasalaşmış olan batarya mevzuatı elektrikli araç bataryalarında, Ormansızlaşmanın Önlenmesi Tüzüğü otomotiv lastiklerinden mobilyaya bir dizi üründe sürdürülebilirlik standartlarını belirlerken, yapı malzemeleri, ambalaj gibi birçok üründe mevzuat hazırlıkları devam ediyor. Eko-tasarım kurallarına ilişkin genel çerçeveyi oluşturan Sürdürülebilir Ürünlere İlişkin Eko-Tasarım Tüzüğü'nün (Eco-design for Sustainable Products Regulation- ESPR) 2024 yılı içinde yasalaşması ile birlikte 2024-2027 dönemi içinde tekstil, lastik, seramik, mobilya, demir-çelik, alüminyum, elektronik eşyalar gibi sektörlerde eko-tasarım kurallarının belirlenmesi öngörülüyor.

Tüketim, denetim ve geri dönüşüm süreçlerinde tüm paydaşların bilgilendirilmesini sağlayacak dijital ürün pasaportları (DÜP) da bu süreçteki temel araçlardan biri olarak görülüyor. Kademeli olarak tüm ürünlere yaygınlaştırılacak olan DÜP uygulamasının öncelikli olarak batarya, hazır giyim ürünleri, elektronik aletler için 2027 yılında uygulamaya geçmesi bekleniyor.

AB mevzuatlarında dikkat çekici bir diğer gelişme ise, sürdürülebilirlik çalışmalarının değer zincirlerini de hedef alması. Bu kapsamda, ürünlere yönelik yürütülen sürdürülebilirlik çalışmalarının, büyük şirketlerin sadece kendi faaliyetlerinde değil, değer zincirlerindeki ürün ve hizmet sağlayıcıların çevresel ve sosyal haklara uygun faaliyet göstermelerini temin etmeyi amaçlayan çalışmalarla tamamlandığını görüyoruz. Bunların başında da Kurumsal Sürdürülebilirlik Özen Yükümlülüğü mevzuatı geliyor.

Tüm bu gelişmeler ışığında, ihracatımızda başı çeken hemen hemen tüm sektörlerde sürdürülebilirliğin şirketlerin faaliyetlerinin ve yönetiminin odağına taşınması; inovasyon temelli bir yaklaşım ile yeni teknolojiler ve yeni iş modellerinin ele alınması; şirketlerin mevzuat gelişmelerini de dikkate alarak kısa-orta ve uzun vadeli hedeflerinin belirlenerek, performans göstergelerinin izlenmesi; yapılan çalışmaların sürdürülebilirlik raporlarıyla ortaya konması ve şirketlerin kendi faaliyetlerinin ötesinde değer zincirinde sürdürülebilirliğin ve izlenebilirliğin dijital araçların da kullanımı yoluyla güçlendirilmesi kaçınılmaz görünüyor.

Yeşil Mutabakata Uyuma Yönelik Ülkemizin Çalışmaları

Avrupa Yeşil Mutabakatı'nın getirdiği bu kapsamlı dönüşüm süreci gerek ülkemizin iklim değişikliği ile mücadelede 2053 net sıfır hedeflerine ulaşılmasında kılavuz niteliği taşıması gerekse Gümrük Birliği kapsamındaki bütünleşmemizin ve Avrupa değer zincirlerine entegrasyonumuzun korunması ve hatta geliştirilmesi bakımından önem teşkil ediyor.

Bu çerçevede, ülkemiz sanayisinin yeşil dönüşümüne yönelik çalışmalar Bakanlığımız öncülüğünde hazırlanan Yeşil Mutabakat Eylem Planı kapsamında devam ettiriliyor ve Planın 2024 yılı içerisinde küresel gelişmeler ışığında güncellenmesi için çalışmalar sürdürülüyor.

Eylem Planı kapsamında, AB tarafından uygulanması öngörülen sınırda karbon düzenlemesinden ülkemizde bir karbon fiyatlandırma mekanizması tesisine, döngüsel ekonominin tesisinden temiz enerjiye erişime varan geniş bir yelpazede kapsamlı çalışmalar yürütülüyor.

Sınırda Karbon Düzenleme Mekanizması özelinde, kısa vadede ihracatçılarımızın sürece adaptasyonunu sağlayacak çalışmalar arasında sektörel bilgilendirme faaliyetleri, eğiticilerin eğitimi seminerleri ve Bakanlığımızın Yeşil Mutabakat sayfası aracılığıyla yapılan kapsamlı bilgilendirmeler yer alıyor.

Bakanlığımızın teknik destek sağladığı İstanbul Sanayi Odası'nın (İSO) SKDM raporlama yükümlülüklerinin yerine getirilmesine yönelik demir-çelik ve alüminyum sektörleri için kullanıcı dostu rehberler hazırlanması çalışması bu sürece özel sektör çatı kuruluşlarının aktif katılımına güzel bir örnek teşkil ediyor.

Elbette gerçekleştirilen bu kısa vadeli uyum hedeflerinin ötesinde, mali yükümlülüklerin başlayacağı ana döneme hazırlanmak, ihracattaki rekabetçiliğimizi korumak adına Bakanlığımız için öncelik taşımaya devam ediyor. Bu süreçte yürütülen önemli çalışmalar arasında, Türkiye'nin Düşük Karbonlu Ekonomiye Geçiş Sektörel Yol Haritalarının hazırlanması; bu çalışmaların ana eksenine teknolojik dönüşümü yerleştirmek üzere yürütülen Teknolojik Dönüşüm ve Gelişim Yol Haritaları ve ülkemizde ulusal bir emisyon ticaret sistemi (ETS) oluşturulması yer almaktadır.

Diğer taraftan, döngüsel ekonomiye geçiş yaklaşımı ile yenilenmekte olan AB teknik mevzuatlarına uyum, Gümrük Birliği kapsamında malların serbest dolaşımına halel gelmemesi açısından büyük öncelik arz ediyor.

Buna ek olarak, firmalarımızın yeşil dönüşümüne yönelik finansman kaynaklarının geliştirilmesi Eylem Planı kapsamında tüm Kurumların önceliğini teşkil ederken, bu kapsamda Bakanlığımızın 23 Şubat 2024 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanan Yeşil Mutabakata Uyum Projesi Desteği ile ihracatçı firmaların yeşil mutabakata uyum kapsamında atacağı adımların belirlenmesi için alacakları danışmanlık hizmetinin desteklenmesi, bu kapsamda oluşturulacak projeler için finansman kaynaklarına erişimin kolaylaştırılması amaçlanıyor. Desteğe ilişkin uygulama esaslarının belirlenmesi için çalışmalar hızla devam ediyor.

Tüm Kurumlarımız tarafından sağlanan finansman imkanları ve AB fonlarına ilişkin etkin bir bilgilendirme yapılması amacıyla Bakanlığımız koordinasyonunda mevcut ulusal ve uluslararası finansman imkanlarının derlenmesi amacıyla da bir çalışma yürütüldü. Hazırlanan kapsamlı belgeye Bakanlığımız internet sitesinde Yeşil Mutabakat/Sürdürülebilir Finansman başlığından

ulaşılabilmektedir (https://ticaret.gov.tr/dis-iliskiler/yesil-mutabakat/surdurulebilir-finansman). Önümüzdeki dönemde de ihracatçılarımızın Yeşil Mutabakata uyum sürecinin desteklenmesi için özel sektör ile yakın iş birliği içerisinde çalışmaların sürdürülmesi hedefleniyor.

Bir yandan ülkemiz içerisindeki yeşil dönüşüme yönelik çalışmalar sürdürülürken, diğer yandan bu alanda AB ile iş birliğinin güçlendirilmesi adına AB nezdinde yoğun diplomatik girişimleri de sürdürüyoruz. Bu itibarla, Avrupa Komisyonu'nun yapacağı ikincil mevzuat çalışmalarına ülkemizin görüş ve beklentilerinin aktarılmasını teminen AB ile SKDM özelinde bir çalışma grubu da tesis etmiş bulunuyoruz.

AB seçimlerinin ardından süreç nasıl şekillenmeye devam edecek?

Elbette yeşil dönüşüm sürecinin sadece iklim değişikliği ile mücadele temelinde sürdürülmediğini ve uluslararası ekonomi ve ticaretteki diğer gelişmelerle etkileşim içerisinde geliştiğini de vurgulamak gerekiyor. Yeşil Mutabakatın açıklandığı dönemin akabinde, özellikle Covid-19 pandemisini, Rusya-Ukrayna Savaşını ve dünyadaki jeopolitik gerilimle birlikte son dönemde giderek artan korumacılık ve rekabetçilik yarışını bu sürecin şekillendirilmesinde etkili olan önemli parametreler olarak görebiliriz.

Tüm bu gelişmeler, AB'de seçimlerin ardından, yeşil ve dijital dönüşümün dışa bağımlılıkların azaltılması, ekonomik güvenliğin temini ve dünyada yaygınlaşmakta olan sanayi politikaları ve teknoloji yarışı içerisinde harmanlanmaya devam edeceğine ve bu stratejik hedefleri tamamlayacak şekilde biçimlendirileceğine işaret ediyor.

Sonuç olarak, bu durum yeşil ve dijital ikiz dönüşüm sürecinin, artan şekilde uluslararası ekonomi ve ticaretin "yeni normalini" oluşturacağını ve kartların yeniden dağıtılacağı bu süreçte geleceğin teknolojileri ve dolayısıyla katma değerli ürünlerinin üretiminde ülkelerin kendi yerini alma çabası içerisinde olduğunu gösteriyor.

1933
yavuzkan®

GÜCÜMÜZÜ TÜRK FINDIĞINDAN ALIYORUZ!

www.yavuzkan.com.tr

@yavuzkanfindik

500 BÜYÜK SANAYİ KURULUŞU'NUN

SON 10 YILLIK EĞİLİMLERİ

PROF. DR. OZAN BAKIŞ
Bahçeşehir Üniversitesi

Bu çalışmada İstanbul Sanayi Odası (İSO) verileri kullanılarak Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nun (İSO 500) son 10 yıl içindeki temel eğilimleri incelenmektedir. İstihdam, işgücü verimliliği, katma değer ve ihracat eğilimleri tüm ekonomi ile kıyaslanarak İSO 500 firmalarının özgünlüğü ortaya konmaya çalışılmıştır.

İhracat Eğilimleri

Tablo 1'de İSO 500'e giren firmaların ihracatının sektörel dağılımı (2013 ve 2023 yılları için) ve 10 yıllık büyüme oranları verilmektedir. Tablo incelendiğinde ihracat içindeki en yüksek payın "motorlu kara taşıtları imalatı" sektöründe olduğu anlaşılmaktadır. İkinci sırada "ana metal sanayii" gelmektedir. "Kok kömürü ve petrol ürünleri imalatı", "elektrikli teçhizat imalatı" ve "gıda ürünlerinin imalatı" diğer büyük ihracat sektörleri olarak öne çıkmaktadır.

Tablo 1'in en sağda yer alan sütununda ise her bir sektör ihracatının son 10 yılda sahip olduğu ortalama büyüme oranı (dolar cinsinden) verilmiştir. Büyüme oranı olarak bakıldığında dört sektör ("mücevherat, bijuteri eşyaları ve ilgili ürünler", "kağıt ve kağıt ürünlerinin imalatı", "ağaç, ağaç ürünlerinin imalatı (mobilya hariç)" öne çıksa da bu sektörlerin ihracat içindeki payları halen oldukçü düşük seviyededir.

Görece büyük sektörlerden "motorlu kara taşıtı imalatı" ve "kok kömürü ve petrol ürünleri imalatı" görece iyi bir performans sergileyerek ortalamanın (yüzde 50,3) üzerinde bir artış gösterdikleri için son 10 yıllık süreçte payları artmıştır. Buna karşılık "ana metal sanayii", "elektrikli teçhizat imalatı" ve "gıda ürünlerinin imalatı" ortalamanın altında bir performans gösterdikleri için payları bir miktar düşmüştür.

TABLO 1: İSO 500'DE SEKTÖRLERE GÖRE İHRACAT PAYLARI VE BÜYÜME ORANLARI (DOLAR)

	2013 Pay (%)	2023 Pay (%)	Değişim (%)
Motorlu kara taşıtları	24,7	27,8	68,9
Ana metal sanayii	17,9	13,7	14,5
Kok kömürü ve petrol ürünleri	8,6	10,3	79,9
Elektrikli teçhizat	9,5	9,4	49,0
Gıda ürünleri	8,5	8,3	46,9
Kimyasallar ve kimyasal ürünler	5,3	4,3	22,5
Metalik olmayan mineral ürünler	2,7	3,3	83,1
Kauçuk ve plastik ürünler	3,7	2,6	5,0
Diğer makine ve ekipman	1,9	2,6	104,7
Fabrikasyon metal ürünler	2,1	2,6	82,4
Tekstil ürünleri	4,0	2,5	-7,3
Mücevherat, bijuteri eşyaları	0,7	2,2	374,0
Diğer ulaşım araçları	1,6	2,1	88,9
Madencilik ve taş ocakçılığı	1,9	1,9	53,5
Bilgisayar, elektronik ve optik ürünler	2,6	1,8	4,0
Giyim eşyaları	1,7	1,7	47,7
Kağıt ve kağıt ürünleri	0,6	1,2	212,4
Ağaç, ağaç ürünleri	0,4	0,8	182,0
Temel eczacılık ürünleri	0,3	0,4	99,4
Tütün ürünleri	0,7	0,4	-18,2
Mobilya	0,2	0,1	47,7
İçecekler	0,2	0,1	7,6
Elektrik, gaz ve ikl. ür. ve dağ.	0,2	0,0	-86,5
Deri ve ilgili ürünler	0,0	0,0	-
Toplam (İSO 500)	**100,0**	**100,0**	**50,3**

Kaynak: İSO 500, Yazarın Hesaplamaları.

Şekil 1'de ise İSO 500 firmalarının yaptığı ihracatın teknolojik yoğunluk bakımından seyri yer almaktadır. Yüksek teknolojik içeriğe sahip ürünlerin ihracat içindeki payı görece yatay bir seyir izlemiştir. Son 10 yıllık dönemde bu ürünlerin payı çok ufak bir azalış göstererek yüzde 4,0'ten yüzde 3,7'ye düşmüştür. Buna karşılık orta-yüksek teknolojik içeriğe sahip ürünlerin ihracat içindeki payı 2013-2018 arası neredeyse düzenli artarak yüzde 42'lerden yüzde 52'lere çıkmıştır. 2018 sonrası dönemde ise yine görece düzenli şekilde azalarak 2023 yılında yüzde 46'ya düşmüştür. Orta-düşük teknolojik içeriğe sahip ihracat ürünlerinin payı ise orta-yüksek teknolojik ürünlerle tam tezat oluşturacak şekilde önce azalmış (2016 yılına kadar), daha sonrasında ise artış göstermiştir.

2023 yılında orta-düşük teknolojik ürünlere sahip ihracat ürünlerin payı yüzde 32,7'dir. Son olarak, düşük teknolojik içeriğe sahip ürünlerin ihracat içindeki payı da görece yatay bir seyir izlemiştir. Son 10 yıldaki artış sadece 0,3 puandır (yüzde 17,3'ten yüzde 17,6'ya).

ŞEKİL 1: İSO 500'DE TEKNOLOJİ YOĞUNLUKLARINA GÖRE İHRACATIN DAĞILIMI (%)

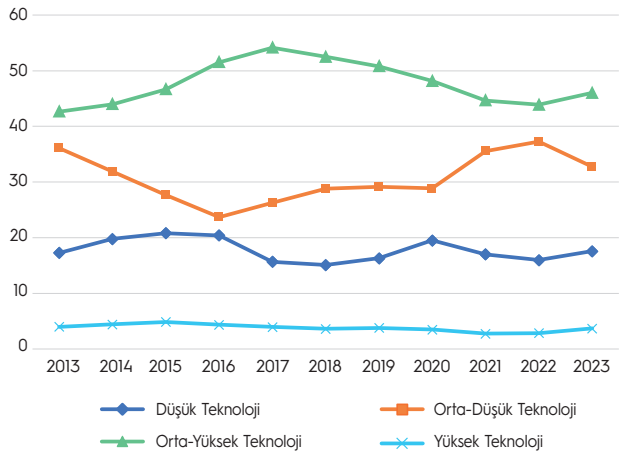

Kaynak: İSO 500 verileri.

Emek Payı ve Kârlılık Oranı

Son yıllarda akademik yazında sıklıkla tartışılan konulardan biri milli gelir içinde düşen emek payıdır. İSO 500 verisine bu gözle baktığımızda ortaya çıkan bulgular Şekil 2'de yer almaktadır. Teorik açıdan faktör fiyatları ile net katma değer, işgücüne yapılan ödemeler (emek payı), sermaye giderleri ile faaliyet kârının (milli gelir tanımlı kârın) toplamına eşittir.

Dünyadaki eğilimlerle benzer şekilde İSO 500 verisinde de ücretlilerin katma değerden aldığı payın neredeyse düzenli şekilde azaldığı görülmektedir. 2014'te net katma değer içinde emek payı yüzde 57,5 iken 10 yıl sonra aynı oran neredeyse 20 yüzde puan azalışla yüzde 38,8'e inmiştir. TÜİK tarafından yayınlanan "gelir yöntemi ile GSYH" rakamları da bu kadar güçlü olmamakla birlikte tüm ekonomi için benzer bir eğilim olduğunu göstermektedir.

Emek payının azalması, diğer iki bileşenin payının artışı ile mümkündür. Emek payındaki azalışın kabaca yarısı faiz ödemelerine giderken diğer yarısı milli gelir tanımlı kâra gitmiştir. Kredi Garanti Fonu ve diğer kamu desteklerinin İSO 500 başta olmak üzere firmaların ödedikleri

faiz miktarını sınırlı tuttukları anlaşılmaktadır. Dikkat çeken bir diğer husus, enflasyonist sürecin başladığı 2019 sonrası dönemde karlılık oranındaki düzenli artıştır.

ŞEKİL 2: 500 BÜYÜK SANAYİ KURULUŞU'NDA NET KATMA DEĞERİN DAĞILIMI (%)

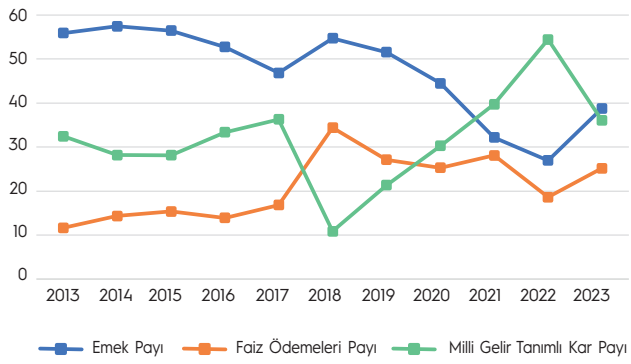

Kaynak: İSO 500 verileri.

Karlılıktaki bu artışın bir tanım sorunu olmadığını teyit etmek için, çok kullanılan bir diğer karlılık göstergesini inceleyebiliriz. Bu gösterge dönem kar ve zarar toplamının net satışlara oranı olarak tanımlanan karlılık oranıdır. Şekil 3'te sağ eksende yer alan karlılık oranının 2019 sonrası hızla artarak yüzde 6'lardan yüzde 9'lara çıktığı görülmektedir. Şekil 3'teki sol eksen ise 2013 sonrası enflasyon oranını TÜFE ve ÜFE ayrımında vermektedir. 2019 sonrası Türkiye ekonomisinde hem ÜFE hem de TÜFE'nin hızla artarak yüzde 50 civarına çıktıkları görülmektedir.

ŞEKİL 3: ENFLASYON ORANLARI (TÜFE – ÜFE, %) İLE İSO 500'ÜN ORTALAMA KARLILIK (DÖNEM KAR VE ZARAR TOPLAMI / SATIŞLAR) ORANI (%)

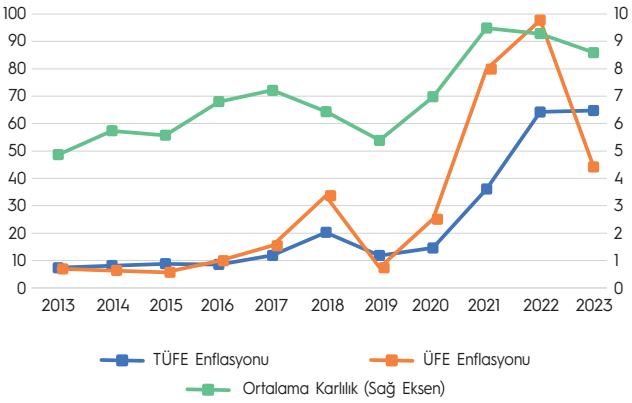

Kaynak: İSO 500 verileri, TÜİK.

İSO 500 ile Tüm Ekonomi Karşılaştırması

Bu bölümde İSO 500 firmalarının diğer firmalardan nasıl ayrıştığını anlamak için İSO 500 firma verilerini TÜİK verilerini kullanarak tüm ekonomi ile karşılaştırıyoruz. İlk olarak Tablo 2'de ihracat ve katma değer (KD) bakımından kıyaslama yapıyoruz. Bu kıyaslamada diğer yıllar başlangıç yılı olan 2014 yılı ile kıyaslanarak 2014 yılından ilgili yıla olan artışlar ortaya konmaktadır. İhracat cari dolar, katma değer ise cari TL olarak verildiğinden katma değerdeki artışlar görece daha yüksektir. Tablo 2 ile ilgili iki noktaya dikkat çekmek isteriz. İlk olarak, 10 yıllık süreçte hem tüm ekonomide hem de İSO 500 firmaları açısından ihracat artışı yüzde 50'nin üzerinde olmuştur. Tüm ekonomi ile İSO 500 arasında ihracat artışı bakımından pek bir fark yoktur. İkinci saptamamız katma değer ile ilgilidir. Buna göre İSO 500 firmalarının katma değer artışı ekonominin geri kalanına kıyasla çok daha yüksek olmuştur. Tüm ekonomide, son on yıllık süreçte, katma değer yaklaşık 13 katına çıkarken İSO 500 firmaları için artış 18 kattır.

TABLO 2: İSO 500 İLE TÜM EKONOMİNİN İHRACAT VE KATMA DEĞER BAKIMINDAN KARŞILAŞTIRILMASI

Yıl	İhracat (Dolar)		Katma Değer	
	Tüm Ekonomi	İSO 500	Tüm Ekonomi	İSO 500
2014	1,00	1,00	1,00	1,00
2015	0,91	0,87	1,14	1,12
2016	0,90	0,90	1,27	1,37
2017	0,99	1,05	1,53	1,72
2018	1,06	1,17	1,85	1,84
2019	1,09	1,20	2,14	2,34
2020	1,02	1,04	2,47	2,98
2021	1,35	1,40	3,57	5,31
2022	1,53	1,60	7,39	11,68
2023	1,53	1,55	12,79	18,12

Kaynak: İSO 500 verileri, TÜİK. Not: KD temel fiyatlarla (dolaylı vergiler hariç) katma değeri göstermektedir.

Tablo 3'te ise İSO 500 firmaları tüm ekonomi ile istihdam, ücretler ve işgücü verimliliği (İV) bakımından kıyaslanmaktadır. Yine 2014 yılı baz alınarak 1'e eşitlenmiştir. İstihdam artışı olarak tüm ekonomi ve İSO 500 firmaları benzer dinamiklere sahiptir.

Tüm ekonomide istihdam son on yılda 1,22 katına çıkarken İSO 500 firmaları için istihdam artışı 1,26 kattır. Aradaki fark görece küçüktür denebilir. Benzer şekilde işgücüne yapılan ödemelerdeki artış da paralellik göstermektedir. Hem tüm ekonomi hem de İSO 500 firmaları için ücret ödemeleri nominal olarak yaklaşık 13 kat artmıştır. Esas sürpriz İV'de kendisini göstermektedir. Tüm ekonomide İV artışı nominal olarak yaklaşık 10 kat iken İSO 500 için bu artış 14 katın üzerindedir.

TABLO 3: İSO 500 İLE TÜM FİRMALARIN İSTİHDAM, ÜCRET ÖDEMELERİ VE İŞGÜCÜ VERİMLİLİĞİ BAKIMINDAN KARŞILAŞTIRILMASI

Yıl	İstihdam		Ücret		İV	
	Tüm Ekonomi	İSO 500	Tüm Ekonomi	İSO 500	Tüm Ekonomi	İSO 500
2014	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
2015	1,03	1,01	1,16	1,10	1,11	1,10
2016	1,05	1,04	1,42	1,28	1,21	1,32
2017	1,09	1,05	1,60	1,46	1,41	1,63
2018	1,11	1,08	1,91	1,75	1,67	1,70
2019	1,08	1,09	2,29	2,11	1,97	2,15
2020	1,03	1,12	2,50	2,42	2,39	2,66
2021	1,11	1,18	3,30	3,22	3,21	4,49
2022	1,19	1,23	5,99	5,99	6,23	9,48
2023	1,22	1,26	12,93	13,15	10,48	14,42

Kaynak: İSO 500 verileri, TÜİK. Not: İV = Katma Değer (KD)/İstihdam formülü kullanılmıştır. İstihdam için İSO 500 verisinde ücretli çalışan sayısı, tüm ekonomi için toplam çalışan sayısı esas alınmıştır. Tüm ekonomide çalışan sayısı hesaplanırken kendi hesabına çalışanlar, ücretsiz aile işçileri ve işverenler de yer almaktadır. İSO 500 verileri içinde bu üç gruptan, bekleneceği üzere, bir istihdam yoktur. KD temel fiyatlarla (dolaylı vergiler hariç) katma değeri göstermektedir.

Sonuç

İSO 500'e giren firmaların ihracatında en büyük paya sahip sektörlerin başında "motorlu kara taşıtlarının imalatı" ve "ana metal sanayii" gelmektedir. "Kok kömürü ve petrol ürünleri imalatı", "elektrikli teçhizat imalatı" ve "gıda ürünlerinin imalatı" diğer büyük ihracat sektörleridir. Bu ihracatın teknolojik yoğunluğuna bakıldığında son 10 yıllık dönemde orta-yüksek teknolojik içeriğe sahip ürünlerin ihracat içindeki payının arttığı, buna karşılık orta-düşük teknolojik içeriğe sahip ihracat ürünlerin payının ise azaldığı görülmektedir. Dünyadaki eğilimlerle benzer şekilde İSO 500 verisinde de ücretlilerin katma değerden aldığı payın neredeyse düzenli şekilde azaldığı görülmektedir. Emek payı azalırken faiz ödemeleri ve milli gelir tanımlı kârın payı artmıştır. Özellikle 2019 sonrası enflasyonist dönemde kârlılık oranındaki artış dikkat çekicidir.

> "İhracatın teknolojik yoğunluğuna bakıldığında son 10 yıllık dönemde orta-yüksek teknolojik içeriğe sahip ürünlerin ihracat içindeki payının arttığı, buna karşılık orta-düşük teknolojik içeriğe sahip ürünlerin payının ise azaldığı görülmektedir."

PANDEMİ SONRASI SANAYİDE

İSTİHDAM DİNAMİKLERİ VE GELECEĞE BAKIŞ

DR. ÖĞR. ÜYESİ ESRA DURCEYLAN KAYGUSUZ
Sabancı Üniversitesi

COVID-19 pandemisi, küresel iş dünyasında benzeri görülmemiş zorluklar ve fırsatlarla, iş yapma biçimimizi yeniden şekillendirdi. Halihazırda dijitalleşme, otomasyon, arz-talep dengesinin bozulması gibi problemler ile Türkiye imalat sanayisi yüz yüze gelmişti. Pandemi ile dijital dönüşüm hız kazandı ve iş yapma biçimleri derinden etkilendi. Pandemi dönemi boyunca değişimi anlamak, uygulanan politikaların ve alınan önlemlerin sonuçlarını değerlendirmek, sadece mevcut belirsizlikleri yönetmek için değil, aynı zamanda gelecekte karşılaşabileceğimiz büyük ölçekli krizlerde etkilerin nasıl azaltılabileceği konusunda bize önemli ipuçları sunabilir. Bu nedenle, bu yazıda pandeminin Türk imalat sanayisinin istihdam dinamikleri üzerindeki etkilerini, özellikle en büyük 500 şirket odaklı olarak ele alacak ve gelecekte iş gücünde ihtiyaç duyulan becerilere odaklanacağız.

2020 yılında, imalat sektörü zorlu bir gerçeklikle karşı karşıya kaldı: Tedarik zinciri kesintileri, azalan ve bazı sektörler için ani artan talep ile katı sağlık düzenlemeleri, en güçlü şirketlerin bile çeviklik ve uyum yeteneklerini test etti. Ancak tüm bu zorluklara karşın dünya, üretimi sürdürebilmek ve iş gücünü korumak için dijital dönüşüm, devlet teşvik ve destekleri ve yenilikçi uygulamalardan yararlanarak dikkate değer bir direnç gösterdi.

Karantinalar, hareket kısıtlamaları ve hem iç hem de dış talepteki düşüş nedeniyle 2020'de Türk ekonomisi önemli bir daralma yaşadı. Son 10 senede (2014-2023) yıllık ortalama yüzde 4,9 ile büyüyen Türkiye ekonomisi, 2020 senesinde yüzde 1,9 büyüyebildi. 2021 yılında ise kısıtlamaların azalması ile yüzde 11,4 büyüdü. Bu ekonomik yavaşlama, büyük şirketler de dahil olmak üzere tüm imalat sanayisini etkiledi.

Ekonomik daralma ve kısıtlamalar beraberinde işten çıkarmaları gündeme getirdi[1]. Hükümet, ekonomik etkiyi hafifletmek için kısa çalışma ödeneği, işletmelere yönelik finansal destek paketleri ve vergi ertelemeleri gibi çeşitli önlemler uyguladı. Ancak birçok şirket, büyük şirketler de dahil olmak üzere, azalan ekonomik faaliyetlerle başa çıkmak için iş gücünü küçültmek zorunda kaldı. Türkiye 2020 yılına halihazırda yüksek bir işsizlik oranı ile girdi. Bunun devamında pandemi ile ilk aylarda işsizlik oranı zirve yaparken, ancak kısıtlamaların hafifletilmesiyle birlikte yavaş yavaş toparlanmaya başladı.

İŞSİZLİK ORANI (%, +15 YAŞ)

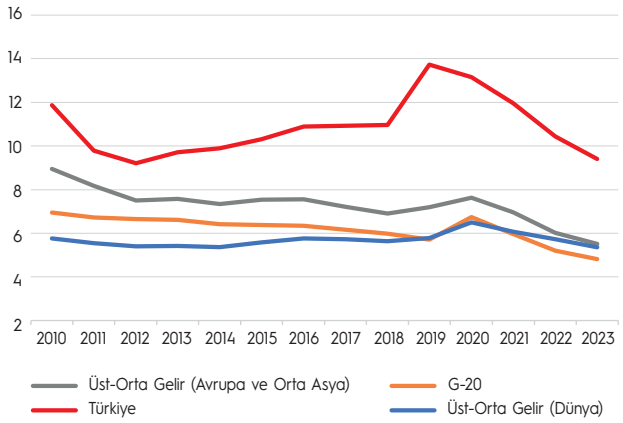

Kaynak: ILOSTAT.

Ekonominin genelinde hali hazırda kırılgan gruplar, kadınlar, engelliler ve genç nüfus, pandemiden en çok etkilenen gruplar oldu. Özellikle eğitimli kadınların iş gücüne katılımında ciddi bir düşüş yaşandı[2].

İSO 500 şirketlerinin istihdam verilerine baktığımızda ise son 10 yılda İSO 500'de yer alan şirketlerde firma başına istihdamın ortalama yüzde 2,76 oranında büyüdüğü görülmektedir. Özellikle 2020 yılında bu büyüme yüzde 2,9, sonraki yıllarda ise sırasıyla yüzde 5,5 ve yüzde 4,4 olarak gerçekleşmiştir. Bu veriler, pandeminin olumsuz etkilerinin büyük şirketlerde istihdam açısından belirgin olmadığını göstermektedir.

Büyüme rakamlarının analizinde birkaç önemli husus bulunmaktadır. Firma başına düşen işçi sayısındaki artış, bu şirketlerin operasyonel olarak büyüdüğüne işaret etmektedir. Dijitalleşme ve otomasyonun hız kazandığı bu dönemde, istihdamda azalma ve firma içi çalışan kompozisyonunda değişiklikler beklenmektedir. Bu iki zıt etkinin ayrıştırılması, ülkemizin en önemli 500 şirketindeki yapısal değişikliği anlamak açısından büyük önem taşımaktadır.

İstihdam verileri incelenirken İSO 500 şirketlerinde sektörel temsiliyetin de zaman içinde değiştiği göz önüne alınmalıdır. Firma sayısı açısından tekstilin ve giyim sanayisinin temsiliyeti azalırken, kimya, motorlu kara taşıtları ve ana metal sanayi gibi sektörlerden firmaların listelerde daha fazla yer aldığını görmekteyiz. Özellikle sektörel kompozisyonun orta-düşük teknoloji içerikli firmalardan orta-yüksek ve yüksek teknoloji içerikli firmalara evrildiği, büyüme trendleri ile uyumlu, olumlu bir tablo görmekteyiz[3]. İstihdamda yüksek teknoloji içerikli firmalar daha çok pay sahibi olurken, yine aynı grupta istihdam pandemi ile yüzde 10'luk bir artış gösterirken sonrasında firma sayısındaki artışa rağmen daralmaya gitmiştir.

Pandemi sonrasında özellikle dijitalleşmenin de hız kazanması ile işçi verimliliğinde bir artış gözlemlenmiştir. İSO 500 firmaları için işçi başına brüt katma değer 2023 rakamları ile 2021'de 1,77 milyon TL iken bu rakam 2022'de 2,11 milyon TL ve 2023'te 2,45 milyon TL'ye yükselmiştir. Bu artışta katma değeri yüksek, yüksek teknoloji içerikli firma sayısının artması da etken olmuştur. Ana metal sanayi hariç tekstil, kimya ve motorlu kara taşıtlar sektörlerinde işçi verimliliği her yıl artış göstermiştir (Tablo 1)[4]. 2020 senesinde en yüksek seviyesine ulaşan işçi verimliliği 2020 senesi sonrası azalmaya başlamıştır.

İŞÇİ VERİMLİLİĞİ

	Tekstil	Kimya	Motorlu Kara Taşıtları	Ana Metal
2013	334.349	1.257.236	822.700	1.072.541
2014	351.802	1.381.512	736.137	1.063.313
2015	359.240	1.324.994	771.364	939.459
2016	397.028	1.335.200	747.917	1.134.244
2017	472.128	1.710.296	908.229	1.658.044
2018	407.270	1.324.349	949.458	1.309.261
2019	426.536	1.830.569	918.598	924.623
2020	523.676	2.147.686	1.024.927	1.401.046
2021	756.630	3.652.556	1.290.210	3.528.413
2022	649.268	3.248.598	1.486.344	2.835.041
2023	507.907	2.639.970	1.920.263	1.964.534

Kaynak : İstanbul Sanayi Odası, İSO 500 verileri.

Çalışan başına düşen katma değerin artması maaş artış oranlarına da yansımıştır. Çalışan başına düşen maaş ve ücretler 2022'de 2021'e göre reel olarak yüzde 3,4 artarken bu artış 2023'de ortalama yüzde 40 olmuştur [5].

Birçok ülkeye kıyasla imalat sanayisi güçlü ülkelerin pandemiden çok fazla etkilenmediği gözlenmiştir. Türkiye'nin de pandemi sonrası güçlü toparlanmasının ardında devlet teşvik ve destekleri, dijitalleşme ve teknoloji kullanımı ile ihracata yönelik sektörlerin kriz anında hızlı yanıt verebilme yetenekleri sıralanabilir. Özellikle ihracata dönük sanayi kollarının talep artışına olumlu cevabı istihdam arttıran nedenlerin başında gelir.

Türkiye'nin gelecekteki istihdam dinamikleriyle ilgili beklentiler, teknolojik dönüşüm, küresel rekabet, devlet politikaları ve eğitim alanındaki gelişmeler ışığında değerlendirilmelidir.

Otomasyon ve yapay zekanın hızla geliştiği günümüzde endüstriyel otomasyon, karanlık fabrikalar, yapay zekâ ve robotik teknolojiler iş gücü gereksinimlerini değiştirecektir. Rutin işler yerini yapay zekâ ve otomasyona bırakırken teknoloji ve dijitalleşme beraberinde yeni becerilere olan talebi arttıracaktır. Bu nedenle yeni becerilerin kazanımında özellikle kamu ve özel sektör koordineli çalışmalı ve beceriye olan talebin hızla arttığı, fakat arzın geriden geldiği bu dönemde aradaki farkı kapatabilmek adına önlemler almalıdır. Yeni neslin geleceğin becerilerine sahip olması ve halihazırda işgücünün ise mesleki gelişim programları ile becerilerinin geliştirilmesi öncelik olmalıdır.

Dijitalleşme ve teknolojik dönüşüm toplumun kırılgan grupları için fırsat olabilir. Teknolojik değişim kas gücüne olan ihtiyacı azaltırken beyin gücüne olan ihtiyacı arttırmaktadır. Bu nedenle toplumun tüm kesimlerini kapsayan yeni nesil eğitim programı ile kapsayıcı sürdürülebilir istihdam sağlanabilir.

Tüm bu değişimler yaratacağı olumsuz etkiler de göze alınarak doğru planlanmalıdır. Özellikle esnek çalışma modelleri kadınların daha güvencesiz işlere yönelmesine neden olabilmektedir. İş gücü piyasasında güvencesiz işlerin artması büyük şirketlerin haksız rekabetle karşılaşmasına da neden olmaktadır.

Pandemi aynı zamanda Paris Antlaşması sonrası yeşil dönüşüm politikalarının hayata geçirilmesi, iklim krizine karşı net politikaların geliştirilmesinin gerektiği bir döneme de denk gelmiştir. Bu nedenle yeşil dönüşüm ve dijital dönüşüm hem hükümetin kalkınma politikalarında hem de özel sektörün ajandasında ilk sıralara yükselmiştir. Sürdürülebilir kapsayıcı bir büyüme ikiz dönüşümü özellikle büyük şirketler için önümüzdeki yıllarda kaçınılmaz kılmıştır. Dönüşümün ana kaynağı insan sermayesi olacaktır. Gerekli beceriler edinmiş insanların, şirketlerin ihtiyaçlarını karşılayacak biçimde doğru eşleşmesi de bu değişimin hızlı ve az maliyetli gerçekleşmesine olanak sağlayacaktır. Bu nedenle şirketlerin beceri gereksinimlerini doğru teşhis etmeleri ve bu ihtiyaçları politika yapıcıları ile paylaşmaları önem taşımaktadır.

Dünya Ekonomik Forumu 2024 Küresel Risk Raporu'na göre dünyada yöneticilerin yüzde 53'ü ilk sırada iş gücü kıtlığını, ikinci sırada ise yüzde 52 oranla işsizliği küresel risk olarak görmektedir. Türkiye'de her iki risk ilk beş sırada yer almazken ekonomik durgunluk birinci sıradadır. Bu nedenle durgun ekonominin canlanması tüm bahsettiğimiz değişimin öncül koşuludur.

Dünya pandemi sonrası yaralarını sarmaya çalışırken, aynı zamanda artan jeopolitik riskler, savaşlar ve küreselleşme eğilimlerinin tersine döndüğü bir süreçten geçmektedir. Artan enflasyon oranlarının Türkiye dahil birçok gelişmiş ülkede çalışanların alım gücünü kısıtlaması, reel ücretler üzerinde baskı yapması açısından da istihdam da önemli bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Firmaların yönetim kadrosunun istihdamı etkileyen trendleri anlamak ve gerekli becerileri belirlemek adına Dünya Ekonomik Forumu Geleceğin İşleri Anketi'ni uygulamaktadır. Geleceğin İşleri, 2023 raporunda ilk defa yer alan ülkemiz adına da önemli ipuçları vermektedir[6]. Anket toplamda 27 sektör kümesi ve 45 ekonomide faaliyet gösteren, toplamda 11,3 milyondan fazla işçi istihdam eden 803 şirketin görüşlerini içermektedir. Küresel ölçekte yöneticiler, iş dönüşümünün başlıca itici güçleri arasında yeni teknolojilerin daha fazla benimsenmesi, Çevresel, Sosyal ve Yönetişim (ESG) standartlarının daha geniş uygulanması ve makroekonomik faktörler olarak yaşam maliyetinin artması ve yavaş ekonomik büyümenin yer aldığını düşünmektedir.

Teknoloji benimsemesi, iş dönüşümünün önemli bir itici gücü olarak kalırken şirketlerin yüzde 85'inden fazlası bunu önemli bir trend olarak tanımlamaktadır. Yeşil dönüşüme yapılan yatırımlar, arz sıkıntıları ile sosyal ve çevresel konularla ilgili tüketici beklentilerinin etkisi de kaydedilmektedir. Yapay zekâ, büyük veri ve dijital platformlar gibi teknolojik ilerlemelerin iş büyümesini sürdürmesi beklenirken bazı sektörlerde iş kaybına da neden olacaktır. Şirketler, önümüzdeki beş yıl içinde iş gücü piyasasında yüzde 23'lük bir yapısal dönüşüm öngörmektedir. Eğitim, tarım ve dijital ticaret gibi alanlarda önemli iş büyümesi beklenirken, idari ve büro görevlerinde iş kayıpları öngörülmektedir. Analitik ve yaratıcı düşünme ile teknoloji okuryazarlığı, gelecekteki iş gücü için temel beceriler olarak önceliklendirilmektedir. İşverenler, beceri

eksiklerini gidermek ve gelişen iş gücü piyasasına hazırlık yapmak için yapay zekâ, büyük veri, liderlik ve sosyal etki gibi alanlarda beceri eğitimine yatırım yapmaktadır.

Türkiye küresel resim ile birçok alanda benzerken bazı alanlarda ise ayrışmaktadır. Türkiye'de ankete cevap veren şirketlerin üst düzey yöneticileri iş yaratacak trendleri, dünya ile paralel olarak iklim değişikliğinin neden olduğu yatırımları, yeni teknoloji adaptasyonu, ESG standartlarının daha geniş çapta uygulanması olarak sıralamıştır. Yeni teknolojilerin yaratacağı iş imkanları sorulduğunda Türk yöneticiler, anketin genel ortalamasına göre daha pozitif kalmışlarıdır. 2027 yılında beceriye erişim konusunda da aynı şekilde ortalamadan daha yüksek bir olasılıkla iyileşeceği cevaplarını vermişlerdir. Her ne kadar daha pozitif olacağını düşünsek de beceriye erişimi iyileştirecek yöntemlerde dünya ile ayrışmaktayız. Dünya, yükselme kriterlerinin belirlenmesi ve açık olması, yüksek maaşlar, işte öğrenme ve yeniden beceri kazanma, daha iyi ifade edilmiş iş amacı ve etki gibi faktörlerde neredeyse eşit etki ile beceriye erişimi arttırabileceğini düşünürken Türkiye'de yöneticiler yüksek oranda yüksek ücret ve açık ve net yükselme kriterlerinin beceriye ulaşmadaki engelleri büyük ölçüde kaldıracağını düşünmektedir.

Gelecek beş yılda şirketlerde kilit rolleri başarıyla üstlenebilmek için gereken yetenekler değerlendirildiğinde, bilişsel beceriler ve öz yeterlilik öne çıkmaktadır. Bu iki nitelik, Türk yöneticiler tarafından en kritik yetkinlikler olarak kabul edilmekte olup, ikinci sırayı yönetim becerileri ve birlikte çalışma becerileri ile teknoloji yetkinlikleri almaktadır. Gerekli ana becerilere baktığımızda insana özgü becerilerin teknik becerilerden daha büyük önem taşıdığı açıkça görülmektedir. Her ne kadar beceriye erişimde dünyadan çok daha olumlu bir görüş bildirmiş olsalar da Türk yöneticiler, yeniden beceri kazanımı konusunda birçok beceri, bilgi, yetenek için dünya ortalamasının üzerinde bir ihtiyaç görmektedirler. Bu beceriler önem sırasıyla analitik düşünme, yapay zekâ ve büyük veri, yaratıcı düşünme, teknolojik okur yazarlık ve yetenek yönetimi olarak sıralanmıştır. Bu beceri kümesine tamamlayıcı tutumlar ise önem sırasına göre hayat boyu öğrenme ve merak, liderlik ve sosyal öncülük edebilme ve güvenilirliktir. Türk yöneticiler, Türkiye'de çalışanlar için iyileştirilmesi gereken bu beceri ve tutumların dünyanın ortalamasına göre çok daha önemli olduğunu düşünmektedir.

[1] COVID-19 salgını döneminde istihdamı korumak için 2020 yılı Mart ayında başlatılan Kısa Çalışma Ödeneği, Nakdi Ücret Desteği ve işten çıkarma yasağı uygulamaları 1 Temmuz 2021 itibariyle kontrollü normalleşme dönemine geçilmesiyle birlikte sona erdi.

[2] Durceylan Kaygusuz, Esra, Filiztekin, A.,Göker, G. (2023), "Türkiye'de Kadınların İşgücüne Katılımı: Genel Eğilimler, Bölgesel ve Demografik Farklar, Tutumlar" Şekil 3
https://kagider.s3.eu-central-1.amazonaws.com/uploads/projectPictures/b99f0edd-06db-42fa-ae19-8230b1b5cc2d.pdf.

[3] İSO verileri. Yüksek teknoloji içerikli firma sayısı son on yılda 12'den 20'ye ulaşırken, orta yüksek içerikli sektörlerde 109'dan 138'e çıkmıştır.

[4] Tablodaki verimlilik rakamları sektörde İSO 500 listesinde bulunan firmaların toplam brüt katma değerinin (2023 TL fiyatı ile) toplam çalışan sayısına bölünmesiyle hesaplanmıştır. Rakamlar 2023 TL fiyatlarında reel değerlerdir, kıyaslanabilir.

[5] Artış oranları hesaplanırken TÜİK tüketici fiyat endeksi (TÜFE) kullanılarak tüm nominal değerler 2023 yılı TL rakamlarına taşınmış, ardından büyüme hesaplamaları yapılmıştır.

[6] https://www3.weforum.org/docs/WEF_Future_of_Jobs_2023.pdf.

ENFLASYON DÜZELTMESİNİN ETKİLERİ VE BEKLENTİLER

ALPER DEMİR
EY Türkiye Vergi Bölümü Şirket Ortağı / Yeminli Mali Müşavir

Vergi mevzuatımız uyarınca son üç yılın enflasyon (Yİ-ÜFE) oranındaki artış yüzde 100'ü ve son yıl enflasyon oranının yüzde 10'u aşması durumunda enflasyon düzeltmesi uygulanmaktadır. En son 2004 yılında uygulanan enflasyon düzeltmesi, 19 yıl aradan sonra 2023 yılsonunda Vergi Usul Kanunu uyarınca düzenlenen bilançolara uygulandı. Yapılan düzeltme işlemleri kurumlar vergisi matrahını etkilemedi, ancak enflasyon düzeltmesi işlemleri etkilerini 2024 yılından itibaren gelir tablosunda ve dolayısıyla vergi matrahlarında gösterecektir.

Ayrıca 2024 yılında ve şartlar gerçekleşirse sonraki yıllarda yapılacak enflasyon düzeltmesi uygulaması doğrudan vergi matrahını etkileyecektir. Bu çalışmada İSO 500 kapsamındaki şirketlerin toplulaştırılmış bilançoları esas alınarak enflasyon düzeltmesi uygulamasının sonuçları değerlendirilmiştir. Diğer bir ifade ile bu çalışma, tek tek şirketlerin değerlendirilmesini değil, 500 şirketin toplu olarak değerlendirmesini içermektedir. Elbette enflasyon düzeltmesi uygulamasının sonuçları her bir şirket için farklılaşmakla birlikte, bu çalışma genel eğilimin görülmesi açısından bir fikir verebilecektir.

Enflasyon Düzeltmesinin Bilanço Büyüklüklerine Etkisi

Enflasyon düzeltmesi "parasal olmayan kıymet" olarak tanımlanan ve ulusal para değerindeki değişmelere rağmen satın alma güçleri değişmeyen bilanço kalemlerine uygulanmaktadır. Parasal olmayan kıymetler esas itibariyle dönen varlıklar içerisinde yer alan stoklar, duran varlıklar içerisinde yer alan sabit kıymetler (mali duran

varlıklar, maddi ve maddi olmayan duran varlıklar, özel tükenmeye tabi varlıklar) ile özkaynak kalemlerinden oluşmaktadır. Aşağıdaki tabloda enflasyon düzeltmesi öncesi (EDÖ) ve sonrası (EDS) toplulaştırılmış bilançoların kompozisyonu gösterilmektedir.

(Milyon TL)	2023 (EDÖ)	2023 (EDS)	Artış Oranı (%)
Dönen Varlıklar	3.951.211	4.124.555	4,39
Duran Varlıklar	2.010.698	4.703.814	133,94
Aktif Toplamı	**5.961.909**	**8.828.369**	**48,08**
Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar	2.827.814	2.851.113	0,82
Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar	1.153.940	1.161.936	0,69
Özkaynaklar	1.980.155	4.815.320	143,18
Pasif Toplamı	**5.961.909**	**8.828.369**	**48,08**

Öncelikli olarak enflasyon düzeltmesi sonucunda, şirketlerin aktif (veya pasif) toplamları yüzde 48,08 oranında artmıştır. Aktifteki artışın önemli bir kısmı duran varlıkların düzeltmesinden kaynaklanmakta olup, bu kalemdeki artış oranı yüzde 133,94'tür.

Dönen varlıklardaki artış sınırlı düzeyde kalmış ve yüzde 4,39 oranında gerçekleşmiştir. Bunun temel nedeni stokların, duran varlıklara kıyasla devir hızının yüksek olması (daha az süre ile bilançoda tutulması) ve dolayısıyla düzeltme katsayısının düşük olmasıdır. Şirketlerin özkaynakları ise yüzde 143,18 oranında artış göstermiştir.

Bu artış oranları göz önünde bulundurulduğunda, enflasyonun en fazla şirket özkaynaklarını aşındırdığını ve şirket özkaynaklarının satın alma gücünü azalttığını söylemek yanlış olmayacaktır.

Enflasyon Düzeltmesinin Seçilmiş Mali Göstergelere Etkisi

Bilanço kalemlerinde yapılan enflasyon düzeltmesi sonucunda aktif /pasif toplamları ile özkaynak toplamları önemli ölçüde artarken yabancı kaynaklarda neredeyse artış olmamıştır. Bunun esas nedeni yabancı kaynaklar içerisinde enflasyon düzeltmesine tabi tutulan parasal olmayan kalemlerin sayısının oldukça sınırlı olmasıdır.

Takip eden tabloda, enflasyon düzeltmesi öncesi ve sonrası bilançolardan hesaplanan seçilmiş mali göstergeler yer almaktadır.

(%)	2023 (EDÖ)	2023 (EDS)
Toplam Borçlar/Aktif Toplamı	66,8	45,5
Toplam Borçlar/Özkaynak	201,1	83,3
Mali Borçlar/Özkaynak	101,5	41,7
Mali Borçlar/Aktif Toplamı	33,7	22,8
Özkaynak/Aktif Toplamı	33,2	54,5
Aktif Karlılığı	10,8	7,3
Özkaynak Karlılığı	32,6	13,4

Buna göre özkaynaklardaki artışa bağlı olarak; toplam borçlar ve mali borçların özkaynaklara olan oranı önemli ölçüde azalmaktadır. Örneğin mali borçların özkaynaklara oranı enflasyon düzeltmesi öncesi yüzde 101,5 iken enflasyon düzeltmesi sonrası yüzde 41,7'ye gerilemiştir. Benzer düşüşler toplam borçlar ve mali borçların aktiflere olan oranında da görülmektedir.

Enflasyon düzeltmesi, özkaynak / aktif kompozisyonunu da önemli ölçüde değiştirmiştir. Özkaynakların aktiflere olan oranı enflasyon düzeltmesi öncesi yüzde 33,2 iken enflasyon düzeltmesi sonrası yüzde 54,5'e yükselmiştir.

Diğer taraftan enflasyon düzeltmesi uygulaması şirket karlılıklarını azaltmaktadır. Enflasyon düzeltmesi öncesi aktif karlılık yüzde 10,8 ve özkaynak karlılığı yüzde 32,6 iken, enflasyon düzeltmesi sonrası bu oranlar sırasıyla yüzde 7,3 ve yüzde 13,4 olarak gerçekleşmektedir. Buradan hareketle enflasyonun şirket karlılıklarını ve faaliyet sonuçlarını fiktif şekilde yüksek gösterdiği söylenebilir.

Enflasyon Düzeltmesinin Kurumlar Vergisi Uygulamalarına Etkisi

• Stoklar

Enflasyon düzeltmesi sonucunda şirketlerin stok tutarları yaklaşık olarak 159,44 milyar TL artmıştır. Stokların 2024 yılı içerisinde üretime sevk edilmesi / satılması sonucunda bu tutar maliyet unsuru olarak dikkate alınacak olup, şirketlerin kurumlar vergisi matrahının bu tutar kadar azalması beklenmektedir.

Bunun vergi etkisi ise, kurumlar vergisi oranı yüzde 25 olduğundan 39,86 milyar TL'dir. Diğer bir ifade ile stokların enflasyon düzeltmesine tabi tutulması sonucunda 39,86 milyar TL daha az vergi ödenecektir.

(Milyon TL)	2023 (EDÖ)	2023 (EDS)	Fark
Stoklar	1.384.059	1.543.503	159.444
1. İlk Madde ve Malzeme	478.453	548.324	69.871
2. Yari Mamuller – Üretim	231.253	281.125	49.872
3. Mamuller	290.221	305.579	15.359
4. Ticari Mallar	59.199	62.179	2.980
5. Diğer Stoklar	78.720	93.499	14.779
6. Stok Değer Düşüklüğü Karş. (-)	1.011	1.012	1
7. Verilen Sipariş Avansları	247.224	253.808	6.585

• Maddi Duran Varlıklar

Enflasyon düzeltmesi sonucunda maddi duran varlıkların net defter değeri yaklaşık olarak 1,59 trilyon TL artmıştır.

(Milyon TL)	2023 (EDÖ)	2023 (EDS)	Fark
Maddi Duran Varlıklar	1.508.582	3.101.041	1.592.460
1. Arazi ve Arsalar	37.719	158.464	120.745
2. Yer Altı ve Yer Üstü Düzenleri	138.724	641.492	502.768
3. Binalar	384.164	984.970	600.806
4. Tesis, Makina ve Cihazlar	1.641.171	3.965.405	2.324.233
5. Taşıtlar	48.197	125.907	77.709
6. Demirbaşlar	91.084	178.978	87.894
7. Diğer Maddi Duran Varlıklar	27.203	58.268	31.065
8. Birikmiş Amortismanlar (-)	1.347.291	3.664.874	2.317.583
9. Yapılmakta Olan Yatırımlar	399.834	557.964	158.130
10. Verilen Avanslar	87.775	94.468	6.692

Amortismana tabi olan ve 2-6 numaralı satırlarda yer alan maddi duran varlıkların defter değeri ise 3,59 trilyon TL artmıştır. Şirketlerin maddi duran varlıkları için ortalama amortisman oranı ise yüzde 14 civarındadır.

Bu kapsamda, şirketler tarafından 2024 yılında ilave hesaplanabilecek amortisman gideri yaklaşık 503 milyar TL'dir. Bu tutarın kurumlar vergisi etkisi ise, 125,75 milyar TL'dir.

• Finansman Gider Kısıtlaması Uygulaması

Finansman gider kısıtlaması uygulaması uyarınca; kullanılan yabancı kaynakları özkaynaklarını aşan işletmelerde, aşan kısma münhasır olmak üzere, yatırımın maliyetine eklenenler hariç, işletmede kullanılan yabancı kaynaklara ilişkin faiz, komisyon, vade farkı, kâr payı, kur farkı ve benzeri adlar altında yapılan gider ve maliyet unsurları toplamının yüzde 10'u gider olarak kabul edilmemektedir.

Aşağıdaki tabloda finansman gider kısıtlaması uygulamasının yürürlüğe girdiği 2021 yılından bugüne, şirketlerin toplulaştırılmış bilançoları kapsamında finansman gider kısıtlaması bilgilerine yer verilmiştir.

	2021	2022	2023 (EDÖ)	2023 (EDS)
Toplam Yabancı Kaynaklar (a)	70,7	64,3	66,8	45,5
Özkaynak (b)	29,3	35,7	33,2	54,5
Toplam [c = a + b)	100	100	100	100
Aşan kısım [d = a-b]	41,4	28,6	33,6	-
FGK Oranı (%) [e= d/a]	58,56	44,48	50,30	-
KKEG Oranı (%) [f= e*%10]	5,86	4,45	5,03	-
Ödenen Faizler (Milyar TL) (g)	**91,19**	**133,96**	**276,46**	**276,46**
KKEG Faiz (Milyar TL) [g x f]	5,34	5,96	13,91	-

Tabloda her bir yıl itibariyle şirketlerin toplulaştırılmış bilançolarının pasif toplamının 100 olduğu varsayılmıştır. 2021 yılında finansman gider kısıtlaması oranı yüzde 58,56 iken bu oran 2022 ve 2023 yıllarında sırasıyla yüzde 44,48 ve yüzde 50,30 olarak gerçekleşmiştir.

Yukarıdaki tabloda şirketlerin toplam faiz giderleri ayrıca yer almaktadır. Faiz harcamalarının tamamının gider olarak dikkate alındığı, dolayısıyla aktifleştirilmediği varsayımıyla; hesaplanan bu oranlar çerçevesinde 2021 yılında 5,34 milyar TL, 2022 yılında 5,96 milyar TL ve 2023 yılında 13,91 milyar TL tutarındaki faiz gideri vergi uygulamaları kapsamında kanunen kabul edilmeyen gider olarak dikkate alınmıştır.

Ancak enflasyon düzeltmesi sonrasında ise, şirketlerin toplulaştırılmış bilançoları uyarınca özkaynak toplamı yabancı kaynakların toplamını aşmaktadır.

2024 yılında özkaynak kompozisyonunda bir değişiklik olmadığı varsayımı altında şirketler finansman gider kısıtlaması uygulaması kapsamında faiz giderleri üzerinden ilave vergi yükü ile karşı karşıya kalmayacaklardır.

Diğer taraftan, örtülü sermaye uygulamasında, ilişkili kişilerden yapılan borçlanmanın örtülü sermaye kapsamında olup olmadığı hesaplanırken dönem başı özkaynak tutarı dikkate alınmaktadır. Şirketlerin özkaynaklarındaki artış sonucunda "örtülü sermeye sınırı" da artmaktadır.

• 2024 Yılında Yapılacak Enflasyon Düzeltmesi

Çalışmanın bu bölümünde 2023 yılsonu enflasyon düzeltmesine tabi tutulmuş bilançolardan hareketle 2024 yılında devam edecek olan enflasyon düzeltmesi uygulamasının etkileri tahmin edilmeye çalışılmıştır.

Enflasyon düzeltmesi uygulamasında aktifte yer alan parasal olmayan kıymetlerin değerlenmesi ile enflasyon karı hesaplanmakta, pasifte yer alan parasal olmayan kıymetlerin değerlemesi ile enflasyon zararı hesaplanmaktadır.

Aşağıdaki tabloda duran varlıklar ile özkaynakların yüzde 45 enflasyon oranı ile değerlemeye tabi tutulduğu durumda ortaya çıkacak olan sonuçlar özetlenmiştir. Hesaplamada, stokların etkisi bunların kısa dönemde elden çıkarılması ve yılsonundaki değerleme etkisinin düşük olması nedeniyle ihmal edilmiştir.

	2023 (EDÖ)	2023 (EDS)	Yİ-ÜFE Oranı (%)	Enflasyon Karı	Enflasyon Zararı
Mali Duran Varlıklar	254.227	1.051.419	45	473.138	-
Maddi Duran Varlıklar	1.508.582	3.101.041	45	1.395.469	-
Maddi Olmayan Duran Varlıklar	162.595	391.196	45	176.038	-
Özel Tükenmeye Tabi Varlıklar	12.428	71.054	45	31.974	-
Özkaynaklar	1.980.155	4.815.320	45	-	2.166.894
			Toplam	**2.076.619**	**2.166.894**

Yukarıda yer alan simülasyon uyarınca 2024 yılında yapılacak enflasyon düzeltmesinin, bilanço kompozisyonunda değişiklik olmadığı varsayımı ile şirketler için net olarak yaklaşık 90,27 milyar TL enflasyon zararı ortaya çıkaracağı değerlendirilmektedir. Bu çerçevede 2024 yılında kapsamdaki şirketler için daha az kurumlar vergisi beyan edileceği söylenebilecektir.

Sonuç

Yukarıda yer alan tespitler ve simülasyonlar bir arada değerlendirildiğinde enflasyon düzeltmesi uygulamasının 2024 yılında; şirket karlılıklarını ve ödenecek kurumlar vergisi tutarını azaltacağı tahmin edilmektedir.

Giriş bölümünde de belirttiğimiz üzere bu analiz ve değerlendirmeler toplulaştırılmış bilanço üzerinden yapılmakta olup her bir şirket için farklı sonuçlar ortaya çıkabilecektir.

> "Enflasyon düzeltmesi uygulamasının 2024 yılında şirket karlılıklarını ve ödenecek kurumlar vergisi tutarını azaltacağı tahmin edilmektedir."

aves

TÜRKİYE'NİN EN BÜYÜK TAM ENTEGRE YAĞLI TOHUM VE YER FISTIĞI İŞLEME, BİYODİZEL ÜRETİM TESİSİ

Aves, sektördeki 30 yılı aşkın deneyimi, yıllık 1.5 milyon ton üretim kapasitesi, en son teknoloji ile donatılmış tam entegre tesisi ile bitkisel yağ sektörüne yön veriyor. Sürdürülebilir üretim ve tedarik gücü ile Türkiye ekonomisine sağladığı katkıyı günden güne artırıyor.

Kurulduğu günden bugüne Türkiye'nin seçkin ekonomi listelerinde üst sıralarda yer alan **Aves; Safya markası ile 70 ülkeye ihracat yapmakta ve günden güne artan ticaret hacmi ile ihracat pazarını çeşitlendirmektedir.**

MERSİN

YILLIK **1.5 MİLYON TON** ÜRETİM KAPASİTESİ

- **450.000** ton / yıl **Kırma**
- **200.000** ton / yıl **Rafineri**
- **300.000** ton / yıl **Dolum**
- **50.000** ton / year **Biyodizel**

2022 yılı verilerine göre;

- 500 TÜRKİYE'NİN 500 BÜYÜK SANAYİ KURULUŞU — Listesinde **136.**
- TİM TÜRKİYE İHRACATÇILAR MECLİSİ — Sektöründe **14.**
- Capital 500 — Sektöründe **12.**

MERSİN

SAVKA

Türkiye'nin İlk ve Tek Açık Deniz Gemi Yükleme ve Tahliye Platformu

SİLİFKE

AVES DEPOCULUK

Türkiye'nin En Büyük 3. Petrol ve Bitkisel Yağ depolama tesisi

220.000³ DEPOLAMA

AMASYA

YER FISTIĞI İŞLEME TESİSİ

36.000 m² üzerine kurulu günlük 500 ton üretim, 20.000 ton depolama kapasitesi ile Türkiye'nin en büyük yer fıstığı işleme tesisi

132.000 ton / yıl **KAPASİTE**

YAĞLI TOHUM KIRMA TESİSİ

Tek hatta 1200 ton/gün kırma kapasiteli Türkiye'nin en büyük kırma tesisi

400.000 ton / yıl **KAPASİTE**

AVES Enerji Yağ ve Gıda San. A.Ş.
Toroslar Mh. Gizem Sk. No:19 Akdeniz / MERSİN
T: +90324 237 69 00 F: +90324 237 77 55
info@avesas.com.tr avesas.com.tr

500 TÜRKİYE'NİN 500 BÜYÜK SANAYİ KURULUŞU 2023

DAXLER
Energy

1988 — ENDÜSTRİYEL ELEKTRİK KURULUŞU

2013 — GÜNEŞ PANELİ ÜRETİMİ BAŞLANGICI

2017 — 250 MW / YIL

2021 — 500 MW / YIL

2022 — İSO İKİNCİ 500

2023 — 1 GW / YIL

2023 — İSO İLK 500

SÜRDÜRÜLEBİLİR BİR GELECEK İÇİN
GEÇMİŞTEN ALDIĞIMIZ GÜÇ İLE GELECEĞE YÜRÜYORUZ

ENDÜSTRİYEL

ENDÜSTRİYEL ARGE

36 YILLIK DENEYİM VE 2018'DEN BERİ RESMİ AR-GE MERKEZLİ

TÜRKİYE'NİN 500 BÜYÜK SANAYİ KURULUŞU 2023

GÜNEŞTEN ALDIĞIMIZ ENERJİMİZ İLE

ÜLKEMİZE ENERJİ KAYNAĞI OLMAYA DEVAM EDİYORUZ

daxlerenergy.com

DENİZLERİN ALTINDAN
UZAYIN DERİNLİKLERİNE

www.**roketsan**.com.tr

ROKETSAN

KÜRESEL LİDERLİK YEREL HİZMET

Kronospan, dünyanın önde gelen ahşap levha üreticisidir.

Ürünlerimiz parke ve mobilyadan ahşap evlere kadar her alanda kullanılmaktadır.

Krono Original®
High Quality
Made by Kronospan

TÜRKİYE'NİN 500 BÜYÜK SANAYİ KURULUŞU 2023

kronospan
www.kronospan.com